

הזֹהַר הַקָּדוֹשׁ

זֹהַר שְׁמוֹת

The Holy Zohar

Zohar Shemot

With English commentary by Zion Nefesh

Based on Zohar Hasulam, and the teachings of Rabbi Yehuda Halevi Ashlag

DailyZohar 2020 edition

** This is the first and an unedited edition. Please forgive any mistakes and share your comments by email to zion@dailyzohar.com

Future editions may include additional commentaries published on DailyZohar.com.

Copyright © 2020 DailyZohar.com, Zion Nefesh. All rights reserved.

You may share this file with your friends exactly AS IS. No change is allowed. You may print one copy for personal use and study. Reproduction and distribution beyond personal use of this file or parts of it without written permission is prohibited.

1. (דף ב ע"א) (שמות א') ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו (שמות א') והמשפלים וזהירו כזהר הרקיע ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד והמשפלים: אלן אינן דמסתכלי ברא דזכמתא. (נ"א יזהירו דנצצין ברזא דחכמתא) וזהירו: נהרין, ונצצין בזיוא דזכמתא עלאה. כזהר: נהירו ונצצו דנהרא דנפיק מעדן. ורא איהו רזא סתימא, דאקרי (בראשית ח"ב ל"ד א') רקיע. ביה קיימין כוכביא ובמלי שמיא וסיהרא, וכל אינן בוצינן דנהורא.

2. זהר דהאי רקיע נהיר בנהירו על גגתא. ואילנא דזווי קיים במציעות גגתא. דענפוי זופין (ד"א עליה) (נ"א על) כל אינן דיוקנין ואילנן ובוסמין דגגתא, במאנן דכשרן. (ו"א ומטליו) ותטלליו תזוזתיה כל זוזות ברא. וכל צפרי שמיא ידורון תזוזות אינן ענפין.

3. זהר איבא דאילנא, יהיב זיין לכלא. קיומיה לעולם ולעלמי עלמין סטרא אורא לא שריא ביה, אלא סטרא דקדושה. ופאה זולקיהון אינן דטעמין מעיה, אינן קיימין לעולם ולעלמי עלמין. אלן אקרון משפלים, ופאן זיין בהאי עלמא, וזיין בעלמא דאתי.

Exodus 1:1

“ואלה, שמות בני ישראל, הבאים, מצרימה: את יעקב, איש וביתו באו”

“These are the names of the sons of Israel who came to Egypt with Jacob, each with his household.”

The Zohar begins the commentary on the book of Shemot (Exodus) quoting the first verse of the book and portion.

This verse marks the beginning process of the Exile when Jacob and all his sons came down to Egypt.

The Zohar immediately continues with a verse from the prophecy of Daniel (Daniel 12:3) that is related to the end of time and the Resurrection.

Daniel 12:1

ובעת ההיא יעמד מיכאל השר הגדול, העמד על-בני עמך, והיתה עת צרה, אשר לא-נהיתה מהיות גוי “עד העת ההיא; ובעת ההיא ימלט עמך, כל-הנמצא כתוב בספר”

“At that time shall arise Michael, the great prince who has charge of your people. And there shall be a time of trouble, such as never has been since there was a nation till that time. But at that time your people shall be delivered, everyone whose name shall be found written in the book.”

Daniel 12:2

”וְרַבִּים, מִיִּשְׁנֵי אֲדָמַת-עָפָר יִקְיצוּ; אֵלֶּה לְחַיֵּי עוֹלָם, וְאֵלֶּה לְחַרְפוֹת לְדָרְאוֹן עוֹלָם.”

”Many of those who sleep in the dust of the ground will awake, these to everlasting life, but the others to disgrace and everlasting contempt.”

Daniel 12:3

”וְהַמְּשֻׁכְלִים-יִזְהָרוּ, קִזְהַר הַרְקִיעַ; וּמַצְדִּיקֵי, הַרְבִּים, כְּנֹכָבִים, לְעוֹלָם וָעֶד.”

”And those who are wise shall shine like the brightness of the sky above; and those who turn many to righteousness, like the stars forever and ever.”

The ‘time of trouble’ is the hardship that the world will endure before the coming of Mashiach and through the first phase of his revelation. The archangel, Michael, is the protector of the nation of Israel and he will be present to help those who are ‘written in the book’ to escape the ‘troubles’ of that time.

‘The Book’ is the Torah that holds within its letters, words, the connection to the souls of all Israelites. At the time of the Resurrection, all of them will come to life but only those who have the merit will have immortality. The rest will fall back to everlasting contempt.

The Zohar explains that the ‘wise’ people are those who are looking for and study the secrets of Chokmah. They will shine with the light that comes from the Garden of Eden.

When we study the secrets of the Torah through the Zohar we gain elevation to Binah that brings to us the light of Chokmah.

We all have the merit of the Daily Zohar that helps many thousands around the world connect to the Zohar everyday. The daily connection purifies and adds light to our vessels. With every study, we connect our souls to the Torah. At the time of the Resurrection, our souls will shine out from the book and come back to immortality as promised by the prophets and the Zohar.

4. וְזֶהר אֵילָנָא דָּא, וְקָפָא לְעֵילָא לְעֵילָא. וְזִמְשֵׁי מֵאָה פְּרָסֵי הַלֹּכִיָּה, שִׁתִּין רַבּוּא אִיהוּ, בְּפִשְׁטוּתִיהָ. בְּהֵאֵי אֵילָנָא, קִיָּימָא זֹדֵד וְזֶהרָא, (זֶהר) כָּל גְּוִיָּין קִיָּימִין בֵּיהּ אֵינֹן גְּוִיָּין סִלְקִין וְנִזְהִתִּין, לֹא מִתִּישְׁבִּי בְּדוּכְתָּא אֲזֹרָא בַר בְּהֵוֹא אֵילָנָא.

5. כִּד נִפְקִי מִגִּיהָ לְאַתְוִזָּאָה בְּגֹו זֶהר דְּלֹא זֶהרָא, מִתִּישְׁבֹּן וְלֹא מִתִּישְׁבֹּן, קִיָּימִין וְלֹא קִיָּימִין, בְּגִין דְּלֹא מִתִּישְׁבֹּן בְּאַתֵּר אֲזֹרָא. מֵאֵילָנָא דָּא נִפְקִי תִרִיסֵר שִׁבְטִין. דְּמִתְוִזְמִין בֵּיהּ, וְאֵינֹן נִזְהִתוּ בְּהֵאֵי זֶהר דְּלֹא זֶהרָא, לְגֹו גְּלוּתָא דְּמִצְרִים, בְּכֻמָּה מִשִּׁירִין עֲלֵאִין, הָדָא הוּא דְּכִתִּיב וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'.

6. רַבִּי שְׁמַעוֹן פְּתוּז, (יִחְזַקְאֵל א') הִיָּה הִיָּה דְּבַר ה', הִיָּה הִיָּה תִרִי (דָּף ב' ע"ב) וְזִמְנֵי אֲבֵאִי. וְתוּ אֵית לְשִׁאֲלָה, אִי

6. רַבִּי שְׁמַעוֹן פְּתוּז, (יִחְזַקְאֵל א') הִיָּה הִיָּה דְּבַר ה', הִיָּה הִיָּה תִרִי (דָּף ב' ע"ב) וְזִמְנֵי אֲבֵאִי. וְתוּ אֵית לְשִׁאֲלָה, אִי ה' הִיָּה הִיָּה פְּעָמִים לְשֵׁם מָה? וְעוֹד יֵשׁ

לשאל, אם יחזקאל הנביא נאמן היה, למה גלה כל מה שראה? מי שהמלך מכניס אותו להיכלו, יש לו לגלות סודות שראה? אלא ודאי שיחזקאל היה נביא נאמן, וכל מה שראה הוא ראה באמונה, וברשותו של הקדוש ברוך הוא הוא גלה כל מה שגלה, והכל הצרף.

יחזקאל נביאה מהימנא הוה, (שמות פ"ב ב') אמאי גלי כל מה דזומא, מאן דמלכא אעיל ליה בהיכליה אית ליה לגלגא רזין דזומי. אלא ודאי יחזקאל נביאה מהימנא הוה, וכל מה דזומא במהימנותא איהו, וברשותא דקודשא בריך הוא גלי כל מה דגלי, וכלא אצטריך.

Daniel 12:3

”והמשכלים-יזהרו, קזוהר הרקיע; ומצדיקי, הרבים, כפוכבים, לעולם ועד”

“And those who are wise shall shine like the brightness (Zohar) of the sky above; and those who turn many to righteousness, like the stars forever and ever.”

The Zohar continues to explain this verse. The ‘wise’ people will shine with the light that is like the brightness of the sky. The word that is used to describe the shine of light that the ‘wise’ people will have is זוהר ‘Zohar’ of the sky, heavens. ‘Zohar’ means ‘Radiation of light’.

The Zohar explains that the word ‘Zohar’ is the fruit of the Tree, which is Zeir Anpin. The souls are born from it and it gives life to all. The ‘wise’ ‘taste’ from its fruits and merit immortality.

Genesis 3:22

”ולקח גם מעץ החיים, ואכל, נחי לעולם”

“...and take also of the tree of life and eat, and live forever”

The Zohar connects the first verse (Exodus 1:1) “These are the names of the sons of Israel ” to the sefirot of Zeir Anpin. The six sefirot make 12 borders that the Zohar connects to the 12 tribes of Israel. (see also: <http://dailyzohar.com/daily-zohar-1677/>)

7. אמר רבי שמעון, מאן דרגיל למסביל צערא אף על גב דאתי לפום שעתא צערא, סביל מטלנוי, ולא זוישי, אבל מאן דלא רגיל בצער, והוה כל יומיו בתפנוקין ועידונין, ואתי ליה צערא, דא איהו צערא שלים, ועל דא אצטריך למבכי.

7. אמר רבי שמעון, מאן דרגיל למסביל צערא אף על גב דאתי לפום שעתא צערא, סביל מטלנוי, ולא זוישי, אבל מאן דלא רגיל בצער, והוה כל יומיו בתפנוקין ועידונין, ואתי ליה צערא, דא איהו צערא שלים, ועל דא אצטריך למבכי.

8. כף ישראל, כד נזותו למצרים, רגילין בצערא הוה, דהא כל יומיו דההוא זכאה אבוהון בצערא הוה, ועל דא סבלו גלותא כדקא יאות. אבל גלותא דבבלי דהוה הוה צערא שלים, ההוא הוה צערא דעלאין ותתאין בכאן עליה.

8. כף ישראל, כד נזותו למצרים, רגילין בצערא הוה, דהא כל יומיו דההוא זכאה אבוהון בצערא הוה, ועל דא סבלו גלותא כדקא יאות. אבל גלותא דבבלי דהוה הוה צערא שלים, ההוא הוה צערא דעלאין ותתאין בכאן עליה.

9. עליונים, שבתוב (ישעיה לג) הן אראלם צעקו חצה וגו'. תחתונים, שבתוב (תהלים קלז) על נהרות בבלי שם ישבנו וגו', וכלם פכו על גלות בבלי. מה השעם? כי היו בתפנוקי מלכים, שבתוב (איכה ד) בני ציון היקרים וגו'.

9. עליונים, דכתיב, (ישעיה ל"ג) הן אראלם צעקו חצה וגו'. תתאין, דכתיב, (תהלים קל"ז) על נהרות בבלי שם ישבנו וגו' כלהון פכו על גלותא דבבלי. מאי טעמא. בגין דהוה בתפנוקי מלכין דכתיב, (איכה ד') בני ציון היקרים וגו'.

10. (ששנינו, אומר רבי יצחק, מאי דכתיב, (ירמיה ט') על ההרים אשא בכי ונהי. אלא, אלין אינון טוריא רמא דעלמין. ומאן אינון טוריא רמא, אינון, בני ציון היקרים המסולאים בפז) והשתא הוו זוזותין בגלותא, בריוזיא על קדליהון וידיהון מהדקן לאזוזרא. וכד עאלו בגלותא בבבל, זושבו דהא לית להו קיומא לעלמין, דהא קודשא בריך הוא שביק לון, ולא ישגזו בהון לעלמין.

11. ותנינן, אומר רבי שמעון, בההיא שעתא קרא קודשא בריך הוא לכל פמליא דיליה, וכל רתיכין קדישין, וכל זוזיליה ומשרייתיה, ורברבזוי, וכל זוזילא דשמיא, ואמר לון, מה אתון עבדין הכא, ומה בני רזוימא בגלותא דבבל, ואתון הכא, קומו זוזותו פלכון לבבל, ואנא עמכון. הדיא הוא דכתיב, (ישעיה מ"ג) כה אומר ה' למענכם שלוחתי בבבל וגו'. למענכם שלוחתי בבבל וגו'. למענכם שלוחתי בבבל – זה הקדוש ברוך הוא. והורדתי בריחים פלם – אלה כל המרכבות והמחנות העליונים.

12. בשירדו לבבל, נפתחו השמים, ושרתה נבואה קדושה על יחזקאל, וראה כל מה שראה, ואמר להם לישראל: הרי אדונכם כאן, וכל חילות השמים ומרכבותיו שבאו לדור ביניכם. לא האמינו לו, עד שהצטרף לגלות כל מה שראה, וארא כף, וארא כף. ואם גלה יותר – כל מה שגלה הצרף. בין שראו כף ישראל, שמחו. וכששמעו דברים מפי יחזקאל, לא חששו על גלותם בלל, שהרי ידעו שהקדוש ברוך הוא לא עזב אותם, וכל מה שגלה – גלה ברשות.

13. ושנינו, בכל מקום שגלו ישראל, שם השכינה גלתה עמם. וכאן בגלות מצרים מה כתוב? ואלה שמות בני ישראל וגו'. בין שכתוב בני ישראל, מה זה את יעקב? הבאים אתו הצטרף לומר! אלא, אלה שמות בני ישראל, הם אותם מרכבות ומחנות

10. (אד"ג דתנן אמר רבי יצחק, מאי דכתיב, (ירמיה ט') על ההרים אשא בכי ונהי. אלא, אלין אינון טוריא רמא דעלמין. ומאן אינון טוריא רמא, אינון, בני ציון היקרים המסולאים בפז) והשתא הוו זוזותין בגלותא, בריוזיא על קדליהון וידיהון מהדקן לאזוזרא. וכד עאלו בגלותא בבבל, זושבו דהא לית להו קיומא לעלמין, דהא קודשא בריך הוא שביק לון, ולא ישגזו בהון לעלמין.

11. ותנינן, אומר רבי שמעון, בההיא שעתא קרא קודשא בריך הוא לכל פמליא דיליה, וכל רתיכין קדישין, וכל זוזיליה ומשרייתיה, ורברבזוי, וכל זוזילא דשמיא, ואמר לון, מה אתון עבדין הכא, ומה בני רזוימא בגלותא דבבל, ואתון הכא, קומו זוזותו פלכון לבבל, ואנא עמכון. הדיא הוא דכתיב, (ישעיה מ"ג) כה אומר ה' למענכם שלוחתי בבבל וגו'. למענכם שלוחתי בבבל וגו'. למענכם שלוחתי בבבל – זה הקדוש בריך הוא. והורדתי בריחים פלם – אלה כל המרכבות והמחנות העליונים.

12. כד זוזותו לבבל, אתפתחו שמיא, ושרתה ריוז נבואה קדישא על יחזקאל, וזומא כל מה דזומא, ואמר לון לישראל, הא מאריכון הכא, וכל זוזילי שמיא ורתיכו, דאתו למידר ביניכון. לא הימננהו, עד דאצטרף לגלגאה כל מה דזומא, וארא כף, וארא כף. ואי גלי יתיר, מה דגלי כלא אצטרף. בין דזומו ישראל כף, וזדו. וכד שמעו מלין מפומיה דיוזקאל, לא זושבו על גלותהון כלל, דהא ידעו דקודשא בריך הוא לא שביק לון. וכל מה דגלי ברשותא גלי. (ל"א ואמר רבי שמעון ביה שעתא חדו ישראל חדוותא שלימתא בסיעתא דמאריהון דהוה עמהון וכל חד מנייהו עאל רעותא דלביה ברחימותא סגיא למיסר נפשיה על קדושתא דמאריהון ובגין כך גלי יחזקאל כל מה דגלי)

13. ותנינן בכל אתר דישאל גלו, תמן שכינתא גלתה עמהון, והכא בגלותא דמצרים מה כתיב, ואלה שמות בני ישראל וגו'. בין דכתיב בני ישראל, מהו את יעקב, הבאים אתו אצטרף למימר. אלא, אלה שמות בני ישראל אינון רתיכין ומשריין עלאין, דזוזותו עם יעקב, בהדי שכינתא, בגלותא דמצרים.

עליונים שירדו עם יעקב עם השכינה לגלות מצרים.

The vision of Ezekiel happened when the Israelites were in the Babylonian exile. The vision revealed that the Shechina and all the armies of heavens are with them. They felt at ease, knowing that God is with them and the Exile will end someday.

Exodus 1:1

”ואלה, שמות בני ישראל, הבאים, מצרימה: את יעקב, איש וביתו באו.”

“These are the names of the sons of Israel who came to Egypt with Jacob, each with his household:”

The Zohar explains that ‘with Jacob, each with his household:’ is the aspect of the Shechinah and the camps of angels that came with Jacob to the Exile in Egypt.

Rabbi Avraham Azulai revealed that Rabbi Shimon wrote the Zohar to support Shechina in the generations that lead to the Final Redemption.

The entire world is in exile because we don’t have the Holy Temple and we don’t have spiritual giants that can draw great light to the world.

Rabbi Shimon saw the future and prepared a special spiritual tool for future generations.

Those who keep their connection to the Zohar benefit from the support of the Shechina. When the Redeemer comes and takes us out of exile we will see the Shechinah and the full revelation of light in the world.

Having Zohar at home without opening it is the aspect of idol worshiping. The only excuse is if you study Zohar online like with the Daily Zohar. Open your Zohar books and read/scan/study because it’s what you need to make a higher-level spiritual connection to the Shechina. If you don’t have Zohar books at home go to <http://UnityZohar.com> and read Zohar in unity with people around the world.

14. (שמות א') ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו. רבי זו"א פתח (ה' א' שיר השירים ד') אתי מלכנון כלה אתי מלכנון תבואי תשורי מראש אמנה מראש שניר וחרמון ממענות אריות מהררי נמרים. פסוק זה נאמר על כנסת ישראל. בשעה שיצאו ישראל ממצרים וקרבו להר סיני לקבל תורה, אמר לה הקדוש ברוך הוא, אתי מלכנון – מאותו עדון העליון באה. כלה – שלמה, כמו הלבנה בשמשותלמת מהשמש בכל אור והתנוצצות. אתי מלכנון תבואי – כדי שיקבלו בניך תורה.

14. (שמות א') ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו. רבי זו"א פתח (ה' א' שיר השירים ד') אתי מלכנון כלה אתי מלכנון תבואי תשורי מראש אמנה מראש שניר וחרמון ממענות אריות מהררי נמרים. ה' קרא על כנסת ישראל אתמר, בשעת דנפקו ישראל ממצרים, וקרבו לטו"ר דסיני לקבל אוריתא, אמר לה קודשא בריך הוא, אתי מלכנון: מן ההוא עדו"נא עלאה קא אתאת. כלה: שלימותא, כהאי סידרא דאשתלימות מן שמשא בכל נהורא ונציצו, (דף ג' ע"א) אתי מלכנון תבואי, בגין לקבל אוריתא.

15. תשורי מראש אמנה, תשורי: כמה דאת אמר (שמואל א', ט') ותשורה אין להביא. תקביל תקבלי תקרבת על בניך. מראש אמנה – מראש אמנה –

מהראשית, בשנכנסו לאמונה העליונה ואמרו (שמות כד) כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע, והיו במשקל אחד במלאכים עליונים, שכל פתוב בהם, (תהלים קג) פרכו ה' מלאכיו גברי כח עשי דברו לשמע בקול דברו. אז קבלה נגסת ישראל תשורה.

במהימנותא עלאה, ואמרו (שמות כ"ד) כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע, והיו במתקלא וזרא במלאכין עלאין, דהכי כתיב בהו, (תהלים ק"ג) פרכו ה' מלאכיו גבורי כוז עושי דברו לשמוע בקול דברו. כדן קבילת נגסת ישראל תשורה.

Song of Songs 4:8

אתי מלבנון פלה, אתי מלבנון תבואי; תשורי מראש אמנה, מראש שניר וחרמון, ממענות אריות, מהרי נמרים.

“Come with me from Lebanon, my bride; come with me from Lebanon. Gift from the head of Amana, from the peak of Senir and Hermon, from the dens of lions, from the mountains of leopards.”

When the Israelites came out of Egypt and arrived Mount Sinai the Holy One Blessed be He called on the higher light of Chokmah to welcome the Israelites before receiving the Torah.

‘Lebanon’ numerical value 138 (same ‘Kabbalah, 1 + קבלה’). It is the connection to the upper three Sefirot that the Israelites needed in order to receive the Torah.

‘Gift from Amanah’ is the aspect of the Torah given to the people with a connection to ‘Amanah’ that is the supernal faith. The root of Amanah is ‘אמן’, ‘Amen’ that represents אמונה, ‘faith’ in the words of God.

Exodus 24:7

וילקח ספר הברית, ויקרא באזני העם; ויאמרו, כל אשר דבר יהוה נעשה ונשמע

“He took the Book of the Covenant and read it aloud to the people, and they said, “We will do and listen all that YHVH has spoken.”

The Israelites received the Torah with complete faith expressing their willingness to do even before understanding the Torah, then they said: “we will listen”.

The upper three sefirot are above the world of Tikkun. The process is the six sefirot of Zeir Anpin and Malchut is the manifestation.

To connect to upper 3 sefirot we must have faith because it's the only spiritual tool that can take you to that level.

16. ויקרא קצ"ב א' מראש שניר וחרמון: דא טורא דסיני, דקריבו לגביה, ואתעתדו תזוניה. דכתיב, (שמות י"ט) ויתיצבו בתחתית ההר. במעונות אריות: אלן בני שער שהזמנים הקדוש ברוך הוא לקבל תורה ולא רצו לקבלה. מהרי נמרים – אלן בני ישמעאל, שכתוב (דברים לג) ה' מסיני בא וזרח משער למו הופיע מהר פארן ואתה מרבבת קדש.

17. מאי ואתה מרבבות קדש. דתנינן, כד בעא קודשא בריך הוא למייהב אורייתא לישראל, אתו

מִשְׁרֵיִן דְּמַלְאכִין עֲלָאִין, פְּתוּזוּ וְאָמְרוּ, (תהלים ח') ה' אֲדוֹנֵינוּ מִה אֲדִיר שְׁמֶה בְּכָל הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּנָּה הוֹדָף עַל הַשָּׁמַיִם, בָּעָאן דִּיתִיב לֹון אֹרִייתָא.

פְּתַחוּ וְאָמְרוּ, (תהלים ח) ה' אֲדוֹנֵינוּ מִה אֲדִיר שְׁמֶה בְּכָל הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּנָּה הוֹדָף עַל הַשָּׁמַיִם, וְרָצוּ שְׁתוּרָה תִּנָּתֵן לָהֶם.

Song of Songs 4:8

אֲתִי מִלְבָּנוֹן כָּלָה, אֲתִי מִלְבָּנוֹן תְּבֹאִי; תִּשׁוּרִי מֵרֹאשׁ אֲמֵנָה, מֵרֹאשׁ שְׁנִיר וְחֶרְמוֹן, מִמְּעֻנוֹת אֲרִיּוֹת, מִהַרְרֵי נִמְרִים.

“Come with me from Lebanon, my bride; come with me from Lebanon. Gift from the head of Amana, from the peak of Senir and Hermon, from the dens of lions, from the mountains of leopards.”

The Zohar explains that ‘from the peak of Senir and Hermon’ is mount Sinai, where the Israelites stood under it to receive the Torah. ‘From the dens of lions’ and ‘the mountains of leopards’ are the aspects of the nations that didn’t want to receive the Torah.

God offered the Torah to different nations but they all refused to accept it for reasons related to desires for the self alone. When he came to the Israelites the angels wanted to receive the Torah for themselves, saying (Psalms 8:2)

יְהוָה אֲדוֹנֵינוּ – מִה-אֲדִיר שְׁמֶה, בְּכָל-הָאָרֶץ;

”אֲשֶׁר תִּנָּה הוֹדָף, עַל-הַשָּׁמַיִם

“ O YHVH, our Lord, how majestic is your name in all the earth! You have set your glory above the heavens.”

18. אָמַר לֹון קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכִי אֵית בְּכוֹן מוֹתָא, דְּכֶתִיב, (במדבר י"ט) אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֵהָל. (דברים כ"א) וְכִי יִהְיֶה בְּאִישׁ זֹטָא מִשְׁפָּט מוֹת וְהוֹבַת. זֹטָא אֵית בִּינִיכוּ, וְכִי אֵתוֹן בָּעָאן לְדִינִין. אֵית בִּינִיכוּ זָל. אוֹ גִּנְבָה, דְּכֶתִיב, (שמות כ') לֹא תִגְנוֹב. אֵית בִּינִיכוּ נִשְׁיִן דְּכֶתִיב, (שמות כ') לֹא תִנָּאֵף. אֵית בִּינִיכוּ שְׂקָרָא, דְּכֶתִיב, (שמות כ') לֹא תַעֲשֶׂה בְּרַעַף עַד שְׂקָר. אֵית בִּינִיכוּ וּמִדָּה, דְּכֶתִיב, (שמות כ') לֹא תִזְמוֹד. מִה אֵתוֹן בָּעָאן אֹרִייתָא. מִיֵּד פְּתוּזוּ וְאָמְרוּ, ה' אֲדוֹנֵינוּ מִה אֲדִיר שְׁמֶה בְּכָל הָאָרֶץ. וְאֵלּוּ אֲשֶׁר תִּנָּה הוֹדָף עַל הַשָּׁמַיִם לֹא כֶתִיב. וְעַל דָּא וְאֵתָא מִרְבָּבוֹת קֹדֶשׁ, כְּדִין מִיבִינֵו אֵשׁ דָּת לָמוּ.

19. ר' יוסי אוקים לְהָאִי קָרָא, (ה' ב') כִּד גִּזְזָתָא שְׂכִינְתָא בְּגִלּוּתָא דְּמִצְרַיִם. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, הָאִי קָרָא, עַל רָזָא דִּיזְוֹדָא דְּמִהִימְנוּתָא אֲתָמַר, אֲתִי מִלְבָּנוֹן כָּלָה, קוֹל אָמַר לְדַבּוּר אֲתִי, בְּגִין דָּהָא (בראשית ל"ו א') קוֹל אֲתִי לְדַבּוּר, וּמִדָּבָר לָהּ בְּהִדְרִיהָ, לְמַהֲוִי כְּזוֹדָא בְּלֹא פְרוּדָא כָּלָל. בְּגִין דְּקוֹל אִיהוּ (בראשית רמ"ז ב' כ"ה

19. רבי יוסי באר פסוק זה בשו"ת שכינה לגלות מצרים, ורבי שמעון אמר, פסוק זה על סוד יחוד האמונה נאמר. אתי מלכנון כלה, הקול אמר לדבור אתי, משום שהרי קול בא לדבור, ומנהיגו עמו להיות באחד בלי פרוד כלל, משום שקול הוא כלל, דבור הוא פרט, ולכן כלל הצטרף לפרט, ופרט

הצטרף לכלל, שהרי אין קול בלי דבור, ואין דבור בלי קול. ועל זה אתי מלבנון בלה וגו', שעקר שניהם באים מלבנון.

א) כלל, דבור איהו פרט. ועל דא כלל אצטרף לפרט, ופרט אצטרף לכלל. דהא לית קול בלא דבור, ולית דבור בלא קול. ועל דא אתי מלבנון בלה וגו', דעקרא דתרווייהו מלבנון קא אתיין.

After the angels asked to have the Torah God told them that the Torah had in its laws about death, sins, stealing, lying, and since the angels were created in the perfect state they didn't have the ability to do have negativity. The angels praised God and the Israelites accepted it.

(Exodus 24:7) “All that YHVH has spoken we will do, and we will listen!”

The angels don't have judgment and couldn't receive the Torah. The other nations didn't want the Torah because it includes judgments. The Israelites accepted it with faith and declared that they will do as the Torah speaks. The action word came before listening to indicate that they accepted the Torah with faith.

As we studied in DZ 2000, with faith we can bridge between the lower and upper world. That made the souls of the Israelites also on a higher level.

20. תשורי מראש אמנה: דא איהו גרון, דמתבין נפקא רוזא לאשקמא כלא, (נ"א כלה) מרזא דלבנון סתים וגניו. מראש שניר וזרמו: דא איהו לישנא רישא ואמצעיטא, דמוזתקא לדבור. ממוענות אריות: אלן אינון שינים. מהררי גמרים: אלן אינון שפון, שלימו דאשתלים בהו דבור.

20. תשורי מראש אמנה: דא איהו גרון, דמתבין נפקא רוזא לאשקמא כלא, (נ"א כלה) מרזא דלבנון סתים וגניו. מראש שניר וזרמו: דא איהו לישנא רישא ואמצעיטא, דמוזתקא לדבור. ממוענות אריות: אלן אינון שינים. מהררי גמרים: אלן אינון שפון, שלימו דאשתלים בהו דבור.

21. ואלה שמות בני ישראל. רבי חייא פתח, (משלי כג) אל תלחם את לחם רע עין ואל תתאו למטעמתי. אל תלחם את לחם רע עין – משום שלחם או הנאה מאותו איש שהוא רע עין, אינו כדאי לאכל ולהנות ממנו. שאלו בשידודו ישראל למצרים לא טעמו לחם של המצרים, לא היו נשארים בגלות, ולא היו מציקים להם המצרים.

21. ואלה שמות בני ישראל. רבי חייא פתח, (משלי כ"ג) אל תלחם את לחם רע עין ואל תתאו למטעמתי. אל תלחם את לחם רע עין, בגין דנהבא או הנאה דההוא בר נש דהוי רע עין, לאו איהו כדאי למיכל ולאתהני מניה. דאי כד נזתו ישראל למצרים, לא יטעמו נהבא דמצראי, לא אשתבכו בגלותא, ולא יעיקון לון מצראי.

22. אמר לו רבי יצחק, והרי נגזרה גזרה? אמר לו, הכל הוא כראוי, שהרי לא נגזר דוקא במצרים, שהרי לא כתוב כי גר יהיה זרעך בארץ מצרים, אלא (בראשית טו) בארץ לא להם, ואפלו בארץ אחרת.

22. אמר ליה רבי יצחק, והא גזרא אתגזר. אמר ליה, כלא איהו כדקא יאות, דהא לא אתגזר במצרים דיוקא, דהא לא כתיב (בראשית ט"ו) כי גר יהיה זרעך בארץ מצרים, אלא בארץ לא להם, ואפילו בארעא אחרא.

Proverb 23:6

“אל-תלחם-את-לחם, רע עין; ואל-תתאו, למטעמתי”

“Do not eat the bread of a man who has evil eye; do not desire his delicacies”
The Zohar explains that the Israelites in Egypt enjoyed the food of the Egyptians and that gave the Egyptians the power to hurt the Israelites, keeping them in exile for a longer time. If the Israelites weren't connected to their food they would have left Egypt and gotten back to the Promised Land much earlier. Their bondage in Egypt was also related to the pleasures of the material world. Numbers 11:5

זכרנו, את-הדגה, אֲשֶׁר-נֹאכַל בְּמִצְרַיִם, חֲנֹם; אֶת הַקִּשְׁאִים, וְאֶת הָאֲבִטְחִים, וְאֶת-הַחֲצִיר וְאֶת-הַבָּצִלִּים, וְאֶת-הַשּׁוּמִים”

“We remember the fish we ate in Egypt that cost nothing, the cucumbers, the melons, the leeks, the onions, and the garlic”

The energy of the food is what we consume every day and it affects our soul and spiritual existence. The Torah teaches us about the impure animals and birds that we shouldn't eat. The living creatures have inner energy and when consumed it can hurt our soul in many ways. It can lead to addictions that eventually make the soul ill and fall into the hands of the other side, increasing the desire for the self alone and the material world.

23. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִי שֶׁהוּא בֹעֵל נֶפֶשׁ, (לא יֹאכַל עִם אָדָם) שֶׁמֵּאֲכָלוּ יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר שָׂאָר בְּנֵי אָדָם, אוֹ מִי שֶׁהוֹלֵךְ אַחֵר מַעֲוִי, אִם יִפְגַּשׁ בְּאוֹתוֹ רֵעַ עֵין, יִשְׁחַט עַצְמוֹ וְלֹא יֹאכַל מִלֶּחֶמוֹ, שֶׁאֵין לָחֶם רֵעַ בְּעוֹלָם חוּץ מֵאוֹתוֹ לָחֶם שֶׁל בֹּעֵל עֵין הָרֵעַ. מַה פְּתוּב? כִּי לֹא יוֹכְלוֹן הַמִּצְרִים לֵאכֹל אֶת הָעֵבְרִים לָחֶם כִּי תוֹעֵבָה הִיא לַמִּצְרִים. הֲרִי לָךְ לָחֶם שֶׁל רֵעַ עֵין.

23. אָמַר ר' יִצְחָק, מֵאֵן דְּאִיהוּ בֹעֵל נֶפֶשׁ, (ס"א לא יכל עם בר נש) דְּבִמִּיכְלִיה יִתִּיר מִשְׂאָר בְּנֵי נֶשָׂא, אוֹ מֵאֵן דְּהוּא אֲוִיל בְּתֵר מַעֲוִי, אִי אֶעְרַע בְּהֵוָה רֵעַ עֵין, יְכּוּס גְּרַמִּיה וְלֹא יִכּוּל מִנְהֵמָה דִּילִיה, דְּלִית נֵהֵמָה בִּישָׂא בְּעֵלְמָא, בַּר מֵהֵוָה לָזֶם רֵעַ עֵין, מַה פְּתִיב (בראשית מ"ג) כִּי לֹא יוֹכְלוֹן הַמִּצְרִים לֵאכֹל אֶת הָעֵבְרִים לָזֶם כִּי תוֹעֵבָה הִיא לַמִּצְרִים, הָא לָךְ לָזֶם רֵעַ עֵין.

24. שְׁלֹשָׁה הֵם שְׂדוּחִים שְׂכִינָה מִן הָעוֹלָם וְגוֹרָמִים שְׂדִירוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא יִהְיֶה בְּעוֹלָם וּבְנֵי אָדָם צוֹנְחִים וְלֹא נִשְׁמַע קוֹלָם, וְאֵלֶּה הֵם: מִי שֶׁשׁוֹכֵב עִם נָדָה, מִשּׁוּם שֶׁאֵין טְמֵאָה חֻקָּה בְּעוֹלָם חוּץ מִטְּמֵאָה הַנָּדָה, וְטְמֵאָה הַנָּדָה קֹשָׁה מְכַל טְמֵאָה בְּעוֹלָם. הוּא נִטְמָא, וְכָל הַמִּתְקַרְבִּים אֵלָיו נִטְמָאִים עִמוֹ. בְּכָל מְקוֹם שֶׁהוֹלְכִים, נִדְחִית שְׂכִינָה מִלִּפְנֵיהֶם.

24. תִּלְתָּא אֵינוֹן דְּדוּוּזִין שְׂכִינָתָא מִעֵלְמָא, וְגַרְמִין, דְּדִיּוּרִיה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא הֵוִי בְּעֵלְמָא, וּבְנֵי נֶשָׂא צוּוּזִין וְלֹא אִשְׁתַּמְעֵי קְלִיהוֹן. וְאֵלֶּין אֵינוֹן: מֵאֵן (דף ג' ע"ב) דְּשִׁכִּיב בְּנָדָה, בְּגִין דְּלִית מִסְאָבוּ תַקִּיף בְּעֵלְמָא בַּר מִסְאָבוּ דְּנָדָה. מִסְאָבוּ דְּנָדָה קֹשָׁא מְכַל מִסְאָבוּ דְּעֵלְמָא, אִסְתַּאב אִיהוּ, וְכָל דְּמִתְקַרְבִּין בְּהִדִּיה יִסְתַּאבֹּן עִמִּיה, בְּכָל אֲתֵר דְּאֵלֶּין אֲתִידוּזִיא שְׂכִינָתָא מִן קַמִּיָּהוּ.

The Zohar in this section suggests to a person to cut his throat before eating food from a person with evil eye.

We should be sensitive from where and what comes inside our body, air, images, sounds and especially what we see and eat. Fast food and junk food come with negative energies because it is made to quickly satisfy the body and to make as many profits as possible. The employees are paid little and have very little or no joy in their work. That energy transfers to the food they serve.

An unhappy waiter with attitude brings dangerous energy to the food and we should avoid eating the served food even if the restaurant is fancy and expensive.

Avoid arguments during eating time at home or anywhere. The food we consume has spiritual energy and material waste. The body separates the material waste and uses energy. In most cases, it's easy to get rid of the material waste but not the energy. The 'separation' of good and bad should be done before the food comes into our mouth.

Many studies tell about the negative impact of processed food on the body. They focus on the ingredients but the most important part is the spiritual energy attached to the food. Processed food handled by machinery and robots. The processes take the life out of the food to keep it sellable for a longer time. The producers and manufacturers would do anything to maximize their profits. They use different 'tricks' to preserve the food they put on the shelves of stores around the world. Some growers 'push' chemicals through the irrigation system to produce nice looking fruits and vegetables that so no living organism tries to eat from it.

A quick Internet search would bring a lot of information related to that. My suggestion is to avoid processed food. Avoid non Kosher meat because the process of killing the animal is terrible and the aspect of death is greater in non-kosher animals.

I personally avoid even Kosher meat because the prices are too high and greed drives producers to make 'shortcuts' on the process and the result is a non-kosher animal with kosher labels.

Most of the time I eat fresh live food. Most of my dinners are based on fruits and nuts shake. Here's the recipe (based on a recipe my wife learned from Dr. Hyman's website drhyman.com). It could be great for breakfast or lunch but I wouldn't recommend it more than once a day.

This recipe is what I use but some people may be sensitive to nuts or any other ingredient in the list below. If you are under a special diet then consult with a nutritionist before following this recipe.

Ingredients: (All ingredient should be fresh, raw and unsweetened)

Half a cup unsweetened almond milk

Half a cup of water

1/8 of a lemon (cut one lemon into half then each half to four, store in a plastic bag for next use)

Avocado wedge (1/8)

one small cherry tomato

One cup mix fruits (mostly berries). Use a mix of cranberries, blueberries, blackberries. Some are sold as freshly frozen. You may add/replace with half banana, half apple, some grapes, citrus, mango, pineapple, etc. You may also add dry figs, apricots for better digestion. (do not use more than one cup of fruits)

3 to 4 halves of walnuts (one spoon of pieces if nuts are broken)

5 to 7 raw almonds

a spoon of raw sunflower seeds
a spoon of raw pumpkin seeds
half a spoon of Chia seeds and or Hemp seeds
a flat spoon of coconut oil
a flat spoon of almond butter

Mix everything together in a fast blender until smooth (30 to 60 seconds). If it comes out too thick for drinking then eat with a spoon or add some water or little fresh squeezed orange or apple juice.

The portion may be too large for one person. It's always to prepare and eat immediately after but if you want to have this shake for breakfast then you may prepare in the evening and store in the refrigerator in a closed container for the morning.

The ingredients are in their natural form and they don't have the energy of the desire for the self alone (greed) that usually comes with processed food.

Prepare while doing Ana B'Koach to add positive spiritual energy and enjoy for great health of the body and soul.

25. ולא עוד, אלא דגרים מרעין בישין על גרמיה, ועל
ההוא זרעא דיולד, דכיון דיקרב בר נש לגבי גדה,
ההוא מסאבו דליג עלוי, וישתאר בכל שייפין דיליה,
זרעא דיולד בההוא שעתא, (ס"א מסאבו) בישין
עלוי רוזן מסאבו. וכל יומיו יהא במסאבו, דהא בניגא
ויסודא דיליה איהו במסאבו רב ותקיף מכל מסאבא
דעלמא, דביד דקריב בר נש לגבי גדה, ההוא מסאבו
דליג עלוי, דכתיב, (ויקרא ט"ו) ותהי גדתה עליו.

25. ולא עוד, אלא שגורם צרות רעות על
עצמו ועל אותו זרע שיליד. שבין שיקרב
אדם לגדה, אותה טמאה קופצת עליו
ונשארת בכל איבריו, אותו זרע שיליד
באותה שעה, (טמאים) מושכים עליו רוח
טמאה, וכל ימיו יהיה בטמאה, שהרי הבגין
והיסוד שלו הוא בטמאה רבה ותקיפה מכל
טמאה שבעולם, שמיד שקרב אדם לגדה,
אותה טמאה קופצת עליו, שבתוב (ויקרא
ט) ותהי גדתה עליו.

26. מאן דשכיב בבית אל זכר, דאעיל ברית קודש
ואת קיימא ברשיו אזורא, דכתיב, (מלאכי ב') ובעל בית
אל זכר. ותניין, לית קנאה קמי קודשא בריה הוא, בר
קנאה דברית קדישא, דאיהו קיימא דשמיא קדישא,
ורא דמהימנותא. מה כתיב (במדבר כ"ה) ויזל העם
לזנות אל בנות מואב מיד ויזר אף ה' בישראל.

26. מי ששוכב עם בת אל נכר, שמכניס
ברית קדש ואות הברית לרשות אחרת,
שבתוב ובעל בית אל נכר, ושנינו שאין קנאה
לפני הקדוש ברוך הוא חוץ מקנאה של ברית
קדש, שהיא ברית של השם הקדוש וסוד
האמונה. מה כתוב? (במדבר כה) ויחל העם
לזנות אל בנות מואב. מיד – ויחר אף ה'
בישראל.

In previous studies, we learned about the negative energy that can come from food. Here the Zohar reveals other major sources of negative energy. They cause the Shechinah to be removed from the world and disconnect the person from the Light. His prayers can not be answered even with cries.

Leviticus 15:24

“ואם שכב איש אתה, ותהי גדתה עליו”

“And if any man lies with her, her menstrual impurity comes upon him”

The most difficult sin is having sex with a woman during her Menstruation. A man who had sex with a woman in Menstruation connects himself to the most

difficult impurity. His impurity affects the people who are close to him and the Shechinah is also moved away from them.

The menstrual cycle of a woman is an important process of life in the world. The first part of the cycle is of growth, strength, and life when a woman is capable of accepting seeds of life and grow a new 'tree', which is a human being with the aspect of ten Sefirot inside of her. If no tree is planted then the 'fertile' ground or vessel is broken, which is the aspect of death. This is an impure process and connecting to it brings death to anyone who came close to it.

A married couple should be very careful with their sexual unification. The woman should have a pure vessel. The spiritual law requires a woman to check herself for 7 pure days before she meets with her husband. The 7 days requirement is to ensure that the woman had at least one Shabbat in purity, receiving the light of Binah. On the last pure day, she does a Mikveh for complete purification and meets her husband on that night. The soul coming to such a pure vessel would be on a higher level.

27. ראשי העם שיודעים ולא מוחים בדיקתם, נענשים בתחלה, שכתוב קח את כל ראשי העם והוקע אותם לה' נגד השמש. רבי אבא אמר, מה זה נגד השמש? נגד הברית שנקראת שמש, ועליה נאמר (תהלים פד) כי שמש ומגן ה' אלהים. שמש ומגן – זו ברית קדש. מה שמש זורח ומאיר לעולם, אף כך ברית קדש זורח ומאיר את גוף האדם. מגן – מה מגן הוא כדי להגן על האדם, אף כך ברית קדש מגנה על האדם, ומי ששומר אותה, אין נזק בעולם שיוכל לקרב אליו, וזהו נגד השמש.

28. ראשי העם יתפסו בכל דור ודור בחטא זה, אם יודעים ולא מקנאים לו, משום שחובה זו עליהם לקנא לקדוש ברוך הוא בברית הזאת, מי שמבנים קדשה זו לרשות אחרת, עליו כתוב (שמות כ) לא יהיה לך אלהים אחרים על פני. לא תשתחוה להם ולא תעבדם כי אנכי ה' אלהיך אל קנא. והכל קנאה אחת. ולכן נדחית שכינה מלפניו. מי שמשקר בברית קדש שחתומה בבשר האדם, כאלו משקר בשם הקדוש ברוך הוא. מי שמשקר בחותם המלך, משקר במלך, ואין לו חלק באלהי ישראל אם לא בכח תשובה מתמדת (יתרה).

27. רישי עמא דיידעו ולא מוזו בידייהו, אתענשו בקדמיתא, דכתיב, (במדבר כ"ה) קח את כל ראשי העם והוקע אותם לה' נגד השמש. רבי אבא אמר, מאי נגד השמש. נגד הברית דאקרי שמש, ועליה אתמר (תהלים פ"ד) כי שמש ומגן ה' אלהים. שמש ומגן (רכ"ד ב'): דא ברית קדישא. מה שמש זרוז ואנהיר על עולם, אף הכי ברית קדישא זרוז ואנהיר גופא דבר נש. מגן: מה מגן איהו לאגנא עליה דבר נש, אף הכי ברית קדישא מגן עליה דבר נש, ומאן דנטיר ליה, לית נזקא בעלמא, דכייל למקרב בהדיה ודא הוא נגד השמש.

28. רישי עמא, יתפסון בכל דרא ודרא בזוובא דא, אי ידעין ולא מקנאין ליה. בגין דזוובא דא עלייהו, לקנאה ליה לקודשא בריה הוא בהאי ברית, מאן דאעיל קדושה דא ברשותא אחרת, עליה כתיב (שמות כ') לא יהיה לך אלהים אחרים על פני. לא תשתחוה להם ולא תעבדם כי אנכי ה' אלהיך אל קנא וכלא קנאה זורא. ועל דא אתדווייא שכינתא מקמיה. מאן דמשקר בברית קדישא דזויתם בבשריה דבר נש, כאילו משקר בשמא דקודשא בריה הוא, מאן דמשקר זוותמא דמלכא, משקר ביה במלכא, לית ליה זולקא באלהא דישראל, אי לא בזוילא דתויבתא תדיר. (ו"א יתיר)

The Torah portion of Balak tells us the story of Balak who asked Balaam to curse the Israelites to cut the flow of energy coming to them from YHVH through the level of Da'at. They failed with their original plan so they sent the women of Moab to seduce the Israelites and corrupt their connection to the Light through the level of Yessod.

Numbers 25:1

“וַיָּשָׁב יִשְׂרָאֵל, בְּשִׁטִּים; וַיַּחֲלֵהָם, לְזָנוֹת אֶל-בָּנוֹת מוֹאָב.”

“While Israel lived in Shittim, the people began to whore with the daughters of Moab.”

Spiritual corruption causes the ‘anger’ of God, which is the effect of the cause. The ‘anger’ of God is the outcome of the corruption of the spiritual system made by the wrong sexual connection of the Israelites and the Moabites. They had the vessel of the other side so the pure Light of the Israelites was drained out and it caused a plague that killed 24000 people until Pinchas did what he did to stop it.

“וַיֵּצֵאֵם יִשְׂרָאֵל, לְבַעַל פְּעוֹר; וַיַּחַר-אַף יְהוָה, בְּיִשְׂרָאֵל.”

“So Israel joined themselves to Baal of Peor, and YHVH was angry against Israel.”

Sexual impurities cause serious corruption in the flow of energy and many people don't see the connection between that and the chaos they experience in their lives.

Yessod is the Sefira that channels the Light of the upper levels to Malchut. We need to draw the Light to pure vessels in order to have it manifested properly in our lives.

The main aspect of using Yessod to bring down Light to our lives and the world is using spiritual connections and Torah study through the Zohar. Our desires for the Light should be pure and for the sake of the soul, rather than to support personal and selfish desires.

Sexual unification of a husband and wife can draw great Light and support positive manifestation in their world.

The Zohar continues to explain that the leaders of the people have the responsibility to keep the flow of Light to their people because they are like the channel of Yessod. They must follow the ways of the Light in order to draw Light to the people. Their corruption is cleansed and removed with their death.

Numbers 25:3

“וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה, קַח אֶת-כָּל-רֹאשֵׁי הָעָם, וְהוֹקַע אוֹתָם לַיהוָה, נֶגֶד הַשָּׁמֶשׁ; וַיֵּשֶׁב חֲרוֹן אַף-יְהוָה, מִיִּשְׂרָאֵל.”

“And YHVH said to Moses, “Take all the chiefs of the people and hang them in the sun before YHVH, that the fierce anger of YHVH may turn away from Israel.””

Rabbis and teachers with followers have the responsibility to teach the people and connect them to the Light. Personal and material fulfillments that bring pleasures of this world bring spiritual corruption and negative outcome.

The world is against us because our channel of Yessod is corrupted. If we don't shift our focus from personal desires to drawing Light to the world we may experience countless plagues and deaths.

29. ר' יוסי פתחו ואמר, (שמואל א', י"ב) וישכחו את ה' אלהיהם וגו'. ויעזבו את ה'. מה זה וישכחו ויעזבו? שדחו מהם ברית קדש, שמלו ולא פרעו, עד שבאה דבורה ונדבה בזה את כל ישראל, כמו שכתוב (שופטים ה') בפרע פרעות בישראל בהתנדב עם ברכו ה'.

30. מאן דקטיל בנזי, ההוא עוברא דמותעברא אתתיה, וגרים לקטלא ליה במעהא, דסתיר בנזינא דקודשא בריך הוא ואומנותא דיליה. אית מאן דקטיל בר נזי, והאי קטיל בנזי.

31. תלתא בישין עביד דכל עלמא לא יכיל למסביל, ועל דא עלמא מתמוגגא ועיר ועיר, ולא ידיע, וקודשא בריך הוא אסתלק מעלמא, ונזרבא וכפנא ובמותנא אתיין על עלמא. ואלין אינון: קטיל בנזי, סתיר בנזינא דמלכא. דוזיא שכינתא, דאזלא ובשיטטא בעלמא, ולא אשכוזת גיזא. ועל (דא) אלין, ריזא (ס"א רוחין) דקודשא (עבד) בכיה. ועלמא אתדן בכל הגיזין. ווי לההוא בר נזי, ווי ליה, טוב ליה דלא יתברי בעלמא.

1 Samuel 12:9

וישכחו, את-יהוה אלהיהם; וימכר אתם ביד סיסרא שר-צבא חצור וביד-פלשתים, וביד מלך מואב, ויילחמו, בהם.

"But they forgot YHVH their God, so He sold them into the hand of Sisera, captain of the army of Hazor, and into the hand of the Philistines and into the hand of the king of Moab, and they fought against them."

When the Israelites forget YHVH, it creates greater distance from the Light and the other side feels their vulnerability and comes to fight to take their energy.

Judges 5:2

"בפרע פרעות בישראל, {ס} בהתנדב {ר} עם, ברכו, יהוה."

"When uncontrolled chaos of killing and murders in Israel, the people willingly blessed YHVH"

While we are in the process of the Tikun the laws of the spiritual system work without change. As we go farther from the Light we experience more darkness.

The Zohar book and even the Torah scroll in the Ark are in the aspect of material objects until we use them. The Torah scroll is activated on Shabbat with the preparation of prayers and a specific process of blessings and reading. The Zohar is activated when it is read and studied. Every day is a new creation because God can just stop everything but he created time for us so we can have opportunities to come back to the right path. We need to renew our spiritual connections with the new day, otherwise a distant from the Light is formed and darkness creeps in.

When we pray and connect to the Zohar every day, we enter a spiritual shelter that is like an invisible protection shield that push away chaos. When we experience any kind of chaos, small or big then something is corrupted in our self or spiritual environment.

We need to examine every little chaos/impurity in our lives and cleanse it. The first and most important tool is daily prayer and Zohar study. Most of the great tzadikim left the world and we can't go into their courtyard for spiritual protection.

Use the Daily Zohar to study every day. It takes a few minutes but this study connects you with many around the world that see and study the same Zohar text. You become part of the big flame of that study and share the same benefit of altogether, even if you don't understand the commentary but scanned and listen to the Zohar.

The most life-supporting elements in nature are free, like the sun, air, and water. The Daily Zohar is free because the Zohar and its understanding is a gift given to us from heaven through Rabbi Shimon, the Holy Ari and great Kabbalists that came after like Rabbi Ashlag.

They followed the Torah and it's all precepts. If your kabbalah teachers are not following the precepts of the Torah and or mix other cultures or non-Jewish/Torah spiritual teachings then they are definitely not kabbalists and I suggest avoiding learning from them.

Nowadays it's not enough to be a 'good person', we need to be channels of Light and spread the light of the Zohar by studying it and sharing it. Giving free Zohar books is nice but if it's not opened and studied then it's a waste of 'candle'.

The Zohar is the shelter of our times and we can bring in as many as we can because this shelter does not have space limitation.

32. וְכַאֲשֶׁר אֵינוֹן יִשְׂרָאֵל, דָּאָף עַל גַּב דְּהֵווּ בְּגִלּוֹתָא דְּמִצְרַיִם, אֶסְתְּמִרוּ מִכָּל הִנֵּי תַלְתָּא, מִנְדָּה, וּמִבֵּית אֵל נֶכֶד, וּמִקְטוֹל זֶרַעַא, וְאַשְׁתַּדְּלוּ בְּפִרְהֶסְיָא בְּפִרְיָה וּרְבִיָּה. דָּאָף עַל גַּב דְּגִזְרָה אֶתְגַּזְרַת (שְׁמוֹת א') כָּל הַבֵּן הַיָּלֹד הַיְּאוֹרָה תִּשְׁלִיכֻהוּ, לֹא אֶשְׁתַּכּוּזוּ בִּיְצִיהוֹן מֵאֵן דְּקִטִּיל עוֹבְרָא בְּמַעְהָא דְּאַתְתָּא, כָּל שְׂכֵן לְבִתְרָ. וּבִכּוּתָא דָּא נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִן גִּלּוֹתָא.

32. אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל, שָׁאָף עַל גַּב שְׁדֵּי בְּגִלּוֹת מִצְרַיִם, נִשְׁמְרוּ מִכָּל שְׁלִשַׁת אֱלֹהִים – מִנְדָּה, מִבֵּית אֵל נֶכֶד, וּמִהַרְגֵּי שֶׁל זֶרַעַם, וְהִשְׁתַּדְּלוּ בְּפִרְהֶסְיָא בְּפִרְיָה וּרְבִיָּה. שָׁאָף עַל גַּב שְׁנִגְזָרָה הַגִּזְרָה כָּל הַבֵּן הַיָּלֹד הַיְּאוֹרָה תִּשְׁלִיכֻהוּ, לֹא נִמְצָא בִּיְצִיהֶם מִי שְׁהוֹרֵג עֹבֵר בְּמַעַי אִשָּׁה, כָּל שְׂכֵן אַחֵר כָּף. וּבִכּוּת זוֹ יִצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִהַגְלוֹת.

33. מִנְדָּה: דִּתְנִי רַבִּי זוּיֵא מֵאִי (דף ד' 33. מִנְדָּה - שְׁשֹׁנָה רַבִּי חַיֵּיא, מֵה שְׁכָתוּב (שְׁמוֹת ל"ח) וַיַּעַשׂ אֶת הַכִּיּוֹר נְזוּשֶׁת וְאֶת כְּנֹ נְזוּשֶׁת בְּמִרְאֹת הַצֹּבְאוֹת. מִכְּנֵי מֵה זָכוּ זַעֲיִן לְהֵאֵי, בְּגִין דְּאִסְתַּמְרוּ גְּרַמִּיָּהוּ בְּגִלּוֹתָא דְּמִצְרַיִם, דְּלִבְתֵּר דְּאִתְדַכִּין הֵווּ אֲתֵיִן מִתְקַשְׁטִין וּמִסְתַּכְלִין בְּמִרְאֵה בְּבַעֲלֵיהוֹן, וּמִעוֹרְרִין לֵוִן בְּפִרְיָה וּרְבִיָּה.

Exodus 1:22

”וַיֹּצֵא פָרְעֹה, לְכָל-עַמּוֹ לֵאמֹר: כָּל-בֶּן-הַיֶּלֶד, הַיֹּאכֶרֶה תִּשְׁלִיכֻהוּ, וְכָל-בִּתּוֹ, תְּחַיֶּינָהּ”

“Then Pharaoh commanded all his people, saying, “Every son who is born you are to cast into the Nile, and every daughter you are to keep alive.”

Pharaoh's decree to kill the boys didn't stop the Israelites from continuing to deliver their children in purity. The Zohar reveals that the Israelites' women kept the laws of purity in their unification with their husbands before the Exodus and after and for that they merited to go out of the exile in Egypt.

Exodus 38:8

”וַיַּעַשׂ, אֶת הַכִּיּוֹר נְחֹשֶׁת, וְאֶת, כְּנֹ נְחֹשֶׁת-בְּמִרְאֹת, הַצֹּבְאוֹת, אֲשֶׁר צָבְאוּ, פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד”

“He made the basin of bronze and its stand of bronze, from the mirrors of the serving women who served at the doorway of the tent of meeting.”

Women were not allowed to enter the Holy Tabernacle because they may carry the aspect of death during their monthly cycle. They donated the mirrors in the Holy Tabernacle that allowed them to see the work of the priests inside the tent without going in. The eye connection with the sacrifices and other services cleansed all impurities from them and they could be pure and attract their husband for elevated unification to bring higher level souls.

The women's monthly cycle started immediately after the first sin when Adam and Eve brought mortality to the world. The immortal state became left them and the woman had to create a connection to life inside her ovaries. If this potential life/vessel is not met with a male seed/light to form a new life then the vessel breaks and leaves the living body. This is the aspect of the original judgment and death from the first sin (Genesis 3:16,17).

Unification of a man and a woman represents a unification of light and vessel. If the vessel is not pure then even if the light is pure then the outcome is not positive, even if it is not for having children. This subject is too big to cover in a few paragraphs but just remember that purity is very important for the life of the marriage. When a couple separates themselves from all aspects of death then they have a beautiful and blessed life together.

After the period stopped, a woman counts seven days or purity to make sure she doesn't see any of the aspects of death. This rule guarantees that the woman's vessel goes through at least one Shabbat with the light of Binah. On the evening of the seventh day, the woman goes into a Mikveh that cleanses all spiritual impurities. The woman should avoid looking at anything negative, ugly or disturbing for any reason to have clear and pure consciousness at the time of the unification.

34. מִבֵּית אֵל זָכַר, דְּכִתִּיב, (שְׁמוֹת י"ב) יֵצְאוּ כָּל צְבָאוֹת ה' וְגו'. וְכִתִּיב (תְּהִלִּים קכ"ב) שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל עָדוּת לְיִשְׂרָאֵל וְדָאִי. וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. שְׁבִטֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל. דְּבַר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

34. מִבֵּית אֵל זָכַר, דְּכִתִּיב, (שְׁמוֹת י"ב) יֵצְאוּ כָּל צְבָאוֹת ה' וְגו'. וְכִתִּיב (תְּהִלִּים קכ"ב) שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל עָדוּת לְיִשְׂרָאֵל וְדָאִי. וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. שְׁבִטֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל. דְּבַר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

35. וְאִי תִּימָא וְהָא כְּתִיב וְהוּא בֶן אִישׁ מִצְרִי. הָא וְדָאִי זֶזֶד הָוָה, וּפְרָסְמוֹ קָרָא, דְּכִתִּיב, (וִיקְרָא כ"ד) וְהוּא בֶן אִישׁ מִצְרִי וְגו'. וְשֵׁם אָמוֹ שְׁלֹמִית בֵּת דְּבָרִי לְמִטָּה דָן. פְּרִיָּה וְרִבְיָה – שְׁכָתוֹב וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פְּרוּ וַיִּשְׁרְצוּ וַיִּרְבּוּ וְגו'. וּמִכָּל אֵלֶּה נִשְׁמְרוּ יִשְׂרָאֵל. בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נִכְנְסוּ – בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יֵצְאוּ. זְהוּ שְׁכָתוֹב וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'.

35. וְאִי תִּימָא וְהָא כְּתִיב וְהוּא בֶן אִישׁ מִצְרִי. הָא וְדָאִי זֶזֶד הָוָה, וּפְרָסְמוֹ קָרָא, דְּכִתִּיב, (וִיקְרָא כ"ד) וְהוּא בֶן אִישׁ מִצְרִי וְגו'. וְשֵׁם אָמוֹ שְׁלֹמִית בֵּת דְּבָרִי לְמִטָּה דָן. פְּרִיָּה וְרִבְיָה דְּכִתִּיב, (שְׁמוֹת א') וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פְּרוּ וַיִּשְׁרְצוּ וַיִּרְבּוּ וְגו'. וּמִכָּל הָנִי אִסְתְּמָרוּ יִשְׂרָאֵל. בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (ד') א' עָאֲלוּ, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נִפְקוּ, הָדָא הוּא דְּכִתִּיב וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'.

Exodus 1:7

”וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל, פְּרוּ וַיִּשְׁרְצוּ וַיִּרְבּוּ וַיַּעֲצֻמוּ—בְּמָאד מָאד; וַתִּמְלֵא הָאָרֶץ, אֹתָם”

“but the Israelites were exceedingly fruitful; they multiplied greatly, increased in numbers and became so numerous that the land was filled with them”

The Zohar tells us that because the Israelites kept their purity and didn't have mix marriage with the Egyptians, they grew in numbers and in power.

Leviticus 24:10

”וַיֵּצֵא, בֶן-אִשָּׁה יִשְׂרָאֵלִית, וְהוּא בֶן-אִישׁ מִצְרִי, בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל; וַיִּנְצוּ, בַּמַּחֲנֶה, בֶּן הַיִּשְׂרָאֵלִית, וְאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי”

“Now the son of an Israelite woman, whose father was an Egyptian, went out among the sons of Israel; and the Israelite woman's son and a man of Israel struggled with each other in the camp.”

This verse tells about a man who was a son of an Israelite woman and an Egyptian man fighting each other. The Zohar explains that there was one unholy unification and the Torah let it be known. The child from this relationship had in him a negative aspect from his father. When he was in a negative situation, fighting with an Israelite man, he cursed the name of God, disconnecting himself from the pure light.

Leviticus 24:11

”יָקַב בֶּן-הָאִשָּׁה הַיִּשְׂרָאֵלִית אֶת-הַשֵּׁם, וַיִּקְלֵל, וַיְבִיאוּ אוֹתוֹ, אֶל-מֹשֶׁה; וְשֵׁם אָמוֹ שְׁלֹמִית בֵּת-דָּבְרִי, לְמִטָּה—”

”ד”

“The son of the Israelite woman blasphemed the Name and cursed. So they brought him to Moses. Now his mother's name was Shelomith, the daughter of Dibri, of the tribe of Dan.”

Lesson:

As Israelites, we are able to connect above the lower seven sefirot and draw higher light while the other 70 nations cannot. If we allow ‘foreign’ aspects to get mixed with our connection then we may lose sooner or later our entire purpose in life together with our souls.

Kabbalah opened itself to all people who feel connected with their Israelite soul, even if they were born into other religions. The pure Kabbalah grew fast and strong and recently I see different kinds of ‘mixing’ that create opening for the negative side to invade and ‘dilute’ the purity of the teaching of true Kabbalah. I see students of kabbalah using ‘names’ irresponsibly.

The use of names as idols and tools for selfish reasons is forbidden. This is the aspect of cursing the name of God and the outcome is a harsh judgment.

The Zohar is full of concealed names that reveal light in our lives when and where we need it just by opening our hearts to receive and share the light.

36. ואלה שמות בני ישראל. רבי אלעזר ורבי יוסי היו הולכים בדרך. עד שהיו הולכים, אמר רבי אלעזר לרבי יוסי, פתח פיה ויאירו דבריה. אמר לו, נוח לפני מר שאשאל דבר אחד שקשה לי? הרי שמעתי מהמנוחה הקדושה שהיה אומר, ואלה שמות בני ישראל – ישראל סבא, כל אותם חילות ומחנות שהיו יורדים לגלות עם יעקב, שפתוב את יעקב. מה זה שפתוב איש וביתו באו? אמר לו, ודאי זה כך, אלא הרי שנינו, כל המקבל מאחר, הוא בית לאותו שנתן, ועל זה איש וביתו באו.

37. פתח רבי אלעזר ואמר, (מלכים א' ט') ויהי ככלות שלמה לבנות את בית ה' ואת בית המלך וגו'. וכי בין שאמר את בית ה', מה זה ואת בית המלך? אם בשביל שלמה זה נאמר – לא כך! אלא בית ה' זה בית המקדש, ואת בית המלך זה קדש הקדשים.

Exodus 1:1

”ואלה, שמות בני ישראל, הבאים, מצרימה: את יעקב, איש וביתו באו.”

“These are the names of the sons of Israel who came to Egypt with Jacob, each with his household.”

Rabbi Shimon explains that Jacob's camps of angels joined him in exile. When it says ‘each with his household’ the question that the Zohar raise is if it's also related to the angels that don't have ‘household’. Rabbi Elazar, the son of Rabbi Shimon explains that those who receive from another considered being the ‘household’/vessel for the giver.

This is an important lesson that teaches us the benefit of giving and sharing. When we give to others, our energy ‘dwells’ in them and by that expands our vessels.

It is important for each one of us to share our energy with proper channels/projects with the aspect of continuation. Good sharing can start or

36. ואלה שמות בני ישראל. רבי אלעזר ורבי יוסי היו אולי באורזא, עד דהו אולי, אמר רבי אלעזר לרבי יוסי, אפתוז פומך, וינהרון מילך אמר ליה גיזא קביה דמר, דאשאל מלה וזדא דקשיא לי, (אחורי דף זה) הא שבענא מבונינא קדישא, דהוה אמר, ואלה שמות בני ישראל, ישראל סבא. כל אינון וזילין ומשריין דהו נזותין לגלותא בהדי יעקב, דכתיב, את יעקב. מהו דכתיב איש וביתו באו. אמר ליה, ודאי הכי הוא. אלא הא תנינן, כל דמקבל מאורא, איהו ביתא מיהוה דיהיב, ועל דא איש וביתו באו.

37. פתח רבי אלעזר ואמר, (מלכים א' ט') ויהי ככלות שלמה לבנות את בית ה' ואת בית המלך וגו'. וכי בין דאמר את בית ה', מהו ואת בית המלך, אי בגין שלמה אתמר, לאו הכי, אלא את בית ה' דא בית המקדש, ואת בית המלך דא קדש הקדשים.

support a positive process that expands to many others, adding a lot of merits to us and expand our vessels.

Give your tithe, Tzedakah and other sharing activities wisely to have a growing 'household', filled with light and supporting angels.

Channels of Light like the Daily Zohar projects supported by the generosity of people. You can help us create more FREE for all projects that support spiritual connections and revelation of light around the world.

38. בית ה' שהוא בית המקדש, כמו עזרות ולשכות ובית האולם והדביר, זה בית המקדש, ודאי נקרא בית ה'. בית המלך – זה קדש הקדשים, שהוא הפנימי של הכל, המלך סתם. מלך זה, אף על גב שהוא מלך עליון, הוא נקבה אל נקדה העליונה, נסתרת הכל. ואף על גב שהוא נקבה, הוא זכר למלך שלמטה, ולכן הכל כמו זה ועל זה, תחתונים, בסוד זה כתוב בהם איש וביתו באו.

38. בית ה' דאיהו בית המקדש כגון: עזרות ולשכות ובית האולם והדביר, דא בית המקדש, ודאי אקרי בית ה'. בית המלך: דא קדש הקדשים, דאיהו פנימא דכלל, המלך סתם. מלך דא, אף על גב דאיהו מלך עלאה, איהו נוקבא לגבי נקודה עלאה, סתימא דכלל. ואף על גב דאיהו נוקבא, איהו דכורא לגבי מלך דלתתא, ובגין כך כלל כגוונא דא ועל דא, תתאי, ברא דא כתיב בהו, איש וביתו באו.

39. ואלה שמות. רבי [אלעזר] יוסי פתח ואמר (שיר ד) גן נעול אחתי כלה גל נעול מעין חתום. גן נעול – זו כנסת ישראל, שהיא גן נעול. שאמר רבי אלעזר, מה הגן הזה צריך לשמר, לעדד ולהשקות ולזמר – כך כנסת ישראל צריכה לעדד ולשמר ולהשקות ולזמר, ונקראת גן, ונקראת פרס. מה הפרס הזה צריך לעדד ולהשקות ולזמר ולחפר – כך ישראל. זהו שכתוב (ישעיה ה) כי פרס ה' צבאות בית ישראל, וכתוב ויעקרו ויסקלוהו וגו'.

39. ואלה שמות, רבי (אלעזר) יוסי פתח ואמר, (שיר השירים ד) גן נעול אחותי כלה גל נעול מעין חתום. גן נעול: דא כנסת ישראל שהיא גן נעול. דאמר רבי אלעזר, מה הגן הזה צריך לשמר, לעדד, ולהשקות, ולזמר. כך כנסת ישראל, צריכה לעדד, ולשמר, ולהשקות, ולזמר, ונקראת גן, ונקראת פרס, מה הפרס הזה צריך לעדד ולהשקות ולזמר, ולחפר, כך ישראל. דא הוא דכתיב, (ישעיה ה) כי פרס ה' צבאות בית ישראל וכתוב, (ישעיה ה) ויעקרו ויסקלוהו וגו'.

1 Kings 9:1

“ויהי ככלות שלמה, לבנות את-בית-יהוה ואת-בית המלך, ואת כל-חשק שלמה, אשר חפץ לעשות”

“Now it came about when Solomon had finished building the house of YHVH, and the king's house, and all that Solomon desired to do”

The reference to 'house of YHVH' is for the Holy Temple and the verse mentions also the 'house of the king'. The Zohar explains that the 'house of YHVH' is the Holy Temple and the 'house of the King' is the holy of holies.

The Holy Temple is a male aspect as it is a channel of light for the entire world and for the 'King', who is the Holy of Holies, the Holy Temple is a vessel that receives the light from him.

The spiritual rule is that the upper is considered male to the level below it. The Zohar says that Keter is considered as 'black' to the Endless.

The Holy of Holies was a small inner room in the holy Temple where the High Priest goes in one time a year. It was during the service of Yom Kippur. This room was connected to Binah, which is a level beyond this world and the high priest as a vessel must be in his highest purity to be able to channel the higher light. If his vessel had the slightest of impurity, it would break and the high priest would die immediately.

When we give we are the aspect of the letter Vav ם of the YHVH name. When the Vav, Zeir Anpin is activated with our giving, the Yod, which is the aspect of Keter and Chokmah releases new light to Binah that immediately delivers it to Zeir Anpin to create a continuation of Light. This is a spiritual law as explained in the laws of Maaser.

See videos at the bottom of this page: <http://dailyzohar.com/contributions/>

Life is about continuation. Stopping or accumulating money or any kind of material has the aspect of death. When one doesn't trust the Creator to provide sustenance for him then he disconnects himself from the continuous blessings coming from the upper levels and that is the aspect of death and darkness.

Give to receive light. This may sound like a solicitation to get money. I am not asking specifically to give to the Daily Zohar. It is a spiritual lesson to understand the power and benefits of certainty in the Light of the Creator. Give as much as you can to those in need for energy of life and for those who help you elevate spiritually. Share your tithe with all of those who feed you light to remove bread of shame.

As we learned above, the high priest would die literally if his consciousness expressed a little ego or desire for the self. He was close to the Light of Binah so the aspect of mercy and time to correct was not available. We are not in the Holy of Holies so we have time to correct ourselves and remove all aspects of death from our lives, just by giving and refreshing the light in our vessels.

40. תוספתא מותניתין: אמר רבי שמעון, אֲנִי פְתִיחִין עֵינָא וְזִמְאָן, גִּלְגְּלִי רְתִיכְתָּא קְדִישָׁתָא נְטִלִין בְּמִטְלָנִי, וְקָל שִׁירָתָא בְּסִימָא לְאִידִנִּין, יָאֵה לְלֵבָא, סִלְקָא וְנִזְחָתָא, אִזְכָּא וְלֹא נְטִלָא, מִזְדַּעְזְעִין אֲכֹף אֲכֹפִין, וְרִבּוּא רַבְבִּין וּפְתִיחִין שִׁירָתָא מִלְרַע לְעִילָא.

40. משנה. אמר רבי שמעון, אֲנִי פְתִיחִים עֵינֵינוּ רוּאִים, גִּלְגְּלִי מִרְכָּבָה הַקְדוּשָׁה נֹסְעִים בְּמַסְעוֹתֵיהֶם, וְקוֹל שִׁירָה מְבַשְּׁמֵת לְאָזְנֵינוּ, יָפֵה לֵלֵב, עוֹלָה וְיֹרֶדֶת, הוֹלֶכֶת וְלֹא נֹסְעֵת, מִזְדַּעְזְעִים אֵלַי אֵלַי אֵלַיִם וְרִבּוּא רַבָּבוֹת, וּפּוֹתְחִים בְּשִׁירָה מִלְמַטָּה לְמַעְלָה.

Rabbi Shimon reveals that when we open our eyes we see Holy Chariot in movement and a singing voice sweet to the ears. This is the light of Binah that is good for the heart that connects to Malchut. It goes up and down, walks and doesn't move.

As the heart is in one place but moves the blood in the body to give it life, so the Light of Chokmah is described as forces of 1,000 wheels on the Left column. When the light of Chassadim from the Right column joins the left then it multiplies and becomes a million. There are 100 million chassadim that comes from the higher level of Keter, Atik that its sefirot are counted in 10,000. All of these levels open with the singing of Chokmah on the way down to Binah, which represents the Holy Chariot and the movement of the wheels that are the three

lines, Chessed on the Right, Gevurah on the Left and Tiferet in the middle. Malchut is the fourth wheel that receives and includes the movement of the Light from above.

41. לְקַל הַנְּעִימוֹת הַזֶּה עוֹמְדִים מִי וּמִתְכַּנְּפִין בְּכֻפָּיָא לְסִטְרָא דִּימִינָא, אַרְבַּע מֵאָה וְזוֹמְשִׁין אֶלְפִין מֵאֲרֵי דְעֵינִין. וְזִמְאָן וְלֹא זִמְאָן, קִימִין בְּקִיבוּמֵהוּן. תְּרִין סִטְרִין אֲזֻזְרִין אֶתְזוּזוּרוּ (ו"א אֶתְחַזְרוּ) בְּגִיזֵיהוֹן. וְלִסִּטְרָא דְשִׁמְאָלָא מֵאֲתָן וְזוֹמְשִׁין אֶלְפִין.

41. לְקַל הַנְּעִימוֹת הַזֶּה עוֹמְדִים מִי שְׁעוֹמְדִים, וּמִתְכַּנְּפִים בְּהִתְכַּנְּפוֹת לְצַד הַיָּמִין, אַרְבַּע מֵאוֹת וְחֲמִשִּׁים אֶלֶף בְּעֵלֵי עֵינַיִם. רוֹאִים וְלֹא רוֹאִים. עוֹמְדִים בְּקִיּוּמָם. שְׁנֵי צַדִּדִּים אֲחֵרִים מֵתְלַבְּנִים (מִתְהַפְּכִים) בְּשִׁבְלָם, וְלְצַד שְׁמָאלָא מֵאֲתָם וְחֲמִשִּׁים אֶלֶף.

The light of Chokma is revealed through the eyes and therefore when it is revealed it is called eyes.

The song of the Light of Binah gathers 450 thousand ‘eyes’ on the right and the same count of eyes on the Left.

42. אֵינֹן מֵאֲרִיָּהוֹן דִּיבְכָא, מִיבְכִין וּמִיכְלִין מֵאֲתֵר בֵּית מוֹתְבִיָּהוֹן, פְּתוּזִין בְּדִינָא וּבִמְסִיבִין בְּדִינָא. מִיבְכִין תְּנִינֹת, וְדִינָא יְתִיב, וְסִפְרִין פְּתִיזוּ. בֵּיה שְׁעָתָא, סְלִיק מֵאֲרִיָּה דְדִינָא, דְקָאִים עֲלֵיהוֹן, וְיְתִיב בְּכוֹרְסִיָּא דְדִינָא, וְשִׁירְתָּא אֲשִׁתְּכָה, עַד לֹא תִסְתֵּיִם דִּינָא.

42. אוֹתָם בְּעֵלֵי יָבֵבָה מִיבְבִּים וּמִיכְלִים מִמְּקוֹם בֵּית מוֹשָׁבָם, פּוֹתְחִים בְּדִין וּבִמְסִימִים בְּדִין. מִיבְבִּים שְׁנִית, וְדִין יוֹשֵׁב, וְסִפְרִים נִפְתָּחִים. בְּאוֹתָהּ שְׁעָה עוֹלָה בְּעַל הַדִּין שְׁעוֹמֵד עֲלֵיהֶם, וְיוֹשֵׁב עַל פֶּסֶא דִין, וְשִׁירָה שׁוֹבֶכֶת עַד שְׁלֹא יִסְתֵּיִם הַדִּין.

In a very poetic and concealed way, Rabbi Shimon explains the process of the Light ‘traveling’ with singing from the upper three to the lower six, Zeir Anpin and Malchut.

The light of the Chokmah sent out from Binah to Zeir Anpin and the first step is called ‘Sowing’ or ‘Seeding’ because it starts a process of expansion. The first stage is called the point/dot of ‘חולם’, ‘cholam’. Cholam is a Nikud, ‘vowel’ that gives sound to the letter, meaning it vibrates it with Light. This is the first sound of Zeir Anpin. The Cholam represented by a dot above the letter.

The next step is Shuruk and the dot from above is now moved to the left and the middle of the letter. The upper light is now inside the vessel. This makes another kind of sound on Zeir Anpin and the ‘vessel’/ letter receives the ‘seed’. The third step joins the right and the left and it is called Chirik. The Light fills Zeir Anpin and the sounds are released, meaning expressed in this world.

The Vav is the letter that represents Zeir Anpin.

Left

Right

Center

Malchut

Rabbi Shimon describes this process as opening the eyes. Chokmah receives the Light from Keter and it concealed until Binah delivers it to Zeir Anpin and reveals it. This revelation from the concealed to the revealed is called by Rabbi Shimon, the opening of the eyes. The eyes are the highest and most sensitive sensors in the body, physically and spiritually. It connects us to Chokmah, which literally means wisdom. Thanks to Rabbi Shimon, we now understand the term eye-opening.

43. סובבים בעלי העינים של צד ימין, ועמם שמונה עשר אלף תוקעים, ולא מיבבים ולא מיללים (ס"א לא מיללין ולא מיבבין) ופותחים בשירה. מודעזעים מאתים וחמשים אלף בעלי יבבה.

43. סוזרן מארי דעיינין דלסטרא ימינא, ועמהון (דף ד' ע"ב) תמניסר אלפין אזורין תקעין, ולא מיבבין ולא מיללין (ס"א לא מיללין ולא מיבבין) פתוזין שירתא, מודעזען מאתן וזמשיין אלפין מארי דיבבא.

The 'eyes' on the Right with 18 thousand sounds of 'Tekiah', a simple straight sound that continues the Chassadim from the Right to Yessod of Zeir Anpin. This revelation creates a new song. On the Left, the 250 thousand 'wailing' are in shock for the judgment they experienced before the Chassadim revealed on the Right.

44. תוקע שנית ולא מיבבים (ולא מיבבין) וישוב מיללים). נוסע הפטרוץ מאותו כסא וישוב בכסא הותרנות. באותו זמן היה (הוא) מזכיר שם קדוש עליון וגדול, שבאותו שם יש חיים לכל.

44. תקע תניינות ולא מיבבין (ס"א ולא מיבבין) ולא מיללין) נטיל פטרוץא, מיהוא כורסיא ותיב בכורסיא הותרנותא. ביה זמנא הוה (נ"א הוא) מזכר שמה קדישא עלאה רבא, דבההוא שמה זמין לכלא.

The Tekiah sound is repeated and Zeir Anpin that is the channel for this light reveals the Holy name יוד-הא-ווא-הא that continues the life force to all levels.

45. פתח ואמר פעם אחת יו"ד ה"א וי"ו ה"א וא"ו ה"א (י"ו"ד ה"א וא"ו ה"א), כמו שנאמר (שמות לד) ויקרא בשם ה'. פותחים בבתחלה בעלי גלגלים קדושים, ואלף אלפים ורבוא

45. פתוז ואמר זמנא וזדא יו"ד ה"א וי"ו ה"א (ס"א ו"ד ה"א וא"ו ה"א) כמה דאת אמר (שמות לד) ויקרא בשם יהוה. פתוזין כקדמיתא מארי גלגלי קדישין.

ואֶלֶף אֶלְפִין, וְרִבּוֹא רִבְבִין, וְאִמְרֵי שִׁירְתָּא, מִשְׁבּוּזִין רַבְבוֹת, וְאִמְרֵי שִׁירָה, מְשֻׁבָּחִים וְאִמְרֵי, וְאִמְרִין, בְּרִיךְ יְקָרָא דְהַ מְאָתָר בֵּית שְׁכִינְתִּיהָ.

Exodus 34:5

“וַיֵּרֶד יְהוָה בְּעָנָן, וַיִּתְּיָצֵב עִמּוֹ שָׁם; וַיִּקְרָא בְּשֵׁם, יְהוָה”

“YHVH descended in the cloud and stood there with him and he called with the name of YHVH.”

The Zohar reveals that when God revealed himself to Moses he called with the name of Zeir Anpin יוֹד-הָא-וָאוּ, the first three letters spelled יוֹד-הָא-וָאוּ are for the three lines and the last הָא is for Malchut that receives from the three. Then the angels that responsible for this process praise God singing (Ezekiel 3:12)

“בְּרוּךְ כְּבוֹד-יְהוָה, מִמְּקוֹמוֹ”

“Blessed be the glory of YHVH in His place.”

‘His Place’ is the Shechina in Malchut.

Our world is the world of ‘wheels’ because everything is in constant movement. Even what looks like solid is just a high density of atoms with constant movement.

When our eyes are closed we can ‘see’ everything at the same time. That’s like a resting state of the light of Chokmah. When we open our eyes we see the sound and movement that is happening in the world of Malchut.

A Kabbalist of the highest level of purity and connection to Chokmah can have a mind over matter. With the power of their eyes, they can transform any matter to another matter because all the atoms in existence can be under their ‘command’.

Close your eye to disconnect from the ‘noise’ of this world and think about it. B”h we see Mashiach in our time expressing his power of mind over matter, bringing peace to the world.

46. אֵתִיָּא הֵהוּא גִּנְתָּא, דְּהוּת (נ"א דאיהי) טְמִירָא בְּמֵאֲתָן וְזוּמְשִׁין עֲלֵמִין, הוּא שְׁכִינְתָּא יְקָרָא בְּזוּיָה, דְּנִפְיק בְּזוּיָא לְזוּיָא, וְזוּיָה גִּיד מְנִיָּה, לְד' סְטָרִין רִישִׁין, לְקַדְמָא (ס"א לקי"מ), מֵהֵהוּא זִינָא נִפְקָ (ס"א אַתְמִשְׁר) לְכַלְהוּ דְּאֵינוֹן לְתֵתָא, וְהֵהוּא אֶקְרִי גִּנְתָּא דְּעֵדָן.

46. בָּא אוֹתוֹ הִגָּן, שְׁהִיתָה (שְׁהִיא) שְׁמוּרָה בְּמֵאֲתָם וְחֻמְשִׁים עוֹלְמוֹת, הִיא שְׁכִינָה נִכְבְּדָה בְּזוּיָה, שְׁוִיצָאָת מִזֵּי לְזוּיָה, וְזוּיָה שׁוֹפֵעַ מִמֶּנָּה לְאַרְבָּעָה צְדָדִים רִאשִׁים לְרֵאשׁוֹנִים (לְקִיּוֹם). מֵאוֹתוֹ זִי יוֹצֵא (נִמְשָׁד) לְכָל אוֹתָם לְמִשָּׁה, וְהִיא נִקְרָאת גִּן עֵדֶן.

The place of the Shechina is called ‘Garden’, which is a ‘fruitful’ place. The Shechina receives the brilliance of the light from the upper level to provide for the lower levels.

The word for brilliance is זוּ numerically 23. When we multiply it by 9, which is the number of Sefirot of Light (10 – Malchut) we get 207 which is the numerical value of the word אור ‘Light’.

When we multiply the ‘brilliance’ by the number of Hebrew letters (22) we get 506, which is ‘אהבת חנם’ ‘unconditional love’ and the first sequence of the Ana B’koach אבג יתץ.

47. פתח שנית אותו זקן, הפטרון של הכל, ומזכיר שמו יו"ד ה"א וא"ו ה"א, וכלם פותחים בשלש עשרה מדות הרחמים. מי ראה כל התקופים הללו, רמים של רמים, תקופים של תקופים, מרכבות קדושים, ושמים וכל חיליהם, מזדעזעים ומתחלחלים באימה רבה, משבחים את השם הקדוש ואומרים שירה. אשריהם נשמות הצדיקים שהם באותו העדון ויודעים את זה, על זה נאמר (ירמיה י') מי לא ייראה מלך הגוים כי לך יאתה וגו'.

47. פתחו תנ"ינות שהוא סבא, פטרוןא דכלא ומדכר שביה יו"ד ה"א וא"ו ה"א, וכלהו פתווי בתליסר מכילין דרוזבי. מאן זומי כל אלין תקיפין, ראמין דראמין, תקיפין דתקיפין, רתיכין קדישין, ושמיא, וכל זיילהון, מזדעזעין ומתזוזזון באימתא סגיא, משבזון שמיא קדישא, ואמרין שירתא. זכאין אינן נשמתהון דצדיקיא, דאינן בההוא עדונא, וידעין דא, על האי איתמר (ירמיה י') מי לא ייראה מלך הגוים כי לך יאתה וגו' (ע"כ תוספתא)

When the name of Zeir Anpin, יו"ד-הא-ואו-הא, is revealed, the light of the thirteen attributes flows down and vibrate all the levels in heaven and earth including the camps of angels that sing praises to the Holy Light. Tzadikim on a high level know and can connect to this movement of light as it says in Jeremiah 10:7

”מי לא יראך מלך הגוים, כי לך יאתה: כי בכל-חכמי הגוים ובכל-מלכותם, מאין כמוך.”

“Who would not fear You, O King of the nations? Indeed it is Your due! For among all the wise men of the nations And in all their kingdoms, There is none like You.”

48. אמר רבי שמעון, כד נזותת שכינתא למצרים, נזותת זויה וזדא, דשביה ישראל, בדיוקנא דההוא סבא, וארבעין ותריין שמשין קדישין עמיה, וכל זוד וזוד את קדישא עמיה, משבא קדישא, וכלהו נזותן עם יעקב למצרים, הדא הוא דכתיב, ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב. אמר רבי יצחק, ממשמע שאמר בני ישראל, ואחר כך את יעקב, ולא נאמר אתו.

48. אמר רבי שמעון, כד נזותת שכינתא למצרים, נזותת זויה וזדא, דשביה ישראל, בדיוקנא דההוא סבא, וארבעין ותריין שמשין קדישין עמיה, וכל זוד וזוד את קדישא עמיה, משבא קדישא, וכלהו נזותן עם יעקב למצרים, הדא הוא דכתיב, ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב. אמר רבי יצחק, ממשמע דקאמר בני ישראל, ואזר כן את יעקב, ולא נאמר אתו.

Exodus 1:1

”ואלה שמות בני ישראל, הבאים מצרימה: את יעקב, איש וביתו באו.”

“Now these are the names of the sons of Israel who came to Egypt with Jacob; they came each one with his household.”

Rabbi Shimon explains the secret of this verse. When the Shechina came down to Egypt with Jacob, one of the Holy Creatures of the Holy Throne joined. The name of the Holy Creature is Israel and was in the image of Zeir Anpin. Jacob himself is called Israel and represents the Central column, Zeir Anpin.

The first word of the verse is 'ואלה' and numerically equal to 42. The verse can be read as “42 names children of Israel came to Egypt...”. With the Holy Creature, Israel, came 42 angels to serve Jacob and his household. Each one of these angels had one letter of the 42 letters name.

49. שאל רבי יהודה את רבי אלעזר בן רבי שמעון, [אמר לו] כיון ששמעת מאביך את פרשת ואלה שמות בסוד עליון, מה זה שאמר איש וביתו באו? אמר לו, אותה מלה שהיה אומר אבא, אלו הם מלאכים עליונים, שהם מעל התחתונים מהם. זהו שכתוב איש וביתו באו. וכך אמר אבא, כל אותם מלאכים שבדרגה עליונה, נקראים גברים וזכרים, ואותם שבדרגה תחתונה מהם, נקראים (נקבות) בנות, שאשה נקבה שמקבלת מן הזכר.

49. שאל רבי יהודה לרבי אלעזר ברבי שמעון, (אמר ליה) כיון דשמעת מאבך, פרשת ואלה שמות ברוך עלאה, מאי קאמר איש וביתו באו. אמר ליה, ההוא מלה דהוה אמר אבא, אינון הוו מלאכין עלאין, דאינון לעילא על תתאי מנהון, היינו דכתיב איש וביתו באו, והכי אמר אבא, כל אינון מלאכין דבדרגא עלאה, אקרון גוברין דוכרין, ואינון דבדרגא תתאה מנהון, אתקרון (נוקבתא) בנות, דאתתא נוקבא דמקבלא מן דכורא.

Rabbi Yehuda asks Rabbi Elazar to explain his father's explanation about the 42 angels that came to Egypt. If there were 42 angels then why the verse says; "came each one with his household" when angels don't have a household.

Rabbi Elazar explained that according to his father the 42 angels were of a supreme level. On that level, they were in the aspect of male. The angels below them are in the aspect of female and called 'house' as the lowers empowered by those above them. A female that receives from a male is like a house/a vessel for him.

The 42 letters name that we know as the Ana BeKoach is in the aspect of male that can protect our vessels and fill them with light.

I'd like to add here that when we recite the Ana B'Koach we need to scan the six letters sequence related to that line.

The Zohar doesn't mention the Ana B'Koach prayer, only the 42 letters name. I heard from Rabbi Meir Eliyahu Shlita (Israel) that he researched this subject and found out the Rabbi Nehunya ben HaKanah just arranged the 42 letters in the current sequence. He was before Rabbi Shimon and the Zohar. Since the Zohar doesn't mention the actual Ana B'Koach prayer then it was made based on the 42 letters, after the Zohar was written. The most important is the sequences of the letters. The seven lines conceal the names in a proper way to reveal it in our lives in balance. So after each line you recite, scan the sequence or picture it in your mind.

Read more and print the prayer here:

<https://dailyzohar.com/ana-bkoach-meditation-with-72-names/>

50. רבי יצחק היה עומד לפני רבי אלעזר בן רבי שמעון. אמר לו, שכינה ירדה עם יעקב למצרים? אמר לו, ולא? והרי כתוב (בראשית מו) אנכי ארד עמך. אמר לו, בא תראה, שכינה ירדה למצרים את יעקב, ושש מאות אלף מרכבות קדושות [אחרות] עמה, והינו מה שכתוב בשש מאות אלף רגלי. שנינו,

50. רבי יצחק הוה קאים קמיה דרבי אלעזר בר רבי שמעון, אמר ליה שכינתא נזותת למצרים עם יעקב. אמר ליה ולא, והא כתיב (בראשית מ"ו) אנכי ארד עמך. אמר ליה תא וזוי, שכינתא נזותת למצרים את יעקב ושית מאה אלפין רתיבין קדישין (אחרנין) עמה, והיינו דכתיב בשש מאות אלף רגלי, תנינו שית מאה

שש מאות אלף מרכבות קדושות ירדו עם יעקב למצרים, וכלם עליו משם בשיצאו ישראל ממצרים. זהו שכתוב (שמות יב) ויסעו בני ישראל מרעמסס סכתה בשש מאות אלף רגלי וגו'. שש מאות לא נאמר, אלא בשש מאות. כמו שיצאו אלה, כך יצאו אלה.

God promised Jacob to accompany him to Egypt and also come back with him.
Genesis 46:4

”אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלה גם עלה ויוסף ישית ידו על עיניך.”

“I will go down with you to Egypt, and I will also surely bring you up again; and Joseph will close your eyes.”

The Shechina came down to Egypt with Jacob with 600 thousand holy chariots.
Exodus 12:37

”ויסעו בני ישראל מרעמסס סכתה כשש מאות אלף רגלי הגברים לבד מטף”

“Now the sons of Israel journeyed from Rameses to Succoth, about six hundred thousand men on foot, aside from children.”

600 thousand Israelites left Egypt and the same number of Holy Chariots came out with them to protect them on the way back to the Holy Land.

Jacob passed away when he was in Egypt and brought to the Holy Land for burial. ‘I will also surely bring you up again’ is the aspect of keeping the Shechina with the children of Jacob until they were redeemed from Egypt.

Exodus 1:5

”ויהי, כל-נפש יצאי ירך-יעקב-שבעים נפש; ויוסף, היה במצרים”

“All the persons who came from the loins of Jacob were seventy in number, but Joseph was already in Egypt.”

When Jacob and his family came first to Egypt they were 66 men + Joseph and his two sons they were 69, missing one to count as 70. Pirkei D’rabbi Eliezer (book) explains that the missing one is God that came down with them to Egypt as he promised Jacob.

51. ובא ראה סוד הדבר, בזמן שיצאו המרכבות הקדושות הללו והמחנות הקדושים, ראו ישראל וידעו שהם מתעכבים בשבילם, וכל החפזון שעשו ישראל היה בגללם, והינו שכתוב ולא יכלו להתמהמה, היה לו לומר ולא רצו להתמהמה, אבל לא כתוב אלא ולא יכלו. ונודעו (אז נודע) ממש, שכל בני ישראל היו בני ישראל של הרקיע, והינו מה שכתוב בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב, ועל זה לא נאמר ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה אתו, אלא ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב. הבאים מצרימה בראשונה, ועם מי? את יעקב.

אלפין רתיכין קדישין וזוהו עם יעקב למצרים, וכלהו סליקו מתבון, כך נפקו ישראל ממצרים. הדא הוא דכתיב, (שמות י"ב) ויסעו בני ישראל מרעמסס סכתה בשש מאות אלף רגלי וגו'. שש מאות לא נאמר, אלא בשש מאות, כגוונא דנפקו אלפין, כך נפקו אלפין.

51. ותא וזו רוא המלה, בעדנא דנפקו אלפין רתיכין קדישין, משירייתא קדישתא, וזמו ישראל וידעו, דהו מתעכבין בגיגיהון, וכלהו בהילו דעבדו ישראל, בגיגיהון הוה, והיינו דכתיב, (שמות י"ב) ולא יכלו להתמהמה, הוה ליה למימר ולא רצו להתמהמה אבל לא כתיב אלא ולא יכלו. ואתיידעו (ס"י ואיתנדע) ממש, דכלהו בני ישראל, הוה בני ישראל הרקיעא, והיינו דכתיב, בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב, ועל דא לא נאמר ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה אתו, אלא ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב, הבאים מצרימה בקדמיתא ועם מי, את יעקב.

Exodus 12:39

הוֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם עֶגְת מִצּוֹת כִּי לֹא חֲמֵץ כִּי גִרְשׁוּ מִמִּצְרַיִם וְלֹא יָכְלוּ לְהִתְמַהֵמֵם וְגַם וַיֹּאפּוּ אֶת הַבֶּצֶק אֲשֶׁר
 “צָדָה לֹא עָשׂוּ לָהֶם.”

“They baked the dough which they had brought out of Egypt into cakes of unleavened bread. For it had not become leavened, since they were driven out of Egypt and could not delay, nor had they prepared any provisions for themselves.”

The Zohar explains that the Israelites saw the camps of angels going out of Egypt and they ‘could not delay’. They had to rush and follow the angels that came two centuries ago with Jacob to Egypt and now they are leading them out of Egypt.

God’s promises are never forgotten. If we are on the right path and follow the Torah, we are blessed by all the blessings written in the Torah, in this life or the next.

52. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, (נ"א רבי יצחק נ"א רבי יוסי) קָל וְזוֹמֵר, וּמִתְּחִלָּה יַעֲקֹב מִלְּבָן כְּתוּב (בראשית לב) וַיַּעֲקֹב הָלַךְ לְדֶרֶכּוֹ וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים – בְּשִׁירָד לְגִלוֹת וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אָמַר אֲנֹכִי אֶרֶד עִמָּךְ מִצְרַיִמָּה, אֵינִי דִין שְׁהוֹאִיל וְהַפְסְרוֹן יוֹרֵד, שִׁירָדוֹ גַּם שִׁמְשׁוֹ עִמּוֹ? הֵינִי שְׁכֵתוֹב הַבָּאִים מִצְרַיִמָּה אֶת יַעֲקֹב. רַבִּי יַעֲקֹב מְכַפֵּר חֲטָא אָמַר מִשְׁמֵוֹ שֶׁל רַבִּי אַבְרָהָם, מִי הֵם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁל בָּאָן? אוֹתָם שֶׁנִּקְרְאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמֶּשׁ.

52. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, (נ"א רבי יצחק נ"א רבי יוסי) קָל וְזוֹמֵר, וּמִתְּחִלָּה יַעֲקֹב מִלְּבָן, כְּתוּב, (בראשית לב) וַיַּעֲקֹב הָלַךְ לְדֶרֶכּוֹ וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים. כִּד נִזְוֵת בְּגִלוֹתָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר, אֲנֹכִי אֶרֶד עִמָּךְ מִצְרַיִמָּה, (דף ה' ע"א) לֹא דִינָא, הוֹאִיל וְהַפְסְרוֹנָא נִזְוֵתָא דִּינִזְוֵתוֹן שְׁמִשְׁוֵי עֲבִימָה, הֵינִי דְכִתִּיב הַבָּאִים מִצְרַיִמָּה אֶת יַעֲקֹב. רַבִּי יַעֲקֹב דְּכַפֵּר זִנְן אָמַר מִשְׁמִימָה דְר' אַבְרָהָם, מֵאֵן אֵינִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דְּהִכָּא. אֵינִן דְּאִתְקִרְוִין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמֶּשׁ.

After Jacob was saved from Lavan, his father in law, he met the angels of God. Genesis 32:2

“וַיַּעֲקֹב הָלַךְ לְדֶרֶכּוֹ וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים.”

“Jacob went on his way, and the angels of God met him.”

The angels of God here were from the name אלהים that is Left column, judgment. There were different from the angels that came down to Egypt with Jacob because they came from the Right as God (YHVH) told Jacob that he will come down with him.

53. רַבִּי אַבְרָהָם פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים מו) לָכֵן חָזוּ מַפְעָלוֹת יְיָ אֲשֶׁר שָׁם שְׁמוֹת בְּאֶרֶץ, אֵל תִּקְרִי שְׁמוֹת אֱלֹהִים שְׁמוֹת. וְהוֹלֵךְ זֶה בְּזֶה, שְׁאָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, כְּמוֹ בְּרַקִּיעַ עֲשֵׂה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאֶרֶץ. בְּרַקִּיעַ יֵשׁ שְׁמוֹת קְדוּשִׁים, וּבְאֶרֶץ יֵשׁ שְׁמוֹת קְדוּשִׁים.

53. ר' אַבְרָהָם פֶּתַח וְאָמַר, (בראשית נ"ח ב') (תהלים מ"ו) לָכֵן חָזוּ מַפְעָלוֹת יְיָ אֲשֶׁר שָׁם שְׁמוֹת בְּאֶרֶץ. אֵל תִּקְרִי שְׁמוֹת. אֵלָּא שְׁמוֹת. וְאֵלָּא הָא כְּהָא דְאָמַר ר' חֲזִיָּא, כְּזוֹנָא דְרַקִּיעָא, עַבְד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאֶרֶץ בְּרַקִּיעַ אֵת שְׁמֵהֶן קְדִישִׁין, בְּאֶרֶץ אֵת שְׁמֵהֶן קְדִישִׁין.

Psalms 46:9

“לָכֵן חָזוּ מַפְעָלוֹת יְהוָה אֲשֶׁר שָׁם שְׁמוֹת בְּאֶרֶץ.”

“Come, behold the works of YHVH, how he has put desolations on the earth.”

The word 'שמות', means desolation but the Zohar says that the Nikud (vowel) on the first letter ש should be different, Tzeirei, to read 'שמות', which means "names". The verse then would read "Come, behold the works of YHVH, how he has put names on the earth."

The Zohar explains that as there are holy names in heaven so there are holy names on earth and the names of the tribes are holy as it says;

Exodus 1:1

"ואלה, שמות בני ישראל, הבאים, מצרימה: את יעקב, איש וביתו באו"

"Now these are the names of the sons of Israel who came to Egypt with Jacob; they came each one with his household."

Genesis 2:20

"ויקרא האדם שמות לכל הבהמה ולעוף השמים ולכל חית השדה"

"Then Adam gave names to all livestock and to the birds of the heavens and to every beast of the field."

God created all living things and gave Adam the power to name them and connect them to their soul and life force. Without names we have desolation.

54. אמר רבי יהודה (נ"א רבי יוסי) ביה הוא יומא דנזות יעקב למצרים, נזותו עמיה שתין רבוא מלאכי עלאי. ר' יהודה פתח, (שיר השירים ג') הנה מפתח של שלמה ששים גבורים סביב וגו' קוומיטין דגליפין בקנדיטא (ס"א בקלדיטא), סוזרן ברוכתיה קוומיטין בשביעתא, גליפין בשיתתא, הדא הוא דכתיב, ששים גבורים סביב לה.

When Jacob went down to Egypt, 60 thousand angels accompanied him. Rabbi Yehuda explains that locks are built with the shape of the key. The locks are in Malchut and the keys are in Yessod that is the sixth Sefira.

Songs 3:7

"הנה מפתח של שלמה ששים גבורים סביב לה מגברי ישראל"

"Behold, it is the bed of Solomon; Sixty mighty men around it, Of the mighty men of Israel."

55. הנה מפתח: דא איהי (בראשית רכ"ה) שכינתא. שכינתא: מלכא דשלמא דיליה. ששים גבורים סביב לה: אלן אינן שתין רבוא מלאכי עלאי, דאינן מוזיקא דשכינתא, דנזותת עם יעקב למצרים. מגבורי ישראל: ישראל דלעילא, הדא הוא דכתיב ואלה שמות בני ישראל וגו', איש וביתו באו: אינן ונימוסיהון.

The 'bed' is the aspect of Malchut, the Shechina and the 'Sixty mighty men of Israel' is the aspect of the six sefirot of Zeir Anpin and Yessod is the last and include all of them. Each Sefira has its own 10 Sefirot and together they are 60.

They represent the camps of the Shechina that went down to Egypt with Jacob, who is Israel.

Lessons;

Jacob represents the Central column, Zeir Anpin and when he moved from the Holy Land to Egypt, the Shechina and entire system of Zeir Anpin came with him. When Jacob arrived in Egypt, the famine stopped. Even though they expected seven years of famine, it was stopped after two years. The great light of Jacob removed the darkness of the famine and it stopped. Pharaoh recognized the power of Jacob and gave him great honor and land with the freedom to study and practice the spiritual laws he followed.

The verse from Songs 3:7 above is recited before we go to sleep as part of the bedtime Shema prayers (below). The aspect of 60 is strong in this prayer to give soul protection when it ascends up during sleep time that puts the body in an aspect of death.

See also: <https://dailyzohar.com/daily-zohar-2142/>

[Download \(PDF, 159KB\)](#)

56. רבי חייא היה הולך מאושא ללוד, והיה רוכב על חמור, והיה רבי יוסי עמו. ירד רבי חייא ותפס ידי רבי יוסי. אמר לו, אם בני העולם היו יודעים כבודו הרב של יעקב בשעה שאמר לו הקדוש ברוך הוא אנכי ארד עמך מצרימה, היו מלחכים את העפר שלש פרסאות קרוב לקברו, שבו מפרשים מורינו גדולי עולם בעלי המשנה, בתוב (שמות ח) ויצא משה לקראת חתנו, אהרן ראה שמושה יוצא, ויצא עמו, ואלעזר ונשיאם וזקנים יצאו עמו, ראשי אבות וקרואי העדה, וכל ישראל יצאו עמו. נמצא שכל ישראל כלם יצאו לקראת יתרו. מי ראה את משה יוצא ולא יצא? את אהרן והגדולים שיוצאים והוא לא יצא? נמצא שבגלל משה יצאו כלם. ומה אם בשביל משה כך – בשביל הקדוש ברוך הוא כשאמר אנכי ארד עמך מצרימה על אחת כמה וכמה.

56. ר' זושיא היה אויל מאושא ללוד, והיה רכיב על חמורא, והיה ר' יוסי עמיה, נזוית ר' זושיא, ושקליה בידיו לר' יוסי, אמר ליה, אי בני עלבא ידעין וקרא סגיא דיעקב, בשעתא דאמר ליה קודשא בריך הוא, אנכי ארד עמך מצרימה, הווי מלונכי עפרא, תלת פריסי קריב לקבריה, דהכי מפרשי מרנא רברבי עלבא, מאריהון דמתניתא, כתיב (שמות י"ח) ויצא משה לקראת חותנו, אהרן וזמא למשה דנפק, ונפק עמיה, ואלעזר ונשיאי וסבי נפקו עמיה, ראשי אבהן, ובועריה בנשיתא, וכל ישראל נפקו עמהון, אשתכוזו דכל ישראל כלהו, נפקו לקבליה דיתרו, מאן זמא למשה דנפיק וכל יפוק, לאהרן ולרברבי דנפקי, וכל יפוק. אשתכוזו, דבגין משה נפקו כולהון. ומה, אי בגין משה כך, בגין קודשא בריך הוא, כד אמר אנכי ארד עמך מצרימה, על אותו כמה וכמה.

Genesis 46:4

”אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלה גם עלה ויוסף ישית ידו על עיניך”

“I will go down with you to Egypt, and I will also surely bring you up again; and Joseph will close your eyes.”

Rabbi Chiya was riding a donkey on his way from Usha to Lod and Rabbi Yosei was with him. He got off the donkey and told Rabbi Yosei; if the people of the world knew the great honor of Jacob that was revealed when God told him “I will go down with you to Egypt”, they would lick the ground that surrounds his grave within a radius of about 12 kilometers.

Exodus 18:7

“וַיֵּצֵא מֹשֶׁה לִקְרַאת חֹתְנוֹ וַיִּשְׁתַּחוּ וַיִּשָּׁק לוֹ וַיִּשְׁאַלוּ אִישׁ לְרֵעֵהוּ לְשָׁלוֹם וַיָּבֹאוּ הָאֵלֶּה”

“Then Moses went out to meet his father-in-law, and he bowed down and kissed him; and they asked each other of their welfare and went into the tent.”

The Zohar explains that all the people followed Moses when they saw him going out to welcome his father-in-law, Jethro. That included Aaron, the elders and the heads of the tribes. If this was the case with Moses then when God came down to Egypt with Jacob, all God’s entourage followed.

Lesson;

When we lead our lives with Light, we have the support of angels around us. Moses is the aspect of the Torah that we should study and follow. Jacob is Zeir Anpin, the center column that is also an aspect of the Torah. Zeir Anpin also represents YHVH that represents the Light of the Endless that is revealed to us in Malchut through Z”A.

Jethro was a high priest of the other-side but when he realized the power of YHVH, he came to Moses to connect to the pure system of YHVH. He saw the Light and followed it.

57. עַד דָּהֵוּ אֵלֵי, פָּנָע בָּהֶו ר' אַבָּא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָא שְׂכִינְתָא הָכָא, דְּזוּד מִמַּאֲרִיחוֹן דְּבִתְנִיתִין עֲמֻנָא. אָמַר ר' אַבָּא, בְּמַאי עֲסָקִיתוּ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּהָא קָרָא, דְּכְתִיב אֲנֹכִי אֲרֻד עִמָּךְ מִצְרִימָה וְגו'. כִּד נְזוּת יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם, דְּכְתִיב, וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרִימָה, אֶת אֲוִלָּיָהּ, דְּכָלְהוּ נְזוּתוֹ עִם יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם.

57. עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, פָּגַשׁ בָּהֶם רַבִּי אַבָּא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָרִי שְׂכִינָה בָּאֵן, שְׁאֲחָד מִבְּעָלֵי הַמִּשְׁנָה עֲמָנוּ. אָמַר רַבִּי אַבָּא, בְּמָה עֲסָקְתָּם? אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּפִסּוּק הַזֶּה שְׂכִינָה אֲנֹכִי אֲרֻד עִמָּךְ מִצְרִימָה וְגו'. כְּשִׁירָד יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם, שְׂכִינָה וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרִימָה, אֶתָּה לְמַד שְׂכִינָה יָרְדוּ עִם יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם.

Rabbi Yehuda and Rabbi Yosei met Rabbi Aba on their way and Rabbi Yosei saw the Shechina with Rabbi Aba. Rabbi Aba asked them about their current study. They told him about the verse in Genesis 46:4 that says in the singular form; “I will go down with you to Egypt” and later the Torah mentions it in plural form.

Exodus 1:1

“וְאֵלֶּה, שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, הַבָּאִים, מִצְרִימָה: אֶת יַעֲקֹב, אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ”

“Now these are the names of the sons of Israel who came to Egypt with Jacob; they came each one with his household:”

We learn from that verse that the Holy One Blessed be He and all the angels came with Jacob to Egypt.

58. אָמַר לִיה ר' אַבָּא, וְדָא לְזוּרָה הָיָה. פָּתַחוּ וְאָמַר (יְחֻזְקָאֵל א') הָיָה הָיָה דְּבָר יי' אֵל יְחֻזְקָאֵל בֶּן בּוּי יְחֻזְקָאֵל בֶּן בּוּי הִכְהֵן בְּאַרְצָא פְּשָׁדִים עַל נָהָר

58. אָמַר לוֹ רַבִּי אַבָּא, וְהָ הָיָה לְחֻדָּ? פָּתַח וְאָמַר, (יְחֻזְקָאֵל א') הָיָה הָיָה דְּבָר ה' אֵל יְחֻזְקָאֵל בֶּן בּוּי הִכְהֵן בְּאַרְצָא פְּשָׁדִים עַל נָהָר

כָּבֵד. שְׁלֹשׁ קְשִׁיּוֹת בָּאן, אֶחָד – שִׁשְׁנֵינוּ שְׂאִין שְׂכִינָה שׁוֹרָה בְּחוּץ לְאֶרֶץ, וְאַחַת – שְׁלֹא הִיא נֶאֱמָן כְּמֹשֶׁה, שְׂכֵתוֹב בּוֹ (בְּמִדְבָּר יב) בְּכָל בֵּיתִי נֶאֱמָן הוּא, וְהוּא גָּלָה וּפָרַסם אֶת כָּל גִּנְי הַמֶּלֶךְ, וְאַחַת – שֶׁנִּרְאָה בְּמִי שְׁלֹא שָׁלֵם בְּדַעְתּוֹ.

הַכֹּהֵן בְּאֶרֶץ כְּשָׂדִים עַל זֶהֱר כָּבֵד. תִּלְת פְּלוּגָתָן הָכָא. וְזָדָא, דְּתִנִּינָן, אִין שְׂכִינָה שׁוֹרָה בְּחוּצָה לְאֶרֶץ. וְזָדָא, דְּלֹא הָיָה מִדְּהִימָן כְּמֹשֶׁה, דְּכִתִּיב בֵּיתֵי, (בְּמִדְבָּר י"ב) בְּכָל בֵּיתִי נֶאֱמָן הוּא, וְהוּא, גָּלִי וּפָרַסם כָּל גִּנְיָא דְּמִלְכָּא. וְזָדָא, דְּאִתְּוֹזִי כְּמֵאן דְּלֹא שְׁלִים בְּדַעְתִּיהָ.

Rabbi Aba says that there are three questions to ask and learn from. The first one is related to the knowledge that the Shechina doesn't dwell outside the land of Israel and we read that the prophecy of Ezekiel was in the land of the Chaldeans. Another question is about Moses that was faithful and close to God but Ezekiel the prophet revealed more secrets than Moses (Ezekiel 1). Numbers 12:7

”לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא”
“Not so, with My servant Moses, He is faithful in all My household;”

The third question is that it may seem as if Ezekiel was not in his right mind because if he was, he wouldn't reveal so much.

59. אֵלָא בְּךָ הִסְקֵנוּ בְּמִשְׁנַתְנוּ, חֵס וְחִלְיָה, שְׁהָרִי יַחְזַקְאֵל הִיָּה נְבִיא שְׁלָם, וּבְרִשׁוֹתוֹ שֶׁל הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא גָּלָה כָּל מָה שְׁגָלָה, וְהִכַּל הוּא הַצִּטְרֵף לְגִלּוֹת וּלְפָרַסם, עַל כָּל אֶחָד פִּי שְׁנַיִם מִמָּה שְׁגָלָה. שְׂכָךְ שְׁנִינָה, מִי שְׁרָגִיל לְסַבֵּל צַעַר וְכוּ', וְהִכַּל הַצִּטְרֵף, וּמַעֲוִלָּמִים לֹא עֹזֵב הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת יִשְׂרָאֵל בְּגִלּוֹת, עַד שֶׁהָיָה בָּא לְדוֹר בְּמִדְבָּרוֹ עִמָּהֶם, כָּל שָׁכֵן בִּיעָקֵב שְׁהָיָה יוֹרֵד לְגִלּוֹת, וְהַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא וּשְׂכִינָתוֹ וּקְדוּשִׁים עֲלִיּוֹנִים [וְתַחֲתוֹנִים] וּמִרְכָּבוֹת, שֶׁכֵּלֵם יֵרְדוּ עִם יַעֲקֹב. וְהוּא שְׂכֵתוֹב הַבָּאִים מִצְרִימָה אֶת יַעֲקֹב.

59. אֵלָא הָכִי אִסְיָקָנָא בְּמִתְנִיתָא דִּיקָן, זֹס וְשְׁלָוִם דְּהָא יַחְזַקְאֵל נְבִיאָה שְׁלִימָא הָיָה, וּבְרִשׁוֹתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גָּלִי כָּל מָה דְּגָלִי. וְכִלְהוּ אַצְטְרִיף דִּיגָלִי וּפָרַסם, עַל זֹד תִּרִין מִמָּה דְּגָלִי, דְּהָכִי תִנֵּן, מֵאן דְּרָגִיל לְמַסְכֵּל צַעַרָא וְכוּ'. (עֵיין לַעֲיִל ד' א' ב' שׁוֹרָה ד' עַד מָה דְּגָלִי) וְכִלְהוּ אַצְטְרִיף, וּמַעֲלָמִין לֹא שְׂבִיק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לִישְׂרָאֵל בְּגִלּוֹתָא, עַד דְּהָיָה אִתִּי לְמִידָר דִּיּוֹרִיתָא עִמָּהוֹן, כָּל שָׁכֵן בִּיעָקֵב, דְּהָיָה נְזוּיָת בְּגִלּוֹתָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׂכִינָתִיהָ, וְקִדְיִשִׁין עֲלָאִין, (וְתַתְּאִין) וְרִתִּיכִין, דְּנְזוּתוֹ כִּלְהוּ עִם יַעֲקֹב, הָדָא הוּא דְּכִתִּיב הַבָּאִים מִצְרִימָה אֶת יַעֲקֹב.

Rabbi Aba explains that we shouldn't assume that Ezekiel revealed more than it was needed. Ezekiel was wise and revealed only what the Holy One Blessed be He, allowed him to reveal. God never left the Israelites in exile before bringing the Shechina to be with them. It is especially true with Jacob as the Holy One Blessed be He, the Shechina and camps of angels came with him to Egypt. This is the part of the verse above that says "...who came to Egypt with Jacob". Even though it says, "I will go down with you", it doesn't mean alone but with the Shechina and all angels as revealed in the vision of Ezekiel (Ezekiel 1).

Lesson;

Rabbi Aba was so close to the Torah that the Shechina was with him at all times. We may not be pure enough to have the Shechina accompanying us wherever we go but we can gather a lot of angels with our studies and positive actions.

Going to Egypt was a state of ‘going down’. Jacob was righteous and when he went down to Egypt he went there with great support. We are ‘down’ and in a state of exile. This is true even for people in Israel. It can not be called Holy Land until we have the Third Holy Temple standing with its glory on the Temple Mount for the whole world to see.

Until that day, we get the support of the Shechina by studying, praying and doing positive actions.

60. דָּבַר אֲזָחַר ר' אֶבְיָא פִּתְחוּ וְאָמְרוּ, (שיר השירים ד') אֲתִי מִלְּבָנוֹן כָּלָה אֲתִי מִלְּבָנוֹן תָּבוֹאִי. בֹּא וְרָאָה, אֲוִי לָהֶם לִבְנֵי אָדָם שְׁלֹא יוֹדְעִים וְלֹא מְשִׁיחִים בְּכָבוֹד אֲדוֹנָם, שְׁלֹמֹדֶנּוּ, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּכָל יוֹם וְיוֹם יוֹצֵאת בֵּית קוֹל מִהָר הָרֹבֵעַ וְאוֹמְרָת: אֲוִי לָהֶם לִבְרִיּוֹת מַעֲבֹדֶת רְבוֹנָם! אֲוִי לָהֶם לִבְרִיּוֹת מַעֲלֹבֹנָה שֶׁל תוֹרָה! שְׁאֵמַר רַבִּי יְהוּדָה, כָּל מִי שֶׁמְשַׁתְּדֵּל בַּתּוֹרָה בְּעוֹלָם הַזֶּה וּמְסַגֵּל מַעֲשִׂים טוֹבִים, יוֹרֵשׁ עוֹלָם שָׁלֵם. וְכָל מִי שְׁלֹא מְשַׁתְּדֵּל בַּתּוֹרָה בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא עוֹשֶׂה מַעֲשִׂים טוֹבִים, לֹא יוֹרֵשׁ לֹא זֶה וְלֹא זֶה. וְהָרִי שְׁנִינּוּ, יֵשׁ מִי שֶׁיּוֹרֵשׁ עוֹלָמוֹ בְּפִי מְקוֹמוֹ וּבְפִי מֶה שֶׁרָאִי לוֹ. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, לֹא שְׁנִינּוּ אֱלָא בְּמִי שֶׁאֵין לוֹ מַעֲשִׂים טוֹבִים בְּלָל.

60. דָּבַר אֲזָחַר ר' אֶבְיָא פִּתְחוּ וְאָמְרוּ, (שיר השירים ד') אֲתִי מִלְּבָנוֹן כָּלָה אֲתִי מִלְּבָנוֹן תָּבוֹאִי. תָּא זִזְוִי, וְוִי לֹון לְבָנִי נָשָׂא דְלָא יָדְעִין, וְלֹא מְשִׁיחִין בְּפּוֹלְחֻנָּא דְמֵאֲרִיָּהוּן, דִּתְנִיָּא אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא בֵּית קוֹל נִפְקֵת מִטּוֹרָא דְחוֹזְרֵב, וְאָמַר, וְוִי לֹון לְבָנִי נָשָׂא מִפּוֹלְחֻנָּא דְמֵאֲרִיָּהוּן, וְוִי לֹון לְבָנִי נָשָׂא מִעֲלֹבֹנָה (דף ה' ע"ב) דְאֲוִרִיָּתָא. דְאָמַר ר' יְהוּדָה, כָּל מֵאן דְאֶשְׁתַּדֵּל בְּאֲוִרִיָּתָא בְּהָאֵי עֲלָמָא, וּמְסַגֵּל עוֹבְדִין טְבִין יְרִית עֲלָמָא שְׁלִימָא. וְכָל מֵאן דְלָא אֶשְׁתַּדֵּל בְּאֲוִרִיָּתָא בְּהָאֵי עֲלָמָא, וְלֹא עֹבֵד עוֹבְדִין טְבִין, לֹא יְרִית לָא הָאֵי וְלֹא הָאֵי. וְהָא תֵּנָן, אֵית מֵאן דִּירִית עֲלָמִיָּה כְּפּוּם אֲתֵרִיָּה, וּכְפּוּם מֵה דְזִזְוִי לִיה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, לָא תֵּנָן, אֱלָא מֵאן דְלִית לִיה עוֹבְדִין טְבִין כָּלָל.

Rabbi Aba quotes this verse and says; woe to the people that don't follow the ways of God properly.

Songs 4:8

אֲתִי מִלְּבָנוֹן כָּלָה אֲתִי מִלְּבָנוֹן תָּבוֹאִי תִשׁוּרִי מֵרָאשׁ אֲמֵנָה מֵרָאשׁ שְׁנִיר וְחֶרְמוֹן מִמְּעֻנֹת אֶרֶץ מִהָרִי “נְמָרִים”

“Come with me from Lebanon, my bride, May you come with me from Lebanon. Journey down from the summit of Amana, From the summit of Senir and Hermon, From the dens of lions, From the mountains of leopards.”

‘Lebanon’ ‘לבנון’ is another name for the Holy Temple. It is called so because as the sages explain, the root word is ‘לבן’, ‘white’ to tell us that the Holy Temple purifies/‘whitens’ us from our sins.

The ‘Bride’ is the Shechina.

‘Come with me from Lebanon’ – The initials in Hebrew (I heard from Rabbi Meir Eliyahu Shlita) ‘אמת’, ‘Truth’ that is the aspect of Torah.

‘From the summit of Senir and Hermon’ is the aspect of Mount Sinai ([Zohar Shemot #16](#))

‘the dens of lions’, ‘the mountains of leopards’ are aspects of the other side that rejected the Torah.

Rabbi Yitzchak says that there is a voice that comes out of Mount Sinai every day and announces ‘woe to the people that disregard the ways of the Torah and disrespect it’.

Rabbi Yehuda says that those who are close to the Torah and ‘purchase’ good deed, earn a whole world, which is this world and the world to come. Both are considered ‘a whole’ because they depend on each other. Those who disregard the Torah and don’t do positive actions lose both worlds.

Rabbi Yehuda uses the word ‘purchase’ to teach us that there is always a ‘pay’ in doing good. We need to make efforts and give from our energy in order to ‘earn’ the light that the action holds in it.

Those who are in the middle, meaning doing some good actions, inherit a world on a level that is according to their ‘earnings’ in this world.

Lesson;

Every study of the Torah helps us reveal the Light that goes to our account if we don’t waste it or lose it to the other-side. Every word is like a brick in the construction of our future in this world and the world to come. Every day we are getting closer to the point of moving from this world to the next. It would be wise to build the future home large, comfortable and on strong foundations. After all, the future one is forever.

61. אָמַר רַבִּי יִהוּדָה, אֲלֻמָּלָא הָיוּ יוֹדְעִים בְּנֵי אָדָם אֶת הָאֱהָבָה שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹהֵב אֶת יִשְׂרָאֵל, הָיוּ שׂוֹאֲגִים בְּמוֹ כְּפִיר לְרֹדֶף אַחֲרָיו. שְׂשֻׁנִּינִי, בְּשַׁעַה שִׁירָד יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם, קָרָא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְפִמְלִיָּה שְׁלוֹ וְאָמַר לָהֶם: בְּלָכֶם רָדוּ לְמִצְרַיִם, וְאֲנִי אֶרֶד עִמָּכֶם. אָמְרָה שְׂכִינָתָה: רַבּוֹן הָעוֹלָם, יֵשׁ צָבָאוֹת בְּלִי מִלֶּךְ? אָמַר לָהּ: אֲתִי מִלְּבָנוֹן בָּלָה. מִלְּבָנוֹן – מִמְּקוֹם הָעֵדֶן, שֶׁמִּלְבָּן בְּכָל מַעֲשָׂיו. בָּלָה – זֶה שְׂכִינָתָה, שֶׁהִיא בְּמוֹ בָּלָה בַּחֲפָה. וְהוֹלֵךְ זֶה בְּמוֹ זֶה, שְׂשֻׁנִּינִי, אָמַר רַבִּי יִהוּדָה, מָה זֶה שֶׁבְּתוֹב (בַּמַּדְבָּר ז') וְיָהִי בַּיּוֹם כֹּלֵת מִשָּׁה? כְּתוּב בָּלָת, בַּיּוֹם שֶׁנִּכְנְסָה בָּלָה לַחֲפָה, וְשְׂכִינָתָה זֶה הַכָּלָה.

61. אָמַר רַבִּי יִהוּדָה, אֲלֻמָּלָא הָיוּ יוֹדְעִין בְּנֵי נְשָׂא, רְזוּימוּתָא דְרְזוּיִם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, הָיוּ שְׂאֲגִין כְּכַפִּירִיָּא לְמִרְדֵּף אַבְתֵּרִיָּה. דִּתְנִיָּא, בְּשַׁעַתָּה דְנִזּוֹת יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם, קָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְפִמְלִיָּה דִּילִיָּה אָמַר לָהוֹן, בְּלָכוֹן וּזְוִתוֹ לְמִצְרַיִם, וְאֲנָא אֵיזוּזוֹת עִמָּכוֹן. אָמְרָה שְׂכִינָתָה רַבּוֹנָא דְעֻלָּמָא, אֵית עָבָאוֹת בְּלָא מִלְּכָא, אָמַר לָהּ, אֲתִי מִלְּבָנוֹן בָּלָה, מִלְּבָנוֹן: מֵאֲתֵרָא דְעֵדֶן, דְּמִלְּבָן בְּכָל עוֹבְדוּי. בָּלָה: דָּא שְׂכִינָתָה, דְּהִיא בָּלָה בַּחוּפָה. וְאִלָּא הָא כְּהָא דִּתְנִיָּא אָמַר רַבִּי יִהוּדָה, מָאִי דְכְּתִיב, (בַּמַּדְבָּר ז') וְיָהִי בַּיּוֹם כֹּלֵת מִשָּׁה, כֹּלֵת כְּתִיב, בַּיּוֹמָא דְעָאֲלֵת בָּלָה לַחוּפָה, וְשְׂכִינָתָה דָּא הִיא בָּלָה.

Rabbi Yehuda says that if people knew a great love that the Holy One Blessed be He loves the Israelites, they would roar like young lions and chase him.

When Jacob went down to Egypt, God called the angels and commanded them to go down to Egypt and he will join them. The Shechina is the aspect of King over all angels because they all are her extension. She made a point that the angels cannot go without her, their king. Then he told her “Come with me from Lebanon, my bride” (Songs 4:8), inviting her to come with him because she’s from Lebanon that is the pure place of Eden that is Chokmah.

62. אתי מלכנון תבואי, מאתר בי מקדשא דלעילא. תשורי מראש אמנה, מרישא דמאן. מראשיהון דבני מדימונתא. ומאן נינהו. יעקב ובניו. מראש שניר וזרמון, דאינון עתידין לקבלא אורייתא דילי, מפורא דזרמון, ולאנא עליהו בגלותהון. במעונות אריות: אלן אינון עמין עובדי עבודת כוכבים ומזלות, (נ"א בני נשא דמהימנותא) דדמיין לאריותא ונמרין, דמעין להון בכל פולונא דקשיו.

62. אתי מלכנון פלה - ממקום בית המקדש שלמעלה. תשורי מראש אמנה - מראש של מי? מראשיהם של בני האמונה, ומי הם? יעקב ובניו. מראש שניר וזרמון - שהם עתידים לקבל את התורה שלי מהר חרמון, ולהגן עליהם בגלותם. ממענות אריות - אלו הם עמים עובדי עובדי כוכבים ומזלות, [נ"א בני אדם של אמונה] שדומים לאריות ונמרים, שמענים אותם בכל עבודה קשה.

‘Journey down from the head (ראש) of Amana’ (Songs 4:8)

The letters of ‘Amana’, ‘אמנה’ also mean ‘faith’, ‘אמונה’. The ‘head’ of those with faith are Jacob and his sons. ‘From the summit of Senir and Hermon’ is the aspect of Mount Sinai from where they will receive the Torah to protect them in exile.

‘the dens of lions’, ‘the mountains of leopards’ is the aspect of idol worshipers that inflict pain and hard work on the Israelites as it says (Exodus 1:14) “And they made their lives bitter with hard work, in mortar and in brick”

Lesson;

The love of God is a huge subject but we’ll cover a few important points. The bottom line is that when we love YHVH, our God we achieve affinity on the highest level that draws angels and protection to our side. Without this love, life is ‘bitter with hard work, in a mortar and in brick’.

Loving God is a mitzvah and as such, it is a process that brings us light.

God promised us his love. It’s a Mitzvah to love him in all our might.

Jeremiah 31:2

”מרחוק, יהוה נראה לי; ואהבת עולם אהבתי, על-כן משכתיך חסד”

“Thus says the LORD, “The people who survived the sword Found grace in the wilderness- Israel when it went to find its rest.”

Deuteronomy 6:5

”ואהבת, את יהוה אלהיך, בכל-לבבך ובכל-נפשך, ובכל-מאדך”

“You shall love YHVH your God with all your heart and with all your soul and with all your might.”

Our goal is to get to the point that we follow the ways of the Torah with love, not from fear to lose. The rewards are much higher when we reach love to God because if we love him, the ‘bridge’ to his love is open and we benefit from it greatly.

63. ר' אבא אמר, אתי מלכנון פלה וגו'. וכי מלכנון אתת, והלא ללכנון עולה. אלא אמר רבי אבא, בשעתא דנזותת שכינתא למצרים, נזותו בהדה שתין רבוא של מלאכי השרת, וקודשא בריך הוא

63. רבי אבא אמר, אתי מלכנון פלה וגו', וכי מלכנון באה, והלא ללכנון עולה? אלא, אמר רבי אבא, בשעה שירדה שכינה למצרים, ירדו עמה ששים רבוא של מלאכי

בְּקִדְמִיתָא הָדָא הוּא דְכִתִּיב, (מיכה ב') וַיַּעֲבֹר מִלְכָּם לִפְנֵיהֶם וְה' בְּרֹאשׁוֹנָה. זָהוּ שְׁכִנְתּוֹב וַיַּעֲבֹר מִלְכָּם לִפְנֵיהֶם וְה' בְּרֹאשׁוֹם.

Songs 4:8

אֲתִי מִלְבָּנוֹן כָּלָה אֲתִי מִלְבָּנוֹן תְּבוֹאִי תְשׁוּרִי מֵרֹאשׁ אֲמֶנָה מֵרֹאשׁ שְׁנִיר וְחֶרְמוֹן מִמְעֻנוֹת אֲרִיּוֹת מִהַרְרֵי נְמָרִים

“Come with me from Lebanon, my bride, May you come with me from Lebanon. Journey down from the head/summit of Amana, From the summit of Senir and Hermon, From the dens of lions, From the mountains of leopards.”

Lebanon is the aspect of the Holy Temple and Rabbi Aba says that going to Lebanon is elevation and the verse says, ‘Come from Lebanon, my bride’, an invitation that has the opposite aspect.

When the Shechina came down to Egypt 60 thousand angels came down with her and YHVH was leading as it says;

Micha 2:13

”וַיַּעֲבֹר מִלְכָּם לִפְנֵיהֶם וַיְהִי בְּרֹאשׁוֹם

“And their king goes on before them, And YHVH at their head.”

64. ר' יצחק אומר, אֲתִי מִלְבָּנוֹן כָּלָה, דָּא אִיהִי שְׁכִינְתָּא. אֲתִי מִלְבָּנוֹן תְּבוֹאִי, מֵאֲתֵר בֵּי מִקְדָּשָׁא דְלַעֲיָלָא. תְּשׁוּרִי מֵרֹאשׁ אֲמֶנָה, מֵאֲתֵר בֵּי מִקְדָּשָׁא דְלַעֲיָלָא, וּמֵאֲתֵר בֵּי מִקְדָּשָׁא דְלַתְתָּא דְאֹמֵר ר' יְהוּדָה, מֵעוֹלָם לֹא זָזָה שְׁכִינְתָּא מִכּוֹתְלֵי דְמַעְרְבָא, דְּבֵי מִקְדָּשָׁא, דְכִתִּיב, (שיר השירים ב') הִנֵּה זֶה עוֹמֵד אֲזֹר כְּתֻלָּו. וְהוּא רֹאשׁ אֲמֶנָה לְכָל עֲלָמָא. מֵרֹאשׁ שְׁנִיר וְחֶרְמוֹן מֵאֲתֵרָא דְאֹרִייתָא נִפְקֵת לְעֲלָמָא, וְלָמָּה. לֹאֲנָא עַל יִשְׂרָאֵל, מִמְעֻנוֹת אֲרִיּוֹת: אֲלִין עֲבִין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת. ר' יוֹדֵן אֹמֵר, מִמְעֻנוֹת אֲרִיּוֹת – אֲלוֹ תַלְמִידֵי חֲכָמִים שְׁעוֹסְקִים בְּתוֹרָה בְּמִעֻנוֹת הַמִּדְרָשׁוֹת וּבְבִתֵּי כְּנִסְיֹת, שֶׁהֵם אֲרִיּוֹת וְנִמְרִים בְּתוֹרָה.

The ‘bride’ from Lebanon is the Shechina from the Holy Temple. The Zohar tells us that the Shechina never moved from the Western Wall of the Holy Temple. Also known as ‘the Kotel’. It is the ‘head/summit of Amana’

Songs

2:9

”דוֹמָה דוֹדִי לְצִי אֹל לַעֲפֹר הָאֵילִים הִנֵּה זֶה עוֹמֵד אַחֵר כְּתֻלָּו מִשְׁגִּים מִן הַחֲלֹנוֹת מִצִּץ מִן הַחֲרָכִים

“My beloved is like a gazelle or a young stag. Behold, he is standing behind our wall, He is looking through the windows, He is peering through the lattice.”

‘He is standing behind our wall’ and looking after us wherever we are to protect us.

Lesson;

The Western Wall is called ‘The Kotel’. ‘Kotel’ means ‘Wall’ and when we say ‘The Kotel’, it always refers to the Western Wall of the Holy Temple.

The West is the direction of Yessod that connects Zeir Anpin to Malchut. Because of that, the Western Wall must exist until it is replaced by the third and everlasting Holy Temple. The sustenance of the entire world came from the Holy Temple in Jerusalem and now it comes from what left of it.

The Kotel is a holy place and we’re not allowed to touch it with bare hands. It is holy as a Torah Scroll that we are not allowed to touch it directly. We use the Talit to touch and kiss the Torah. The Kotel should be treated the same because the Shechina dwells there to provide for us.

When a person comes first to Israel, he should visit the Kotel first to initiate the connecting of his soul to its roots. Also better to go and pray there before visiting the sites of Tzadikim. The Tzadikim are happy when one comes to visit them with the Shechina.

<https://vimeo.com/159665496>

65. ר' זוֹזִיא הָיָה יְתִיב קַמִּיָּה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר לֵיהּ, מוֹת זִמְנוּת אֲוִרִיתָא לְמַבְנֵי בְנוֹי דִּיעֲקֹב, דְּאֵינוּן תְּרִיסָר בְּקַדְמִיתָא, וְלַבְתָּר בֵּן שִׁבְעִים דְּכַתִּיב, (בְּרַאשִׁית מ"ו) כָּל הַנֶּפֶשׁ לְבֵית יַעֲקֹב הִבָּאָה מִצְרִימָה שִׁבְעִים. וּבִמְאֵי טַעְמָא שִׁבְעִים וְלֹא יִתִּיר. אָמַר לֵיהּ, לְקַבִּיל ע' אֲוִבִין, דְּאֵינוּן בְּעֶלְמָא, וְאֵינוּן הֵווּ אֲוִבָה יִזְיִדָּהָ לְקַבִּל בְּלֵהוּן.

65. רַבִּי חִיָּיא הָיָה יוֹשֵׁב לִפְנֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר לוֹ, מַה רָאִיתָה הַתּוֹרָה לְמִנּוּת אֶת בְּנֵי יַעֲקֹב, שֶׁהֵם שְׁנַיִם עָשָׂר בְּתַחֲלָה, וְאַחֵר כָּד שִׁבְעִים, שֶׁכְּתוּב כָּל הַנֶּפֶשׁ לְבֵית יַעֲקֹב הִבָּאָה מִצְרִימָה שִׁבְעִים. וּמַה הִטָּעַם שִׁבְעִים וְלֹא יוֹתֵר? אָמַר לוֹ, כִּנְגִיד שִׁבְעִים אֲמוֹת שֶׁהֵם בְּעוֹלָם, וְהֵם הָיוּ אִמָּה יַחֲדָה כִּנְגִיד כָּלָם.

Genesis 46:27

“וּבְנֵי יוֹסֵף אֲשֶׁר יָלַד לוֹ בְּמִצְרַיִם נָפֶשׁ שְׁנַיִם כָּל הַנֶּפֶשׁ לְבֵית יַעֲקֹב הִבָּאָה מִצְרִימָה שִׁבְעִים.”

“And the sons of Joseph, who were born to him in Egypt, were two. All the people of the house of Jacob who came into Egypt were seventy.”

Rabbi Chiya was studying with Rabbi Shimon. He asked why the Torah found it necessary to count the children of Jacob in the beginning when they were 12 and in this verse, it says that there were seventy souls. Why seventy and not more.

Rabbi Shimon answered that seventy is against the seventy nations of the world. The Israelites are one nation against the rest of the world.

66. וְהָיוּ אָמַר לֵיהּ, תָּא זוֹזִיא, קַלְדַּיִטִּין 66. וְעוֹד אָמַר לוֹ, בָּא רָאָה, מִפְּתָחוֹת דְּנִזְהָרִין (גֹּבְרִין) עֲנָפִין יְתִבִּין בְּמִטְלָיָהוֹן, (נ"א) שְׁמַאֲרִים (שְׂרִים) עֲנָפִים יוֹשְׁבִים

במסעיהם (בצלם), ממנים על שבעים עמים, יוצאים מתריסר חקיקות וקשורים שמסתובבים במסעותיהם במשקל לארבע רוחות העולם. זהו שפתוב (דברים לב) יצב גבלת עמים למספר בני ישראל. והינו שפתוב (זכריה ב) כי בארבע רוחות השמים פרשתי אתכם, להראות שהם עומדים בשביל ישראל. בארבע לא נאמר, אלא בארבע. כמו שאי אפשר לעולם בלי ארבע רוחות, כך אי אפשר לעולם בלי ישראל.

במטולהו) מומן על שבעין עממין, נפקין מתריסר חקיקין קטורין דאסתורן במטלניהו, למתקלן לארבע רוחין עלמא, הדא הוא דכתיב, (דברים ל"ב) יצב גבולות עמים למספר בני ישראל. והינו דכתיב, (זכריה ב') כי בארבע רוחות השמים פרשתי אתכם, לאוואה דאינון קיימין בגין ישראל. בארבע לא נאמר, אלא בארבע. כמה דאי אפשר לעלמא בלא ארבע רוחות כה אי אפשר לעלמא בלא ישראל.

Zechariah 2:10

”הוי הוי ונסו מארץ צפון נאם יהוה כי בארבע רוחות השמים פרשתי אתכם נאם יהוה.”

“Get up! Get up! Flee from the land of the north,” declares YHVH, “for I have scattered you like the four winds of heaven,” declares YHVH.”

The four ‘winds’ are the four directions North, South, East, and West. The three lines of the Tree of Life send light to the four sefirot, Chessed, Gevurah, Tiferet and Malchut. Four times three is twelve that represent the 12 Tribes of Israel and bring Light to Malchut. It gives them control over Malchut and the Seventy nations of the world as it says,

Deuteronomy 32:8

”בהנחל עליון גוים בהפרידו בני אדם יצב גבלת עמים למספר בני ישראל.”

“When the Highest gave the nations their inheritance, When He separated the sons of man, He set the boundaries of the people According to the number of the sons of Israel.”

The spiritual system is for the Israelites to bring the Light to the world. The world cannot exist without the four ‘winds’ and since the Israelites have control over the four, the world cannot exist without Israel.

Lesson;

The 12 tribes of Israel represent the forces of the Tree of Life that control Malchut. It is the duty of the Israelites to draw and provide Light for the whole world.

The existence of the children of Israel depends on the connection to the Tree of Life through the Torah.

The nations of the world depend on the Israelites for their light. When they feel a lack of Light there is a rise in antisemitism because we don't do our connections.

The land of Israel is holy and the source of energy for the world. Recent elections in Israel reflect the division among the people. There is a strong movement of people against religion. They wish to transform Israel into a secular land without connection to God. This issue creates spiritual corruption and the little flow of light that comes down to Israel is disrupted. The outcome is greater chaos and the rise of antisemitism around the world.

Since the destruction of the Holy Temple that provided Light for all, we were scattered to the four ‘winds’ of the world to provide sustenance of Light to the

nations where we live. We do that with our studies and the reading of the Torah on Shabbat.

The situation is critical and judgments rise everywhere. The only solution to mitigate this is to focus on the Light to draw more into our lives and our environments.

This study connects our souls to the Tree of Life where we all came from. If we read the Zohar text or listen to it twice or more, we activate greater movements of light above and bring more of it to this world. We must do more before judgments come closer to our homes.

Remember that your non-Israelite neighbor depends on you for the Light that would bring peace to his life and yours.

Until Mashiach comes to remove all negativity from the world and bring peace, it is our responsibility to push away the darkness with light.

67. (שמות א') וַיָּקָם מֶלֶךְ זָרָשׁ. ר' אבא פתח (ישעיה ל"ב) אֲשֶׁרֵיכֶם זָרָעִי עַל כָּל מַיִם מְשֻׁלָּזִי רִגְלֵי הַשּׁוֹר וְהַזָּמּוֹר, וְפֹאִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַרְעִי בְּהוּ מִכָּל שְׂאֵר עַמּוּיָן, וְקָרִיב לֹון לְגַבִּיּה, דְּכַתִּיב, (דברים י"ד) וּבָרַךְ בְּזֹרֵר יְיָ לִהְיוֹת לוֹ לְעַם סְגֻלָּה וְגו', וְכַתִּיב (דברים ל"ב) כִּי זֶזְלֶךָ יְיָ עָמּוֹ יַעֲקֹב זֶזְבֹּל נִזְזֻלְתּוּ, יִשְׂרָאֵל מִתְדַבְּקִין בֵּית בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכַתִּיב, (דברים ד') וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בְּיְיָ אֱלֹהֵיכֶם זִוִּיִּים כּוֹלְכֶם (דף ו' ע"א) הַיּוֹם.

67. וַיָּקָם מֶלֶךְ חָדָשׁ. רבי אבא פתח, (ישעיה ל"ב) אֲשֶׁרֵיכֶם זָרָעִי עַל כָּל מַיִם מְשֻׁלָּחִי רִגְלֵי הַשּׁוֹר וְהַזָּמּוֹר. אֲשֶׁרֵיכֶם יִשְׂרָאֵל שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַתְרַצָּה בָּהֶם מִכָּל שְׂאֵר הָעַמִּים וְקָרִיב אוֹתָם אֵלָיו, שְׁכָתוֹב (דברים י"ד) וּבָרַךְ בְּחַר ה' לִהְיוֹת לוֹ לְעַם סְגֻלָּה וְגו', וְכָתוּב כִּי חֵלֶק ה' עָמּוֹ יַעֲקֹב חֵבֶל נִחְלָתוֹ. יִשְׂרָאֵל נִדְבָקִים בְּקְדוּשָׁתוֹ בְּרוּךְ הוּא, שְׁכָתוֹב וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בְּה' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים בְּלָכֶם הַיּוֹם.

Exodus 1:8

“וַיָּקָם מֶלֶךְ חָדָשׁ עַל מִצְרַיִם אֲשֶׁר לֹא יָדַע אֶת יוֹסֵף.”

“Now there arose a new king over Egypt, who did not know Joseph.”

This verse opens the story about the hardship that the Israelites will go through in Egypt until Moses leads them out to freedom.

Rabbi Aba opens the study and quotes the following verses, saying that the Israelites are blessed because the Holy One Blessed be He chose them from all the nations of the world and brought them closer to him.

Deuteronomy 14:2

”כִּי עַם קְדוֹשׁ אַתָּה לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ וּבָרַךְ יְהוָה לִהְיוֹת לוֹ לְעַם סְגֻלָּה מִכָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה.”

“For you are a holy people to YHVH your God, and YHVH has chosen you to be a people for His own possession out of all the people who are on the face of the earth.”

Isaiah 32:20

”אֲשֶׁרֵיכֶם זָרָעִי עַל כָּל מַיִם מְשֻׁלָּחִי רִגְלֵי הַשּׁוֹר וְהַזָּמּוֹר.”

“How blessed will you be, you who sow beside all waters, Who let out freely the ox and the donkey.”

Deuteronomy 32:9

”כִּי חֵלֶק יְהוָה, עָמּוֹ יַעֲקֹב, חֵבֶל נִחְלָתוֹ.”

“For YHVH’s portion is His people; Jacob is the allotment of His inheritance.”
Deuteronomy 4:4

“וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בִּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כְּלָכֶם הַיּוֹם.”

“But you who held fast to YHVH your God are alive today, every one of you.”

68. וְעַל דָּא זְכָאִין אֵינֻן קָבִימָה, בְּגִין דְּאֵינֻן זְרַעִין עַל כָּל מַיִם. מַאי עַל כָּל מַיִם. דְּזַרְעִין לְצִדְקָה. וּבִמָּאן דְּזַרְעִין לְצִדְקָה, כְּתִיב בֵּיהּ (תהלים נ"ז) (הדא הוא דכתיב, (תהלים כ"ח) כי גדול עד שמים על כל מים) אֵיהּ זְרַעִין וּבִמָּאן אֵיהּ מַעַל שְׁמַיִם. (ויקרא ט"ז ע"א ס"ד ב') דָּא עֲלָמָא דְּאַתִּי. וְיִשְׂרָאֵל זְרַעִי זְרַעָא עַל כָּל מַיִם.

68. וְלָכֵן זְכָאִים הֵם לְפָנָיו, מִשּׁוּם שֶׁהֵם זֹרְעִים עַל כָּל מַיִם. מַה זֶּה עַל כָּל מַיִם? שְׂזֹרְעִים לְצִדְקָה, וּמִי שְׂזֹרְעַת לְצִדְקָה, כְּתוּב בּוֹ (תהלים נז) [זֶהוּ שֶׁכְּתוּב כִּי גָדוֹל עַד שָׁמַיִם. עַל כָּל מַיִם, זֶהוּ שֶׁכְּתוּב] ((שם קח) כִּי גָדוֹל מֵעַל שָׁמַיִם חֲסִדְךָ. מֵעַל שָׁמַיִם, עַל כָּל מַיִם הוּא הָיָה, וּמִי הוּא מֵעַל שָׁמַיִם? זֶה עוֹלָם הַבָּא, וְיִשְׂרָאֵל זֹרְעִים עַל כָּל מַיִם.

The Israelites are considered righteous before God because they can create ‘female waters’. It is the aspect of creating vessels and desires in this world to draw the Light from above (‘Male waters’) by studying the Torah. The actions that draw Light to Malchut are called seeds of Tzedaka. Without the ‘seeds’ Malchut is in the aspect of judgment, ‘Justice’, ‘צדק’, a word that is like Tzedaka but without the ה.

When we plant seeds of Tzedaka that are actions of creating ‘female waters’ (מים), we draw the ה from Binah and attach it to Malchut ‘צדק’. Then Malchut can be called ‘צדקה’, ‘Tzedaka’, ‘Righteousness’.

Psalms 108:5

“כִּי גָדוֹל מֵעַל שָׁמַיִם חֲסִדְךָ וְעַד שְׁחָקִים אֲמַתְּךָ.”

“Because your kindness (Chassadim) is above the heavens, and your truth reaches deeper heavens.”

The ‘truth’ is the center column that leads us above Zeir Anpin, the seven layers of ‘Heavens’, ‘שָׁמַיִם’ to Binah, where we receive the Light to sustain Malchut.

Lesson;

‘Heavens’, ‘שָׁמַיִם’ is the aspect of Zeir Anpin and created from Binah by unifying fire ‘אש’ and water ‘מים’, the Right, Light and the Left, Darkness (Zohar Teruma from #701 on).

There are seven levels of ‘heavens’.

1. וִילּוֹן – Curtain – (Vilon) – Malchut.
2. רַקִּיעַ – Sky – (Rakia) – Yessod
3. שְׁחָקִים – Heaven – (Shechakim). Same root as ‘grind’.- Netzach and Hod.
4. דְּבִיר – Dwelling (there is no literal translation but the closest meaning I used here comes from Genesis 30:20 and 1 Kings 8:13) – (Zevul)
5. מְעוֹן – Home – (Ma’on) – Gevurah
6. מְכוֹן – Institute – (Machon) – Chessed
7. עֲרֻבוֹת – Plains – (Aravot) – Da’at (equal to Keter, Chokmah and Binah together) (Please do not try to make sense of the translation of the names)

The first level of the seven ‘Vilon’ is the ‘visual’ sky. The rest are spiritual levels that separate us from the lower level of Malchut to the level of Binah and Da’at.

The tool that can break through the layers of heavens is our prayers and the sacred words of the Torah and Zohar. They create female waters that draw the male waters from above and nourish us in this world.

69. בספרו של רב ייבא סבא הכי אמר, כתיב (דניאל כתוב (דניאל ד) בגזרת מלאכים דבר, ומאמר קדושים שאלה. כל דיני העולם הזה וכל הגזרות וכל הפקשות, כלם עומדים בהיכל אחד ששם שבעים ושנים סנהדרין מעינים בדיני העולם, ואותו היכל נקרא היכל הזכות, משום שבשדנים דין, מהפכים בזכות האדם בראשונה.

69. בספרא דרב ייבא סבא הכי אמר, כתיב (דניאל ד) בגזרת עירין פתגמא ומאמר קדישין שאלתא, כל דיני דהאי עלמא, וכל גזרין, וכל שאלתין, כלהו קיימי בזוד היכלא, דתמן ע"ב סנהדרין מעינין בדינין דעלמא. והוא היכלא אקרי היכל (פקודי רנ"א ע"א) זכותא, בגין, דכד דינין דינא, מהפכין בזכותא דבר נש בקדמיתא.

Daniel 4:14

“בגזרת עירין פתגמא, ומאמר קדישין שאלתא”

“The matter is by the decree of the watchers, and the sentence by the word of the holy ones;”

In the book of Rav Yeva Sava, it is written that all judgments, decrees, and questions are in one palace in heavens. In this palace, a Sanhedrin with 72 judges investigates all judgment cases of the world. This palace is called ‘the Palace of Merit’ because when they discuss a specific case, they look first at the merits that the person may have.

70. מה שאין בן בדרגת אותו הצד האחר, ששם הוא מקום שנקרא חוב"ה, משום שכל מעשי אותו המקום של נחש אשת זנונים אינו אלא להפך בחטאו של האדם, ולהלשין עבד לאדונו.

70. מה דלאו הכי, בדרגא דהוא סטרא אזורא, דתמן איהו אתר דאקרי (רס"ה א') זוב"ה, בגין דכל עובדוי דהוא אתר, דנחש אשת זנונים, לא איהו אלא למתפכא בזוב"ה דבר נש, ולמלשין עבדא למאריה.

At the level of the other-side, the palace is called ‘Guiltiness’, because it is controlled by the Snake, ‘Wife of harlotry’. They present the actions of a person as negative and tell on him to his master to inflict maximum judgment.

71. אותם של היכל הזכות נקראים מים מתוקים, מים צלולים. אותם של היכל החובה נקראים מים מרירים, (במדבר ה) מי המרים המאדרים. באותו היכל הזכות לא עומדים שלשת אלה: בנים, חיים ומזונות. ולא באותו מקום של חובה, ולא במים מתוקים וצלולים, ולא במים מרירים מאדרים.

71. אינן דהיכלא דזכותא, אקרון מים מתוקים, מים צלולים. אינן דהיכלא דחובה, אקרון מים מרירין, (במדבר ה') מי המרים המאדרים. בהוא היכלא דזכותא, לא קיימי אלין תלת (בראשית קפ"א א'): בנן, חיים, ומזונות. ולא בהוא אתר (רס"ו א') דחובה, לא במים מתוקין וצלילין, ולא במים מרירין מלטיין.

The Palace of Merit has the aspect of ‘Sweet Water, Clear Water’. The Palace of Guiltiness has the aspect of ‘Bitter (cursed) Waters’ (Numbers 5:18).

Judgments related to “בנים, חיים ומזונות”, “Having children, life, and sustenance” is not found in the two palaces of Sweet Waters or Bitter Waters.

72. ועל דא, ישראל זרעי על כל מים, זרעא קדישא דאולידו על כל מים, איהו, דהא לאו זכון זרעא דילהון אלא לעילא. ועל דא אוקמוה מכל מקום, בני זיי ומזוני, לאו בזכותא תלמיא מלתא, אלא במולא קדישא תלמיא מלתא, ואתר דא על כל מיא איהו.

72. ועל זה ישראל זורעים על כל מים, זרע קדוש שהולידו על כל מים הוא, שהרי לא נכון זרע שלהם אלא למעלה. ולכן פרשה בעלי המשנה, בנים חיים ומזונות אין הדבר תלוי בזכות, אלא הדבר תלוי במזל הקדוש, ומקום זה הוא על כל מים.

The Israelites sow seeds of Tzedaka above all waters, meaning that they elevate 'Female waters' (Mayim Nukvin) to Binah that is called 'above all waters'.

The light for Having children, length, and quality of life, and sustenance depend on the Holy "מזלא", "Mazala", which is the Light that comes from the 'beard' of Arich Anpin that is the source where Binah came out.

Lesson;

The light that comes from Binah is like water flows through Zeir Anpin and gathers into Yessod like a pool (Zohar Hasulam Vaera #130). We receive our nourishment from Yessod according to our personal corrections and merits.

Binah is "above water" and Arich Anpin is above Binah and the source of "מזלא" "Mazala". The literal meaning is 'luck' and the root 'נזל' is related to 'flow'. The light of Mazala is a pure light from the head of Keter and it is above the laws of nature. The 'beard' is a symbol that represents the channels of lights coming down from the head of Keter.

Rabbi Shimon and few other great Tzadikim could reach this level. They had the ability to change nature and transform anything into anything in this world. We can sow seeds of female waters and go above the waters as high as we can. By reducing or removing the influence of the ego and the desire for the self in our actions, we expand our vessel and able to draw more from the higher levels to the 'pool' of Yessod.

Additional recommended studies:

<https://dailyzohar.com/daily-zohar-2153/>

<https://dailyzohar.com/daily-zohar-3133/>

73. משלחי רגל השור והחמור, דלא אית לון בההוא סטרא ביישא כלום, ומשדרן מצייהו כל זולקין ביישין, ומתדבקין בההוא סטרא טבא, דכל קדושיין (בראשית קס"ו ב') עלאין, שור וזמור כד מודוונן כוודא, תרין פגעין ביישין אינן לעלמא. שור: סטרא דדינא קשיא איהו, ואתדבקותא דסטרא קדישא איהו. זמור: כד אודוונן בהדיה, דאיהו מסטרא אזורא, תרין פגעין ביישין אינן לעלמא.

73. משלחי רגל השור והחמור, שאין להם באותו צד הרע כלום, ושולחים מהם כל החלקים הרעים, ונדבקים באותו הצד הטוב של כל הקדשות העליונות. שור וחמור באשר הם מזדווגים באחד, הם שני פגעים רעים לעולם. שור הוא צד הדין הקשה, והוא נדבק בצד הקדשה. החמור, בשמזדוג עמו, שהוא מצד האחר, הם שני פגעים רעים לעולם.

Isaiah 32:20

"אשריכם זרעי על כל מים משלחי רגל השור והחמור."

"How blessed will you be, you who sow

above all waters, Who let out freely the ox and the donkey."

Ox and donkey have aspects of judgments. The Ox is from the Holy Side and the Donkey is from the side of the Klipot. When they join, they become a strong force of judgment that could cause destruction to the world.

The ox is a judgment from the holy side, which is the secret of the dot of Shuruk. It is the Left line before it is merged with the Right line. The judgment aspect of Ox is not because of a flaw but because of the lack of Chassadim. Without Chassadim the Light of Chokmah can't come.

The Donkey is a judgment from the other-side and it comes from the dot of Chirik before it receives light from the upper levels.

74. ועל דא, שמעון תוקפא דדינא קשיא הוה ביה, וכד מודוין בוזא, לא יכיל עלמא למסבל, ובגין כך, (דברים כ"ב) לא תזורע בשור ובחמור יחדו. ועל דא, שדר יעקב לעשו מלה דא, דכתיב, (בראשית ל"ב) ויהי לי שור וחמור. ואי לאו דמאיר יעקב גרמיה, דזילו סגיא נפל ביה בעשו.

74. ועל זה שמעון היה תוקף הדין הקשה, ובשמדוג עם לוי באחד, לא יכול העולם לסבל, ומשום כך (דברים כב) לא תחרש בשור ובחמור יחדו. ועל זה שלח יעקב לעשו דבר זה, שכתוב (בראשית לב) ויהי לי שור וחמור. ואם יעקב לא הנמיק עצמו, פחד רב היה נופל על עשו.

Esau had plans to kill his brother Jacob. Before meeting his brother, Jacob sent him messengers telling him;

Genesis 32:6

“וַיְהִי־לִי שׁוֹר וַחֲמֹר, צֹאן וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה; וְאֲשַׁלְּחָה לְהַגִּיד לְאָדֹנִי, לְמַצֵּא־חַן בְּעֵינֶיךָ.”

“I have oxen, donkeys, flocks, male servants, and female servants. I have sent to tell my lord, in order that I may find favor in your sight.”

Jacob mentioned that he had Oxen and Donkeys, so Esau can understand that he has control over the forces of the Left. If Jacob didn't lower himself, Esau would have had a great fear knowing that Jacob has the ability to conquer these two levels of judgments.

Deuteronomy 22:10

“לֹא־תַחַרֵּשׁ בְּשׁוֹר־וּבַחֲמֹר, יַחַדוּ”

“You shall not plow with an ox and a donkey together.”

The Torah teaches us not to harness ox and donkey because together they can bring to the world intolerable judgments from the other-side.

Lesson

Shimon, the son of Jacob had the aspect of Ox with strong judgment. Joseph chose to lock him up and not any of the other brothers because neutralizing Shimon would subdue the Left of the Holy from being expressed and change his plans for his brothers.

The practical lesson is to sow seeds above all waters as we learned in previous studies and isolate ourselves from any judgment that comes our way.

This and similar videos will be available in the near future only for paid members. The DZ studies, as usual, will always be free.

<https://vimeo.com/384929580>

75. וַיָּקָם מֶלֶךְ חָדָשׁ עַל מִצְרַיִם. בְּסִפְרוֹ שֶׁל רַב הַמְּנוּנָא סָבֵא בֶּן נָאֶמְר, מֵהוּ שֶׁכְּתוּב וַיָּקָם מֶלֶךְ חָדָשׁ עַל מִצְרַיִם? בֵּא וְרֵא, כָּל עַמֵּי הָעוֹלָם וְכָל מַלְכֵי הָעוֹלָם לֹא הִתְחַזְּקוּ בְּשִׁלְטוֹנָם אֶלָּא בְּשִׁבְיַל יִשְׂרָאֵל. מִצְרַיִם לֹא הָיוּ שׁוֹלְטִים עַל הָעוֹלָם עַד שֶׁבָּאוּ יִשְׂרָאֵל וְנִכְנְסוּ שָׁם לְגָלוּת, אִזֹּה הִתְחַזְּקוּ עַל שְׂאֵר עַמֵּי הָעוֹלָם. בְּכָל לֹא הִתְחַזְּקוּ עַל כָּל עַמֵּי הָעוֹלָם אֶלָּא בְּשִׁבְיַל יִשְׂרָאֵל יְהִי בְּגָלוּת שְׁלָהֶם. אֲדוּם לֹא הִתְחַזְּקוּ עַל כָּל עַמֵּי הָעוֹלָם אֶלָּא מִשּׁוּם שֶׁיִּשְׂרָאֵל יְהִי בְּגָלוּת שְׁלָהֶם. שְׂהָרֵי עַמִּים אֵלּוּ הָיוּ בְּשִׁפְלוּת בְּשְׂאֵר הָעַמִּים, וְנִמְוָכִים הָיוּ מִכָּלֶם, וּבְגָלַל יִשְׂרָאֵל הִתְחַזְּקוּ.

75. וַיָּקָם מֶלֶךְ חָדָשׁ עַל מִצְרַיִם. בְּסִפְרָא דְרַב הַמְּנוּנָא סָבֵא הָכִי אֲתֵמַר, מֵאִי דְכֻתִּיב וַיָּקָם מֶלֶךְ חָדָשׁ עַל מִצְרַיִם, תָּא וְזוּי, כָּל עַמִּין דְּעָלְמָא, וְכָל מַלְכִין דְּעָלְמָא, לֹא אֲתִתְקִפוּ בְּשׁוֹלְטָנְהוֹן, אֶלָּא בְּגִינְיָהוּ דְיִשְׂרָאֵל, מִצְרַיִם לֹא הָיוּ שְׁלִטִין עַל כָּל עָלְמָא, עַד דָּאֲתוּ יִשְׂרָאֵל, וְעָלּוּ תַמָּן בְּגָלוּתָא, כְּדִין אֲתִתְקִפוּ עַל שְׂאֵר (בשלח ע"ט א') עַמִּין דְּעָלְמָא. בְּכָל לֹא אֲתִתְקִפוּ עַל כָּל עַמִּין דְּעָלְמָא, אֶלָּא בְּגִין דְיִשְׂרָאֵל דְלִהְוִין בְּגָלוּתְהוֹן. אֲדוּם לֹא אֲתִתְקִפוּ עַל כָּל עַמִּין דְּעָלְמָא אֶלָּא בְּגִינְיָהוּ דְיִשְׂרָאֵל, דְלִהְוִין בְּגָלוּתְהוֹן. דָּהָא עַמִּין אֵלּוּן בְּשִׁפְלוּתָא הָיוּ בְּשְׂאֵר עַמִּין, וּבִמְאִיכִין הָיוּ מִכָּלְהוּ, וּבְגִין יִשְׂרָאֵל אֲתִתְקִפוּ.

Exodus 1:8

”וַיָּקָם מֶלֶךְ חָדָשׁ עַל מִצְרַיִם אֲשֶׁר לֹא יָדַע אֶת יוֹסֵף.”

“Now there arose a new king over Egypt, who did not know Joseph.”

The book of Rav Hamnuna Sava explains this verse and say that ‘New King’ is the aspect of strength that Egypt gained by having the Israelites in their land. Egypt became rich and controlled all the nations of the world when the Israelites dwelled in Egypt.

All the nations and kings that grew to become empires received their powers from the Israelites that were in exile in their lands.

76. מִצְרַיִם – שְׁכָתוּב (שמות כ) מִבֵּית עֲבָדִים. עֲבָדִים מִמֶּשׁ נִקְרָאוּ, שְׂהָרֵי מִצְרַיִם הָיוּ בְּשִׁפְלוּת שֶׁל שְׂאֵר הָעַמִּים. בְּכָל – שְׁכָתוּב (ישעיה כג) הֵן אֶרֶץ כְּשָׁדִים זֶה הָעָם לֹא הָיָה. אֲדוּם – שְׁכָתוּב (עובדיה א) הִנֵּה קִטָּן נִתְתִּיף בְּגוֹיִם בְּזוּי אֲתָה מְאֹד.

76. מִצְרַיִם: דְּכֻתִּיב, (שמות כ') מִבֵּית עֲבָדִים. עֲבָדִים אֲקָרוּן מִמֶּשׁ, דָּהָא (שמות י"ז ע"א) מִצְרַיִם בְּשִׁפְלוּתָא דְשְׂאֵר עַמִּין הָיוּ. בְּכָל: דְּכֻתִּיב, (ישעיה כ"ג) הֵן אֶרֶץ כְּשָׁדִים זֶה הָעָם לֹא הָיָה. אֲדוּם: דְּכֻתִּיב, (עובדיה א') הִנֵּה קִטָּן נִתְתִּיף בְּגוֹיִם בְּזוּי אֲתָה מְאֹד.

Egypt was a very low nation before Joseph, Jacob and the 12 tribes came to Egypt.

Exodus 20:2

”אֲנִכִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים לֹא יְהִי לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פָּנָי.”

“I am YHVH your God, who brought you out of the land of Egypt, out of the house of slavery.”

The Babylonians that came later were low as described in the following verse: “this is the people which was not”.

Isaiah 23:13

”הֵן אֶרֶץ כְּשָׁדִים זֶה הָעָם לֹא הָיָה אֲשׁוּר יִסְדָּה לְצִיִּים הִקִּימוּ בַחֲנִיּוֹ עָרָוּ אֲרָמְנוֹתֶיהָ שָׁמָּה לְמַפְלָה.”

“Behold, the land of the Chaldeans– this is the people which was not; Assyria appointed it for desert creatures– they erected their siege towers, they stripped its palaces, they made it a ruin.”

The Edomites were also low as we read in Jeremiah 49:15

”כִּי הִנֵּה קָטַן נִתְּתִיךָ בְּגוֹיִם בְּזוֹי בְּאֲדָם”

“For behold, I have made you (Edom אֲדוֹם) small among the nations, Despised among men.”

Lesson;

The Israelites souls are closer to YHVH because Abraham made the covenant with God and received the blessings to become a special nation with a great future. It comes with work. Abraham was a man of Chessed. He shared his food, blessings and spiritual beliefs with everyone whom he met. This high connection to Chessed is embedded in every Israelite soul and this light is radiated wherever Israelites are.

The lowest point on earth is the Dead Sea in Israel. Salt represents the desire for the self and the salinity of the Dead Sea is 33.7%. It tells us that in Israel we find the highest level of the desire for the self and at the same time the highest level of spirituality, which is the Holy Temple in Jerusalem.

To receive the Light, we need to have a great desire for it because it's challenging to connect and draw light on continuously.

The ancient empires were low and needed the Israelites with their big vessels to serve as tools to draw the Light and benefit from it. The Egyptians didn't want to lose the flow of sustenance that they enjoyed while Joseph was second to Pharaoh so they decided to 'lock' them in Egypt doing the physical work. Exodus 1:14 “Ruthlessly they made life bitter for them with harsh labor in mortar and bricks and with all sorts of tasks in the field.”

<https://vimeo.com/385164474>

77. וְכִלְהוּ לֹא זָטְלוּ תוֹקֶפָא אֶלָּא בְּגִיּוֹהוֹן דִּישְׂרָאֵל. דְּכֹד יִשְׂרָאֵל בְּגִלְיוֹהוֹן מִיַּד מִתְּתִקֵּי עַל כָּל שְׂאָר עַמִּין דְּעָלְמָא. מֵאִי טַעְמָא, בְּגִין דִּישְׂרָאֵל אֵינוֹן בְּלוֹזוֹדִייהוּ, לְקַבֵּל כָּל (ט"ז א') עַמִּין דְּעָלְמָא. כֹּד עָאֲלוּ יִשְׂרָאֵל בְּגִלְיוֹתָא דְּמִצְרַיִם, מִיַּד הוּהוּ קִימָה לְמִצְרַיִם, וְאַתְתִּיקָף שׁוֹלְטָנוּתָא דְּלֵהוֹן לְעִילָא עַל כָּל שְׂאָר עַמִּין, דְּכִתִּיב וַיִּקֶּם מֶלֶךְ זֹרֶשׁ עַל מִצְרַיִם, וַיִּקֶּם: קִימָה הוּהוּ לֹן, דְּאַתְתִּיקָף וַקֵּם הָהוּא מִמְּנָא שׁוֹלְטָנָא דְּמִצְרַיִם, וְאַתִּייהִיב לִיה תוֹקֶפָא וְשׁוֹלְטָנוּתָא, עַל כָּל מִמְּנָן דְּשְׂאָר עַמִּין דְּהָא בְּקִדְמִיתָא אֵית שׁוֹלְטָנוּתָא לְהָהוּא מִמְּנָא דְּלְעִילָא, וְלִבְתֵּר לְעַמָּא דִּילִיָּה (דף ו' ע"ב) דְּלִתְתָּא. וּבְגִין כֹּךְ, וַיִּקֶּם מֶלֶךְ זֹרֶשׁ עַל מִצְרַיִם. דָּא הוּא מִמְּנָא דְּלֵהוֹן, זֹרֶשׁ הוּהוּ, דְּעַד יוֹמָא הָדִין לֹא הוּהוּ לִיה שׁוֹלְטָנָא עַל שְׂאָר עַמִּין, וְהִשְׁתָּא אַתְקָם לְשׁוֹלְטָנָא עַל

77. וְכִלְהוּ לֹא זָטְלוּ תוֹקֶפָא אֶלָּא בְּגִלְיוֹתָא דִּישְׂרָאֵל. שְׁבִישְׂרָאֵל בְּגִלְיוֹתָא שְׁלֵהֶם, מִיַּד מִתְּתִיקִים עַל כָּל שְׂאָר הָעַמִּים שְׁבָעוּלָם, מֵה טַעֵם? מִשּׁוּם שִׁישְׂרָאֵל הֵם לְבָדִם כְּגַד כָּל עַמִּי הָעוֹלָם. בְּשִׁנְכִנְסוּ יִשְׂרָאֵל לְגִלְיוֹתָא מִצְרַיִם, מִיַּד הִיתָה קִימָה לְמִצְרַיִם, וְהִתְחַזַּק שְׁלִטוֹנָם מֵעַל כָּל שְׂאָר הָעַמִּים, שְׁכָתוּב וַיִּקֶּם מֶלֶךְ חָדָשׁ עַל מִצְרַיִם. וַיִּקֶּם – קִימָה הִיתָה לָהֶם, שְׁהִתְחַזַּק וַקֵּם אוֹתוֹ מִמְּנָה הַשְׁלִטוֹן שֶׁל מִצְרַיִם, וְנִתְּנוּ לוֹ תוֹקֶף וְשְׁלִטוֹן עַל כָּל מִמְּנֵי שְׂאָר הָעַמִּים, שֶׁהָיָה בְּרָאשׁוֹנָה יֵשׁ שְׁלִטוֹן לְאוֹתוֹ הַמִּמְּנָה שְׁלִמְעָלָה, וְאַחֵר כֹּךְ לְעַם שְׁלוֹ שְׁלִמְטָה. וּמִשּׁוּם כֹּךְ וַיִּקֶּם מֶלֶךְ חָדָשׁ עַל מִצְרַיִם. זֶהוּ הַמִּמְּנָה שְׁלֵהֶם, חָדָשׁ הִיָּה, שְׁעַד הַיּוֹם הַזֶּה לֹא הָיָה לוֹ שְׁלִטוֹן עַל שְׂאָר הָעַמִּים, וְעַכְשָׁיו הוּקָם לְשִׁלְטָן עַל כָּל שְׂאָר עַמִּי הָעוֹלָם, וְאַזְ הִתְקִים (מִשְׁלִי ל) תַּחַת שְׁלוֹשׁ רִגְזָה אֶרֶץ, תַּחַת עֶבֶד בִּי יִמְלוֹךְ.

כָּל שָׂאֵר עַמּוּיִן דְּעֵלְמָא, וּכְדִין אֲתִקְיִים (משלי ל') תַּזְזֵת
שְׁלֵשׁ רִגְזָה אֶרֶץ תַּזְזֵת עֶבֶד כִּי יִמְלוֹךְ.

The 'new king arose' is the rise of the minister of the nation of Egypt that received new energy from the Israelites that populated Egypt. Because of the Israelites, he could govern the other nations of the world. It tells us that Israel alone has the power over all the other nations.

The minister of a nation receives his governance in the spiritual levels, then govern over his nation below. That is why it says 'A new king arose over Egypt' The new minister of Egypt didn't have governance over the other nations of the world before. When he received this control, he has the aspect of 'A slave that becomes a king' that we read in the following verses.

Proverbs 30:21

”תַּחַת שְׁלוֹשׁ רִגְזָה אֶרֶץ וְתַחַת אַרְבַּע לֹא תוּכַל שָׂאת.”

”תַּחַת עֶבֶד כִּי יִמְלוֹךְ וְנָבֵל כִּי יִשְׂבַּע לֶחֶם.”

“Under three things the earth quakes, And under four, it cannot bear up:”

“Under a slave when he becomes king, And a fool when he is satisfied with food,”

Lesson;

Exodus 14:30

”וַיִּשַׁע יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא אֶת יִשְׂרָאֵל מִיַּד מִצְרַיִם וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת מִצְרַיִם מֵת עַל שְׂפַת הַיָּם.”

“Thus YHVH saved Israel that day from the hand of Egypt, and Israel saw Egypt dead on the seashore.”

After the Israelites crossed the sea and the water drowned the Egyptians, the Torah tells us that the Israelites saw Egypt dead on the seashore. The verse says 'Egypt' and not 'Egyptians' as most translations do. Also, the word 'dead' is in the singular form. It tells us that the Israelites saw the minister of Egypt dead. The seashore is the aspect of the border between the spiritual levels and Malchut. Because the minister of Egypt was not a holy angel, they could see him dead on the seashore.

When the Israelites left, Egypt experienced the drainage of energy and regretted the early decision (Exodus 30:5).

Pharaoh that represented the supernal minister of Egypt chose to chase the Israelites and bring them back, but it was too late because God was with the Israelites and no minister can come against them when they are with God.

78. ר' זוֹיִיא אָמַר, תִּלְתִּין יוֹמִין עַד לֹא יִיְתִי תוֹקֶפָא
לְעַמָּא בְּאַרְעָא, אוּ עַד לֹא תִיְתִי תַבִּירוּ לְעַמָּא בְּאַרְעָא,
מִכְרִי בְּעֵלְמָא הַהוּא מִכְּלָה, וּלְזִמְנִין דְּאַתְמָסֵר הַהוּא
מִכְּלָה בְּפֻמָּא דְּרַבִּיָּא, וּלְזִמְנִין לְאִינוּן בְּנֵי זֵשׁא דְּלִית
בְּהוּ דְּעֵתָא וּלְזִמְנִין מִסֵּר הַהוּא מִכְּלָה אֲתִמָּסֵר בְּפֻמָּא
דְּעוֹפִי וּמִכְרִי בְּעֵלְמָא, וְלִית מֵאן דִּישְׁעֻז בְּהוּ. כִּד

78. רבי חַיִּיא אָמַר, שְׁלֹשִׁים יוֹם עַד שְׁלֹא
יָבֵא תִקְף לְעַם בְּאַרְץ, אוּ עַד שְׁלֹא יָבֵא שְׂבָר
לְעַם בְּאַרְץ, מִכְרִיזִים בְּעוֹלָם עַל אוֹתוֹ הַדָּבָר,
וּלְפַעְמִים שְׁנַמְסֵר הַדָּבָר בְּפִי הַתִּינוּקוֹת,
וּלְפַעְמִים לְאוֹתָם בְּנֵי אָדָם חֲסִירֵי דַעַת,
וּלְפַעְמִים נִמְסֵר אוֹתוֹ הַדָּבָר בְּפִי הָעוֹפוֹת,
וּמִכְרִיזִים בְּעוֹלָם, וְאִין מִי שִׁישְׁגִּיחַ בְּהֶם.

בְּשֶׁהֶעָם הָם צְדִיקִים, נִמְסָר אוֹתוֹ דָּבָר לְאוֹתָם
רָאשִׁים צְדִיקִים שֶׁל הָעוֹלָם בְּדִי שִׁידִיעוֹ לָהֶם
וַיֵּשׁוּבוּ לְרִבּוֹנָם, וּבְשֵׁאִינָם צְדִיקִים, זֶה כְּפִי
שְׁאֶמְרֵנוּ.

79. רַבִּי אֱלֶעָזָר הָיָה יוֹשֵׁב יוֹם אֶחָד עַל שַׁעַר
לוֹד, וְהָיָה יוֹשֵׁב עִמּוֹ רַבִּי אָבָא וְרַבִּי יְהוּדָה
וְרַבִּי יוֹסִי. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אָמַר לָכֶם מֶה
שֶׁרָאִיתִי הַיּוֹם הַזֶּה בְּבִקְרָא קִמְתִּי בְּאוֹר, רָאִיתִי
עוֹף אֶחָד שֶׁהָיָה טָס וְעוֹלָה לְמַעְלָה שְׁלֹשׁ
פַּעֲמִים, וּמִנְמִיד פָּעַם אַחַת, וְהָיָה אוֹמֵר:
עֲלִיּוֹנִים עֲלִיּוֹנִים, עֲלִיּוֹנִים בְּיוֹם זֶה
פּוֹרְחִים [צְדִיקִים] הִרְקִיעִים [לְגִמִּין] שְׁלֹשָׁה
מִמְנִים וְקוֹפִים מוֹשְׁלִים עַל הָאָרֶץ, אֶחָד יוֹשֵׁב
שָׁלָא יוֹשֵׁב, הָעֵבִירוּ אוֹתוֹ בְּאֵשׁ דּוֹלָקָת,
מַעֲבִירִים אֶת קִיּוּמוֹ, מַעֲבִירִים אֶת שְׁלֹטוֹנוֹ.
שְׁלֹשָׁה תוֹמְכִים שְׁלִיטִים עֲלִיּוֹנִים עוֹמְדִים עַל
הָעוֹלָם.

80. זִרְקָתִי לְאוֹתוֹ עוֹף רִגְבַּ עֶפֶר, וְאֶמְרָתִי
לוֹ: עוֹף עוֹף, אָמַר לִי שְׁלֹשָׁה שְׁעוּמִידִים מִמֶּנִּים
וְאֶחָד שֶׁהָעִבְרוּ שְׁלֹטוֹנוֹ מִי הֵם. זִרְק לִי
שְׁלֹשָׁה חֲצִים מִכֶּנֶף יְמִינוֹ, וְזֶה אֶחָד
מִשְׁמָאל (וּמִכֶּנֶף שְׁמָאל אֶחָד), וְלֹא יִדְעָתִי לְמָה
הוּא רוֹמֵז.

81. לָקַח אוֹתָם רַבִּי אֱלֶעָזָר, הוֹרִיד אוֹתָם
לְנַחֲרֵיו, וַיֵּצֵא דָם מִנַּחֲרֵיו. אָמַר, וַדָּאִי
שְׁלֹשָׁה שְׁלִיטֵי עַמִּים עוֹמְדִים בְּרוּמֵי בְּאֶרֶץ
וְעֵתִידִים לַעֲשׂוֹת גְּזֵרוֹת רְעוֹת לְיִשְׂרָאֵל מִצַּד
הָרֹמָאִים. לָקַח אוֹתוֹ חֵץ מִכֶּנֶף שְׁמָאל,
הָרִית, וַיֵּצֵא אֵשׁ שְׁחוּרָה מִמֶּנּוּ. אָמַר, שְׁלֹטוֹן
הַמַּצְרִים הָעֵבִירוּ, וְעֵתִיד לַעֲבֹר מִלֶּךְ אֶחָד שֶׁל
הָרֹמָאִים בְּכָל הָאָרֶץ (מַצְרִים), וּלְמִנּוֹת
בְּמַצְרִים שְׂרֵי מַלְחָמָה גְּדוֹלִים, וְסוֹתֵר בְּנִין
וּבֹנֶה אֶת הַסְּתוּרִים. (וְעֵתִיד מִלֶּךְ אֶחָד מֵאוֹתָם
הַשְּׁלֹשָׁה שְׁאֶמְרֵנוּ לְשֹׁלֵט בָּהֶם, וְסוֹתֵר בְּנִינִים וּבֹנֶה בָּהֶם
בְּנִינִים) זִרְק אוֹתָם רַבִּי אֱלֶעָזָר לְאָרֶץ. נָפְלוּ
שְׁלֹשֶׁת אֱלֹהִים עַל הָאֶחָד שֶׁמַּצַּד שְׁמָאל.

82. עַד שֶׁהָיוּ יוֹשְׁבִים, עָבַר תִּינוּק אֶחָד וְהָיָה
קוֹרָא, (יִשְׁעִיָּה יט) מִשָּׂא מַצְרִים הִנֵּה ה' רֹכֵב
עַל עֵבֶל קָל וּבָא מַצְרִים. עָבַר חֲבֵרוֹ הַשְּׁנִי
וְאָמַר, וְאָרֶץ מַצְרִים תִּהְיֶה שְׁמָמָה. עָבַר חֲבֵרוֹ
הַשְּׁלִישִׁי וְאָמַר, וְאֶבְדָּה חֻכְמַת מַצְרִים. רָאוּ

עָמָּא וְכֹאִין, אֶתְמַסֵּר הֵהוּא מַלְכָּה לְאִינוֹן רִישִׁין וְכֹאִין
דְּעֻלְמָא, בְּגִין דִּיּוֹדִיעוֹ לֹון, וַיִּתּוּבוּן לְמֵאֲרִיהוֹן, וְכֹד לָאו
אִינוֹן וְכֹאִין, הוּא כְּדָקְאִמְרֵן.

79. ר' אֱלֶעָזָר, הָיָה יוֹתֵב יוֹמָא זוֹד אֶתְרַעָא דְלוֹד, וְהָיָה
יֹתֵב עִמֵּיהּ רַבִּי אָבָא, וְרַבִּי יְהוּדָה, וְרַבִּי יוֹסִי. אָמַר רַבִּי
יוֹסִי אֵימָא לָכוּן, מִזֶּה דְיוֹמִית יוֹמָא דָּא. בְּצִפְרָא קְבִימִית
בְּנִהוּרָא, זִמִּית זוֹד עוֹפָא, דְּהָיָה טָאִיס וְקָף לְעֵילָא תַּלְתָּ
וְמִי, וּמֵאִיר זוֹד, וְהָיָה אָמַר, עֲלָאִי עֲלָאִי, בְּיוֹמָא דָּא
טָסִי (ו"א דְקִיקוֹן) רִקִּיעִין (לִימִינָא) תַּלְתָּ מִבְּנִין וְקִפִּין
שְׁלִטְנִין עַל אֶרְעָא, זוֹד יֹתֵב דְלָא יֹתֵב, אֶעְבְּרוּ לִיה
בְּנִוְרָא דְדִלִיק, מַעְבְּרִין קִיּוּמִיהּ, מַעְבְּרִין שְׁלִטְנִיהּ, תַּלְתָּ
סְמִכִין שְׁלִיטִין עֲלָאִין, קִיּוּמִין עַל עֻלְמָא.

80. רַבִּינָא לְהֵהוּא עוֹפָא קָלָא, אֲבִינָא לִיה עוֹפָא עוֹפָא,
אֵימָא לִי תַּלְתָּ דְקִיּוּמִין מִבְּנִין, וְזוֹד דְּמַעְבְּרִין שְׁלִטְנִיהּ,
מֵאֵן אִינוֹן. רַבָּא לִי תַּלְתָּ זִירִין אֲלִין מִנְדָּפָא יְבִינָא, וְדִין
זוֹד מִשְׁמָאלָא, (ו"א וּמַגְדָּפָא שְׁמָאלָא חַד) וְלָא יִדְעָנָא
מֵאִי רַבִּינָא.

81. נָסִיב לְהוּ רַבִּי אֱלֶעָזָר, נְזוּיִת לְהוּ לְנִזְוִירוֹ, נָפַק דְּמָא
מִנְזוּירוֹ. אָמַר, וַדָּאִי תַּלְתָּ שְׁלִטְנִי עִמְּמִין קִיּוּמִין בְּרוּמֵי
בְּאֶרְעָא, וְיִמִּינִין לְמַעְבְּד גְּזֵרִין בִּישְׁטִין לְיִשְׂרָאֵל, מִסְטָרָא
דְּרוּמָאִי. נָסִיב הֵהוּא זִירָא דְּמִנְדָּפָא שְׁמָאלָא, אֲרוּזוֹ,
וְנָפַק אֶשְׁתָּא אוּכְמָא מִנִּיהּ, אָמַר שְׁלִטְנָא דְּמַצְרָאִי
אֶעְדִּיאוּ וְיִמִּין זוֹד מִלְכָּא דְּרוּמָאִי, לְאֶעְבְּרָא בְּכָל
אֶרְעָא (ו"א דְּמַצְרִים), (ו"א וְזִמִּין חַד מִלְכָּא מֵאִינוֹן
תַּלְתָּ דְקִאֲמֵרן לְמַשְׁלֵט בַּהּ וְסוֹתִיר בְּנִינָא וּבְנֵי בַּהּ
בְּנִינָא) וְלְמִנָּאָה בְּמַצְרִים רַבְרָבִי תְרִיסִין, וְסוֹתִיר בְּנִין,
וּבְנֵי סוֹתִירִין. רַבָּא לֹון ר' אֱלֶעָזָר לְאֶרְעָא, נָפְלוּ אֲלִין
תַּלְתָּ עַל זוֹד דְּמִסְטָרָא שְׁמָאלָא.

82. עַד דְּהָיוּ יוֹתֵבִי, אֶעְבְּרָא זוֹד יְנוּקָא, וְהָיָה קָאֲרִי (יִשְׁעִיָּה
י"ט) מִשָּׂא מַצְרִים הִנֵּה ה' רֹכֵב עַל עֵבֶל קָל וּבָא
מַצְרִים. אֶעְבְּרָא תִנְיָנָא זוֹכְרִיהּ, וְאָמַר, וְאָרֶץ מַצְרִים
תִּהְיֶה שְׁמָמָה. אֶעְבְּרָא תַּלִּיתָאָה זוֹכְרִיהּ, וְאָמַר, וְאֶבְדָּה

שאותו חזן של כנף שמאל נשרף, ושלשת האחרים שהיו עליו לא נשרפו.

83. אמר רבי אלעזר, מה שאמר העוף והתינוקות, הכל דבר אחד, והכל הוא נבואה עליונה, (והכל הוא בסוד החכמה) ורצה הקדוש ברוך הוא להראות לנו נסתרות עליונות שהוא עושה. זהו שכתוב (עמוס ג) כי לא יעשה ה' אלהים דבר כי אם גלה סודו אל עבדיו הנביאים.

84. ועדיפים חכמים מנביאים בכל זמן, שהרי על הנביאים לפעמים שורה רוח הקדש ולפעמים לא, ומהחכמים לא זזה רוח הקדש אפילו רגע אחד [קטן], שיוצאים מה שלמעלה ולמטה, ולא רצו לגלות. אמר רבי יוסי [יהודה], הכל זה חכמה, וחכמת רבי אלעזר יתרה מכלם. רבי אבא אמר, אלמלא לא היו חכמים, לא היו יודעים בני אדם מהי תורה ומה המצוות של רבון העולם, בלי הבדל בין רוח בני אדם לרוח הבהמה.

85. אמר רבי יצחק, כשמביא הקדוש ברוך הוא דין על העם, בראשונה הוא עושה דין באותו הממנה עליהם למעלה, שכתוב (ישעיה כד) יפקד ה' על צבא המרום במרום ועל מלכי האדמה על האדמה.

86. באיזה דין נדון אותו הממנה שלמעלה? מעבירים אותו באותו נהר דינור ששופע ויוצא, ואז מעבירים את אותו שלטון שלו, ומיד מכריזים עליו בקרקע: שלטונו של הממנה פלוני העבר ממנו. עד שמגיע אותו קול לכל אותם הרקיעים, עד שמגיע לאותם ששולטים בעולם הזה, ויוצא קול ומכריז בכל העולם, עד שמגיע לעופות ולתינוקות ולאותם הטפשים של בני אדם שאין בהם דעה.

87. ויקם מלך חדש. רבי חייא אמר, מלך חדש – חדש ממש היה. רבי יוסי אמר, שהיה מחדש גזרות שלא חדש מלך אחר מקדם לכן. אשר לא ידע את יוסף – כל אותו טוב

וזכמת מצרים. זמנו ההוא גירא דגדפא שמיאלא דאתוקד, ותלת אנורנין דהוו עליה לא אתוקדן.

83. אמר רבי אלעזר, האי דעופא, והאי דדרדקי כלל הוא זוד, וכלל נבואה עלאה הוא, (ו"א כלא איהו ברזא דחכמתא) ובעא קודשא בריך הוא לאזוזאה לו, סתרי עלאי דהוא עבד, הדא הוא דכתיב, (עמוס ג) כי לא יעשה ה' אלהים דבר כי אם גלה סודו אל עבדיו הנביאים.

84. וזכמי עדיפי מנביאי בכל זמן, דהא לנביאי לזמנין שרת עליהו רוזן קודשא, ולזמנין לא, וזכמיין לא אעדי מנהון רוזן קודשא אפילו רגעא זודא, (זעיר) דידעין מה די לעילא ותתא, ולא בעו לגלגא. אמר רבי יוסי (יהודה) כלל זכמתא, וזכמתא דר' אלעזר יתיר מכלהו. רבי אבא אמר, אלמלא לא הוו זכמיין, לא הוו ידעין בני נשא, מהו אורייתא, ומה פקודי דמארי עלמא, ולא אתפרשא רוזא דבני נשא, מרוזא דבעירא.

85. אמר רבי יצחק, כד אייתי קודשא בריך הוא דינא על עמא, בפקדמיתא עבד דינא, בההוא מונא דמונא עליהו לעילא, דכתיב, (ישעיה כ"ד) יפקוד ה' על צבא המרום במרום ועל מלכי האדמה על האדמה.

86. במאי דינא אתדן ההוא מונא דלעילא. אעברו ליה בההוא נהר דינור דנגיד ונפיק, וכדן אעדיו ההוא שולטנותא דיליה, ומיד מכריזי עליה ברקיעא, שולטנותא דמונא פלגיא אעדיו מניה (דף ז' ע"א) עד דמיטי ההוא קלא בכל אינון רקיעין עד דמיטי באינון דשולטין בהאי עלמא, ונפיק קלא ואכריז בכל עלמא, עד דמיטי לעופי ולינוקי, ולאינון טפשיין דבני נשא דלא ידעין.

87. ויקם מלך זודש. רבי חייא אמר, מלך זודש, זודש ממש היה. רבי יוסי אמר דהיה מוזדש גזירין, דלא זודש מלכא אנורא מפקדמת דינא. אשר לא ידע את

שְׁעֵשָׂה יוֹסֵף בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, שְׁכָתוֹב (בראשית מז) וַיָּבֹא יוֹסֵף אֶת הַכֶּסֶף בֵּיתָה פְּרָעָה, וְקִיָּם אוֹתָם בִּשְׁנֵי הָרָעָב, כֹּל זֶה לֹא זָכָר, וְעֵשָׂה עֲצָמוֹ שְׁלֹא יוֹדַע אוֹתוֹ.

יוֹסֵף. כֹּל הַהוּא טִיבוֹ, דְּעֵבֶד יוֹסֵף בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, דְּכִתִּיב, (בראשית מז) וַיָּבֹא יוֹסֵף אֶת כָּל הַכֶּסֶף בֵּיתָה פְּרָעָה. וְקִיָּים לֹאן בִּשְׁנֵי כַפָּא, כֹּל הָאֵי לֹא דְכִיר, וְעֵבֶד גְּרָמִיָּה דְלֹא יָדַע בֵּיתָה.

88. רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי יְהוּדָה, הָיוּ יֹתְבֵי וְלֵעָאן בְּאוֹרֵייתָא קַמִּיָּה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הָאֵי דְכִתִּיב וַיָּקָם מֶלֶךְ וּזְדַשׁ עַל מִצְרַיִם, וַתִּנָּצַח, דְּאִיהוּ קָם מִגְרָמִיָּה, מִזֶּה דְהוּא שְׁפַל, קָם, וְלֹא אִתְּוּוּ לְמִלְכָּא, וּבְעוּתָרָא קָם. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כֹּלָּא הֵכִי הוּא, כְּגוּוּנָא דְאִזְוִישׁוּרוֹשׁ דְלֹא אִתְּוּוּ לְמִלְכָּא, וְקָם מִגְרָמִיָּה, וְקָם בְּעוּתָרָא, וּבְעָא לְאוּבְדָּא לְיִשְׂרָאֵל מַעֲלָמָא, אוֹף הֵכִא, הָאֵי לֹא אִתְּוּוּ לְמִלְכָּא, וְקָם מִגְרָמִיָּה, וּבְעָא לְאוּבְדָּא לְיִשְׂרָאֵל מַעֲלָמָא, דְכִתִּיב וַיֹּאמֶר אֶל עַמּוֹ וְגו', הִבֵּה גִתְּוֹכֶמָה לּוֹ וְגו', וְכִשְׁהִיָּה עוֹמֵד מֶלֶךְ לְמַעְלָה – עוֹמֵד מֶלֶךְ לְמַטָּה.

88. רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי יְהוּדָה, הָיוּ יֹתְבֵי וְלֵעָאן בְּאוֹרֵייתָא קַמִּיָּה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הָאֵי דְכִתִּיב וַיָּקָם מֶלֶךְ וּזְדַשׁ עַל מִצְרַיִם, וַתִּנָּצַח, דְּאִיהוּ קָם מִגְרָמִיָּה, מִזֶּה דְהוּא שְׁפַל, קָם, וְלֹא אִתְּוּוּ לְמִלְכָּא, וּבְעוּתָרָא קָם. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כֹּלָּא הֵכִי הוּא, כְּגוּוּנָא דְאִזְוִישׁוּרוֹשׁ דְלֹא אִתְּוּוּ לְמִלְכָּא, וְקָם מִגְרָמִיָּה, וְקָם בְּעוּתָרָא, וּבְעָא לְאוּבְדָּא לְיִשְׂרָאֵל מַעֲלָמָא, אוֹף הֵכִא, הָאֵי לֹא אִתְּוּוּ לְמִלְכָּא, וְקָם מִגְרָמִיָּה, וּבְעָא לְאוּבְדָּא לְיִשְׂרָאֵל מַעֲלָמָא, דְכִתִּיב וַיֹּאמֶר אֶל עַמּוֹ וְגו', הִבֵּה גִתְּוֹכֶמָה לּוֹ וְגו', וְכִשְׁהִיָּה עוֹמֵד מֶלֶךְ לְמַעְלָה – עוֹמֵד מֶלֶךְ לְמַטָּה.

89. רַבִּי אֱלֵעָזָר וְרַבִּי אֲבָא וְרַבִּי יוֹסִי הָיוּ הוֹלְכִים מִטְבֵּרְיָה לְצִפּוּרִי. עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, פָּגַע בָּהֶם יְהוּדִי אֶחָד. פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה יט) מִשָּׂא מִצְרַיִם הִנֵּה ה' רֹכֵב עַל עֵב עַב וְבָא מִצְרַיִם וְנָעוּ אֱלִילֵי מִצְרַיִם מִפְּנֵיו. בָּא רָאָה, כֹּל מַלְכֵי הָעוֹלָם וְכָל עַמֵּי הָעוֹלָם לֹא נִחְשָׁבִים לְכָלֹם לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁכָתוֹב (דניאל ד) וְכָל דִּירֵי הָאָרֶץ כְּלֹא חֲשׁוּבִים, וְכִרְצוֹנוֹ עוֹשֶׂה בְּחֵיל הַשָּׁמַיִם. וְכָאן בְּמִצְרַיִם, אָף עַל גֵּב שָׁכַל אוֹתָן הַגְּבוּרוֹת וְזוֹרַע רָמָה גִּלְהָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמִצְרַיִם, מִזֶּה כְּתוּב? הִנֵּה ה' רֹכֵב עַל עֵב עַב קָל וְבָא מִצְרַיִם. מִזֶּה שׁוֹנֶה בְּכָל עַמֵּי הָעוֹלָם שְׁלֹא הָיָה בָּךְ, שְׁהָרִי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא גִּזְרָה וְנַעֲשִׂתָה, וְכָאן הוּא בָּא, שְׁכָתוֹב וְבָא מִצְרַיִם, וְכָתוּב (שמות יב) וְעִבְרֹתִי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְגו' אֲנִי ה'?

89. רַבִּי אֱלֵעָזָר וְרַבִּי אֲבָא וְרַבִּי יוֹסִי, הָיוּ אֹלֵי מִטְבֵּרְיָה לְצִפּוּרִי, עַד דְּהָיוּ אֹלֵי, פָּגַע בָּהֶם וְזִד יוֹדָאִי, פָּתַחוּ וְאָמַר, (ישעיה י"ט) מִשָּׂא מִצְרַיִם הִנֵּה ה' רֹכֵב עַל עֵב עַב וְבָא מִצְרַיִם וְנָעוּ אֱלִילֵי מִצְרַיִם מִפְּנֵיו. תָּא וְזוּי, כֹּל מַלְכִין דְּעַלְמָא, וְכָל עַמִּין דְּעַלְמָא, לֹא וְזוּשִׁיבִי כְלֹם קַמִּי קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכִתִּיב, (דניאל ד) וְכָל דִּירֵי אֶרֶץ כְּלֹא וְזוּשִׁיבִין וְכַמְעַבְיָה עֲבִיד בְּזוּזִל שְׁמִיָּא. וְהֵכִא בְּמִצְרַיִם, אָף עַל גֵּב דְּכָל אֵינִין גְּבוּרָאן, וְדִרְעָא מִרְמָמָא גְּלִי קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמִצְרַיִם, מִזֶּה כְּתִיב הִנֵּה ה' רֹכֵב עַל עֵב עַב קָל וְבָא מִצְרַיִם. מִאי שְׁנָא, בְּכָל עַמִּין דְּעַלְמָא, דְלֹא הָיָה הֵכִי, דְּהָא קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא גִּזְרָה וְנַעֲשִׂתָה, וְהֵכִא אִיהוּ אֲתָא, דְּכִתִּיב וְבָא מִצְרַיִם. וְכִתִּיב, (שמות י"ב) וְעִבְרֹתִי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְגו' אֲנִי ה'.

90. אֲלֵא, בְּגִין דְּמִלְכָּא הָיָה אֲתִי, לֹא פָקָא לְמִטְרוֹנִיתָא דְהָיוּתָה תַּמָּן. וּבְגִין יִקְרָא דְמִטְרוֹנִיתָא הָיָה אֲתִי. וְעַל דָּא הָיָה קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי בִיקְרָה, וְאֲתִי לְגַבְיָה לְאֶקְמָא לָהּ, וְלִמְיָהב לָהּ יָדָא, וְלִזְקָפָא לָהּ, כְּמָה דְּזִמִּין קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַעַבְדָּא בְּסוּף גְּלוּתָא דְאָדָם.

90. אֲלֵא, בְּגִין דְּמִלְכָּא הָיָה אֲתִי, לֹא פָקָא לְמִטְרוֹנִיתָא דְהָיוּתָה תַּמָּן. וּבְגִין יִקְרָא דְמִטְרוֹנִיתָא הָיָה אֲתִי. וְעַל דָּא הָיָה קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי בִיקְרָה, וְאֲתִי לְגַבְיָה לְאֶקְמָא לָהּ, וְלִמְיָהב לָהּ יָדָא, וְלִזְקָפָא לָהּ, כְּמָה דְּזִמִּין קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַעַבְדָּא בְּסוּף גְּלוּתָא דְאָדָם.

91. אמר רבי ייסא, אי הכי, דבגין דמטרוניתא הוה, הא בגלותא דבבבל, מטרוניתא תמן הוה, אמאי לא הוה כף. אמר ליה, הא תנינן, דזוטא גרם, דנטלו נשים נכריות, ואעילו ברית קיימא קדישא ברשותא אזורא. ובגין כף אתאבדו מנהון נסין, ואתון, דאתוןזי למעבד להו, מה דלא הוה הכי בגלותא דמצרים, דכלהו הוו שבטי יה, בני ישראל (ד' א') עאלו, בני ישראל נפקו.

92. בגלות אדום רוצה הקדוש ברוך הוא להתכבד בעולם ולבא הוא להקים את הגבירה ולנער אותה מהעפר. אוי למי שימצא שם לפניו בשעה שיאמר (ישעיה נב) התנערי מעפר קומי שבי ירושלם התפתחי מוסרי צוארף. מי הוא המלך והעם שיעמד לפניו?

93. ונעו אלילי מצרים מפניו. אלילי מצרים, לא על עצים ואבנים נאמר, אלא על כל אותם דרגות ממנות העליונות, ועל אותם העבודות התחתונות שלהם. ובכל מקום שגלו ישראל, הקדוש ברוך הוא מבקש עליהם, ומתרעם ונפרע מאותם עמים.

94. בא וראה מה כתוב, כה אמר ה' אלהים מצרים ירד עמי בראשנה לגור שם ואשור באפס עשקו. תרעמת שהתרעם הקדוש ברוך הוא על אשור, ואמר, ראו מה עשה לי אשור, שהרי במצרים שאני עשיתי בהם כל אותם הדינים, ועמי [הם] ירדו לשם לדור ביניהם, וקבלום המצרים ביניהם, ונתנו להם היפי של הארץ, ארץ גשן. ואף על גב שהציקו להם בגלות, לא לקחו מהם את הארץ, שכתוב (שמות ט) רק בארץ גשן אשר שם בני ישראל וגו'. ומיטב ארץ מצרים היתה, שכתוב (בראשית מז) במיטב הארץ בארץ רעמסס. ועוד, שלא העבירו משלהם כלום, שכתוב (שמות ט) וממקנה בני ישראל וגו', ועם כל זה נדונו בכמה דינים.

95. אבל אשור באפס עשקו, הטיל אותם בארץ שבסוף העולם, ונטל את ארצם מהם.

91. אמר רבי ייסא, אי הכי, דבגין דמטרוניתא הוה, הא בגלותא דבבבל, מטרוניתא תמן הוה, אמאי לא הוה כף. אמר ליה, הא תנינן, דזוטא גרם, דנטלו נשים נכריות, ואעילו ברית קיימא קדישא ברשותא אזורא. ובגין כף אתאבדו מנהון נסין, ואתון, דאתוןזי למעבד להו, מה דלא הוה הכי בגלותא דמצרים, דכלהו הוו שבטי יה, בני ישראל (ד' א') עאלו, בני ישראל נפקו.

92. בגלותא דאדום, בעי קודשא בריך הוא לאתקרא בעלמא, ולמיתאי איהו לאקמא למטרוניתא, ולנערא לה מעפרא. ווי למאן דיערע תמן קמיה, בשעתא דיימא (ישעיה נ"ב) התנערי מעפר קומי שבי ירושלם התפתחי מוסרי צוארף. מאן הוא מלכא ועמא דייקום קמיה.

93. (ישעיה י"ט) ונעו אלילי מצרים מפניו, אלילי מצרים, לאו על אבנין ואעין אתמר, אלא על כל אינן דרגין ממנן עלאין, ועל אינן פולונין תתאין דלהון. ובכל אתר דגלו ישראל, קודשא בריך הוא בעי עליהו, ואתקביל מאינן עמין.

94. תא וזוי, מה כתיב, (ישעיה נ"ב) כה אמר ה' מצרים ירד עמי בראשונה לגור שם ואשור באפס עשקו תורעמא דאתרעם קודשא בריך הוא על אשור, ואמר, וזמו מה עבד לי אשור, דהא מצרים דאנא עבדית בהו כל אינן דינין, ועמי (אינן) נזותו תמן, לדירא ביניהון, וקבלום מצראי ביניהו, ויהבון לון שפר ארעא ארץ גושן, ואף על גב דאעיקו לון בגלותא, לא אעדו ארעא מנהון, דכתיב, (שמות ט) רק בארץ גושן אשר שם בני ישראל וגו'. ומיטב ארעא דמצרים הוה, דכתיב, (בראשית מ"ז) במיטב הארץ בארץ רעמסס. ותו, דלא אעדו מדהון כלום, דכתיב, (שמות ט) וממקנה בני ישראל וגו'. ועם כל דא אתדנו בכמה דינין.

95. אבל אשור באפס עשקו, אטיל (דף ז' ע"ב) לון בארעא דסייפי עלמא, ונטל לון ארעא דלהון. ומה

ומה המצרים שעשו כל הטובות הללו לישראל נדונו בכל אותם דינים – אשור ואדום ושאר העמים שמציקים להם, והורגים אותם, ונוטלים את ממונם, על אחת כמה וכמה שהקדוש ברוך הוא רוצה לכבד את שמו עליהם, שכתוב (יחזקאל לח) והתגדלתי והתקדשתי ונודעתי. שם במצרים במלך אחד, וכאן בכל מלכי העולם.

מצראי, דעבדי כל הני טבאן לישראל, אתדנו בכל אינון דינין. אשור ואדום ושאר עמין, דמעיין לון, וקטלין לון, ונטלין לון ממוניהון, על אונת כמה וקדשא בריך הוא בעי לקרא שמייה עלייהו, דכתיב, (יחזקאל ל"ח) והתגדלתי והתקדשתי ונודעתי. הנתם במצרים במלכא זור, והכא בכל מלכין דעלמא.

96. רבי שמעון זקף ידיו ובכה, ואמר, ווי מאן דיודמן ביהוה זמנא, וזכאיה זולקיה מאן דיודמן וישתכזו ביהוה זמנא, ווי מאן דיודמן ביהוה זמנא, בגין דכד ייתי קודשא בריך הוא לפקדא לאיילתא, יסתכל מאן אינון דקיימין בהדה, בכל אינון דמשתכזו עמה, בכל עובדי דכל זור וזור, ולא ישתכזו זכאי. דכתיב, (ישעיה ס"ג) ואביט ואין עזר. וכמה עקתיין על עקתיין לישראל.

96. רבי שמעון זקף ידיו ובכה, ואמר, ווי מאן דיודמן ביהוה זמנא, וזכאיה זולקיה מאן דיודמן וישתכזו ביהוה זמנא, ווי מאן דיודמן ביהוה זמנא, בגין דכד ייתי קודשא בריך הוא לפקדא לאיילתא, יסתכל מאן אינון דקיימין בהדה, בכל אינון דמשתכזו עמה, בכל עובדי דכל זור וזור, ולא ישתכזו זכאי. דכתיב, (ישעיה ס"ג) ואביט ואין עזר. וכמה עקתיין על עקתיין לישראל.

97. אשרי מי שיודמן וימצא באתו זמן – משום שאותו שיעמד באתו זמן באמונה, יזכה לאותו אור של שמחת המלך, ועל אותו זמן כתוב (זכריה יג) וצרפתים בצרף את הכסף ובחנתים בבחן את הזהב וגו'.

97. זכאיה מאן דיודמן וישתכזו ביהוה זמנא, בגין דההוא דיתקיים ביהוה זמנא במהימנותא, יזכה ליהוה גהירו דיודות דמלכא. ועל ההוא זמנא כתיב, (זכריה י"ג) וצרפתים בצרף את הכסף ובחנתים בבחון את הזהב וגו'.

98. לאחר שאותן צרות יתעוררו על ישראל, וכל העמים ומלכיהם יתיעצו באחד עליהם, ומעוררים כמה גזרות רעות, וכלם עולים בעצה אחת עליהם, ויבאו צרה על צרה, אחרונות משכחות את הראשונות, אז יתראה עמוד אש אחד עומד מלמעלה למטה ארבעים יום, וכל עמי הארץ רואים אותו.

98. לבתר דאינון עקתיין מתערי על ישראל, וכל עמין ומלכיהון יתייעטון כודא עלייהו, ומתערי כמה גזירין בישין, בלהו סלקי בעיטא וזדא עלייהו, וייתון עקתא על עקתא, בתרייתא משכזון קמייתא. כדן יתווי זור עמודא דאשא, קאים מעלא לתתא, ארבעין יומין, וכל עמין דעלמא זמאן ליה.

99. באתו זמן יתעורר מלך המשיח לצאת מתוך גן עדן מאותו מקום שנקרא ק"ן צפ"ר, ויתעורר בארץ הגליל. ואותו יום שיצא לשם, יתרגו כל העולם, וכל בני העולם מתחבאים בתוך מערות וסלעים שלא יחשבו להנצל, ועל אותו זמן כתוב (ישעיה ב) ובאו במערות צרים ובמחלות עפר מפני פחד ה' ומהדר גאווה בקומו לערץ הארץ.

99. ביהוה זמנא, יתער מלכא משיחא, לנפקא מזו גנתא דערין, מההוא אתר (בלק ק"ד ע"ב) דאתקרי ק"ן צפ"ר, ויתער בארעא (ויקרא י"ב ב') דגליל, וההוא יומא דיפוק לתמן, יתרגו כל עלמא, וכל בני עלמא מתחבאין זו מערתי וטורי, דלא יושבון לאשתחבא. ועל ההוא זמנא כתיב, (ישעיה ב') ובאו במערות צורים

ובמזולות עפר מפני פונד ה' ומהדר גאון בקומו לערוץ הארץ.

100. מפני פחד ה' – זהו אותו רגז של כל העולם. ומהדר גאון – זה משיח. בקומו לערוץ הארץ – בשיקום ויתגלה בארץ הגליל, משום שהוא מקום ראשון שנחבר בארץ הקדושה, ולכן יתגלה שם ראשון לכל מקום, ומשם יעורר קרבות לכל העולם.

100. מפני פונד ה', דא ההוא רגיו דכל עלמא. ומהדר גאון דא משיח. בקומו לערוץ הארץ, כד יקום ויתגלי בארעא (וירא קי"ט ע"א, רכ"א) הגליל, בגין דאיהו הוא אתר קדמא דאתורבא בארעא קדישא, ובגין כה, יתגלי תמן קדמא לכל אתר, ובתמן יתער קרבין לכל עלמא.

101. אחר ארבעים יום שעמוד יעמוד מארץ לשמים לעיני כל העולם ויתגלה המשיח, יקום מצד מזרח כוכב אחד לוחט בכל הגונים, ושבועה כוכבים אחרים שסובבים אותו הכוכב, ויערכו בו קרב בכל הצדדים שלש פעמים ביום, עד שבועים יום, וכל בני העולם רואים.

101. לבתר ארבעין יומין, דעמודא יקום מארעא לשמים, לעיניהון דכל עלמא, ובשיח ויתגלי, יקום מסטר מזרח, ונד (ויקרא רי"ב ע"ב, בראשית קי"ט א) כוכבא מלהטא בכל גוונין, ושבועה כוכבין אחרין דסורן לההוא כוכבא, וגיזון ביה קרבא בכל סטריין, תלת זמנין ביומא, עד שבועין יומין, וכל בני עלמא זמאין.

102. ואותו כוכב יערוץ בהם קרב בלפיד אש לוחטים ונוצצים לכל עבר, ומכה בהם עד שכולע אותם בכל ערב וערב, וביום מוציא אותם. ויערכו קרב לעיני כל העולם, וכן בכל יום עד שבועים יום. לאחר שבועים יום יגנו אותו כוכב, ויגנו המשיח עד שנים עשר חדשים, ויחזר אותו עמוד אש כמו מקדם, ובו יגנו המשיח, ואותו עמוד לא יתראה.

102. וההוא כוכבא, גיזון בהו קרבא, בטיסין דנורא, מלהטין מנצצין לכל עבר, ובטש בהו, עד דבלע לון, בכל רמישא ורמישא, וביומא אפיק לון. וגיזון קרבא לעיניהון דכל עלמא, וכן בכל יומא, עד שבועין יומין. לבתר שבועין יומין, יתגזי ההוא כוכבא, ויתגזי משיח, עד תריסר ירוזין, ויתהדר ההוא עמודא דאשא במלקדמין, וביה יתגזי משיח, וההוא עמודא לא יתווי.

103. לאחר שנים עשר חדש יעלו את המשיח באותו העמוד לתוף הרקיע, ושם יקבל חזק ועטרת מלכות. ובשירד, יתראה אותו עמוד אש כמו מקדם לעיני כל העולם, ואחר כך יתגלה המשיח, ויתכנסו אליו עמים רבים, ויעורר קרבות בכל העולם. ובאותו זמן יעורר הקדוש ברוך הוא את גבורתו לכל עמי העולם, ומלך המשיח יודע בכל העולם, וכל מלכי העולם יתעוררו להתחבר לערוץ בו קרב.

103. לבתר תריסר ירוזין, יסלקון ליה למשיח, בההוא עמודא, לגו רקיעא, ותמן יקבל תוקפא ועטרא דמלכותא. וכד גזיית, יתווי ההוא עמודא דאשא במלקדמין, לעיניהון דכל עלמא, ויתגלי לבתר משיח, ויתכנסון לגביה עמין סגיאין, ויתער קרבין בכל עלמא. ובההוא זמנא יתער קודשא בריך הוא גבורתיה לכל עמין דעלמא, ומלכא משיחא יתידע בכל עלמא, וכל מלכין דעלמא יתעורון לאתורבא לאגזא קרבא ביה.

104. וכמה [עמים] מפריצי היהודים יתהפכו לחזר אליהם, ויבאו עמהם לערוץ קרב על

104. וכמה (עמין) מפריצי יהודאין יתהפכו לאהדרא לגבייהו, וייתון עמהון, לאגזא קרבא על מלכא

מלך המשיח, ואז יחשף כל העולם חמשה עשר יום, ורבים מעם ישראל ימותו באותו חשף. ועל זה כתוב (ישעיה ס) כי הנה החשף יכסה ארץ וערפל לאמים.

משיח. כדן יתושה כל עלמא וזמי עשרה יומין, וסגיאין מעמא דישראל יהון מתין בההוא וזשוכא. ועל דא כתיב, (ישעיה ס') כי הנה הושה יכסה ארץ וערפל לאומים.

105. פתח ואמר, (דברים כב) כי יקרא קן צפור לפניך בדרך בכל עץ או על הארץ אפרחים או ביצים והאם רבצת וגו', שלח תשלח את האם וגו'. פסוק זה בארנו אותו, והוא אחד ממצוות התורה הגנוזות, ולנו יש בו סודות תורה גנוזים, שבילים ודרכים ידועות לחברים באותם שלשים ושנים נתיבות התורה.

105. פתחו ואמר (דברים כ"ב) כי (דף ח' ע"א) יקרא קן צפור לפניך בדרך בכל עץ או על הארץ אפרוחים או ביצים והאם רבצת וגו', שלחו תשלחו את האם וגו', האי קרא אוקימנא ליה, ואיהו זוד מפקודי אורייתא גניזין, ואנן אית לן ביה רוזי דאורייתא גניזין, שבילין וארוזין ידיען לזברייא, באינון תלתין ותרין שבילין דאורייתא.

106. אמר רבי שמעון לרבי אלעזר בריה, אלעזר, בזמן שיתעורר מלך המשיח, כמה אותות ונסים אחרים יתעוררו בעולם. בא ראה, בגן עדן שלמשה יש מקום אחד גנוז ושומר שלא נודע, והוא מרקם בכמה גונים, ובו גנוזים אלף היכלות של כסופים, ואין מי שיכנס בהם פרט למשיח, שהוא עומד תמיד בגן עדן.

106. אמר רבי שמעון לרבי אלעזר בריה, אלעזר, בזמנא דיתער מלכא משיחא, כמה אתין ונסין אזורין יתעורון בעלמא. תא וזוי, בגנתא דעדן דלתתא, אית אתר זוד גניזי וטמיר דלא אתידע, ואיהו מרקמא בכמה גוויין, ובית גניזין אקף היכלין דכסופין. ולית מאן דעייל בהו, פר משיח, דאיהו קאים תדיר בגנתא דעדן.

107. וכל הגן מקף במרובות רבות של צדיקים, ומשיח עומד עליהם ועל כמה חילות ומחנות של נשמות צדיקים שם, ובראשי חידשים וחגים ושבתות נכנס משיח לאותו מקום להשתעשע בכל אותם היכלות.

107. וכל גנתא מסוזרא ברתיקין סגיאין דצדיקיא, ומשיחו קאים עליהו, ועל כמה זיכלין ומשיחין דנשמותין דצדיקיא תמן, ובראשי ירוזי, ובזמני, ובשבת, משיחו עאל בההוא אתר לאשתעשע בכל אינון היכלין.

108. לפני ולפנים מכל אותם היכלות יש מקום אחר טמיר וגנוז שלא נודע כלל, ונקרא עדן, ואין מי שיכול לדעת אותו, ומשיח גנוז בחוץ סביב אותו מקום, עד שנתגלה לו מקום אחד שנקרא קן צפור, והוא מקום שמכריזה עליו אותה צפור שמתעוררת בגן עדן בכל יום.

108. לזו לזו מכל אינון היכלין, אית אתר אזורא טמיר וגניזי דלא אתידע כלל, ואקרי עדן. ולית מאן דיכיל למנדע ביה. ומשיחו אנניזי (o"א יתגלי) לבר, סוזרגיה דההוא אתר, עד דאתגלי ליה זוד אתר. דאקרי קן צפור, ואיהו אתר דכריז עליה ההוא צפור. דאתער בגנתא דעדן בכל יומא.

109. ובאותו מקום רקומים דיוקנאות של כל שאר העמים שהתכנסו על ישראל להרע להם. נכנס לאותו מקום, מרים עיניו ורואה את האבות שנכנסים לחרבן בית האלהים, עד שרואה את רחל שדמעותיה בפניה,

109. ובההוא אתר, מרקמן דיוקנין דכל שאר עמין, דאתכנשו עלייהו דישראל לאבאשא לון. עאל בההוא אתר, זקיף עיניו, וזוי אבהן, דעאלין בזרבן בית אלהא, עד דזומי לרוזל (שמות י"ב ע"א) דדמעהא באנפאה, וקודשא בריך הוא מנום לה, ולא צביאת

והקדוש ברוך הוא מנחם אותה, ולא מסכימה לקבל תנחומים, כמו שנאמר (ירמיה לא) מאנה להנחם על בניה. אז משיח מרים קולו ובוכה, ומודעזע כל גן העדן, וכל אותם צדיקים ששם גועים ובוכים עמו.

110. גועה ובוכה פעם שניה, ומודעזע אותו רקיע שעל גבי הגן, אלף וחמש מאות רבוא מחנות עליונים, עד שמגיע לתוך הכסא העליון, ואז הקדוש ברוך הוא רומז לאותה צפור, ונכנסת לאותו קן שלה ויושבת אצל המשיח, וקורא מה שקורא, ומתעורר מה שמתעורר.

111. עד שמתוך הכסא הקדוש נקרא שלש פעמים אותו קן צפור, והמשיח, וכלם עולים למעלה, ומשביע אותם הקדוש ברוך הוא להעביר מלכות הרשעה מן העולם על ידי המשיח ולנקם את נקמות ישראל, וכל אותן טובות שעתיד הקדוש ברוך הוא לעשות לעמו. ושב אותו קן צפור והמשיח למקומו, ושב המשיח ונגנז לתוך אותו מקום כמו מקדם.

112. ובזמן שיתעורר הקדוש ברוך הוא לתקן את העולמות ומאירות אותיות שמו בשלמות, יו"ד בה"א [למקן] וא"ו בה"א, להיות הכל בשלמות אחת, אז יתעורר בוכב אחד מפקיד באמצע הרקיע בגון ארגמן, לזהט ונוצץ ביום לעיני כל העולם.

113. ותקום שלהבת אש אחת מצד צפון, תוך הרקיע, ותקום זה כנגד זה ארבעים יום, ויבהלו כל בני העולם. לסוף ארבעים יום יערכו קרב הכוכב והשלהבת לעיני הכל, ותתפשט אותה שלהבת בשרפת אש מצד הצפון, תוך הרקיע, ויחשב לבלע אותו בוכב, וכמה שליטים ומלכים ואמות ועמים יתבהלו מזה.

114. אז יסתלק אותו בוכב לצד דרום וישלט על אותה שלהבת, ואותה שלהבת תבלע מעט מעט ברקיע מלפני אותו בוכב, עד שלא תראה כלל. אז אותו בוכב יעשה

לקבל תנחומין, כמה דאת אמר, (ירמיה ל"א) מאנה להנחם על בניה. כדון. משיח ארים קליה ובכי, ואודעזע כל גנתא דעדן, וכל אינן צדיקיא דתמן געו ובכו עמיה.

110. געו ובכי זמנא תניינא, ואודעזע ההוא רקיע דעל גבי גנתא, אלף וזמשי מאה רבוא משרין עלאין, עד דמטי לגו פרסייא עלאה. כדון, קודשא בריך הוא רמז לההוא צפרא, ועאל לההוא קן דיליה, ויתבא לגבי משיחו, וקרי מה דקרי, ואתער מה דאתער.

111. עד דמגו פרסייא קדישא, אתקרי תלת זמנין ההוא קן צפור, ומשיחו, וכלא סלקין לעילא, ואומי לון קודשא בריך הוא, לאעברא מלכו זייבא מן עלמא, על ידא דמשיחו, ולנקמא נקמין דישראל. וכל אינן טבון, דזמין קודשא בריך הוא למעבד לעמיה. ותב ההוא קן צפור ומשיחו לדוכתיה. ותב משיחו ואתגניז גו ההוא אתר כמלקדמין.

112. ובזמנא דיתער קודשא בריך הוא לאתקנא עלמין, ואתגהירו אתון דשמייה בשלימו, יו"ד בה"א, (לאתקנא) וא"ו בה"א, למיהוי כלא בשלימו זוד. כדון יתער זוד ככבא דזילא, באמצע רקיעא, כגון ארגונוא, להיט ונצין ביממא לעיניהון דכל עלמא.

113. ויקום זוד שלהובא דאשא מסטרא דצפון, גו רקיעא, ויקום דא לקבל דא ארבעין (קע"ב ב') יומין ויתבהלון כל בני עלמא. לסוף ארבעין יומין, יגזון קרבא, ככבא ושלחובא, לעיניהון דכלא, ויתפשיט ההוא שלהובא ביקידו דאשא, מסטרא דצפון, גו רקיעא, ויוזשוב למבלע ההוא ככבא, וכמה שליטין ומלכין ואומיא ועממא, יתבהלון מיהאי.

114. כדון יסתלק ההוא ככבא לסטר דרום, וישלוט על ההוא שלהובא, וההוא שלהובא יתבלע זעיר זעיר ברקיעא, מקמי ההוא ככבא, עד דלא יתווי כלל.

דרכים בְּרָקִיעַ שְׁנַיִם עֶשֶׂר תַּחֲוִימִים, וְעוֹמְדִים
אוֹתָם אוֹרוֹת בְּרָקִיעַ שְׁנַיִם עֶשֶׂר יָמִים נוֹסְפִים.

115. אַחֲרֵי שְׁנַיִם עֶשֶׂר יָמִים נוֹסְפִים יִזְדַּעְעוּ
כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם, וַיַּחֲשֹׁף הַשֶּׁמֶשׁ בַּחֲצוֹת הַיּוֹם,
כְּמוֹ שֶׁנֶּחֱשָׁף בַּיּוֹם שֶׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, עַד
שֶׁלֹּא יֵרָאוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ. וַיִּתְעוֹרֶר קוֹל אֶחָד
בְּרַעֲמִים וּבִרְקִים, וַתִּתְחַלֵּחַל הָאָרֶץ מֵאוֹתוֹ
קוֹל, וְכַמָּה חִילוֹת וּמַחֲנוֹת יָמוּתוּ מִמֶּנּוּ.

116. וְאוֹתוֹ יוֹם תִּתְעוֹרֶר בְּעִיר רוֹמֵי רַבְתִּי
שֶׁלֹּהֶבֶת אֵשׁ אַחַת, בְּאוֹתוֹ קוֹל שִׁיתְעוֹרֶר
בְּכָל הָעוֹלָם, וַיִּשְׂרֹף כַּמָּה מִגְדָּלִים וְכַמָּה
הִיכָלוֹת, וְכַמָּה מִגְדָּלִים יָפְלוּ, וְכַמָּה גְדוֹלִים
וְשָׂרִים יָפְלוּ בְּאוֹתוֹ יוֹם, וְכֵלָם יִתְכַּנְּסוּ עָלֶיהָ
לְרַע, וְכָל בְּנֵי הָעוֹלָם לֹא
יִיכָלוּ (יִחַשְׁבוּ) לַהֲנַצֵּל.

117. מֵאוֹתוֹ יוֹם וְעַד שְׁנַיִם עֶשֶׂר חֳדָשִׁים
יִתְנַעְצוּ כָּל הַמַּלְכִּים וַיִּגְדְּרוּ כַּמָּה גְזֵרוֹת וְכַמָּה
שְׁמִדוֹת עַל יִשְׂרָאֵל, וַיִּצְלִיחוּ בָהֶם, כְּמוֹ
שֶׁנִּתְבָּאֵר אֲשֶׁרִי מִי שִׁיְהִיָּה שֵׁם וְאֲשֶׁרִי מִי
שֶׁלֹּא יִהְיֶה שֵׁם, וְכָל הָעוֹלָם יִהְיֶה בְּעֶרְבוּבִיָּה
גְדוֹלָה.

118. לְסוֹף שְׁנַיִם עֶשֶׂר חֳדָשִׁים יָקוּם שִׁבְט
מִיִּשְׂרָאֵל, זֶה מִלֶּךְ הַמִּשְׁתִּית שִׁיתְעוֹרֶר תּוֹךְ גֵּן
הָעֵדֶן, וְכָל אוֹתָם הַצַּדִּיקִים יַעֲטְרוּ אוֹתוֹ שֵׁם,
וַיַּחֲגְרוּ לוֹ כְּלֵי זָז בְּאוֹתֵיית רְשׁוּמוֹת שֶׁל כְּלִים
שֶׁל הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ.

119. וְקוֹל יִתְפּוּצֵץ בְּעַנְפֵי עֲצֵי הַגֵּן, קוֹרֵא
בְּחִיל וְאוֹמֵר: הִתְעוֹרְרוּ קְדוֹשִׁים עֲלִיּוֹנִים,
קוֹמוּ מִלִּפְנֵי הַמִּשְׁתִּית, הֲרִי זְמַן שֶׁתִּתְחַבֵּר אִשָּׁה
בְּבַעֲלָהּ, וּבַעֲלָהּ רוּצָה לְנֶקֶם לָהּ נְקֻמוֹת
בְּעוֹלָם וְלִהְיוֹתָהּ, וְלִנְעֹר אוֹתָהּ מִן הָעֶפֶר.

120. אִזּוֹ יָקוּמוּ כָּלֵם וַיַּחֲגְרוּ אוֹתוֹ כְּמוֹ מִקְדָּם
בְּכָלִי וַיְנוּ. אֲבָרְהָם מִיִּמִּינוֹ, יִצְחָק מִשְׁמַאלוֹ,
יַעֲקֹב לְפָנָיו. מִשָּׁה רוּצָה הַנֶּאֱמָן עַל כָּל אֵלּוּ
הַצַּדִּיקִים הוֹלֵךְ וְרוֹקֵד בְּתוֹךְ גֵּן הָעֵדֶן.

כְּדִין, הֵהוּא כִכְבָּא יַעֲבִיד אוֹרוֹזִין בְּרָקִיעַ, בְּתַרִּיסָר
תַּזּוּמִין, וְקִיִּימִין אֵינֹן זְהוּרִין בְּרָקִיעַ תַּרִּיסָר יוֹמִין.

115. לְבִתֵּר תַּרִּיסָר יוֹמִין יִזְדַּעְעוּן כָּל בְּנֵי עֲלָמָא,
וַיִּתְנַשֵּׁף שְׁמִישָׁא בְּפִלְגוֹת יוֹמָא, כַּמָּה דְּאִתְנַשֵּׁף יוֹמָא
דְּאִתְנַשֵּׁר בִּי מִקְדָּשָׁא, עַד דְּלֹא יִתְנַזּוּן שְׁמִיָּא וָאֶרְעָא.
וַיִּתְעַר זוּד קָלָא בְּרַעַם וַיִּיקִין, וְאִתְנַזְלִיזִל אֶרְעָא
מִהֵהוּא קָלָא, וְכַמָּה זִיכְלִין וּמִשִּׁירִין יָמוּתוּן מִנֵּיהּ.

116. וְהֵהוּא יוֹמָא, יִתְעַר בְּקִרְתָּא דְּרוֹמֵי רַבְתָּא, זוּד
שֶׁלֹּהֶבֶת דְּאִשָּׁא, בְּהֵהוּא קָלָא דִּיתְעַר בְּכָל (דָּף ח'
ע"ב) עֲלָמָא. וַיִּוָּקֵיד כַּמָּה מִגְדָּלִין, וְכַמָּה הִיכָלִין, וְכַמָּה
מִגְדָּלִין יָפְלוּן, וְכַמָּה פִּרְדֵּשְׁכִי וְרַבְרְבִי יָפְלוּן בְּהֵהוּא
יוֹמָא וְכִלְהוּ, יִתְכַּנְּשׁוּן עָלָהּ לְבִישׁ. וְכָל בְּנֵי עֲלָמָא לֹא
יִכָּלִין (א"א יחשבון) לַאֲשַׁתְּבָּא.

117. מִהֵהוּא יוֹמָא, עַד תַּרִּיסָר יְרוּזִין, יִתְנַעְטוּן כָּל
מַלְכֵיָא, וַיִּגְזְרוּן כַּמָּה גְזֵרוֹת, וְכַמָּה שְׁמִדוֹת עַל יִשְׂרָאֵל,
וַיִּצְלִזּוּן בֵּיהּ (נ"א בהון), כַּמָּה דְּאִתְמַר וְכַמָּה אִיהוּ מֵאֵן
דִּיעַרַע תַּמָּן, וְכַמָּה אִיהוּ מֵאֵן דְּלֹא יַעַרַע תַּמָּן וְכָל
עֲלָמָא יִהְיֶה בְּעֶרְבוּבִיָּא סְגִיָּא.

118. לְסוֹף תַּרִּיסָר יְרוּזִי, יָקוּם שִׁבְט מִיִּשְׂרָאֵל, דָּא
מַלְכָּא מִשִּׁיזָּא, דִּיתְעַר גֵּן גִּנְתָּא דְּעֵדֶן. וְכָל אֵינֹן
צַדִּיקָיָא יַעֲטְרוּן לִיהּ תַּמָּן, וַיִּזְזָרוּן לִיהּ מֵאֵי וַיִּינָא,
בְּאִתְיוּן רְשִׁימוֹן דְּמֵאֵי דְשִׁמָּא קְדִישָׁא.

119. וְקָלָא יִתְפּוּצֵץ בְּעַנְפֵי אִילָנִין דְּגִנְתָּא, קְרִי בְּזוּזִל,
וְאִמֵּר, אִתְעַרו קְדִישֵׁי עֲלִיּוֹנִין, קוֹמוּ מִקְבֵי מִשִּׁיזָּא, הָא
עֲדָנָא לֹאִתְנַזְבֵּרָא אִיתְתָּא בְּבַעֲלָהּ, וּבַעֲלָהּ בְּעִי לְנֶקֶמָא
לָהּ נִיקְמוֹן דְּעֲלָמָא, וְלֹאִקְמָא לָהּ, וְלֹאִנְעֵרָה לָהּ
מִעֶפְרָא.

120. כְּדִין יָקוּמוּן כָּלְהוּ, וַיִּזְזָרוּן לִיהּ כְּמִלְקָדְמִין מֵאֵי
וַיִּינָא, אֲבָרְהָם מִיִּמִּינָהּ, יִצְחָק מִשְׁמַאלָהּ, יַעֲקֹב
קְמִינָהּ, מִשָּׁה רַעֲיָא מִהִימְנָא, עַל כָּל אֵלּוּ צַדִּיקָיָא, אִוִּיל
וְרִיקִיד גֵּן גִּנְתָּא דְּעֵדֶן.

121. כִּיִּן שְׁנֵתֶקֶן מְשִׁיחַ עַל יְדֵי צִדִּיקִי גֵן הָעֵדֶן, יִכְנֹס לְאוֹתוֹ מְקוֹם שְׁנֵקְרָא ק"ץ צְפוּר"ר כְּמוֹ מִקְדָּם, וְרוֹאֶה שֶׁם אוֹתוֹ דְּיוֹקֵן שֶׁל חֶרֶבֶן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וְכָל הַצִּדִּיקִים שְׁנֵהֲרִגוּ בוֹ, וְאִזְנוֹטָל מִשָּׁם (עֲשָׂרָה) לְבוּשִׁים, וְהֵם (נִקְרָאִים) עֲשָׂרָה לְבוּשֵׁי קִנְיָה, וְיִגְנוּ שֶׁם אַרְבָּעִים יוֹם שְׁלֹא יִתְגַּלֶּה בָּלָל.

122. לְסוֹף אַרְבָּעִין יוֹמִין, קָלָא זוּד יִתְעַר, וְיִתְקַרֵּי מוֹזוֹ כּוֹרְסִיָּא עֲלֵאָה, הֵהוּא ק"ץ צְפוּר"ר בְּמִלְכָּא מְשִׁיחָא דְּאַתְגָּנִיז בֵּיתָהּ. וְכַדִּין סִלְקִין לִיהָ לְעֵילָא, וְהוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זִמְמִי לִיהָ לְמִלְכָּא מְשִׁיחָא, מוֹתְלָבֶשׁ בְּלָבוּשָׁא גִּזְקָמָא, וְזִמְמִי מְאִנִּי זִינִי גִּזְקָמָא לִיהָ, וְנִשְׁתִּיק לִיהָ עַל רִישִׁיהָ.

123. אִזְ מוֹדְעָנֶעֱן שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וּתְשָׁעִים רִקִּיעִים, וְרוֹמֵז הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְרִקִּיעַ אֶחָד מֵאוֹתָם שֶׁהֵיוּ גִּזְזִיִּים מִשְׁשֶׁת יָמִי בְּרֵאשִׁית, וּמוֹצִיא מֵהֵיכָל אֶחָד שְׁבָאוֹתוֹ רִקִּיעַ כְּתֹר חֲקוּק אֶחָד, מִחֲקֹק בְּשֵׁמוֹת הַקְדוּשִׁים. בְּאוֹתָהּ עֲטָרָה הַתְּעַטֵּר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּשֶׁעָבְרוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּם, לְטַל נְקָמוֹת מִכָּל מַרְכָּבוֹת פְּרָעָה וּפְרָשָׁיו, וּמַעֲטָר אֶת מִלְּחָם הַמְּשִׁיחַ בָּהּ.

124. כִּיִּן שֶׁהַתְּעַטֵּר וְהַתְּתִקֵּן בְּכָל הַתְּקוּנִים הַלָּלוּ, נוֹטֵל אוֹתוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וּמַנְשֵׁק אוֹתוֹ כְּמוֹ מִקְדָּם. מִי רָאָה מַרְכָּבוֹת קְדוּשׁוֹת וּמַחֲנוֹת עֲלִיּוֹנִים שְׁסוּבִים אוֹתוֹ וְנוֹתְנִים לוֹ מַתְּנוֹת וּמוֹתְרוֹת רַבּוֹת, וְיִתְעַטֵּר מִכָּלֶם.

125. נִכְנֹס לְשֵׁם הֵיכָל אֶחָד, וְרוֹאֶה כָּל אוֹתָם מְלָאכִים עֲלִיּוֹנִים שְׁנֵקְרָאִים אֲבֵלֵי צִיּוֹן, אוֹתָם שָׁבְכוּ עַל חֶרֶבֶן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וּבּוֹכִים תְּמִיד, וְהֵם נוֹתְנִים לוֹ לְבוּשׁ אֶדָם אֶחָד לְעִשׂוֹת נְקָמוֹת. אִזְ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא גִּזְזִי אוֹתוֹ בְּאוֹתוֹ קֵץ צְפוּר, וּמִתְבַּסֵּה שֶׁם שְׁלֹשִׁים יוֹם.

126. לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם, בְּאוֹתוֹ קֵץ צְפוּר, יֵרֵד מַעֲטָר בְּכָל אוֹתָם תְּקוּנִים מִמַּעַלָּה וּמִמַּטָּה, כְּמָה מַחֲנוֹת קְדוּשִׁים סְבִיבוֹ, וְיִרְאוּ

121. כִּיִּן דְּאַתְתֶּקֶן מְשִׁיחָא, עַל יְדָא דְּצִדִּיקָא בְּגִזְזָתָא דְּעֵדֶן. יַעֲוֹל בְּהֵהוּא דּוּכְתָא דְּאַקְרִי ק"ץ צְפוּר"ר כְּמִלְכָּדִמִּין, וְזִמְמִי תִמְן הֵהוּא דְּיוֹקָנָא דְּזוּרְבָן בֵּית מִקְדָּשָׁא, וְכִלְהוּ צִדִּיקָא דְּאַתְקִטְלוּ בֵּיתָהּ. כַּדִּין גִּזְקָמָא מִתְּמָן (ס"א עֲשָׂר) לְבוּשִׁין, וְאִינִין (נ"א וְאַקְרוּ) עֲשָׂר לְבוּשֵׁי קִנְיָה. וְיִתְגָּנִיז תִּמְן אַרְבָּעִין יוֹמִין, דְּלֹא אִתְגַּלִּיא בָּלָל.

122. לְסוֹף אַרְבָּעִין יוֹמִין, קָלָא זוּד יִתְעַר, וְיִתְקַרֵּי מוֹזוֹ כּוֹרְסִיָּא עֲלֵאָה, הֵהוּא ק"ץ צְפוּר"ר בְּמִלְכָּא מְשִׁיחָא דְּאַתְגָּנִיז בֵּיתָהּ. וְכַדִּין סִלְקִין לִיהָ לְעֵילָא, וְהוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זִמְמִי לִיהָ לְמִלְכָּא מְשִׁיחָא, מוֹתְלָבֶשׁ בְּלָבוּשָׁא גִּזְקָמָא, וְזִמְמִי מְאִנִּי זִינִי גִּזְקָמָא לִיהָ, וְנִשְׁתִּיק לִיהָ עַל רִישִׁיהָ.

123. כַּדִּין, מוֹדְעָנֶעֱן ג' מֵאוֹת וּתְשָׁעִין רִקִּיעִין, וְאַרְבִּיז קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְזוּד רִקִּיעָא מֵאִינִין דְּהוּהָ גִּזְזִי מְשִׁשֶׁת יָמִי בְּרֵאשִׁית, וְאַפִּיק מוֹזוֹד הֵיכָלָא דְּבֵהֵהוּא רִקִּיעָא (תְּרוּמָה קל"ב א') זוּד כְּתֹרָא גִּלְפָא, מוֹזְקָא בְּשִׁמְהֵן קְדִישִׁין. בְּהֵהוּא עֲטָרָא אִתְעַטֵּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כַּד עָבְרוּ יִשְׂרָאֵל יַת יָמָא, לְמִיטְל גִּזְקָמִין מִכָּל רִתִּיכֵי פְּרָעָה וּפְרָשָׁיו, וְאַעֲטֵר לִיהָ לְמִלְכָּא מְשִׁיחָא.

124. כִּיִּן דְּאַתְעַטֵּר וְאַתְתִּקֵּן בְּכָל הַגִּזְזִי תְּקוּנִין, גִּזְקָמָא לִיהָ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְנִשְׁתִּיק לִיהָ כְּמִלְכָּדִמִּין. מֵאֵן זִמְמִי, רִתִּיכִין קְדִישִׁין, וּמִשְׁרִיין עֲלֵאִין, דְּסוֹזְרִין לִיהָ, וְיִתְבַּח לִיהָ מִתְּמָן וּגְבֻזָּאן סְגִיאִין, וְיִתְעַטֵּר מִכָּלֶהוּ.

125. עֲאֵל תִּמְן בּוֹזוֹד הֵיכָלָא, וְזִמְמִי כָּל אִינִין מְלָאכִי עֲלֵאִי, דְּאַקְרוּן אֲבֵלֵי צִיּוֹן, אִינִין דְּבָכוּ עַל זוּרְבָן בֵּי מִקְדָּשָׁא, וּבְכָאן תְּדִיר, וְאִינִין יִתְבַּח לִיהָ זוּד פּוֹרְפִירָא סוּמְקָא, לְמַעַבְד גִּזְקָמִין. כַּדִּין, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גִּזְזִי לִיהָ בְּהֵהוּא קֵץ צְפוּר, וְאַתְכִּסִּי תִּמְן תְּלָתִין יוֹמִין.

126. לְכַתֵּר תְּלָתִין יוֹמִין, בְּהֵהוּא קֵץ צְפוּר, יִזְוֹת מַעֲטָר בְּכָל אִינִין תְּקוּנִין מַעֲלָא וּמַתְתָּא, כְּמָה מִשְׁרִיין קְדִישִׁין סוֹזְרִיָּה, וְיִזְוִמוֹן כָּל עֲלָמָא, זוּד גְּזִירוֹ, תְּלִי מִרְקִיעָא

כל העולם אור אחד תלוי מהרקיע לארץ, ויעמד שבעה ימים, וכל בני העולם יתמהו ויבהלו, ולא ידעו כלל, פרט לאותם חכמים שיודעים בסודות הללו, אשרי חלקם.

127. וכל אותם שבעה ימים יתניצב (תעטר) בארץ באותו ק"ץ צפ"ר. באיזה מקום? בדרך, זו קבורת רחל שעומדת בפרשת דרכים. ויבשר לה וינחם אותה, ואז תקבל תנחומים, ותקים ותנשק אותו.

128. אחר כך יקים אותו אור מאותו מקום, ושורה ביריחו עיר האילנות. בכל עץ – זה יריחו. או על הארץ – זו ירושלים. ויהיה גנוז באותו אור של ק"ץ צפ"ר שנים עשר חדש.

129. אחר שנים עשר חדש יזדקף אותו אור בין שמים וארץ, וישרה בארץ הגליל, ששם היתה ראשית גלות ישראל, ושם יתגלה מאותו אור של קן צפור, ושם למקומו. ואותו יום תודעזע כל הארץ כמו מקדם מסוף השמים עד סוף השמים, ואז יראו [ידעו] כל העולם שהרי התגלה מלך המשיח בארץ הגליל.

130. ויתכנסו אליו כל אלו שעוסקים בתורה, והם מעטים בעולם. ובזכות תינוקות של בית רבן יתחזק כחו להתגבר, וסוד זה אפרחים. ואם לא ימצאו אלו, הרי תינוקות שיושבים בתקף אמם ויונקים, כמו שנאמר (ישעיה כח) גמולי מחלב עתיקי משדים. והינו או ביצים, שבשביל אלה שורה שכינה עם ישראל בגלות.

131. שהרי מעטים החכמים שימצאו באותו זמן, והינו (דברים כב) והאם רבצת על האפרחים או על הביצים, לא תקח האם על הבנים, [שהרי בו לא עומד הדבר להוציא מן הגלות אלא במלך העליון. שפיון שהם ילדים ותינוקות, נותנים תקף למלך המשיח. או האמא העליונה, שהיא רובצת עליהם, מתעוררת לגבי בעלה] ויתעכב [כך] עד שנים עשר חדשים אחרים. אחר כך יבא בעלה ויקים אותה.

לארעא, ויקום שבעה יומין, וכל בני ע"מא יתמהו ויתבהלו, ולא ידעון כלל, בר אינון וזכימין, דיידעין ברוין אליו, זכאה זולקיהון.

127. וכל אינון שבעה יומין יתעתד (ס"א יתעטר) בארעא, בההוא ק"ץ צפ"ר. באן אתר. בדרך, דא קבורת רחל, דאיהי קיימא בפרשת אורוזין. ויבשר לה, וינחום לה, וכדין תקבל תנחומין, ותקום ותנשיק ליה.

128. לבתר יקום ההוא נהירו מההוא אתר, ושרי ביריוזו קרתא דאילני. בכל עץ דא יריוזו. או על הארץ, דא ירושלים. ויהא גנוז בההוא נהירו דק"ץ צפ"ר תריסר ירוזי.

129. בתר תריסר ירוזי, יזדקף ההוא נהירו בין שמיא וארעא, וישרי (שמות ז' ע"ב) בארעא הגליל, דתמן הוה שירותא דגלותא דישראל. ותמן יתגלי מההוא נהירו דקן צפור, ותב לאתריה. וההוא יומא יודעזע כל ארעא כמלקדמין, מסייפי שמיא עד (דף ט' ע"א) סייפי שמיא, וכדין יזוזון (ינדעון) כל ע"מא, דהא אתגלי מלכא משיחא, בארעא דגליל.

130. ויתכנשוין ליה כל אינון דלעאן באורייתא, ואינון זעירין בעלמא. ובזכות ינוקי דבי רב, יתתקף זיליה לאתגברא, ורוא דא אפרוזים. ואי לא ישתכחון אליו, הא ינוקי דיתבין בתוקפא דאמהון וינקי, כמה דאת אמר, (ישעיה כ"ח) גמולי מוזלב עתיקי משדים. והינו או ביצים, דבגין אליו, שריא שכינתא עמהון דישראל בגלותא.

131. דהא זכימין זעירין אינון דישתכחון בההוא זמנא, והינו (דברים כ"ב) והאם רובצת על האפרוזים או על הביצים, לא תקח האם על הבנים (דהא ביה לא קיימא מילא לאפקא מגלותא אלא במלכא עילאה, דכיון דאינון רביין וינוקין יבין תוקפא למלכא משיחא כדין אימא עילאה דהא רביעא עליהו יתערת לגבי בעלה) ויתעכב (הכי) עד תריסר ירוזין אזורין. לבתר, ייתי בעלה, ויקים לה מעפרא, כמה דאת אמר, (עמוס ט') אקים את סכת דוד הנפלות.

מהעפר, כמו שנאמר (צמוס ט) אקים את סבת דויד הנפלת.

132. באותו יום מלך המשיח יתחיל ויכנס הגלות מסוף העולם ועד סוף העולם, כמו שנאמר (דברים ל) אם יהיה נדחף בקצה השמים וגו'. מאותו יום כל האותות והנסים והגבורות שעשה הקדוש ברוך הוא במצרים, יעשה אותם לישראל, כמו שנאמר (מכה ז) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות.

133. אמר רבי שמעון, אלעזר בני, כל הדברים הללו תמצא בסוד של שלשים ושנים שבילים של השם הקדוש, ועד שהנסים הללו לא יתעוררו בעולם, לא ישתלם סוד השם הקדוש ולא תתעורר לאהבה, כמו שנאמר (שיר ב) השבעתי אתכם בנות ירושלם בצבאות. בצבאות – זה מלך (המשיח) שנקרא צבאות. או באילות השדה – שאר החילות והמחנות שלמה. אם תעירו ואם תעוררו את האהבה – זה ימין של הקדוש ברוך הוא שנקרא אהבה. עד שתחפץ – אותה ששוכבת לעפר, ויהיה רצון המלך בה. אשרי מי שיוכח לאותו דור. אשריו בעולם הזה ואשריו בעולם הבא.

134. רבי שמעון הרים ידיו בתפלה לקדוש-ברוך-הוא והתפלל תפלתו. אחרי שהתפלל תפלתו, באו רבי אלעזר בנו ורבי אבא וישבו לפניו. עד שהיו יושבים לפניו, ראו אור יום אחד שנחשף ונשקע צנור (צנור) אחד של שלהבת אש בתוך הים של טבריה, והודעו כל אותו מקום.

135. אמר רבי שמעון, ודאי עכשו הוא זמן שהקדוש ברוך הוא נזכר בבניו ומוריד שתי דמעות לים הגדול, וכאשר יורדות, הן פוגעות בצנור הזה של שלהבת אש, וישתקעו זה בזה בים. בכה רבי שמעון ובכו החברים.

136. אמר רבי שמעון, הרי התעוררנו בסודות האותיות של השם הקדוש בסתר

132. בההוא יומא, מלכא משיחא שארי ויכנשי גלותא, מסייפי עלמא עד סייפי עלמא, כמה דאת אמר (דבהם ל) אם יהיה נדחף בקצה השמים וגו'. מההוא יומא, כל אתין ונסין וגבוראן דעבד קודשא בריה הוא במצרים, יעביד לון לישראל, כמה דאת אמר (מכה ז) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות.

133. אמר רבי שמעון, אלעזר ברי, כל אלין מלין תשכחו ברין דתלתין ותרין שבילין דבשמה קדישא, ועד הנסין אלין לא יתעורון בעלמא, לא ישתלים רזא דשמה קדישא, ולא תתער לאהבה, כמה דאת אמר (שיר השירים ב) השבעתי אתכם בנות ירושלים בצבאות. בצבאות: דא מלכא (נ"א משיחא) דאקרי צבאות. או באילות השדה שאר זילין ומשריין דלתתא. אם תעירו ואם תעוררו את האהבה: דא ימינא דקודשא בריה הוא, דאקרי אהבה. עד שתחפץ והיא דשכיבת לעפרא, ויהא רעויתא דמלכא בה. זכאה איהו מאן דזכי ליההוא דרא, זכאה איהו בעלמא דין, וזכאה איהו בעלמא דאתי.

134. ר' שמעון ארים ידיו בעלו לקודשא בריה הוא, וצלי גלותיה, לבתר דצלי גלותיה, אתו ר' אלעזר בריה, ור' אבא ויתבו קמיה. עד דהוו יתבי קמיה, זמנו זוד גהירו דיממא דאתוושח, ואשתקע זוד צנורא (צנורא) דשלהובא דאשא גו ימא דטבריה, ואודעו כל ההוא אתר.

135. אמר רבי שמעון, ודאי השתא הוא עדנא, דקודשא בריה הוא אדכר לבנו, ואזיית תרין דמעין לגו ימא רבא. וכד נזחיתין, פגעין בהאי צנורא דשלהובא דאשא, וישתקעו דא בדא בימא. בכה רבי שמעון ובכו זוברייה.

136. אמר רבי שמעון, הא אתערנא ברוי דאתון דשמה קדישא, בסתרא דאתערותא דיליה, לגבי

ההתעוררות שלו אל בנאי, אבל עכשיו יש לי לגלות מה שלא נתנה רשות לשום אדם אחר לגלות, אלא זכות הדור הזה תעמיד את העולם עד שיבא מלך המשיח. אמר רבי שמעון לרבי אלעזר בנו ולרבי אבא, עמדו בעמדם. כמו רבי אלעזר ורבי אבא. בכה רבי שמעון פעם אחרת ואמר, אוי מי יעמד במה שאמרתי (שראיתי) שתמשך הגלות, מי יכול לסבל?

בנאי, אבל השתא, אית לי לגלגאה, מה דלא אתיהיב רשוי לבר נש אוזרא לגלגאה. אלא וכו דדרא דא, יקיים עקמא עד דייתי מלכא משיחא. אמר רבי שמעון לר' אלעזר בריה ולרבי אבא, קומו בקיומיכו. קמו ר' אלעזר ור' אבא. בכה רבי שמעון וזמנא אוזרא, אמר ווי מאן יקום במה דאמינא (נ"א דחמינא) גלותא יתמישה, מאן יכיל למסבל.

137. אף הוא קם ואמר, (עמוס ט) ה' אלהינו בעלנו אדנים וזלתך לבד בך נזכיר שמך. הפסוק הזה פשוטה, אבל בפסוק זה יש סוד עליון בתוך האמונה. ה' אלהינו – זהו ראשית הסודות העליונים, מקום שמשם יוצאים כל האורות של כל הנרות בלם להדליק, ושם תלוי כל סוד האמונה, שם זה שולט על הכל.

137. אוף איהו קם ואמר (ישעיה כ"ו) ה' אלהינו בעלנו אדנים וזלתך לבד בך נזכיר שמך האי קרא אוקמוה. אבל בהאי קרא אית רזא עלאה, זו מהימנותא. ה' אלהינו: דא הוא שירותא דרזין עלאין, אתר דמתמן נפקין כל נהירו דשרגין בלהו לאדלקא. ותמן תכליא כל רזא דמהימנותא, שבא דא שליט על כלא.

138. בעלנו אדנים וזלתך – שהרי על עם ישראל אין מי ששולט עליו פרט לשם העליון הזה, ועכשיו בגלות שולט עליו הצד האחר.

138. בעלנו אדנים וזלתך. דהא עמא דישראל, לית מאן דשליט עליה בר שבא עלאה דא. והשתא בגלותא שליט עליה סטרא אוזרא.

139. לבד בך נזכיר שמך – סוד השם הקדוש, כלל של עשרים ושתים אותיות, וכןסת ישראל לא מתברכת אלא מתוך שם זה שנקרא בך, כמו שנאמר (שמות לב) אשר נשבעת להם בך. (בראשית מח) בך יברך ישראל. כי בך ארוץ גדוד. ובזמן שנמצאת שלמות, לא היה נפרד זה מזה, ואסור להפריד זה מזה, אשה מבעלה, לא ברעיונות ולא באזכרה, כדי לא להראות פרוד, ועכשיו בגלות נמצא פרוד, שמתוך צרה של כל זמן וזמן אנו עושים פרוד להזכיר אותו שם, פרט לבעלה, משום שהיא שוכבת לעפר, והינו לבד בך נזכיר שמך.

139. לבד בך נזכיר שמך. רזא דשבא קדישא, כללא דעשרין ותרין אתון, וכנסת ישראל לא מתברכא אלא בזו שבא דא דאקרי בך, כמה דאת אמר (שמות ל"ב) אשר נשבעת להם בך (בראשית מ"ח) בך יברך ישראל. (תהלים י"ח) כי בך ארוץ גדוד. ובזמנא דשלימו אשתכחו, לא הוה מתפרש דא מן דא. ואסיר (דף ט ע"ב) לאפרשא דא מן דא, אתתא מבעלה, לאו ברעיוני, ולא בדכירו, בגין דלא לאוזא פרודא, והשתא בגלותא פרודא אשתכחו, דמזו עאקו דכל זמנא וזמנא, אגן עבדין פרודא, לאדכרא ההוא שם, בר מבעלה, בגין דאיהי שכיבת לעפרא, והינו לבד בך נזכיר שמך.

140. פרט לבעלה, אנו זוכרים שם זה בפרוד משום שאנו רחוקים ממך ואחרים שולטים עלינו, ושם הוא בפרוד מן השם שנקרא בך, וזה בימי הגלות.

140. בר מבעלה, אגן דכרין להאי שם בפרודא, בגין דאגן רוזיקין מינה, ושלטין אוזריגין עקן, ושמך איהו בפרודא מן שבא דאקרי בך, והאי ביומי דגלותא.

141. משום שגלות ראשונה היתה מבית ראשון, ובית ראשון הוא סוד של ה' ראשונה, וכנגד שבעים שנה שלה גלות של בית ראשון היתה שבעים שנה, ואותם שבעה שנה לא נמצאת האם רובצת עליהם, והיה פרוד מן השם העליון, סוד של ה' העליונה. ואז יו"ד, סוד עליון, התעלה למעלה למעלה לאין סוף, והבית הראשון העליון הקדוש לא הנביע נביעת מים חיים, שהרי מקורה הסתלק.

142. והיא שבעים שנה בגלות, משום שהיא נקראת שבע שנים, כמו שנאמר (מלכים-א ו') ובנהו שבע שנים. ואם תאמר ששלטה מלכות בבל למעלה בסוד של שבעים שנה – חס וחלילה. אלא בזמן שהיה בית המקדש קיים, האור ונביעת האם העליונה (בינה) היה מאיר ויורד למטה. פיון שחטאו ישראל ונחרב המקדש ושלטה מלכות בבל, היה מכסה ומחשיך אותו אור, והתחתונים הקדושים לא היו מאירים.

143. פיון שהתחתונים לא היו מאירים, משום (מתוך) שלטון מלכות בבל, הסתלק אותו אור, ואותו מעין עליון שהיה נובע סוד של "הסתלק למעלה למעלה לאין סוף, אז אותם שבעים שנה לא היו מאירים, משום אותו אור שנמנע. וזוהי ודאי גלות של שבעים שנה.

144. פיון שהעבר שלטון בבל, והתחילה ה"א תחתונה להאיר, לא כל ישראל חזרו להטהר (לשלט) להיות סגולה שלמה כמו מקדם, אלא מעט מעט [בערבוביה], ובין שלא נמצאה שלמות, [נשרתה ה"א תחתונה לשלט] אז י', מעין עליון, לא ירד כל כך להאיר כמו שהיה מקדם, אלא לאט לאט בערבוביה, שלא היו טהורים כמו קדם כמו שראוי, ועל כך מעין העליון לא נובע ולא מאיר, אלא שחזר להאיר מעט מעט מתוך דחק [של השמאל] של השם (של גלות וסדין).

141. בגין דגלותא קדמאה הוה מבית ראשון, ובית ראשון הוא רזא דה' קדמאה, ולקבל ע' שנין דילקא, גלותא דבית ראשון הוה ע' שנין, ואינון ע' שנין לא אשתכחות אימא רביעא עליהו, והוה פרודא מן שמיא עלאה, רזא דה' עלאה. וכדין יו"ד, רזא עלאה, אסתלק לעילא לעילא לאין סוף, ובית ראשון עלאה קדישא, לא נביע נביעו דמיין זיין, דהא מקורא דילקא אסתלק.

142. ואיהי ע' (בראשית רמ"ח א') שנין בגלותא, בגין דאיהי ז' שנין אקרי, כמה דאת אמר (מלכים א', ו') ובנהו שבע שנים. ואי תימא, דשלקטא מלכות בבל לעילא ברזא דע' שנין, זוס ושלוים. אלא בזמנא דהוה בי מקדשא קיים, נהורא ונביעו דאמא עלאה, הוה נהיר ונזוית לתתא. פיון דזוטו ישראל, ואתוורב מקדשא, ושלקטא מלכות בבל, הוה זופי, ואזושיף ההוא נהירו, ותתאי קדישין לא הוו נהירין.

143. פיון דתתאי לא הוו נהירין, בגין (מגו) שלטנו דמלכותא דבבל. אסתלק ההוא נהורא, וההוא מבועא עלאה דהוה נביע רזא ד', אסתלק לעילא לעילא באין סוף, כדין אינון ע' שנין לא הוו נהירין, בגין ההוא נהירו דאתמנע. ודא הוא ודאי גלותא דע' שנין.

144. פיון דאעדיוא שלטנו דבבל, ושריאת ה"א תתאה לאנהרא. ישראל כלהו, לא אהדרו לאדפאה (נ"א לשלטה) למהוי סגולה שלימתא כמלקדמין, אלא זעיר זעיר, (בערבוביא) וכיון דשלימו לא אשתכחו, (ושריאת ה"א תתאה לשלטה) כדין, "נביעו עלאה לא נזוית כל כך לאנהרא, כמה דהוה כמלקדמין, אלא זעיר זעיר בערבוביא, דלא הוו דכין כמלקדמין כמה דאתונו, ועל כך נביעו עלאה, ולא נביע, ולא נהיר, אלא דאהדר לאנהרא זעיר זעיר, (נ"א דגלות ודינא) דזקא (דשמאלא) דשמיא.

145. ועל דא, אתגרו בהו בישראל קרבין סגיאין, עד דהוושף יכסה ארץ, וה' תתאה אתוושף, ונפלת לארעא, ונביעו עלאה אסתלק במלקדמין, בגין דמלכות אדום אתתקף, וישראל אהדרו לסרונגיהו.

146. ועל דא, ה' בית שני אתגרב, וכל איגון תריסר שבטין דילה, כוושבון משריין דלהון, איגון בגלותא דמלכות אדום. ונביעו עלאה, אסתלק מיהוא נביעו, דקיימא עלה, כמה דאת אמר, (ישעיה נ"ז) הצדיק אבד, אבד ההוא נביעו דמקורא עלאה, דהוה נגיד ומשיח מלכילא. (נ"א קרבין סגיאין ומלכות יון שלטא עליהו לבתר דהדרו בתיובתא אתתקפו עליהו ואתקיפאו לון ובגין דישראל הדרו לסרונגיהו מלכות אדום אתתקף ובית שני אתחבר וה"א תתאה אתחשכת ונפלת לארעא ונביעו עלאה אסתלק מההוא מבועא דקיימא עליה כמה דאת אמר הצדיק אבד, אבד ההוא נביעו דמקורא עילאה דהוה נגידו משוך עליה, מאי טעמא, דין דהחשך יכסה ארץ).

147. ואז היה פרוד בה"א, בית שני, והיא בגלות אדום, בכל אותם תריסר שבטים (שלה) ומחנות שלהם, שנים עשר שבטים עולים לחשבון גדול, ועל שסוד (ועל זה סוד) של ה' היה בהם בכל אותם (ועל זה סוד של ה' בכל אותו חשבון, חשף) נמשכה הגלות.

148. סוד הסודות לחכמי הלב נמסר. עשרה שבטים אלף שנים, שני שבטים מאתים שנה. התחילו הדמעות לפל, פתח ואמר, (איכה א) בכה תבכה בלילה ודמעתה על לחיה. לסוף שנים עשר השבטים של הגלות, הלילה נחשף לישראל, עד שיתעורר וא"ו לזמן ששים ושב שנה.

149. לאחר שנים עשר שבטים, שהם אלף ומאתים שנות גלות, ואחר ששים ושב שנה בחשף הלילה, אז (ויקרא כו) וזכרתי את בריתי יעקב. זו התעוררות האות ו', שהיא נפש של בית יעקב. וסוד זה – (בראשית מו) כל הנפש הבאה ליעקב מצרימה וגו' ששים ושב. והוא ו', נפש של בית שני, סוד של ה' תחתונה, וזה ו' סוד של ששים ושב ששים – להתעוררות יעקב, ושב –

145. ועל דא, אתגרו בהו בישראל קרבין סגיאין, עד דהוושף יכסה ארץ, וה' תתאה אתוושף, ונפלת לארעא, ונביעו עלאה אסתלק במלקדמין, בגין דמלכות אדום אתתקף, וישראל אהדרו לסרונגיהו.

146. ועל דא, ה' בית שני אתגרב, וכל איגון תריסר שבטין דילה, כוושבון משריין דלהון, איגון בגלותא דמלכות אדום. ונביעו עלאה, אסתלק מיהוא נביעו, דקיימא עלה, כמה דאת אמר, (ישעיה נ"ז) הצדיק אבד, אבד ההוא נביעו דמקורא עלאה, דהוה נגיד ומשיח מלכילא. (נ"א קרבין סגיאין ומלכות יון שלטא עליהו לבתר דהדרו בתיובתא אתתקפו עליהו ואתקיפאו לון ובגין דישראל הדרו לסרונגיהו מלכות אדום אתתקף ובית שני אתחבר וה"א תתאה אתחשכת ונפלת לארעא ונביעו עלאה אסתלק מההוא מבועא דקיימא עליה כמה דאת אמר הצדיק אבד, אבד ההוא נביעו דמקורא עילאה דהוה נגידו משוך עליה, מאי טעמא, דין דהחשך יכסה ארץ).

147. וכדין הוה פרודא בה"א, בית שני, ואיהי בגלותא דאדום, בכל איגון תריסר שבטין (נ"א דילה) ומשריין דילהון, תריסר שבטין סלקין (בראשית רמ"ז א') לזוושבון סג, ועל דרזא (נ"א ועל דא) דה' הוה בהו, (ועל דא וה') בכל ההוא זוושבנא, (נ"א חשוכא) גלותא אתמשיח.

148. רזא דרזין לזכיימי לבא אתמסר. י' שבטין אלה שנין, תרין שבטין מאתן שנין. שארו דמעין למנפול, פתח ואמר, (איכה א') בכו תבכה בלילה ודמעתה על לזויה. לסוף תריסר שבטין דגלותא, ליליא יתוושף לישראל, עד דיתער וא"ו, לזמן שתין ושית שנין.

149. לבתר תריסר שבטין, דאיגון אלה ומאתן שנין דגלותא, ולבתר (ע"ד) שתין ושית שנין בזושוכא דליליא, כדין, (ויקרא כ"ו) וזכרתי את בריתי יעקב. דא אתערוותא דאת ו', דאיהו נפש דבית יעקב. ורזא דא, (בראשית מ"ו) כל הנפש הבאה ליעקב מצרימה וגו' ששים ושב, ואיהו ו', נפש דבית שני, רזא דה' תתאה, ודא ו' רזא דששים ושב, ששים: לאתערוותא

להתעוררות יוסף. ולכן הוא ו'ו', שהם שנים בחבור אחד וסוד אחד.

דיעקב. ויש: לאתעוררתא דיוסף. ועל דא איהו ו'ו', דאגון תרין בזובורא וזדא, ורזא וזדא.

150. משם והלאה יתעורר הקדוש ברוך הוא לאותם נסים ואותות שאמרנו, ויתעוררו על ישראל אותן צרות שאמרנו, ואז יסוד זה) ואף את בריתי יצחק. אחר כך יערוף מלך המשיח קרבות בכל העולם בימין הקדוש ברוך הוא, כמו שנאמר (שמות טו) ימינה ה' נאדרי בכח. אז, ואף את בריתי אברהם אברהם אברהם, ואחר כך והארץ אברהם, זו ה' אחרונה. באותו זמן כתוב, (זכריה יד) והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד.

150. מתמן ולהלאה, יתער קודשא בריך הוא לאיגון גסין ואתינ (דף י' ע"א) דקאמרן, ויתערון על ישראל איגון עקתינ דקאמרן, וכדין, (ס"א ורזא דא) ואף את בריתי יצחק. ולבתר כד יגיו מלכא משיחא קרבין בכל עלמא בימינא דקודשא בריך הוא, כמה דאת אמר (שמות ט"ו) ימינה ה' נאדרי בכח. כדין, ואף את בריתי אברהם אברהם אברהם, ולבתר והארץ אברהם, דא ה' בתראה, בההוא זמנא כתיב, (זכריה י"ד) והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד.

151. לסוף ששים ושש שנים אחרות, שהם מאה ושלשים ושתים שנים, יראו אותיות בשם הקדוש חקוקים בשלמות למעלה ולמטה בראוי, וסוד זה ה"ה עליונה ותחתונה, וכל אותן דרכים שהם שלשים ושתים שנים הכלולות בסוד של אות ו', הו"ה, (יה"ה) סוד של שלמות מאה ושלשים ושתים.

151. לסוף שתינ ושית שנין אונרנין, דאיגון מאה ותלתין ותרינ שנין, יתוונון אתון בשמא קדישא, גליפן בשלימו, עילא ותתא כדקא יאות. ורזא דא ה"ה עלאה ותתאה, וכל איגון שבילין, דאיגון תלתין ותרינ שנין דכלילן ברזא דאת ו', הו"ה, (נ"א יוה"ה) רזא דשלימו דמאה ותלתין ותרינ.

152. לסוף מאה ושלשים ושתים שנים אחרות יתקנס, לאחז בכנפות הארץ, וינערו הרשעים ממנה, ותטהר הארץ הקדושה, והקדוש ברוך הוא יעורר את המתים בארץ הקדושה, ויקומו חילות חילות בארץ הגליל.

152. לסוף מאה ותלתין ותרינ שנין אונרנין, יתקנין, לאחזון בכנפות הארץ וינערו רשעים ממנה. ויתדכי ארעא קדישא. וקודשא בריך הוא יתער מתתא דארעא קדישא, ויקומו זיילין וזיילין בארעא הגליל.

153. ואז יתעורר סתר המעין העליון אות י', ויתקמו שלשים ושנים שבילים בשלמות להשפיע למטה, וכל אותיות השם הקדוש יתקמו בקיומם יהו"ה, שעד עכשו לא היו בשלמות.

153. וכדין יתער סתימו דגביעו עלאה את י', ויתקיימו תלתין ותרינ שבילין בשלימו, לנגדא לתתא, ויתקיימו אתון דשמא קדישא כלהו בקיומיהו ידו"ד, דעד כען לא יהון בשלימו.

154. עד הזמן שישפיע וימשך אותו מעין עליון בחבור האותיות לתוף ה' (ו"ה) אחרונה, וזהו לסוף תשלום מאה וארבעים וארבע שנים אחרות שישתלמו. ויתעוררו שאר מתי ישראל שבשאר הארצות.

154. עד זמן דינגיד ויתמשך ההוא גביעו עלאה, בזבורה דאתון, גו ה' (נ"א ו"ה) בתראה, ודא איהו לסוף תשלום מאה וארבעין וארבעה שנין אונרנין דישתלמו. ויתערון שאר מתי ישראל דבשאר ארעאן.

155. שימצא כל זה בחשבון ח"ת, שהתישב העולם ויתבשם, ויעבר הצד

155. דישתכח כל דא (תולדות קל"ט ע"ב במדרש הנעלם) בזשבון זו"ת, דאתיישיב עלמא ויתבסם,

האחר [הנחש הרע] מן העולם. וה"א תחתונה תתמלא מתוך המעין העליון, ותתעטר ותאיר בשלמות, ואז כתוב (ישעיה ל') והיה אור הלבנה באור החמה ואור החמה יהיה שבעתים.

156. עד שיהיה שבת לה' ללקט נפשות בתענוגי קדשה, [זו ה' אחרונה] כל אותו אלף שביעי, וזוהי התעוררות של רוחות קדושות של עם ישראל, להתלבש אחר שבת בגופות אחרים קדושים, להקרא קדושים, שכתוב והיה הנשאר בציון והנוותר בירושלם קדוש יאמר לו. עד כאן דברי סודות נסתרים.

157. ויקם מלך חדש. רבי יוסי אמר, בכל יום עושה הקדוש ברוך הוא מלאכים שלוחים על העולם, שכתוב (תהלים קד) עשה מלאכיו רוחות. עשה לא כתוב, אלא עושה, משום שכל יום ויום עושה. ובאותו זמן התמנה ממנה אחד על מצרים, וזהו שכתוב ויקם מלך חדש, חדש ודאי.

158. אשר לא ידע את יוסף: דהא מאתר דפרודא הו, כמיה דאת אמר, (בראשית ב') ומשם יפרד וקדמיה מההוא פרודא, נהרא דמצרים איהו. ובגין כך אשר לא ידע את יוסף, אתר דכל יוזדא שריא ביה, דאקרי צדיק.

159. רבי אלעזר ורבי יוסי היו חולכים בדרך, והקדימו ללכת באור. ראו כוכב אחד שהיה רץ מצד זה, וכוכב אחר מצד זה. אמר רבי אלעזר, עכשו הגיע זמן של כוכבי הבקר לשבח את אדונם, והם רצים מפחד ואימת רבונם לשבח ולומר לו. זהו שכתוב (איוב לח) בָּרֶן יַחַד כּוֹכְבֵי בֶקֶר וַיְרִיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. משום שכלם ביחד אחד משפחים אותו.

160. פתח ואמר, (תהלים כב) למנצח על אילת השחר מזמור לדוד. אילת השחר – שמשמארים פני המזרח ונפרד חשך הלילה, יש ממנה אחד לצד מזרח, ומושך חוט אחד

ויתעבר סטרא אזורא (חויא בישא) מעלמא. וה"א תתאה תתמלי מוֹזָ גביעו עלאה, ותתעטר ותתגהיר בשלמיו. וכדין כתיב, (ישעיה ל') והיה אור הלבנה באור החמה ואור החמה יהיה שבעתים.

156. עד דיהא שיבת לה', לאלקטא נפשיין בתענוגי קדושה, (דא ה' בתראה) כל ההוא אלף שביעאה, ודא איהו אתערותא דרוחין קדישין, דעמא דישראל, לאתלבשא לבתר שיבת, בגופין אזורין קדישין, לאתקרי קדישין, דכתיב, (ישעיה ד') והיה הנשאר בציון והנוותר בירושלם קדוש יאמר לו. עד כאן מלין דרזין סתימין.

157. ויקם מלך זודש. ר' יוסי אמר, בכל יומא, קודשין בריה הוא עביד מלאכין שליוון על עלמא, דכתיב, (תהלים ק"ד) עושה מלאכיו רוחות. עשה לא כתיב, אלא עושה, בגין דכל יומא ויומא עושה. ובההוא זמנא אתמנא ממנא זוד על מצרים, ודא איהו דכתיב ויקם מלך זודש, זודש ודאי.

158. אשר לא ידע את יוסף: דהא מאתר דפרודא הו, כמיה דאת אמר, (בראשית ב') ומשם יפרד וקדמיה מההוא פרודא, נהרא דמצרים איהו. ובגין כך אשר לא ידע את יוסף, אתר דכל יוזדא שריא ביה, דאקרי צדיק.

159. ר' אלעזר ור' יוסי היו חולכים באורזא, וקדימו בנהורא למיזל. זמנו זוד כוכבא דהיה רהיט מסטרא דא, וכוכבא אזורא מסטרא דא. אמר רבי אלעזר, השתא מטא זמנא דכוכבי בקר לשבוחא למאריהון, ורהיט מיזוילן ואימתא דמאריהון, לשבוחא וכוזמרא ליה, דהא הוא דכתיב, (איוב ל"ח) בָּרֶן יַחַד כּוֹכְבֵי בֶקֶר וַיְרִיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. בגין דכלהו ביזודא זודא קא משיבון ליה.

160. פתח ואמר, (תהלים כ"ב) למנצח על אילת השחר מזמור לדוד. אילת השחר: דכד נהירו אנפוי דמזרח, ואתפרשא זושוכא דליליא, זוד ממנא אית לסטר

של חשך לצד דרום, עד שבא ויצא השמש, ובוקע באותם חלוני הרקיע ומאיר לעולם, ואותו חוט מפריד את חשך הלילה.

161. אז באה אילת השחר, ובא אור שחר בקדרות להתחבר ביום, ומאיר היום. ואור היום כלול ושאוב בתוכו את אותה האילת. ועל האילת הזאת, בשנפרד מהיום אחר שכלל אותה, אמר דוד שירה, שבתוב למנצח על אילת השחר.

162. ומה אמר? אלי אלי למה עזבתני. שהרי נפרדה אילת השחר מאור היום. עד שהיו חולכים, האיר היום והגיע זמן תפלה. אמר רבי אלעזר, נתפלל תפלה ונלך. ישבו והתפללו, אחר כך קמו והלכו.

163. פתח רבי אלעזר ואמר, (קהלת ח') יש הבל אשר נעשה על הארץ אשר יש צדיקים אשר מגיע אליהם במעשה הרשעים וגו' אמרתי שגם זה הבל. פסוק זה פרשוהו ונתבאר, אבל יש הבל, שלמה המלך עשה ספר זה והקים אותו על שבעה הבלים שהעולם עומד עליהם.

164. והם שבעה עמודים תומכים של העולם כנגד שבעה רקיעים, ואלו הם: וילו"ן. רקי"ע. שחקי"ם. זבו"ל. מעו"ן. מכו"ן. ערבו"ת. וכנגדם אמר קהלת הבל הבלים הבל הבל.

165. כמו שאותם שבעה רקיעים, ויש אחרים שנדבקים בהם ומתפשטים ויוצאים מהם, כך גם יש הבלים אחרים שמתפשטים ויוצאים מאלה, וכלם אמר שלמה.

166. וכאן יש בו סוד החכמה. יש הבל שיוצא מאותם הבלים עליונים, שהעולם עומד עליהם, וזה נעשה על הארץ, והתקנים בקיומו והתחזק בתקפו במעשי הארץ ובעליה שעולה מהארץ, וזה התמנה על הארץ, וכל תקף וקיום שלו באותן נשמות הצדיקים שנלקטו מן הארץ כשהם צדיקים, עד שלא סרחו, בעוד שנותנים ריח טוב כמו

מוֹרֶז, ומושיך זוד זוטא דנהירו הסטר דרום, עד דאתי ונפיק שמישא, ובקע באינון כוי רקיעא, ונהיר עלמא, והוא זוטא אפריש וזשוכא דליליא.

161. כדן אילתא דשזזרא אתי, ואתי נהירו אוכמא בקדרו, לאתזבזרא ביממא, ונהיר יממא. ונהירו דיממא, כליל ושאוב בגויה, לההוא אילתא ועל האי אילתא, כד אתפרש מיומא, לבתר דכליל לה, אמר דוד שירתא, דכתיב למנצח על אילת השחר.

162. ומאי קא אמר (דף י' ע"ב) אלי אלי למה עזבתני. דהא אתפרש אילתא דשזזרא, מנהירו דיממא. עד דהו אזלי, נהיר יממא, ומטא עידן עלותא, אמר רבי אלעזר, נצלי עלותא וניזיל, יתבו וצלו. לבתר קמו ואזלו.

163. פתוז ר' אלעזר ואמר (קהלת ח') יש הבל אשר נעשה על הארץ אשר יש צדיקים אשר מגיע אליהם במעשה הרשעים וגו' אמרתי שגם זה הבל. האי קרא (בראשית ט"ז ע"ב) אוקמוה ואתמור, אבל יש הבל, שלמה מלכא עבד ספרא דא, ואוקים ליה על שבעה הבלים, דעלמא קיימא עליהו.

164. ואינון שבעה עמודין סוכין דעלמא, לקבל שבעה רקיעים, ואלין אינון: וילו"ן. רקי"ע, שזוקי"ם. זבו"ל. מעו"ן. מכו"ן. ערבו"ת. ולקבליהו הבל הבלים אמר קהלת הבל הבלים הבל.

165. כמה דאינון שבעה רקיעין, ואית אוזרנין דדבקי בהו, ומתפשטי ונפקי מנייהו, הכי גמי אית הבלים אוזרנין, דמתפשטי ונפקי מאלין, וכלהו אמר שלמה.

166. והכא רזא דזוכמתא אית ביה. יש הבל, דנפקא מאינון הבלים עלאין, דעלמא קיימא עליהו, ודא נעשה על הארץ, ואתקיים בקיומיה, ואתתקף בתוקפיה בעובדי ארעא, ובסליקו דסלקא מארעא, ודא אתמנא על ארעא, וכל תוקפא וקיומא דיליה, באינון נשמתין דצדיקיא, דאתלקיטו מארעא, כד

חנוך, שכתוב בו ואיננו כי לקח אתו אלהים. ונטל אותו בשעדין לא הגיע זמנו, ומשתעשע בו, וכן שאר צדיקי עולם.

167. ששנינו, על שני דברים צדיקים מסתלקים מן העולם טרם הגיע זמנם, אחד על חטאי הדור, שכתבתרבים רשעים בעולם, אותם צדיקים שנמצאים ביניהם נתפסים בחטאיהם. ואחד בשמתגלה לפני הקדוש ברוך הוא שיסרחו אחר כך, הוא מסלק אותם מהעולם טרם הגיע זמנם. זהו שכתוב אשר יש צדיקים אשר מגיע אליהם כמעשה הרשעים. מגיע עליהם דין שלמעלה כאלו עשו חטאים ומעשים של רשעים.

168. שהרי פעם אחת שאל רבי יוסי בר רבי יעקב, איש כפר אונן, בפר אונן, בזמן שרבי יעקבא וחבריו הסתלקו מן העולם ומתו באותו אפן, את רבי מאיר, אמר לו, וכי זה כתוב בכל התורה בלה? אמר לו, ולא? והרי אמר שלמה אשר יש צדיקים אשר מגיע אליהם כמעשה הרשעים, מגיע עליהם דין מלמעלה כאלו עשו חטאים ומעשים של רשעים. ויש רשעים שמגיע אליהם כמעשה הצדיקים, יושבים בשקט ושלום בעולם הזה, דין לא מגיע אליהם, כאלו עשו מעשים של צדיקים.

169. למה? אם משום שגלוי לפני הקדוש ברוך הוא שישונו בתשובה או שיצא מהם זרע שיהיה אמת בעולם, כמו תרח שיצא ממנו זרע אמת – אברהם. אחז שיצא ממנו חזקיהו, ושאיר הרשעים של העולם. ולכן, בצד זה ובצד זה, הבל שאמרנו נעשה ונתחזק על הארץ, כמו שאמרנו.

170. דבר אחר יש הבל אשר נעשה על הארץ, כפי שאמרנו שהתחזק [והתחזק] על העולם. במה? משום שיש צדיקים אשר מגיע אליהם כמעשה הרשעים, מגיע לידיהם כאותם מעשי הרשעים כמו בת עובדי עבודה זרה, או אחד מאותם מעשים שהם ממעשה הרשעים, והם עומדים בקיומם מפחד רבונם,

איננו זכאין, עד לא סרוזו, בעוד היהבי ריוזא טב, כגון וזנור, דכתיב ביה, (בראשית ה') ואיננו כי לקחו אותו אלהים. ונטל ליה עד לא מטא זמניה, ואשתעשע ביה, וכן שאר זכאין דעלמא.

167. דתנינן, על תרין מלין, צדיקא מסתלקי מעלמא עד לא ימטי זמניהו, וזד, על זוזבי דרא, דכד אסגיאנו זויביא בעלמא, איננו זכאין דמישתכנוזי בינייהו, אתפסון בזוזביהו, וזד כד אתגלי קמי קודשא בריך הוא דיסרוזון לבתר, סליק לון מעלמא, עד לא מטא זמניהו, הדא הוא דכתיב, (קהלת ח') אשר יש צדיקים אשר מגיע אליהם כמעשה הרשעים, מטי עליהו דינא דלעילא, כאילו עבדו זוזבין ועובדין דרשיעייא.

168. דהא זמנא וזדא, שאיל רבי יוסי בן רבי יעקב, איש כפר אונן בזמנא דרבי יעקבא וזוזביו אסתלקו מעלמא, ומיתו בההוא זנונא, לרבי מאיר, אמר ליה, וכי כתיב דא בכל אורייתא בלה, אמר ליה ולא, והא אמר שלמה, אשר יש צדיקים אשר מגיע אליהם כמעשה הרשעים. מטי עליהו דינא דלעילא, כאילו עבדו זוזבין ועובדין דרשיעייא. ויש רשעים שמגיע אליהם כמעשה הצדיקים, יתבי בשקט ושלום בהאי עלמא, דינא לא מטא עליהו, כאילו עבדו עובדין דרשיעייא.

169. אמאי, אי בגין דאתגלי קמי קודשא בריך הוא, דיתובון בתיובתא, או דיפוק מנייהו זרעא, דיהא קשויט בעלמא, כגון תרוז דנפק מניה זרעא דקשויט, אברהם. אונן, דנפק מניה וזקניהו. ושאיר זויבין דעלמא. ובגין כך, בסטרא דא, ובסטרא דא, הבל דקאמרן, נעשה ואתתקף על הארץ, כדקאמרן.

170. דבר אחר יש הבל אשר נעשה על הארץ, כדקאמרן דאתתקף (ואתתקף) על עלמא. במאי, בגין דיש צדיקים אשר מגיע אליהם כמעשה הרשעים, מטאן לידיהו כאיננו עובדין דזויביא, כגון בת עובדי עבודה זרה, או זד מאיננו עובדין, דאיננו כמעשה הרשעים, ואיננו קיימי בקיוביהו, מדזיכלו דמאריהו,

ולא בעאן לאסתאבא, כגון כמה זכאי קשוט דמטו לידיהו בעובדין אלין, ואינון גבורי כוז, דעבדי רעותא דמאריהון, ולא זוטאוי. ועל דא, הבל נעשה על הארץ ואתתקף בתוקפיה.

171. ויש רשעים שמגיע אליהם כמעשה הצדיקים, ויש לידיהו נוד מצוה, דאיהו עובדא דצדיקאי, וזכאן בה, ועבדין יתה. כגון לסטים מקפוזא הוה משתכח בטרוריא, בהדי אינון לסטים עובדי עבודה זרה, וכד הוה יודאי אעבר תמן, הוה משויב ליה, ונטיר ליה מנייהו, והוה קרי עליה רבי עקיבא, יש רשעים אשר מגיע אליהם כמעשה הצדיקים.

172. וכמו אותו רשע שהיה בסביבתו של רבי חייא, שלילה אחד פגש את אותה אשה שהיתה חולכת לבית בתה, רצה לתקף אותה. אמרה לו, בבקשה ממך, כבד את רבונך ואל תחטא עמי. עזב אותה ולא חטא בה. הוי אומר, ויש רשעים אשר מגיע אליהם כמעשה הצדיקים אמרתי שגם זה הבל. כמו שהתחזק אותו הבל עם אותם הצדיקים שבאו לידיהם מעשי רשעים ולא חטאו, אף כך התחזק עם אותם רשעים שהגיעו לידיהם מעשי אותם הצדיקים ועושים אותם.

173. ששנינו, עשה הקדוש ברוך הוא צדיקים ורשעים בעולם, וכמו שהוא מתכבד בעולם במעשי הצדיקים, כך גם הוא מתכבד ברשעים בשעושים מעשה טוב בעולם, כמו שנאמר (קהלת ג) את הכל עשה יפה בעתו. אוי לרשע בשעושה את עצמו רע ומתחזק בחטאו, כמו שנאמר (ישעיה ג) אוי לרשע רע וגו'.

174. עוד פתח ואמר, (קהלת ז) את הכל ראיתי בימי הבל וגו'. פסוק זה אף כך בארוהו החברים, אבל באשר נתנה חכמה לשלמה, ראה הבל בזמן ששולטת הלבנה. יש צדיק – זה עמוד העולם. אבד – כמו שנאמר הצדיק אבד, בזמן הגלות. בצדקו – משום שהיא שוכבת לעפר. צדק זה, כל זמן

ולא בעאן לאסתאבא, כגון כמה זכאי קשוט דמטו לידיהו בעובדין אלין, ואינון גבורי כוז, דעבדי רעותא דמאריהון, ולא זוטאוי. ועל דא, הבל נעשה על הארץ ואתתקף בתוקפיה.

171. ויש רשעים שמגיע אליהם כמעשה הצדיקים, ויש לידיהו נוד מצוה, דאיהו עובדא דצדיקאי, וזכאן בה, ועבדין יתה. כגון לסטים מקפוזא הוה משתכח בטרוריא, בהדי אינון לסטים עובדי עבודה זרה, וכד הוה יודאי אעבר תמן, הוה משויב ליה, ונטיר ליה מנייהו, והוה קרי עליה רבי עקיבא, יש רשעים אשר מגיע אליהם כמעשה הצדיקים.

172. וכגון ההוא זוייבא, דהוה (דף יא ע"א) בשבבותיה דרבי זוייא, דליליא נוד פגע בה בהיא אתתא דהות אזלת לבי ברתה. בעא למתקף בה, אמרה ליה, במטו מינך, אוקיר למרר, ולא תזוטא גבאי. שבקה ולא זב בה. הוי אומר, ויש רשעים אשר מגיע אליהם כמעשה הצדיקים אמרתי שגם זה הבל, כמה דאתתקף ההוא הבל, בהדי אינון צדיקאי, דמטו לידיהו עובדי דזוייבאי, ולא זוטאן. אוף הכי, אתתקף בהדי אינון זוייבאי, דמטו לידיהו עובדי דאינון צדיקאי, ועבדי להו.

173. דתנינן עבד קודשא בריך הוא צדיקים ורשעים בעלמא. וכמה דאתיקר איהו בעלמא, בעובדי דצדיקאי, הכי גמי אתיקר איהו ברשיעיאי, כד עבדי עובדא טבא בעלמא. כמה דאת אמר, (קהלת ג) את הכל עשה יפה בעתו. ווי לזוייבא, כד עביד גרמיה רע, ואתתקף בזוויבית, כמה דאת אמר, (ישעיה ג) אוי לרשע רע וגו'.

174. תו פתח ואמר, את הכל ראיתי בימי הבל וגו'. האי קרא אוף הכי אוקמוה זובריא, אבל כד אתיהיב זכמה לשלמה, זומא כולא, בזמנא דשילטא סיהרא, יש צדיק דא עמודא דעלמא. אובד: כמה דאת אמר, (ישעיה ג) הצדיק אבד, בזמנא דגלותא בצדקו: בגין דהיא שכיבת לעפרא, צדק דא, כל זמנא

שישראל בגלות, היא עמם בגלות, ומשום כך, צדיק אבד בצדקו, שהרי אין מגיעות אליו אותן ברכות עליונות.

175. ויש רשע מאריך ברעתו – זה סמאל, שהאריך שקט ושלום לאדם, במה? ברעתו, באותה רעה אשתו, (אשה רעה אשת זנונים) נחש התקף, שהרי לא מגיע עליהם שקט ושלום אלא רק משום שנדבק באותה נקבה. כמו זה לשאר המלכיות, עד שהקדוש ברוך הוא יקים מן העפר את אותה סבת דוד הנפלת, שכתוב (עמוס ט) אקים את סבת דוד הנפלת.

176. וילך איש מבית לוי. רבי יוסי פתח, (שיר ו) דודי ירד לגנו לערוגות הבשם וגו'. לגנו – זו בנסת ישראל, משום שהיא ערוגת הבשם, שהיא כלולה מכל צדדי (מיני) בשמים וריחות של העולם הבא. בשעה שהקדוש ברוך הוא יורד לגן הזה (של עדן), כל אותן נשמות הצדיקים מתעטרות שם, בלן נותנות ריח, כמו שנאמר וריח שמניך מכל בשמים (ורח אפך כפתפוחים) – אלו הם נשמות הצדיקים, שאמר רבי יצחק, כל אותן נשמות הצדיקים שהיו בעולם הזה וכל אותן הנשמות שעתידות לרדת לעולם הזה, בלן (עומדות בגן הזה).

177. בגן שבארץ בלם עומדים בדיוקן וצויר שהיו עומדים בעולם הזה, וסתר וסוד זה נמסר לחכמים. רוח שיוצאת לבני אדם, שהוא מצד הנקבה, נחקקה תמיד בחקיקה כחותם הזה. צויר הגוף של אדם בעולם הזה בולט החוצה, ורוח נחקקת פנימה. בשמתפשט הרוח מן הגוף, אותה רוח בולטת בגן של הארץ בצויר ודיוקן של גופו ממש שבעולם הזה, משום שהיה תמיד כמו חותם.

178. ועל זה היא אמרה (שיר ח) שימני כחותם. מה חותם חקוק בחקיקה פנימה ומצטיר בצויר בולט החוצה, אף כך היא הרוח שהיתה מצד שלה, כמו זה ממש

דישראל בגלותא, איהי עמהון בגלותא, ובגין כך, (קהלת ז) צדיק אבד בצדקו. דהא לא מטאן לגביה אינון ברפאן עלאין.

175. ויש רשע מאריך ברעתו, דא סמאל, דאוריך שקט ושלום לאדם, במאי ברעתו. בההיא רעה אתתיה, (נ"א אשה רעה אשת זנונים) (הושע א') זנוש תקיפא, דהא לא מטא עליהו שקט ושלום, אלא בגין דאתדבק בההיא נוקבא. כגוונא דא לשאר מלכוון, עד דקודשא בריך הוא יקים מעפרא, לההיא סופת דוד הנפלת, דכתיב, (עמוס ז') אקים את סבת דוד הנפלת.

176. (שמות ב') וילך איש מבית לוי. רבי יוסי פתחו (שיר ה) דודי ירד לגנו לערוגות הבשם וגו'. לגנו: דא בנסת ישראל, בגין דהיא ערוגת הבשם, דאיהי כלילא מכל סטרין (נ"א זיני) בוסמין וריזון דעלמא דאתי. בשעתא דקודשא בריך הוא נזיית לגנתא דא (נ"א דעדן) כל אינון נשמותהון דצדיקיא, מתעטרין תמן, כלהו יהבי ריזוא, כמה דאת אמר וריזו שמניך מכל בשמים, (נ"א וריח אפך כתפוחים) אלין אינון נשמותהון דצדיקיא, דאמר רבי יצחק, כל אינון נשמותין דצדיקיא, דהיו בהאי עלמא, וכל אינון נשמותין דזמנין לנזותא להאי עלמא, כלהו.

177. בגנתא (דא קיימין בגנתא) די בארעא, (כלהו) קיימין בדיוקנא וצוירא דהיו קיימין בהאי עלמא, וסתר ורזא דא אתמסר לזכרימי. רוזא דנזיית לבני נשא, (תזריע מ"ה ע"ב) דאיהו מסטרא דנוקבא, מתגלפא תדיר בגלופא כהאי זותם. צוירא דגופא דבר נש בהאי עלמא, (ע"ג ע"ב) בליט לבר, ורוזא אתגליף לגו. כד אתפשט רוזא מן גופא, דהוא רוזא בליט בגנתא דארעא, בצוירא ודיוקנא דגופיה ממש דבהאי עלמא, בגין דהיה תדיר כזותם.

178. ועל דא אמרה איהי, (שיר השירים ח') שימני כזותם, מה זותם גליף בגלופא לגו, ואתצויר בצוירא בליטא לבר. אוף הכי איהי רוזא, דהיה מסטרא

בעולם הזה חקוק בחקיקה פנימה, וכשמתפשט מהגוף ונכנס לגן שבארץ, האויר ששם בולט אותו חקיקה להצטייר החוצה, ומצטייר בציר בולט החוצה, כמו שצויר של הגוף בעולם הזה [למעלה].

179. הנשמה שהיא מעץ החיים מצטיירת שם למעלה באותו צדור החיים להתענג בנעם ה', כמו שנאמר (תהלים כז) לחזות בנעם ה' ולבקר בהיכלו.

180. וילך איש מבית לוי – זה גבריאל, כמו שנאמר (דניאל ט) והאיש גבריאל אשר ראיתי בחזון וגו'. מבית לוי – זו כנסת ישראל, שבאה מצד השמאל. ויקח את בת לוי – זו הנשמה.

181. ששנינו, בשעה שנולד גוף של צדיק בעולם הזה, הקדוש ברוך הוא קורא לגבריאל ונוטל אותה נשמה נשל צדיק שבגן, ומוריד אותה לגוף הזה של הצדיק שנולד בעולם הזה, והוא נפקד עליה ושומר אותה.

182. ואם תאמר, אותו מלאך שהתמנה על רוחות הצדיקים שמו לילה, ואתה אומר ששמו גבריאל? כן הוא ודאי, משום שבא מצד השמאל, וכל מי שבא מצד השמאל כן נקרא.

183. וילך איש – זה עמרם. ויקח את בת לוי – זו יוכבד. ובת קול ירדה ואמרה לו להודו בך, שהרי קרב זמן גאלת ישראל על ידי הבן שנולד מהם.

184. והקדוש ברוך הוא סיע בו, ששנינו, שכינה שרתה על מטתם, והרצון שלהם בדבקות אחת היתה בשכינה, ולכן לא זזה שכינה מאותו בן שהולידו, לקים מה שכתוב (ויקרא כ) והתקדשתם והייתם קדשים. בן אדם שמקדש עצמו מלמטה, הקדוש ברוך הוא מקדש אותו מלמעלה. כמו שהרצון שלהם היה בדבקות של

דילה, כהאי גוונא ממש כהאי עלמא, גליף בגלופא לגו, וכד אתפשט מן גופא, ועאל בגנתא דארעא, אוירא דתמן בליט ההוא גלופא לאתצוירא לבר, ואתצויר בצוירא בליטא לבר, כגוונא דצוירא דגופא כהאי עלמא (לעילא).

179. נשמתא, דאיהי מאילנא דחייא, אתצויר תמן לעילא, כההוא צרורא דחייא, לאתענגא בנעם יי, כמה דאת אמר (תהלים כ"ז) לחזות בנעם יי ולבקר בהיכלו.

180. וילך איש מבית לוי, (שמות י"ט ע"א, בראשית קע"ד ע"א, תזריע מ"ד) דא גבריאל, כמה דאת אמר (דניאל ט') והאיש גבריאל אשר ראיתי בחזון וגו'. מבית לוי: דא כנסת ישראל, דאתיא מסטרא דשמאלא. ויקח את בת לוי דא נשמתא.

181. דתנינן, בשעתא דאתייליד גופא דצדיק, כהאי עלמא, (דף י"א ע"ב) קודשא בריך הוא קרי ליה לגבריאל, ונטיל ההיא נשמתא (דצדיק) די בגנתא, ונזותא לה להאי גופא דצדיקא, דאתייליד כהאי עלמא, ואיהו אתפקד עליה ונטיר לה.

182. ואי תימא, ההוא מלאכא דאתמנא על רוזיהון דצדיקא, לילה שמייה, ואת אמרת דאיהו גבריאל. הכי הוא ודאי, בגין דאתי מסטרא דשמאלא, וכל מאן דאתי מסטרא דשמאלא הכי אקרי.

183. וילך איש: דא עמרם. ויקח את בת לוי: דא יוכבד. ובת קול נזנת ואמרת ליה לאודוונא בה, דהא קריב זמנא דפורקנא דישראל, על ידא דברא דאתייליד מנייהו.

184. וקודשא בריך הוא סייע ביה, דתנינן, שכינתא שריא על ערסייהו ורעותא דלהון בדבקותא וזדא, הוה בה בשכינתא ועל דא, לא אתעדי שכינתא, מההוא ברא דאולידו לקיימא, דכתיב, (ויקרא י"א) והתקדשתם והייתם קדושים. בר נש דמקדש גרמייה מלרע, קודשא בריך הוא מקדש ליה לעילא,

השכינה, כך השכינה נדבקה ממש באותו מעשה שעשו.

185. אמר רבי יצחק, אשרי הצדיקים שהרצון שלהם בדבקות של הקדוש ברוך הוא תמיד. וכמו שהם מתדבקים בו תמיד, כך גם הוא נדבק בהם ולא עוזב אותם לעולמים. אוי לרשעים שהרצון שלהם והדבקות שלהם מרחקת ממנו, ולא די להם שמתרחקים ממנו, אלא שנדבקים בצד האחר. בא ראה, עמרם שנדבק בקדוש-ברוך-הוא, יצא ממנו משה, שהקדוש ברוך הוא לא זז ממנו לעולמים, ושכינה נדבקה עמו תמיד. אשרי חלקו.

186. ונתהר האשה ותלד בן ותרא אותו כי טוב הוא. מה זה כי טוב הוא? אמר רבי חייא, שנולד מהול. משום שסוד הברית נקרא טוב, שבתוב (ישעיה ג) אמרו צדיק כי טוב.

187. רבי יוסי אמר, ראתה בו אור השכינה שמאיר בו, שבשעה שנולד, התמלא כל הבית אור, שבתוב ותרא אותו כי טוב הוא, וכתוב (בראשית א) וירא אלהים את האור כי טוב. ועל זה כתוב כי טוב הוא, והכל היה.

188. ותצפנהו שלשה ירחים. מה אומרים שלשה ירחים? אמר רבי יהודה, רמז הוא שרמז, שלא נודע משה בזה עליון עד שלשה ירחים, שבתוב (שמות יט) בחדש השלישי, שהרי אז נתנה תורה על ידו, ושכינה התגלתה ושרתה עליו לעיני כלם, שבתוב ומשה עלה אל האלהים ויקרא אליו ה'. ולא יכלה עוד הצפינו, שעד אותה שעה לא נודע דבורו בקדוש-ברוך-הוא, וכתוב משה ידבר והאלהים יענו בקול.

189. ותקח לו תבת עצי גמא, רמז על הארון שלוחות הברית נכנסים לתוכו. תבת גמא היא ארון הברית. ותחמרה בחמר ובזפת, [שאותה תבה שהיא] שהרי הארון היה

כמה הרעותא דלהון הוה בדבקותא דשכינתא. הכי אתדבקה שכינתא, בההוא עובדא ממיש דעבדו.

185. אמר רבי יצחק, ופאין אינון צדיקיא הרעותא דלהון בדבקותא דקודשא בריך הוא תדיר, וכמה דאינון מתדבקין ביה תדיר, הכי גמי איהו אתדבק בהו, ולא שביק לון לעלמין. ווי לרשיעיא, הרעותא דלהון, ודבקותא דלהון, מתרונקא מניה. ולא די להו דמתרונקן מניה, אלא דמתדבקן בסטרא אורא. תא וזוי, עמרם דאתדבק ביה בקודשא בריך הוא. נפק מניה משה, דקודשא בריך הוא לא אעדי מניה לעלמין, ושכינתא אתדבקה בהדיה (בראשית כ"א ע"ב) תדיר, ופאה וזולקיה.

186. (שמות ב') ונתהר האשה ותלד בן ותרא אותו כי טוב הוא. מאי כי טוב הוא. אמר רבי זויא, דאתיליד מהול. בגין, דרוא דברית, טוב אקרי, דכתיב, (ישעיה ג) אמרו צדיק כי טוב.

187. רבי יוסי אמר, נהירו דשכינתא הנהיר ביה זומאת, דבשעתא דאתיליד אתמליא כל ביתא נהורא, דכתיב ותרא אותו כי טוב הוא, וכתוב (בראשית א) וירא אלהים את האור כי טוב. ועל דא כי טוב הוא כתיב, וכלא הוה.

188. ותצפנהו שלשה ירחים, ג' ירחים מאי קא מיירי. אמר ר' יהודה, רמז הוא דקא רמז, דלא אשתמודע משה בזהרא עלאה, עד ג' ירחים. דכתיב, (שמות י"ט) בחדש השלישי, דהא כדן אתיהיבת תורה על ידו, ושכינתא אתגליא, ושריא עלוי לעיניהון דכלא, דכתיב, (שמות י"ט) ומשה עלה אל האלהים ויקרא אליו יי'. (שמות ב') ולא יכלה עוד הצפינו, דעד ההוא שעתא, לא אשתמודע מלוליה בקודשא בריך הוא, וכתוב משה ידבר והאלהים יענו בקול.

189. ותקח לו תבת גומא, רמז על הארון, דלוחות קיימא עאלין בגויה, תיבת גומא, ארון הברית איהו. ותחמרה בחמר ובזפת (דההיא תיבה דאיהו) דהא הארון הוה מזוופה מלגו ומלבר. רבי יהודה אמר, דא היא

מצפה מבפנים ומבחוץ. רבי יהודה אמר, זוהי התורה שהחמירה הקדוש ברוך הוא במצוות עשה ובמצוות לא תעשה.

190. ותשם בה את הילד, אלו ישראל, כמו שנאמר (הושע יא) כי נער ישראל ואהבהו. ותשם בסוף – שלא היו מצוות התורה חמור לעשות עד סוף, שנכנסו ישראל לארץ לסוף ארבעים שנה. על שפת היאר – על מאמר של אותם שמורים תורה וחקקה לישראל. (רבי חזקיה אמר, כך למדנו).

191. דבר אחר וילך איש – זה הקדוש ברוך הוא, שכתוב ה' איש מלחמה. מבית לוי – זה הקדוש ברוך הוא, המקום שהחכמה העליונה ואותו נהר מתחברים באחד ולא נפרדים לעולמים. מבית לוי – שהשרה לויתן (כל שמחה) לשמחה בעולם, זהו שכתוב (תהלים קד) לויתן זה יצרת לשחק בו. ויקח את בת לוי – זה הקדוש ברוך הוא, מקום שאור הלבנה מאיר.

192. ותהר האשה ותלד בן. האשה ודאי, כמו שנאמר לזאת יקרא אשה. בתחלה בת לוי, וכך זה ודאי. וכי בת לוי בתחלה ועכשו אשה? אלא כך זה בודאי, וכך למדנו, עד שלא הוודגה אשה, היא נקראת בת פלוני. אחר שהוודגה, נקראת אשה. וכאן בת ואשה, דרגה אחת היא.

193. ותצפנהו שלשה ירחים – אלו שלשת הירחים שהדין הקשה שרוי בעולם, ואלו הם: תמוז, אב וטבת (שבת). מה משמיע? שעד שלא ירד משה לעולם, הוא היה מצוי למעלה, ועל זה הוודגה בו שכינה מיום שנולד. מכאן, אמר רבי שמעון, שרוחות הצדיקים מצויות הן למעלה עד שלא יורדות לעולם.

194. ולא יכלה עוד הצפינו וגו'. מה זה ותקח לו תבת גמא? שכסתה אותו בסמיניה להיות שמור מאותם הדגים של הים ששטים

אורייתא, דהוזמירה קודשא בריך הוא במצוות עשה ובמצוות לא תעשה.

190. ותשם בה את הילד, אלו ישראל, כמה דאת אמר (הושע י"א) כי נער ישראל ואהבהו. ותשם בסוף דלא הוו פקודי אורייתא זומרא למעבד, (ויקרא רפ"ו ע"א) עד סוף, דעאלו ישראל לארעא, לסוף ארבעין שנין. על שפת היאור: על מימרא דאינון דבורים אורייתא וזוקה לישראל. (נ"א רבי חזקיה אמר הכי אוליפנא)

191. דבר אחר וילך איש, דא קודשא בריך הוא, דכתיב, (שמות ט"ו) יי' איש מלחמה. מבית לוי, דא קודשא בריך הוא, אתר דזוכמה עלאה, והוא נהר, מתזבזב כזדא, ולא מתפרשין לעלמין. מבית לוי דאשרי לויתן (נ"א כל חידו) לזידו בעלמא, דא הוא דכתיב, (תהלים ק"ד) לויתן זה יצרת לשחק בו. ויקח את בת לוי, דא קודשא בריך הוא, אתר דנהירו דסיגרא נהיר.

192. ותהר האשה ותלד בן. האשה ודאי, כמה דאת אמר (בראשית ב') לזאת יקרא אשה. בקדמיתא בת לוי, והכי הוא ודאי, וכי בת לוי בקדמיתא, (דף י"ב ע"א) והשתא אשה. אלא הכי הוא ודאי, והכי אוליפנא, אתתא עד לא אודווגת, אתקריאת בת פלוני, בתר דאודווגת אתקריאת אשה. והכא, בת, ואשה, וכלה, זוד דרגא איהו.

193. (שמות ב') ותצפנהו (בראשית ל"א ע"ב) שלשה ירחים. אלן תלת ירחין, דדינא קשיא שריא בעלמא ובאי נינהו. תמוז, אב, טבת, (נ"א שבט) מאי משמיע. דעד לא גזזת משה לעלמא, שכיז הוה איהו לעילא, ועל דא אודווגת ביה שכינתא, מיומא דאתיליד. מכאן אמר רבי שמעון, ריוזיהון דצדיקיא, (ויחי ר"ב ע"ב) שכיזין אינון לעילא, עד לא יוזתון לעלמא.

194. (שמות ב') ולא (שלח ל"ח קע"ד ע"א) יכלה עוד הצפינו וגו'. מאי ותקח לו תבת גומא. דזופת ליה

בֵּים הַגָּדוֹל, שְׁכָנוֹת (תהלים קד) שֶׁם רִמְשׁ וְאִין מִסְפָּר. וְהִיא כְּסִתָּה אוֹתוֹ לְהִיּוֹת שְׁמוֹר מִהֶם בְּכִסּוּי [בְּצֹד הַיּוֹבֵל] [טִיסַת הַרוֹכֵל] [טס הַכְּבֹד] נִכְבֵּד שֶׁל שְׁנֵי גִּוְנִים, לְבָן וְשָׁחֹר, וְהִנִּיחָה אֶת מֹשֶׁה בִּינֵיהֶם שְׂיָדָע עִמָּהֶם, מִשּׁוֹם שֶׁעֲתִיד לְעֹלוֹת [בִּינֵיהֶם] פֶּעַם אַחֶרֶת לְקַבֵּל תּוֹרָה.

195. וְתִרְדּוּ בַּת פֶּרַעַה לְרוֹחוֹן עַל הַיָּאֹר – זוֹהִי שְׁבָאָה מִצֵּד הַשְּׁמַמָּל שֶׁל הַדִּין הַקָּשָׁה, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (שְׁמוֹת כ) לְרוֹחוֹן עַל הַיָּאֹר. עַל הַיָּאֹר דּוֹקָא, וְלֹא עַל הַיָּם.

196. וְאִם תֵּאמַר, וְהָיָה כְּתוּב וּמִטָּף אֲשֶׁר הִכִּיתָ בּוֹ אֶת הַיָּאֹר, וּמִשָּׁה לֹא הִכָּה אֶלָּא עַל הַיָּם, וְקִרְאוּ לוֹ יָאֹר? אֶלָּא יָאֹר הִיא שְׁהִכָּה אַהֲרֹן עַל יְדֵי מֹשֶׁה, וְהַחֲשִׁיב אוֹתוֹ הַכְּתוּב שֶׁהוּא עָשָׂה זֹאת.

197. כְּמוֹ זֶה וַיִּמְלֹא שְׁבַעַת יָמִים אַחֲרֵי הַכּוֹת ה' אֶת הַיָּאֹר. וְאַהֲרֹן הִכָּהוּ. אֶלָּא עַל שְׁבַע מִצְד הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא קִרְאוּ הַכְּתוּב אַחֲרֵי הַכּוֹת ה', אַחֲרֵי כֵן קִרְאוּ בְּשֵׁם מֹשֶׁה. וְנִעְרַתִּיהָ הַלְכָתָה עַל יַד הַיָּאֹר – אֵלּוּ שְׁאָר הַמַּחֲנוֹת שְׁבָאִים מִהֲצֵד הָיָה.

198. וְתִפְתַּח וְתִרְאֶהוּ אֶת הַיָּלֵד. וְתִרְאֶהוּ? וְתִרְאֶה הִיא צְרִיף (לְכַחַב!) מִה זֶה וְתִרְאֶהוּ? אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֵין לָךְ דְּבַר בְּתוֹרָה שְׁאֵין בּוֹ סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים וְנִכְבְּדִים. אֶלָּא כֵּן לְמַדְנֹה, רִשָּׁם הַמֶּלֶךְ וְהַגְבִּירָה נִמְצָא בּוֹ, וְהוּא רִשָּׁם שֶׁל וְאִי"ו ה"א. וּמִיָּד – וְתַחֲמַל עָלָיו וְגו'. עַד כָּאן לְמַעְלָה. מִכָּאן וְלַהֲלָא לְמַטָּה, חוּץ מִהַכְּתוּב הָיָה.

199. וְתִתְצַב אַחֲתוֹ מִרְחוֹק וְגו'. וְתִתְצַב אַחֲתוֹ, אַחֲתוֹ שֶׁל מִי? אַחֲתוֹ שֶׁל אוֹתוֹ שְׁקִירָא לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל אַחֲתוֹ, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (שִׁיר ה) פִּתְחִי לִי אַחֲתִי רַעֲיָתִי. מִרְחוֹק, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר מִרְחוֹק ה' נִרְאָה לִי.

בְּסִימְנָהָ, לְמַדְנֵי זְטִיר מֵאִינוֹן גִּוְנֵי יָמָא, דְּשִׂאטִּין בְּיָמָא רַבָּא, דְּכַתִּיב, (תהלים ק"ד) שֶׁם רַבִּישׁ וְאִין מִסְפָּר. וְהִיא זֻפְתָּ לִּיהָ, לְמַדְנֵי זְטִיר מִנִּייהָ, בְּזֻפּוֹ (בִּסְטָרָא דִּיבֹלָא) (נ"א דְטִיסַת רֹכֵלָא) (נ"א דְטִיס רֹבִילָא) יִקְרָא, דְּתִרְיִן גִּוְנֵי זְטִיר וְאוֹכֵם, וְאִינוֹן לִיהָ לְמִשָּׁה בִּינִייהָ, דְּיִשְׁתַּבְּחוּ דְּעִמָּהוֹן, בְּגִין דְּזִמִּין לְסַלְקָא (בִּינִייהוּ) וְזִמְנָא אַוְרָא, לְקַבֵּל אִוְרִייתָא. (שְׁמוֹת ב')

195. וְתִרְדּוּ בַּת פֶּרַעַה לְרוֹחוֹן עַל הַיָּאֹר. דֹּא אִיהִי דְּאִתִּיא מִסְטָרָא דְּשְׁמַמָּל דְּדִינָא קָשִׁיא, כְּמוֹהָ דְּאִתִּיא אָמַר, לְרוֹחוֹן עַל הַיָּאֹר, עַל הַיָּאֹר דְּיִקָּא, וְלֹא עַל הַיָּם.

196. וְאִי תִימָא, וְהִיא כְּתִיב, (שְׁמוֹת י"ז) וּמִטָּף אֲשֶׁר הִכִּיתָ בּוֹ אֶת הַיָּאֹר, וּמִשָּׁה לֹא מִזֵּנָא אֶלָּא יָמָא, וְקִרְיִיהָ יָאֹר. אֶלָּא יָאֹר הוּא דְּמִזֵּנָא אַהֲרֹן עַל יְדֵי דְּמִשָּׁה, וְשִׁוְיָהָ קָרָא דְּאִיהוּ עֲבִיד.

197. כְּהִיא גִּוְנָא, (שְׁמוֹת ז') וַיִּמְלֹא שְׁבַעַת יָמִים אַוְרִי הַכּוֹת ה' אֶת הַיָּאֹר. וְאַהֲרֹן הִכָּהוּ. אֶלָּא עַל דְּאִתִּיא מִסְטָרָא דְּקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, קִרְיִיהָ קָרָא אַוְרִי הַכּוֹת ה', לְבַתֵּר קִרְיִיהָ בְּשִׁמָּא דְּמִשָּׁה. וְנִעְרַתִּיהָ הוֹלְכוֹת עַל יַד הַיָּאֹר, אֵלּוּ שְׁאָר מִשְׁרִיין דְּאִתִּיין מִסְטָרָא דֹּא.

198. (שְׁמוֹת ב') וְתִפְתַּח וְתִרְאֶהוּ אֶת הַיָּלֵד. וְתִרְאֶהוּ? וְתִרְאֶה מִבְּעֵי לִיהָ. מֵאִי וְתִרְאֶהוּ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, לִית לָךְ מִלָּה בְּאוֹרִייתָא, דְּלִית בָּהּ רִזִּין עֲלֵאִין וְיִקְרִיין. אֶלָּא הִכִּי אוֹלִיפְנָא, רְשִׁימָא דְּמִלְכָּא וּמִטְרוֹנִיתָא אֲשִׁיתְכוּז בִּיהָ, וְאִיהוּ רְשִׁימָא דְּוָא"ו ה"א. וּמִיָּד וְתִתְּמוֹל עָלָיו וְגו'. עַד כָּאן לְעִילָא, מִכָּאן וְלַהֲלָא לְתַתָּא, בְּרַ מִהֵאִי קָרָא.

199. (שְׁמוֹת ב') וְתִתְצַב אַוְרִי מִרְחוֹק וְגו'. וְתִתְצַב אַוְרִי, אַוְרִי דְּמֵאֵן. אַוְרִייתָהּ, דְּהִיּוּא דְּקָרָא לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל אַוְרִי. כְּמוֹהָ דְּאִתִּיא אָמַר, (שִׁיר הַשִּׁירִים ה) פִּתְחִי לִי אַוְרִי רַעֲיָתִי. מִרְחוֹק: כְּמוֹהָ דְּאִתִּיא אָמַר (יִרְמִיָּה ל"א) מִרְחוֹק ה' נִרְאָה לִי.

200. [איך] משמע שאותם צדיקים, עד שלא ירדו לעולם, נודעים הם למעלה אל הכל, וכל שבן משה. ומשמע גם בן שנשמות הצדיקים נמשכות ממקום עליון, כמו שבארנו, וסוד הדבר למדנו, שמשמע שיש לנשמה אב ואם, כמו שיש לגוף אב ואם בארץ, ומשמע שבכל הצדדים, בין למעלה בין למטה, הכל בא מזכר ונקבה ונמצאים. והרי בארו את הסוד, שבתוב תוצא הארץ נפש חיה. הארץ – זו כנסת ישראל. נפש חיה – נפש של אדם הראשון העליון כמו שנתבאר. בא רבי אבא ונשקו. אמר, ודאי יפה אמרת, וכך הוא ודאי. אשרי חלקו של משה הנביא הנאמן על כל שאר נביאי העולם.

201. דבר אחר ותתעב אחתו – זוהי חכמה, כמו שנאמר (משלי ז) אמר לחכמה אחתי את. אמר רבי יצחק, מעולם לא העברה (התעוררה) מדת הדין מן העולם, שהרי בשעה שהיו ישראל חוטאים, היה הדין מקטרג עמם, ואז ותתעב אחתו מרחק, כמו שנאמר מרחוק ה' נראה לי.

202. ותד בת פרעה לרחץ על היאר. בשעה שהיו ישראל פוסקים מן התורה, מיד – ותד בת פרעה לרחץ על היאר. היתה יודעת מדת הדין לרחץ מדם ישראל על עלבון התורה. ונערתיה הלכת על יד היאר – אלו האמות שהם הולכים ורודפים אחריהם. על יד היאר – על סבת עלבון התורה, ואותם שמורים (שישנים) בה, שרפו ידיהם ממנה.

203. אמר רבי יהודה, כל דברי העולם תלויים בתשובה ובתפלה שמתפלל אדם לקדוש-ברוך-הוא, וכל שבן מי ששופך דמעות בתפלתו, שאין לך שער שלא נכנסים אותו דמעות. מה כתוב? ותפתח ותראהו את הילד. ותפתח – זו שכינה

200. (מאי) משמע, דאינון זכאין, עד לא נזותו לעלמא, אשתמודעאן אינון לעילא, לגבי כלא, וכל שכן משה. ומשמע גמי, דנשמותהון דצדיקיא, אתמישכו מאתר עלאה, כמה דאוקימנא. ורוא דמלה אוליפנא, דמשמע, דאב ואם אית לנשמותא, כמה דאית אב ואם לגופא בארעא, ומשמע, דבכל סטרין, בין לעילא, בין לתתא, מדכר ונקבא אתיין כלא ומשתכזי. והא אוקמוה רוא, דכתיב, תוצא הארץ נפש חיה. הארץ: דא כנסת ישראל. נפש חיה: (ויקרא ל"ט ע"ב) נפשא דאדם קדמאה עלאה, כמה דאתמר. אתא רבי אבא ונשקיה. אמר ודאי שפיר קאמרתי, והכי הוא ודאי זכאה וזולקיה דמשה נביאה מיהימנא, על כל שאר נביאי עלמא. (ע"כ).

201. (סתרי תורה) דבר אזור ותתעב אזורותו דא היא זוכמה, כמה דאת אמר, (משלי ז) אבזר לזוכמה אזורתי את. אמר רבי יצחק, מעולם לא אתעדאית (נ"א אתער) גזרת דינא מעלמא, דהא בכל שעתא דהיו ישראל זוטאן, הוה דינא מקטרגא עמיהון, וכדין, ותתעב אזורותו מרזוזק. (ד"א מרחוק) כמה דאת אמר מרזוזק ה' נראה לי. (ע"כ)

202. ותד בת פרעה לרחוץ על היאור. בשעתא דהיו פסקי ישראל מאורייתא, מיד ותד בת פרעה לרחוץ על היאור. הוה נזותת מדת הדין, (דף י"ב ע"ב) לאסתזאא מדמא דישראל, על עלבונה דאורייתא. ונערתיה הולכות על יד היאור, אלן אומיא, דאינון אלן ורדפין אבתרייהו, על יד היאור, על סבת עלבונה דאורייתא, ואינון דמורים (נ"א דמיון) בה, דרפו ידייהו מינה.

203. אמר רבי יהודה, כל מלין דעלמא, תליין בתשובה, ובצלותא דעלי בר נש לקודשא בריה הוא, וכל שכן, מאן דאשיר דמעין בצלותיה, הלית לך תרעא, דלא עאלין אינון דמעין. מה כתיב ותפתחו ותראהו את הילד. ותפתחו, דא שכינתא, דקיימא

שְׁעוֹמֶדֶת עַל יִשְׂרָאֵל כָּאֵם עַל הַבָּנִים, וְהִיא תָּמִיד פּוֹתַחַת בְּזִכּוֹתֵם שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

204. בֵּינָן שִׁפְתָּחָה – וְתִרְאֶהוּ אֶת הַיֶּלֶד, יֶלֶד שְׁעִשׂוּעִים, שֶׁהֵם יִשְׂרָאֵל, שְׁמִתְחַטָּאִים לִפְנֵי מַלְכָם (מַאֲבִיהֶם) בְּכֹל, וּמִיד שְׁמִתְחַנְנִים לִפְנֵי הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא, חוֹזְרִים בְּתִשׁוּבָה וּבֹכִים לִפְנֵי כְּמוֹ בֶּן שְׂבֻכָה לִפְנֵי אָבִיו. מַה כְּתוּב? וְהִנֵּה נָעַר בָּכָה. בֵּינָן שְׂבֻכָה, הָעֶבְרִי (נִשְׁתַּבְּרוּ) כָּל הַגְּזֻרוֹת הָרְעוֹת שֶׁל הָעוֹלָם. מַה כְּתוּב? וְתַחֲמַל עָלָיו, הַתְּעוֹרְרָה עָלָיו בְּרַחֲמִים וּרְחֻמָּה עָלָיו.

205. וְתֹאמַר מִי־לִדֵּי הָעֶבְרִים זֶה, שֶׁהֵם רַבִּי לֵב, וְלֹא מִי־לִדֵּי הָעֶבְרִים שֶׁהֵם קָשִׁי עֶרְף וְקָשִׁי לֵב. מִי־לִדֵּי הָעֶבְרִים רַבִּי לֵב מֵאֲבוֹת וּמֵאֲמָהוֹת לְשׁוֹב לִפְנֵי רְבוּנָם. וְתִקְרָא אֶת אִם הַיֶּלֶד, שֶׁהִיָּתָה בּוֹכָה. זֶהוּ שְׂבֻכָה (יִרְמִיָּה ל"א) קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע נְהִי בְּכִי תִמְרוּרִים רָחַל מִבְּכָה עַל בְּנֵיהָ וְגו'. הוּא בּוֹכָה, וְאִם הַיֶּלֶד הִיא בּוֹכָה.

206. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, לְעֵתִיד לְבָא מַה כְּתוּב? בְּבֹכִי יָבֹאוּ וּבְתַחֲנוּנִים וְגו'. מַהוּ בְּבֹכִי יָבֹאוּ? בְּזִכּוֹת בְּכִי שֶׁל אִם הַיֶּלֶד, שֶׁהִיא רָחַל, יָבֹאוּ וְיִתְכַנְּסוּ מֵהַגְּלוּת. וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק, הַגְּאֻלָּה שֶׁל יִשְׂרָאֵל לֹא תִלְוֶיהָ אֲלָא רַק בְּבֹכִי, בְּשִׁישְׁלָמוֹ וְיִכְלוּ בְּכִי הַדְּמָעוֹת שְׂבֻכָה עָשׂוּ לִפְנֵי אָבִיו, שְׂבֻכָה (בְּרֵאשִׁית כ"ז) וְיִשָּׂא עָשׂוּ קֶלֶד וְיִבְכּוּ. [אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אוֹתוֹ בְּכִי שְׂבֻכָה עָשׂוּ וְאוֹתָן דְּמָעוֹת הוֹרִידוּ אֶת יִשְׂרָאֵל לַגְּלוּת. בֵּינָן שִׁיכְלוּ אוֹתָן דְּמָעוֹת בְּבֹכִיהָ שֶׁל יִשְׂרָאֵל, יִצְאוּ מִגְּלוּתוֹ, זֶהוּ שְׂבֻכָה (יִרְמִיָּה ל"א) בְּבֹכִי יָבֹאוּ וּבְתַחֲנוּנִים אוֹבִילָם.

207. וַיִּפֶּן כֹּה וְכֹה, רָאָה בְּאוֹתָן חֲמִשִּׁים אוֹתִיּוֹת שְׁמִיחִדִּים אוֹתוֹ יִשְׂרָאֵל בְּכֹל יוֹם שֶׁמַּע יִשְׂרָאֵל פְּעָמִים, שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם כ"ה פְּעָמִים, וְלֹא רָאָה אוֹתָם בּו. וַיִּפֶּן כֹּה וְכֹה וְגו'. כֹּה וְכֹה, אָמַר רַבִּי אַבָּא, כֹּה – רָאָה אִם הָיוּ בּו מַעֲשִׂים כְּשֵׁרִים. וְכֹה – אִם עֲתִיד לְצַאת מִמֶּנּוּ בֶּן מַעְלָה. מִיָּד – וַיֵּרָא כִּי אֵין אִישׁ. רָאָה

עָלֶיהָ דִּישְׂרָאֵל, כְּאִמָּא עַל בְּנֵיהָ, וְהִיא פְּתוּחָה תְּדִיר בְּזִכּוֹתֶיהֶן דִּישְׂרָאֵל.

204. בֵּינָן שִׁפְתָּחָה, וְתִרְאֶהוּ אֶת הַיֶּלֶד, (יִרְמִיָּה ל"א) יֶלֶד שְׁעִשׂוּעִים. דְּאֵינָן יִשְׂרָאֵל, דְּמִתְחַטָּאִין קָמִי מַלְכִּיהוֹן (נ"א מַאֲבִיהוֹן) בְּכֹלָא, וּמִיָּד דְּמִתְחַנְנִין קָמִי קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הַדְּרִי בְּתִשׁוּבָה, וּבְכָאֵן קָמִיָּה, כְּבָרָא דְּבְכִי קָמִי אָבִיו, מַה כְּתִיב, וְהִנֵּה נָעַר בּוֹכָה. בֵּינָן דְּבְכִי, אֲתַעֲדוּ (ס"א מִתְתַּבְּרִי) כָּל גְּזֻרִין בִּישְׁתִּין דְּעַלְמָא, מַה כְּתִיב וְתַחֲמוֹל עָלָיו, אֲתַעֲרַ עָלָיו בְּרַחֲמִים, וּבְרַחֲמִים לִיה.

205. וְתֹאמַר מִי־לִדֵּי הָעֶבְרִים זֶה, דְּאֵינָן רַבִּי לְבָא, וְלֹא מִי־לִדֵּי הָעֶבְרִים כּוֹכְבִּים וּמוֹלֹת, דְּאֵינָן קָשִׁי קְדָל, וְקָשִׁי לְבָא. מִי־לִדֵּי הָעֶבְרִים רַבִּי לְבָא מֵאֲבִיהֶן וּמֵאֲמָהֶן לְאֲתָבָא קָמִי מֵאֲרִיָּהוֹן. וְתִקְרָא אֶת אִם הַיֶּלֶד, שֶׁהִיָּתָה בּוֹכָה, הִדָּא הוּא דְּכְתִיב, (יִרְמִיָּה ל"א) קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע נְהִי בְּכִי תִמְרוּרִים רָחַל מִבְּכָה עַל בְּנֵיהָ וְגו', הוּא בּוֹכָה וְאִם הַיֶּלֶד הִיא בּוֹכָה.

206. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, לְזִמְנָא דְּאֲתִי מַה כְּתִיב, (יִרְמִיָּה ל"א) בְּבֹכִי יָבֹאוּ וּבְתַחֲנוּנִים וְגו'. מַהוּ בְּבֹכִי יָבֹאוּ? בְּזִכּוֹת בְּכִי דְּאִם הַיֶּלֶד, שֶׁהִיא רָחַל, יָבֹאוּ וְיִתְכַנְּשׁוּן מִן גְּלוּתָא. וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק, פּוֹרְקָנָא דִּישְׂרָאֵל לֹא תִלְוֶיהָ אֲלָא בְּבֹכִי, כֹּד יִשְׁתַּלְּמוּן וְיִכְלוּן, בְּכִי דְּמָעוֹת דְּבְכָה עָשׂוּ קָמִי אָבִיו, דְּכְתִיב, (בְּרֵאשִׁית כ"ז) וְיִשָּׂא עָשׂוּ קֶלֶד וְיִבְכּוּ. (אָמַר רַבִּי יוֹסִי אוֹתוֹ בְּכִי דְּבְכָה עָשׂוּ) וְאֵינָן דְּמָעִין, אֲזִיזִיתוּ לִישְׂרָאֵל בְּגְלוּתִיהָ. בֵּינָן דִּיכְלוּן אֵינָן דְּמָעִין בְּבֹכִיהָ דִּישְׂרָאֵל, יִפְקוּן מִגְּלוּתִיהָ, הִדָּא הוּא (יִרְמִיָּה ל"א) דְּכְתִיב בְּבֹכִי יָבֹאוּ וּבְתַחֲנוּנִים אוֹבִילָם.

207. (שְׁמוֹת ב') וַיִּפֶּן כֹּה וְכֹה. זִמְנָא בְּאִלִּין ז' אֲתוּוּן, דְּמִיִּזְדִּין לִיה יִשְׂרָאֵל בְּכֹל יוֹמָא, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל פְּעָמִים, דְּאִית בְּהוֹן כ"ה תְּרִי זְמַנִּי, וְלֹא זִמְנָא בֵּיתָה. וַיִּפֶּן כֹּה וְכֹה וְגו'. כֹּה וְכֹה, אָמַר רַבִּי אַבָּא, כֹּה זִמְנָא, אִי הָיוּ בֵּיתָה עוֹבְדִין דְּכִשְׁרָן. וְכֹה אִי זְמִין לְנִפְקָא מִנֵּיהָ בְּרָא מַעְלִיא, מִיָּד וַיֵּרָא כִּי אֵין אִישׁ. זִמְנָא בְּרוּזוֹ קוֹדֶשָׁא, דְּלֹא זְמִין לְנִפְקָא מִנֵּיהָ בְּרָא מַעְלִיא.

ברוך הקדש שלא עתיד לצאת ממנו בן מעלה.

208. שאמר רבי אבא, כמה רשעים הם בעולם שמוציאים בנים מעלים יותר מאותם צדיקים, ואותו בן מעלה שיוצא מן הרשע הוא מעלה יותר, להיות טהור מטמא, אור מתוך חשכה, חכמה מתוך טפשות, וזהו המעלה מהכל.

209. וירא וירא של באן, הכל ברוח הקדש הסתפל וראה, ומשום כך הסתפל והרג אותו, והקדוש ברוך הוא סבב הכל ללכת לאותה באר, כמו שהלך יעקב לאותה באר, שבתוב וישב על הבאר. ביעקב כתוב (בראשית כט) וירא והנה באר. במשה כתוב וישב בארץ מדן וישב על הבאר. משום שמושה ויעקב, אף על גב שבדרגה אחת היו, התעלה משה בזה יותר ממנו.

210. רבי יוסי ורבי יצחק היו הולכים בדרך. אמר רבי יוסי, אותה באר שראה יעקב וראה משה, האם זו היתה אותה באר שחפרו אברהם ויצחק? אמר לו, לא. אלא בשעה שנברא העולם, נבראה הבאר הזאת, ובערב שבת בין השמשות נברא הפה שלה, וזהו הבאר שראו יעקב ומשה.

211. משנה. אותם רודפי אמת, אותם המבקשים סוד האמונה, אותם שדבקים בקשר נאמן, אותם שיוצאים דרכי המלך העליון, קרבו ושמעו.

212. בשעלו שנים ויצאו למול אחד, מקבלים אותו בין שתי זרועות. שנים יורדים לשלשה (למשה) הם שנים, אחד מהם הוא שדה תפוחים קדושים, מהבאר הזאת יושבים [שנים] ויושבים המושב שהנביאים (בניו) יונקים מהם. אחד בניניהם הוא חבור של הכל, והוא נוטל מהכל.

213. אותה באר קדושה עומדת תחתיהם, שדה תפוחים [הקדושים] היא. מהבאר היא נשקים העדרים שרעה משה במדבר, מהבאר הזאת נשקו העדרים שברר יעקב

208. דאמר רבי אבא, כמה זוייבין אינן בעלמא, דמפקי בני מעללי, יתיר מאינן זכאין. והוא ברא מעללי דנפק מן זוייבא, איהו מעללי יתיר, למדהו טהור מטמא. נהורא מנו זשוכא. זוכמתא מנו טפשותא. ודא איהו מעללי מכלא.

209. וירא. וירא דהכא, כלל ברוח קודשא אסתכל וזמא, ובגין כך אסתכל ביה וקטל ליה, וקודשא בריה הוא סבב כלל, למחר להווא בירא, כמה דאול יעקב לגבי ההוא בירא, דכתיב, (שמות ב') וישב על הבאר. ביעקב כתיב, (בראשית כ"ט) וירא והנה באר. במשה כתיב, וישב בארץ מדן וישב על הבאר. בגין דמשה ויעקב, אף על גב דבדרגא זדא הוו, אסתלק משה בהאי יתיר מניה.

210. רבי יוסי ורבי יצחק הוו אולי באורזא. אמר רבי יוסי, ההוא באר דזמא יעקב, וזמא משה, אי דא הוה ההוא בירא, דזופר אברהם ויצחק. אמר ליה לאו. אלא, בשעתא דאתברי עלמא, אתברי האי בירא. ובערב שבת בין השמשות, אתברי פומא דיליה, והאי איהו באר דזמא יעקב ומשה.

211. מתניתין. אינן דרדפי קשויט, אינן דתבעי רזא דמהימנותא. אינן דאתדבכו בקשורא מהימנא. אינן דידעין אורזוי דמלכא עלאה. קריבו שמעו.

212. כד סליקו תרין, ונפקו לקדמות זור, מקבלין ליה בין תרין דרועין. תרין זוזתי לתלתא (נ"א לתתא) תרין אינן, זור מינייהו זקלא דתפוזין קדישין איהו מהאי בירא יתבי (תרין יתבי) מותבא דנביאי (ס"א בנוי) יקין בהו. זור מינייהו, זבורא איהו דכלל, איהו גטיל מכלל.

213. (דף י"ג ע"א) ההוא בירא קדישא, קאים תוזותיהו, זקלא דתפוזין קדישין איהו מהאי בירא אתשקין עדרייא, דרעי משה במדברא, מהאי בירא

כאשר ברר אותם לתוך חלקו כל אותן מרכבות וכל אותם בעלי הכנפים. שלשה עומדים רובצים על הבאר הזאת. באר זו מתמלאת מהם, ונקראת אדני, על זה כתוב (דברים ג) אדני אלהים אתה החלות וגו'. וכתוב (דניאל ט) והאר פניך על מקדשך השמים למען אדני, אדון כל הארץ, וזה שכתוב (יהושע ג) הנה ארון הברית אדון כל הארץ. בה גנוז מקור קדוש שנובע בה תמיד, וממלא אותה, שנקרא ה' צבאות. ברוך הוא לעולם ולעולמי עולמים. (ע"כ תוספתא)

214. ולכהן מדין שבע פנות ותבאנה ותדלנה וגו'. אמר רבי יהודה, אם באר זו שהיא באר יעקב, הרי כתוב בה (בראשית כט) ונאספו שמה כל העדרים וגללו וגו'. וכאן פנות יתרו לא הצטרכו את זה, אלא ותבאנה ותדלנה, בלי טרח אחר.

215. אמר רבי חייא, יעקב הזין אותה מן הבאר, שהרי כתוב, בשמחתכנסים שם כל העדרים, והשיבו את האבן. וביעקב לא כתוב וישב את האבן, שהרי לא הצטרף אחר כך, שהרי בתחלה המים לא היו עולים. כיון שבא יעקב, עלו המים אליו, ונמשה אף כך עלו המים אליו ואותה האבן לא היתה על פי הבאר, ומשום כך ותבאנה ותדלנה.

216. רבי אלעזר ורבי אבא היו הולכים מטבריה לצפורי. עד שהיו הולכים, פגע בהם יהודי אחד. התחבר עמם. אמר רבי אלעזר, כל אחד יאמר דבר תורה.

217. פתח הוא ואמר, (יחזקאל לו) ויאמר אלי הנבא אל הרוח הנבא בן אדם ואמרתי אל הרוח וגו'. מפסוק זה ידעתי מקום שהרוח יוצאת ממנו, וכי יכול היה יחזקאל לנבא על הרוח, והרי כתוב, אין אדם שולט ברוח לכלא את הרוח. אלא, בן אדם לא יכול לשלט ברוח, אבל הקדוש ברוך הוא הוא שולט בכל, ועל מאמרו היה מתנבא הנביא יחזקאל. ועוד, שהרי רוח היתה בגוף בעולם הזה, ולכן התנבא עליה מארבע רוחות באי

אתשקין עדרייא דבריר יעקב כד בריר לון לגו זולקיה כל אינון רתיכין, כל אינון מארי דגדרפין. תלת קיימין רביעין על האי בירא. האי בירא מנייהו אתמולי. אדני אתקרי, על דא כתיב, (דברים ג) אדני יי אתה הזולות וגו'. וכתוב (דניאל ט) והאר פניך על מקדשך השמים למען אדני, אדון כל הארץ, הדרא הוא דכתיב, (יהושע ג) הנה ארון הברית אדון כל הארץ. ביה גנוז מקור קדוש, דנביע ביה תדיר, ואמלי ליה, יי צבאות אקרי. בריר הוא לעולם ולעולמי עולמים. (ע"כ תוספתא)

214. ולכהן מדין שבע פנות ותבאנה ותדלנה וגו'. אמר רבי יהודה, אי בירא דא, איהו בירא דיעקב, הא כתיב ביה, (בראשית כ"ט) ונאספו שמה כל העדרים וגללו וגו'. והכא פנות יתרו לא אצטרכו להאי. אלא ותבאנה ותדלנה בלא טורח אחר.

215. אמר רבי זינא, יעקב אערי לה מן בירא, דהא כתיב, כד מתכנשי תמן כל עדרייא, והשיבו את האבן. וביעקב, לא כתיב וישב את האבן, דהא לא אצטרף לבתר כן, דהא בקדמיתא מיא לא היו סלקין, כיון דאתא יעקב, סליקו מיא לגביה, (ומשה אף הכי סליקו מיא לגביה) וההוא אבנא, לא הוה על פום בירא, ובגין כך ותבאנה ותדלנה.

216. ר' אלעזר ור' אבא הוו אזלי מטבריא לצפורי. עד דהוו אזלי, פגע בהו זוד יודאי, אתנובר בהדיהו, אמר רבי אלעזר, כל זוד לימא מלה דאורייתא.

217. פתחו איהו ואמר, (יחזקאל ל"ז) ויאמר אלי הנבא בן אדם הנבא אל הרוח ואמרתי אל הרוח וגו'. מהאי קרא ידענא, אתר דהרוח נפקא מניה, וכי יכול הוה יחזקאל לנבא על הרוח, והא כתיב (קהלתח) אין אדם שולט ברוח לכלוא את הרוח. אלא, בר נש לא יכול לשלטא ברוח, אבל קודשא בריך הוא איהו שולט בכלא, ועל מימריה הוה מתנבי יחזקאל. ותו דהא רווח הוה בגופא בהאי עלמא, ובגין כך אתנבי

הרות, מאותו מקום שנתתם בעמודי בארבעת הצדדים של העולם.

218. קפץ אותו יהודי לפניו, אמר לו, רבי אלעזר, מה ראית? אמר, דבר ראיתי. אמר לו, מה? אמר לו, רוח בני אדם אם מתלבש בגן עדן בלבוש של דיוקן בגוף של העולם הזה, היה לו לכתב: כה אמר ה' מגן עדן באי הרוח. מהו מארבע רוחות?

219. אמר לו, רוח לא יורדת לעולם הזה עד שעולה מהגן שבארץ לתוך הכסא שעומד על ארבעה עמודים. בין שעולה שם, נשאבת מתוך אותו הכסא של המלך, ויורדת לעולם הזה, הגוף נשל מארבעה צדדי העולם. אף הרוח כך נטלת מארבעה צדדי הכסא שמתקן עליהם.

220. אמר לו אותו האיש, הקפיצה שקפצתי לפניכם, דבר ראיתי מצד זה. משום שיום אחד הייתי הולך במדבר, וראיתי עץ אחד נחמד למראה ומערה אחת תחתיו. קרבתו אלי, וראיתי אותה מערה שמעלה ריחות מכל מיני ריחות של העולם. התחזקתי בעצמי ונכנסתי לאותה מערה, וירדתי במדרגות ידועות לתוך מקום אחד שהיו בו עצים גדולים וריחות ובשמים שלא יכולתי לסבל.

221. ושם ראיתי איש אחד, ושרביט אחד בידו, והיה עומד בפתח אחד. בין שראה אותי, תמה ועמד אלי. אמר לי, מה אתה עושה כאן ומאיפה אתה, אני פחדתי הרבה. אמרתי לו, מורי, אני מן החברים, וכך וכך ראיתי במדבר, ונכנסתי למערה הזו, וירדתי לכאן.

222. אמר לי, הואיל ואתה מן החברים, קח את הכתבים הקשורים הללו ותן אותם לחברים, אותם שידעים הסודות של רוחות הצדיקים. הבה בי באותו שרביט, ונרדמתי. בין כך ראיתי כמה חילות ומחנות בתוך

עליה, (בראשית ק"ל, ע"א במדרש הנעלם) מארבע רוחות בואי הרוח, מההוא אתר האתונם בסמכוני בארבע סטריין דעלמא.

218. דליג זהו יודאי קמיה, אמר ליה רבי אלעזר, מאי זמית. אמר מלה זמיתא. אמר ליה מאי היא. אמר ליה רוח בני אדם, אי אתלבש בגן עדן בלבושא דדיוקנא בגופא דהאי עלמא, הוה ליה למכתב, כה אמר ה' מגן עדן בואי הרוח, מהו מארבע רוחות.

219. אמר ליה, רוחא לא נזתא ליהאי עלמא, עד דסלקא מגנתא דארעא, לגו פורסייא, דקיימא (שמות ט"ו ע"ב) על ארבע סמכין. כיון דסלקא תמן, אסתאבא מגו ההוא פורסייא דמלכא, ונזתא ליהאי עלמא, גופא אתגטיל מארבע סטריי עלמא, רוחא אופ דכי אתגטיל מארבע סטריי דפורסייא, דמתתקנא עלייהו.

220. אמר ליה ההוא בר נש, דליגא דקא דליגא קמייכו, מלה זמיתא מהאי סטרא. בגין דיומא וזרא הויגא אויל במדברא, וזמיתא איגנא וזר דברג למוזוי, וזר מערתא תוזותיה, קריבגא גביה וזמיתא הוהיא מערתא, דסלקא ריזין מכל זיני ריזין דעלמא. אתתקנא בגרמאי ואעילגא בההיא מערתא, ונזיתגא בדרגין ידיען בגו דוכתא וזרא, דהו ביה אלגין סגיאין וריזין ובוסמין, דלא יכילגא למסבל.

221. ותמן זמיתא וזר בר נש, ושרביטא וזר בידיה. והוה קאים בזר פתוזא, כיון דזמא לי, תוה וקם לגבאי. אמר לי, מה אתה הכא, ובאן אתה, אנא דזיגלגא סגיא, אמיגא ליה, מארי, מן זברייא אנא, כך וכך זמיתא במדברא, ועאלגא בהאי מערתא, ונזיתגא הכא.

222. אמר לי, הואיל ומן זברייא אנתי, טול האי קיטרא דכתבא, והב ליה לזברייא, אינן דידעין ריזין דרוזיהון דצדיקיא (דף י"ג ע"ב) בטש בי בההוא שרביטא, ודביכגא. אדהכי, זמיתא כמה זיגלן

השנה שהיו באים בדרך לאותו מקום, ואותו איש הכה באותו שרביט ואמר, לכו בדרך של האילנות. בין כך שהיו חולכים, פרחו באויר ועלו, ולא ידעתי לאיפה. ושמעתי קולות של מחנות גדולים, ולא ידעתי מהיכן (לאיזה מקום) הוא. התעוררתי ולא ראיתי דבר, ופחדתי באותו מקום.

223. בין כך ראיתי אותו איש. אמר לי, ראית דבר? אמרתי לו, ראיתי בתוך שנותי כך וכך. אמר, באותה דרך חולכות רוחות הצדיקים לתוך הגן עדן להכנס לשם, ומה ששמעת מהם, הוא שעומדים בגן בדיוקן של העולם הזה, ושמחים ברוחות הצדיקים שנכנסים לשם.

224. וכמו שגוף נבנה בעולם הזה מקשר של ארבעה יסודות ומצטייר בעולם הזה, אף כך הרוח מצטירת בגן מקשר של ארבע רוחות שעומדות בגן. ואותה רוח מתלבשת שם ומצטירת מהם בציר של דמות הגוף שהצטייר בעולם הזה. ואלמלא אותן ארבע רוחות שהן אורים של הגן, הרוח לא מצטירת בציר כלל, ולא מתלבשת בהם.

225. אותן ארבע רוחות קשורות אלה באלה באחד, ואותה רוח מצטירת ומתלבשת בהן, כמו שהגוף מצטייר בקשרים של ארבעה יסודות העולם. ולכן מארבע רוחות באי הרוח, מאותן ארבע רוחות של גן עדן שהתלבשה והצטיירה בהן. ועכשו קח קשר זה של כתבים ולך לדרךך, ותן אותם לחברים.

226. בא רבי אלעזר ואותם החברים ונשקוהו בראשו. אמר רבי אלעזר, ברוך הרחמן ששלחך לכאן, שנדאי זהו ברור הדבר, והקדוש ברוך הוא הזמין לפי פסוק זה. נתן להם אותו צדור כתבים. כיון שנטל אותו רבי אלעזר ופתח אותו, יצא חדר אש והקיפו. ראה בו מה שראה, ופרח מידיו.

ומשיריין זו שיעתא, דהו אתיין באורזא, ליהוא דוכתא. והוא גברא בטש בהוא שרביטא, ואמר באורזא דאילני וכו'. אדהכי דהו אזלי, פרוזי באורא וסלקי, ולא ידענא לאן אתר. ושמענא קלין דמשיריין סגיאין, ולא ידענא מאן (o"א לאן אתר) איהו. אתערנא, ולא זמינא מירי, ודוויקנא בהוא אתר.

223. אדהכי, זומינא ליהוא בר נשי, אמר לי, זומית מירי, אמינא ליה, זומינא זו שיעתא כך וכך. אמר, בהוא ארזא אזלי רוזיהון דצדיקיא, זו גגתא דערן לאעלא תמן. ומה דשמעת מניהו, הוא דקיימי בגגתא בדיוקנא דהאי עקמא וזדאן ברוזיהון דצדיקיא דעאלין תמן.

224. וכמה דגופא אתבני בהאי עקמא, מקטורא דארבע יסודי, ואתציר בהאי עקמא. אוף הכי רוזא, אתציר בגגתא, מקטורא דארבע רוזין דקיימא בגגתא, והוא רוזא, אתלבשא תמן, ומתצירת מנייהו, בצירא דדיוקנא דגופא, דאתציר בהאי עקמא. ואלמלא אינון ארבע רוזין, דאינון אורין דגגתא, רוזא לא מתצירא בצירא כלל, ולא אתלבשא בהו.

225. אינון ד' רוזין, קטירין אלן באלין כוזא, והוא רוז אצציר ואתלבש בהו, כגוונא דגופא אתציר בקטורי, דד' יסודי עקמא. ובגין כך, מארבע רוזות בואי הרוז, מאינון ארבע רוזין דגן עדן, דאתלבשא ואתצירת בהו, והשתא טול האי קיטרא דכתבא וזיל לארזא, והב ליה לזובריא.

226. אתא רבי אלעזר, ואינון זובריא, ונשקוהו ברישיה, אמר רבי אלעזר, בריך רוזמנא, דשדרך הכא, דנדאי דא הוא ברירא דמלה, וקודשא בריך הוא אזמין לפומי האי קרא. יהב לון יהוא קיטרא דכתבא, כיון דנטל ליה רבי אלעזר, ופתח ליה, נפק אפוקתא דאשא, ואסוזר ליה, זומא ביה מה דזומא ופרוז מן ידוי.

227. בְּכָה רַבִּי אֶלְעָזָר, וְאָמַר מֵאֵן יָכִיל לְקַיֵּימָא בְּגִנְזֵימֵי דְּמִלְכָּא, (תהלים ט"ו) ה' מִי יִגְדֹר בְּאַהֲלָךְ מִי יִשְׁכֹּן בְּהַר קָדְשֶׁךָ. וְכָפֹה הָאִי אֹרְזָא, וְהָיָא שְׁעֵתָא דְּאֶעְרַעְנָא בָּךְ. וּבְהֵהוּא יוֹמָא הָוֵה זִדְדֵי רַבִּי אֶלְעָזָר, וְלֹא אָמַר כָּלּוּם לְזוּבְרֵימֵי, עַד דְּהָו אֲזַל, פִּגְשׁוּ בְּזוּד בִּירָא דְּמֵיָא, קַיֵּימוּ עָלֶיהָ, וְשִׁתּוּ בֶּן מֵיָא.

228. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֲשֶׁרִי חִלְקִים שֶׁל הַצְּדִיקִים. יַעֲקֹב בָּרַח מִלִּפְנֵי אָחִיו, וְהַזְדַּמְנָה לוֹ בָּאֵר. בֵּינוֹ שֶׁהָבֵאֵר רָאִתָּה אוֹתוֹ, הַמֵּים נוֹדְעוּ לְאֶדְוִינֵיהֶם וְעָלוּ אֵלָיו וְשָׁמְחוּ עִמּוֹ, וְשֵׁם הַזְדַּמְנָה לוֹ בַּת זִיגוֹ. מִשָּׁה בָּרַח מִלִּפְנֵי פְרַעֲהַ וְהַזְדַּמְנָה לוֹ אוֹתָהּ בָּאֵר, וְהַמֵּים רָאוּ אוֹתוֹ וְנוֹדְעוּ לְאֶדְוִינֵיהֶם וְעָלוּ אֵלָיו, וְשֵׁם הַזְדַּמְנָה לוֹ בַּת זִיגוֹ.

229. מַה בֵּין מִשָּׁה לְיַעֲקֹב? בְּיַעֲקֹב כְּתוּב (בראשית כט) וַיְהִי בֹאֶשֶׁר רָאָה יַעֲקֹב אֶת רַחֵל וְגו'. וַיֵּגֶשׁ יַעֲקֹב וַיְגַל אֶת הָאֵבֶן וְגו'. מַה כְּתוּב בְּמִשָּׁה? וַיָּבֹאוּ הָרַעִים וַיִּגְרְשׁוּם וַיִּקָּם מִשָּׁה וַיִּשְׁעֶן וְגו'. בּוֹדָאִי שֶׁמִּשָּׁה הָיָה יוֹדֵעַ, שֶׁכֵּיוֹן שֶׁרָאָה מֵיָם שְׁעוּלִים אֵלָיו, שֶׁשֵּׁם תִּזְדַּמֵּן לוֹ בַּת זִיגוֹ. וְעוֹד, שֶׁהָיָה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ לֹא זָזָה מִמֶּנּוּ לְעוֹלָמִים, וְכֵן הָיָה יוֹדֵעַ שֶׁצְּפוּרָה תִּהְיֶה בַּת זִיגוֹ. אָמַר מִשָּׁה, וְדָאִי יַעֲקֹב בָּא לִכְאֵן וְהַמֵּים עָלוּ אֵלָיו, וְהַזְדַּמֵּן לוֹ אֶדָם שֶׁהַכְּנִיסוּ לְבֵיתוֹ וְנָתַן לוֹ כָּל מַה שֶּׁצָּרִיקָה, אֵף אֲנִי כָךְ.

230. אָמַר אוֹתוֹ הָאִישׁ, כִּךְ לְמַדְנּוּ, שִׁיתְרוֹ הָיָה כְּמֹר לְכוֹכְבִּים וּמִזְלוֹת. בֵּינוֹ שֶׁרָאָה שְׂכּוֹכְבִּים וּמִזְלוֹת אֵין בָּהֶם מַמָּשׁ, נִפְרַד מִעֲבוּדָתָהּ. קָם הָעָם וְנָדָה אוֹתוֹ. בֵּינוֹ שֶׁרָאָה אֶת בְּנוֹתָיו, הָיוּ מְגֻרָשִׁים אוֹתָם, שֶׁהָיָה בְּהַתְחַלָּה הֵן הָיוּ רוּעוֹת צֶאֱנּוּ. בֵּינוֹ שֶׁרָאָה מִשָּׁה בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁעַל דְּבַר שֶׁל כּוֹכְבִּים וּמִזְלוֹת הָיוּ עוֹשִׂים כָּךְ, מִיד – וַיִּקָּם מִשָּׁה וַיִּשְׁעֶן וַיִּשְׁק אֶת צֶאֱנָם, וְנִעְשָׂה קִנְאִי לְקָדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּכָל.

231. אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר, אֵתָּה אֶצְלָנוּ, וְלֹא יוֹדְעִים אֶת שְׁמֶךָ. אָמַר, אֲנִי יוֹעֵזָר בֶּן יַעֲקֹב. בָּאוּ הַחֲבֵרִים וַיִּשְׁקוּהוּ. אָמְרוּ, וְמָה אֵתָּה

227. בְּכָה רַ' אֶלְעָזָר, וְאָמַר מֵאֵן יָכִיל לְקַיֵּימָא בְּגִנְזֵימֵי דְּמִלְכָּא, (תהלים ט"ו) ה' מִי יִגְדֹר בְּאַהֲלָךְ מִי יִשְׁכֹּן בְּהַר קָדְשֶׁךָ. וְכָפֹה הָאִי אֹרְזָא, וְהָיָא שְׁעֵתָא דְּאֶעְרַעְנָא בָּךְ. וּבְהֵהוּא יוֹמָא הָוֵה זִדְדֵי רַבִּי אֶלְעָזָר, וְלֹא אָמַר כָּלּוּם לְזוּבְרֵימֵי, עַד דְּהָו אֲזַל, פִּגְשׁוּ בְּזוּד בִּירָא דְּמֵיָא, קַיֵּימוּ עָלֶיהָ, וְשִׁתּוּ בֶּן מֵיָא.

228. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְכָפֹה זִוְלָקִיהוֹן דְּצַדִּיקֵיָא, יַעֲקֹב עָרַק מִקְבֵי אֲזוּזִי, וְאַנְדְּמֶן לִיה בִּירָא, כֵּיוֹן דְּבִירָא זִזְמָא לִיה, מֵיָא אֲשֶׁתִּבְמוּדְעוּ לְמֵאֲרִיהוֹן, וְסִלְקִין לְגַבִּיָּה, וְזוּדוֹ בְּהַדְרִיָּה, וְתַמְנָן אֲדוּוֹגָת לִיה בַּת זִיגִיָּה. מִשָּׁה עָרַק מִקְבֵי פְרַעֲהַ, וְאַנְדְּמֶן לִיה הָהוּא בִּירָא, וּבְמִיָּן זִזְמוּ לִיה, וְאֲשֶׁתִּבְמוּדְעוּ לְמֵאֲרִיהוֹן, וְסִלְקוּ לְגַבִּיָּה, וְתַמְנָן אֲדוּוֹגָת לִיה בַּת זִיגִיָּה.

229. מַה בֵּין מִשָּׁה לְיַעֲקֹב, יַעֲקֹב כְּתִיב בִּיה, (בראשית כ"ט) וַיְהִי בֹאֶשֶׁר רָאָה יַעֲקֹב אֶת רַחֵל וְגו'. וַיֵּגֶשׁ יַעֲקֹב וַיְגַל אֶת הָאֵבֶן וְגו'. מִשָּׁה מַה כְּתִיב בִּיה, וַיָּבֹאוּ הָרַעִים וַיִּגְרְשׁוּם וַיִּקָּם מִשָּׁה וַיִּשְׁעֶן וְגו'. בּוֹדָאִי יוֹדֵעֵן וְגו'. בְּזוּדֵי יוֹדֵעַ הָוֵה מִשָּׁה, כֵּיוֹן דְּזִזְמָא מֵיָא דְּסִלְקִין לְגַבִּיָּה, דְּתַמְנָן תִּזְדַּמֵּן לִיה בַּת זִיגִיָּה. וְתוֹ, דְּהָא רִיזוֹן קוֹדֶשָׁא, לֹא אֲתַעֲדִי מִנֵּיהַ לְעַלְמִין וּבִיה הָוֵה יוֹדֵעַ, דְּצְפוּרָה תִּהְיֶה בַּת זִיגִיָּה. אָמַר מִשָּׁה, וְדָאִי יַעֲקֹב אֵתָּה לְהִכָּא, וּבְמֵיָא סִלְקוּ לְגַבִּיָּה, אֲזַדְּמֶן לִיה בְּרַשׁ דְּאֶכְנִישׁ לִיה לְבֵיתִיהָ, וַיְהִי לִיה כָּל מַה דְּאֶצְטְרִיקָה. אֲנָא אוֹף הָכִי.

230. אָמַר הָהוּא בְּרַשׁ, הָכִי אוֹלִיפְנָא, דִּיתְרוֹ כּוֹמֵר לְכוֹכְבִּים וּמִזְלוֹת הָוֵה. כֵּיוֹן דְּזִזְמָא דְּכוֹכְבִּים וּמִזְלוֹת לִית בָּהּ מַמָּשׁוֹ. אֲתַפְרֵשׁ מִפּוֹלְזוֹנָא דִּילֵיהָ. קָמוּ עָמָא וְנִדְוָהוּ. כֵּיוֹן דְּזִזְמוּ בְּנִתִיָּה, הָווּ מִתְרַכֵּן לוֹן, דְּהָא בְּקַדְמִיתָא אֵינוֹן הָווּ רַעְאֵן עֲאֲנִיָּה. כֵּיוֹן דְּזִזְמָא מִשָּׁה בְּרוּזוֹ קוֹדֶשָׁא, דְּעַל מִלָּה דְּכוֹכְבִּים וּמִזְלוֹת הָווּ עַבְדֵי, מִיד וַיִּקָּם מִשָּׁה וַיִּשְׁעֶן וַיִּשְׁק אֶת צֶאֱנָם. וְאֲתַעֲבִיד קִנְאָה לְקוֹדֶשָׁא בְּרִיקָה הוּא בְּכָלָא.

231. אָמַר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר, אֲנִיתָ לְגַבֵּן, וְלֹא יוֹדְעָא (דף י"ד ע"א) שְׁמֶךָ. אָמַר, אֲנָא יוֹעֵזָר בֶּן יַעֲקֹב. אֵתוּ זִזְבְּרֵימֵי

אֶצְלָנוּ, וְאֵינוּ לֹא הֵינּוּ יוֹדְעִים אוֹתָךְ? הֲלֹכִי
בְּאֶחָד כָּל אוֹתוֹ הַיּוֹם, וְלִיּוֹם אַחֵר לֹא אוֹתוֹ
שֶׁלֹּשָׁה מִיָּלִין, וְהִלֵּךְ לְדֶרֶכּוֹ.

וְנִשְׁקוּדוֹ, אָמְרוּ, וּמִה אֵת לָצֶבֶן, וְלֹא הוֹיֵן יִדְעִין בָּךְ.
אֲזָלוּ בְּזוּדָא כָּל הָהוּא יוֹמָא לְיוֹמָא אַחֲרָא אִפּוּהוּ תַּלְתָּ
מִיָּלִין, וְאֲזָלוּ לְאוֹרְזוּתָהּ.

232. וְתִּאמְרוּן אִישׁ מִצָּרֵי הַצִּילָנוּ. רַבִּי זוּרִיא
אָמַר, הָא אֻקְמוּהָ זִבְרִיָּא, דְּנִצְנָצָא בְּהוּ רוּחַ קוֹדֶשׁ, וְאָמְרוּ, וְלֹא יָדְעוּ מִה אָמְרוּ. לָכֵן נָשִׁי, דְּהָהוּ יִתִּיב
בְּמִדְבָּרָא, וְהוּ יוֹמִין דְּלֹא אָכַל בְּשָׂרָא. יוֹמָא זוּד אֶתָּא
דּוּבָא לְנִטְלָא זוּד אִימְרָא, עֵרֶק אִימְרָא, וְדוּבָא
אֲבִתְרִיָּה, עַד דְּמִטּוֹ לָצֶבֶן הָהוּא בְּרַשִׁי לְמִדְבָּרָא, וְזוּמָא
אִימְרָא, וְאֶתְקִיף בֵּית וּשְׁזוּטִיָּה וְאָכַל בְּשָׂרָא.

232. (שמות ב') וְתִאמְרוּן אִישׁ מִצָּרֵי הַצִּילָנוּ. רַבִּי זוּרִיא
אָמַר, הָא אֻקְמוּהָ זִבְרִיָּא, דְּנִצְנָצָא בְּהוּ רוּחַ קוֹדֶשׁ, וְאָמְרוּ, וְלֹא יָדְעוּ מִה אָמְרוּ. לָכֵן נָשִׁי, דְּהָהוּ יִתִּיב
בְּמִדְבָּרָא, וְהוּ יוֹמִין דְּלֹא אָכַל בְּשָׂרָא. יוֹמָא זוּד אֶתָּא
דּוּבָא לְנִטְלָא זוּד אִימְרָא, עֵרֶק אִימְרָא, וְדוּבָא
אֲבִתְרִיָּה, עַד דְּמִטּוֹ לָצֶבֶן הָהוּא בְּרַשִׁי לְמִדְבָּרָא, וְזוּמָא
אִימְרָא, וְאֶתְקִיף בֵּית וּשְׁזוּטִיָּה וְאָכַל בְּשָׂרָא.

233. דְּבַר אַחֵר וְאַלְה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל –
רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (שיר א) שְׁחוּרָה אֲנִי
וְנִאֲוָה וְגו'. שְׁחוּרָה אֲנִי וְנִאֲוָה – זֶה כְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא שְׁחוּרָה מִן הַגָּלוּת. וְנִאֲוָה –
שֶׁהִיא נִאֲוָה בְּתוֹרָה וּמִצְוֹת וּמַעֲשִׂים כְּשֶׁרִים.
בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם – שֶׁעַל זֶה זָכָאִים לְרִשְׁתָּ אֶת
יְרוּשָׁלַם שֶׁל מַעֲלָה. בְּאַהֲלֵי קָדֶר – אֵף עַל
גִּב שֶׁהִיא קוֹדֶרֶת בְּגָלוּת, בְּמַעֲשִׂים הִיא
בִּירְעוּת שְׁלֵמָה, בִּירְעוּת שֶׁל הַמֶּלֶךְ
שֶׁהִשְׁלֹם כָּלוּ שָׁלוֹ.

233. דְּבַר אַחֲרֵי (שמות א') וְאַלְה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.
רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (שיר השירים א') שְׁחוּרָה אֲנִי
וְנִאֲוָה וְגו', שְׁחוּרָה אֲנִי וְנִאֲוָה, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּהִיא
שְׁחוּרָה מִן גָּלוּתָא, וְנִאֲוָה, דְּהִיא נִאֲוָה בְּאוֹרִיָּתָא,
וּבְפִקּוּדִין, וּבְעוֹבְדִין דְּכֶשֶׁרֶן. בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם, דְּעַל דָּא,
זָכָאִין לִירְתָּאָה יְרוּשָׁלַם דְּלַעֲיָקָא. בְּאַהֲלֵי קָדֶר, אֵף עַל
גִּב דְּהִיא קוֹדֶרֶת בְּגָלוּתָא, בְּעוֹבְדִין הִיא בִּירְעוּת
שְׁלֵמָה, בִּירְעוּת, דְּמִלְכָּא דְּשִׁלְכָּא כָּלָא דִּילִיָּהּ.

234. רַבִּי חֲזִיָּא רַבָּא, הָהוּ אֲזָלוּ לָצֶבֶן מֵאֲרִיָּהוּן
דְּמִתְנִיתָא, לְמִיָּלָךְ מִנִּיָּהוּ. אֲזָלוּ לָצֶבֶן רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן
יוֹזָאִי, וְזוּמָא פְּרָגוּד זוּד, דְּהָהוּ פָּסִיק בְּבֵיתָא. תָּהוּ רַבִּי
זוּרִיא, אָמַר, אֲשַׁמַּע מִלָּה מְפֻבְּמִיָּה מִהֲכָא.

234. רַבִּי חֲזִיָּא רַבָּא, הָהוּ אֲזָלוּ לָצֶבֶן מֵאֲרִיָּהוּן
דְּמִתְנִיתָא, לְמִיָּלָךְ מִנִּיָּהוּ. אֲזָלוּ לָצֶבֶן רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן
יוֹזָאִי, וְזוּמָא פְּרָגוּד זוּד, דְּהָהוּ פָּסִיק בְּבֵיתָא. תָּהוּ רַבִּי
זוּרִיא, אָמַר, אֲשַׁמַּע מִלָּה מְפֻבְּמִיָּה מִהֲכָא.

235. שְׁמַע שֶׁהִיא אוֹמֵר, בְּרַח דוּדִי וְדִמָּה לָךְ
לְצִבִּי אוֹ לְעֶפֶר הָאֵילִים. כָּל הַכְּסוּפָא שְׁכּוֹסְפִים
יִשְׂרָאֵל [מִלְפָּנֵי] מִהֲקֹדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא, הוּא
שְׁאֵמֵר רַבִּי שְׁמַעוֹן, תִּאֲוָתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל
שֶׁהִיא הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא הוֹלֵךְ וְלֹא
מִתְרַחֵק, אֲלֹא בּוֹרַח כְּצִבִּי אוֹ כְּעֶפֶר הָאֵילִים.

235. שְׁמַע דְּהָהוּ אָמַר, (שיר השירים ח') בְּרוּחַ דוּדִי
וְדִמָּה לָךְ לְצִבִּי אוֹ לְעֶפֶר הָאֵילִים. כָּל כְּסוּפָא דְּכְסִיפּוֹ
יִשְׂרָאֵל מִקּוֹדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא, דְּאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
תִּאֲוָתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִיא הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא
הוֹלֵךְ וְלֹא מִתְרַחֵק, אֲלֹא בּוֹרַח כְּצִבִּי אוֹ כְּעֶפֶר
הָאֵילִים.

236. מִה הִטָּעַם? אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֵין חִיָּה
בְּעוֹלָם עוֹשֶׂה כְּמוֹ הַצִּבִּי אוֹ כְּעֶפֶר הָאֵילִים.
בְּזִמְן שֶׁהוּא בּוֹרַח, הוֹלֵךְ מַעֲט מַעֲט וּמִחְזִיר
אֶת רֹאשׁוֹ לְמָקוֹם שֶׁנִּצָּא מִמֶּנּוּ, וְלַעֲוֹלָם הוּא
תָּמִיד מִחְזִיר אֶת רֹאשׁוֹ לְאַחֲרִיָּי. בָּךְ אָמְרוּ
יִשְׂרָאֵל: רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אִם אָנוּ גּוֹרָמִים

236. מַאי טַעְמָא, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֵין זִוְיָה בְּעוֹלָם
עוֹשֶׂה כְּמוֹ הַצִּבִּי אוֹ כְּעֶפֶר הָאֵילִים, בְּזִמְן שֶׁהוּא בּוֹרַח
הוֹלֵךְ מַעֲט מַעֲט, וּמִחְזִיר אֶת רֹאשׁוֹ לְמָקוֹם שֶׁנִּצָּא
מִמֶּנּוּ, וְלַעֲוֹלָם תָּמִיד הוּא מִחְזִיר אֶת רֹאשׁוֹ לְאַחֲרִיָּי.
כָּךְ אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל, רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אִם אָנוּ גּוֹרָמִים

שְׁתַּסְתַּלַּק מִבִּינֵינוּ, יְהִי רַצוֹן, שֶׁתִּבְרָחוּ כְּמוֹ הַצִּבִּי אוֹ כְּמוֹ עוֹפֵר הָאֵילִים, שֶׁהוּא בּוֹרֵחַ וּמִחְזִיר אֶת רֹאשׁוֹ לְמָקוֹם שֶׁהֵנִיחַ. זֶהוּ שִׁכְנוֹתוֹ (וַיִּקְרָא כו') וְאָף גַּם זֹאת בְּהִיוֹתָם בְּאֶרֶץ אִי־בִיָּהֶם לֹא מֵאֲסִתִּים וְלֹא גְעֻלֹתִים לְכַלֵּתָם. דָּבָר אַחֵר – הַצִּבִּי, כְּשֶׁהוּא יֹשֵׁן, הוּא יֹשֵׁן בְּעֵין אַחַת, וְהָאֲחֵרֶת הוּא נֶעוֹר. כִּךְ אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל לְקָדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, עֲשֵׂה כְּמוֹ הַצִּבִּי, שֶׁהֵנָּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל.

שְׁתַּסְתַּלַּק מִבִּינֵינוּ, יְהִי רַצוֹן, שֶׁתִּבְרָחוּ כְּמוֹ הַצִּבִּי אוֹ כְּמוֹ עוֹפֵר הָאֵילִים, שֶׁהוּא בּוֹרֵחַ וּמִחְזִיר אֶת רֹאשׁוֹ לְמָקוֹם שֶׁהֵנִיחַ, הֲדָא הוּא דְכַתִּיב, (וַיִּקְרָא כו') וְאָף גַּם זֹאת בְּהִיוֹתָם בְּאֶרֶץ אִי־בִיָּהֶם לֹא מֵאֲסִתִּים וְלֹא גְעֻלֹתִים לְכַלֵּתָם. דָּבָר אַחֵר, הַצִּבִּי כְּשֶׁהוּא יֹשֵׁן, הוּא יֹשֵׁן בְּעֵין אַחַת, וְהָאֲחֵרֶת הוּא נֶעוֹר, כִּךְ אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל לְקָדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, עֲשֵׂה כְּמוֹ הַצִּבִּי, שֶׁהֵנָּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל.

237. שָׁמַע רַבִּי חֲזִיָּא וְאָמַר, אִם עֲלִיּוֹנִים [פּוֹסְקִים] עוֹסְקִים בְּבֵית, וְאִנִּי יוֹשֵׁב בַּחוּץ? בְּכֹה. שָׁמַע רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, וְדָאִי שְׂכִינָה בַּחוּץ, מִי יֵצֵא? אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ, אִם אֲנִי אֶשְׁרֹף – [כַּחוּל] לֹא אֶשְׁרֹף, שֶׁהָרִי הַשְׂכִּינָה מַחוּץ אֵלֵינוּ. שֶׁתִּכְנַס הַשְׂכִּינָה, וְתִהְיֶה אֵשׁ שְׁלֵמָה. שָׁמַע קוֹל שְׁאוּמְרֵי: עֲדִין לֹא נִסְמְכוּ הַסּוֹמְכִים, וְהַשְּׁעָרִים עֲדִין לֹא הִתְקַנּוּ, וּמִקְטָנִי [וּמִמֶּלְכִי] הַבְּשָׁמִים שֶׁל עֲדִין, שֶׁכָּעַת הוּא. לֹא יֵצֵא רַבִּי אֶלְעָזָר.

237. שָׁמַע רַבִּי חֲזִיָּא וְאָמַר, אִם עֲלִיּוֹנִים [פּוֹסְקִים] עוֹסְקִין בְּבֵיתָא, וְאִנִּי יָתִיב אֲבָרָאִי, בְּכֹה. שָׁמַע רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, וְדָאִי שְׂכִינָתָא לְבָרָא, מֵאֵן יִפּוּק. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיה. אִי אֲנָא קְלִינָא, (כַּחוּלָא) לֹא קְלִינָא דְהָא שְׂכִינָתָא בָּרָא מִנָּא, לִיעוֹל שְׂכִינָתָא, וְתִיהִי אֶשְׁתָּא שְׁלִימָתָא. שָׁמַע קָלָא דְאָמַר, עַד לֹא סִמְכִין אֶסְתַּמְכוּ, וְתִרְעִין לֹא אֶתְתַּקְנוּ, וּמִזּוּטָרִי (נ"א וּמִטוּטָרִי) דְּבוֹסְמִינָא דְעֵדֶן דְּכַעֲן הוּא, לֹא נִפְקֵי ר' אֶלְעָזָר.

238. יֵשֵׁב רַבִּי חֲזִיָּא, בְּכֹה וְנֶאֱנַחַת. פֶּתַח וְאָמַר, סֵב דְּמָה לָךְ דּוּדֵי לְצִבִּי אוֹ לְעֶפֶר הָאֵילִים. נִפְתַּח שַׁעַר הַפְּרָגוֹד, לֹא נִכְנַס רַבִּי חֲזִיָּא. זָקַף רַבִּי שְׁמַעוֹן אֶת עֵינָיו וְאָמַר, מָזָה נִשְׁמַע שְׁנִתְּנָה רִשּׁוֹת לְמִישְׁהוּ בַּחוּץ, וְאֲנִי בְּפָנִים? קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן. הִלְכָה הָאֵשׁ מִמְּקוֹמָה עַד מְקוֹם רַבִּי חֲזִיָּא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, נִיצוּץ אוֹר הִקְלִיטָה בַּחוּץ, שֶׁל הַמִּפְתָּח וְאֲנִי בָּאֵן בְּפָנִים? הִתְאַלֵּם פִּי שֶׁל רַבִּי חֲזִיָּא.

238. יָתִיב רַבִּי חֲזִיָּא, בְּכֹה וְאֶתְנַנּוּ, פֶּתַח וְאָמַר, (שִׁיר הַשִּׁירִים ב') סֵב דְּמָה לָךְ דּוּדֵי לְצִבִּי אוֹ לְעֶפֶר הָאֵילִים. אֶתְפֶּתַח תַּרְעָא דְּפֶרֶגוֹדָא, לֹא עֵייל רַבִּי חֲזִיָּא, זָקַף רַבִּי שְׁמַעוֹן עֵינָיו וְאָמַר, שָׁמַע מִינָּה אֶתְיָהִיב רִשּׁוֹתָא לְבָאֵן דְּאִיהוּ אֲבָרָאִי וְאֲנִי לָזוּ. קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲזַל אֶשְׁא מִדּוּכַתִּיה, עַד דּוּכַתָּא דְּרַבִּי חֲזִיָּא, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, קוֹזְטִיפָא דְּזִהוּרָא דְּקִלִּיטָרָא (ו"א דְּקִלְדִּיטָא) לְבָרָא, וְאֲנָא הִכָּא לָזוּ, אֶתְאַלֵּם פּוּמִיָּה דְּרַבִּי חֲזִיָּא.

239. בֵּין שְׁנִכְנַס פְּנִימָה, הוֹרִיד אֶת עֵינָיו וְלֹא זָקַף רֹאשׁוֹ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ, קוּם הָעֵבֶר יָדָךְ עַל פִּי, שֶׁלֹּא יוֹדַע בְּזֹה, שֶׁלֹּא רָגִיל בּוֹ. קָם רַבִּי אֶלְעָזָר וְהָעֵבֶר יָדוֹ עַל פִּי רַבִּי חֲזִיָּא. פֶּתַח פִּי רַבִּי חֲזִיָּא וְאָמַר, רָאִתָּה עֵינִי מָה שֶׁלֹּא רָאִיתִי. הוֹדַקְפִּיתִי שֶׁלֹּא חֲשַׁבְתִּי, שְׁטוּב לְמוֹת בָּאֵשׁ שֶׁל זֶהב טוֹב שְׁדוּלָק.

239. בֵּין דְּעָאֵל לָזוּ, מֵאִיף עֵינָיו, וְלֹא זָקַף רִישִׁיה. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיה, קוּם אֶעְבֵּר יָדְךָ אֶפּוּמִיָּה, דְּלֹא יָדַע בְּהָאִי, דְּלֹא רָגִיל בִּיה. קָם רַבִּי אֶלְעָזָר, אֶעְבֵּר יָדִיה אֶפּוּמִיָּה דְּרַבִּי חֲזִיָּא, פֶּתַח פּוּמִיָּה רַבִּי חֲזִיָּא, וְאָמַר, זָמָא עֵינָא מִה דְּלֹא זָמִינָא, אֲזִידַקַּף דְּלֹא זָשִׁיבָנָא, טַב לְמִימַת בְּאֶשָּׁא דְּדִהֲבָא טַבָּא דְּלִיק.

240. בְּמָקוֹם שְׁזָרְקִים שְׂבִיבֵי אֵשׁ לְכָל עֵבֶר, וְכָל שְׂבִיב וּשְׂבִיב עוֹלָה לְשִׁלֵּשׁ מֵאוֹת וּשְׂבָעִים מֵרֶכְבּוֹת, וְכָל מֵרְכָבָה נִפְרֶדֶת לְאַלְף

240. בְּאַתֵּר דְּשְׂבִיבִין וְרִקִּין לְכָל עֵיבֶר, וְכָל שְׂבִיבָא וּשְׂבִיבָא, סְלִיק לְתַלְתָּ מֵאָה (דף י"ד ע"ב) וּשְׂבָעִין רִתִּיכִין. וְכָל רִתִּיכָא, אֶתְפָּרֵשׁ לְאַלְף אֶלְפִין, וְרִבּוּא

אלפים ורבוא רבבות, עד שמגיע לעתיק הימים שישוב על כסא, והכסא מזדעזע ממנו למאתים וששים עולמות.

241. עד שמגיע למקום עדון הצדיקים, עד שנשמע בכל הרקיעים, וכל העליונים והתחתונים, וכלם בזמן אחד, תמהים ואומרים: זהו רבי שמעון בר יוחאי שהיה מרעיש הכל, מי יכול לעמד לפניו. זהו הוא רבי שמעון בר יוחאי שבשעה שפותח פיו להתחיל לעסק בתורה, מקשיבים לקולו כל הכסאות וכל הרקיעים וכל המרובות, וכל אותם שמשבחים את רבונם.

242. אין פותחים ואין מסיימים, כלם נמצאים, עד שלא נשמע (שישתמע) בכל הרקיעים שלמעלה ושלמטה פתחון פה. כשמיסים רבי שמעון לעסק בתורה, מי רואה איזה שירים? מי רואה איזו חדוה שמשבחים לרבונם? מי רואה את הקולות שהולכים בכל הרקיעים? כלם באים בשביל רבי שמעון וכורעים ומשתחוים לפני רבונם, מעלים ריחות של בשמים של עדן עד עתיד הימים, וכל זה משום רבי שמעון.

243. פתח רבי שמעון פיו ואמר, שש דרגות ירדו עם יעקב למצרים, וכל אחת ואחת עשרה אלף רבוא. וכנגדן שש דרגות לישראל, וכנגדן שש דרגות לכסא העליון, וכנגדן שש דרגות לכסא שלמטה, שכתוב שש מעלות לכסא. זהו שכתוב (יחזקאל טז) רבבה בצמח השדה נתתיו וגו'. הרי שש. וכנגדן כתוב ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו וגו'.

244. בא ראה, כל אחד ואחד עולה לעשרה, והיו ששים, ואותם ששים גבורים ששבים השכינה, והם ששים רבבות שיצאו עם ישראל מן הגלות ושנכנסו עם יעקב לגלות.

245. אמר לו רבי חייא, והרי היו (רואים) שבעה ועלו לשבעים. אמר לו רבי שמעון, שבעים לא מכאן. ואם תעלה

רבונן, עד דמטו לעתיק יומין, דיתייב על פרסייא, וכרסייא מזדעזעא מניה, למאתן ושיתין עכמין.

241. עד דמטא לאתר עדונא דצדיקייא, עד דאשתמע בכל רקיעין, וכל עלאין ותתאין, וכלהו בזמנא וחדא, תווהין ואמרין, הדין הוא רבי שמעון בן יוחאי, דהוה מרעיש כלא, מאן יכול למיקם קמיה. דין הוא רבי שמעון בן יוחאי, דבשעתא דפתח פומיה למשרי למלעי באורייתא, צייתין לקליה, כל פרסון וכל רקיעין וכל רתיכין, וכל אינן דמשבחי למריהון.

242. לית דפתוזין ולית דמסיימין, כלהו משתכוזין, עד לא אשתמע (נ"א דלשתמע) בכל רקיעיא דלעילא ותתא, פטרא. כד מסיים רבי שמעון למלעי באורייתא, מאן זומי שירין, מאן זומי ודוותא, דמשבחי למריהון, מאן זומי קלין דאלין בכלהו רקיעין. אתיין כלהו בגיגיה דרבי שמעון, וכרעין וסגדין קמי דמריהון, סלקין ריוזין דבוסמין דעדן, עד עתיד יומין, וכל האי בגיגיה דרבי שמעון.

243. פתוז רבי שמעון פומיה ואמר, שית דרגין נזותו עמיה דיעקב למצרים וכל זוד וזוד עשרה אלף רבוא. ולקבליהון שית דרגין לישראל. ולקבליהון (ר"ו ע"א) שית דרגין לכרסייא דלעילא. ולקבליהון שית דרגין לכרסייא דלתתא. דכתיב, (מלכים א', י') שיש מעלות לכסא. הדין הוא דכתיב, (יחזקאל ט"ז) רבבה בצמח השדה נתתיו וגו', הרי שית. ולקבליהון כתיב, ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו וגו'.

244. תא וזוי, כל זוד וזוד סליק לעשרה, והווי שיתין, ואינון שיתין גברין דבסוזרני שכנתא, ואינון שיתין רבבין, דנפקו עם ישראל מגלותא, ודעאלו עם יעקב בגלותא.

245. אמר ליה ר' זוייא, והא הוו (ס"א חמינן) שבעה, וסלקין לשבעין, אמר ליה ר' שמעון, שבעין לאו מוקדא, ואי סלקא דעתך שבעה, הא כתיב (שמות

בדעתך שבָּעָה, הרי כתוב (שמות כה) וישָׁה קנים יצאים מצדיה שלשה קני מנרה וגו'. וקנה אחד האמצעי לא בחשבון, שכתוב (במדבר ח) אל מול פני המנרה יאירו וגו'.

246. עד שהיו יושבים, אמר רבי אלעזר לרבי שמעון אביו, מה ראה הקדוש ברוך הוא להוריד את ישראל למצרים בגלות? אמר לו, שאלה אחת אתה שואל, או שתיים? אמר לו, שתיים. גלות למה, ולמה דוקא למצרים? אמר לו, שתיים הן, וחזרות להיות אחת. אמר לו, עמד בעמך בשבילך יתקיים למעלה משמך דבר זה. אמר בני, אמר.

247. פתח ואמר, (שיר) ששים המה מלכות ושמונים פילגשים. ששים המה מלכות – אותם גבורים שלמעלה מבח הגבורה שנאחזים בקליפות (בחקיקות) של חיה הקדושה של ישראל. ושמונים פילגשים – ממנים בחקיקות שתחתיהן בחזרה (באחד) אחד ממאה. ועלמות אין מספר – כנאמר היש מספר לגודליו. ועם כל זה כתוב, אחת היא יונתי תמתי אחת היא לאמה. זוהי השכינה הקדושה שיוצאת מבעלי המגן (משנים עשר) אורות שאוהרים שמאירים לכל, והיא נקראת אם (בינה).

248. כמו זה עשה הקדוש ברוך הוא בארץ, זרק את כל העמים לכל עבר, ומנה עליהם גדולים, זהו שכתוב (דברים ד) אשר חלק ה' אליהם אתם לכל העמים. והוא לקח לחלקו את כנסת ישראל, זהו שכתוב כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו. וקרא לה אחת היא יונתי תמתי אחת היא לאמה. זוהי שכינת כבודו שהשרה ביניהם, אחת היא ומיוחדת לו. ראוה בנות ויאשרוה, כמו שנאמר (משלי לא) רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כלנה. מלכות ופילגשים ויהללוה – אלו גדולי העמים שנפקדו עליהם.

249. ועוד סוד הדבר הוא, ששנינו, בעשרה מאמרות נברא העולם, וכשתסתכל הם

כ"ה) ויששה קנים יוצאים מצדיה שלשה קני מנורה וגו'. וקנה האוור האמצעי לאו בוזשכנא, דכתיב, (במדבר ח) אל מול פני המנורה יאירו וגו'.

246. עד דהוו יתבי, אמר רבי אלעזר לרבי שמעון אביו, מה זמא קודשא בריך הוא, לנזותא ישראל, למצרים בגלותא. אמר ליה וזדא שאלתא את שאיל, או תרין. אמר ליה תרין. גלותא למה. ולמצרים למה. אמר ליה תרין אינן ואתנזרו לזד. אמר ליה קום בקיומך בגינך יתקיים לעילא, משמך האי מלה, אימא ברי אימא.

247. פתוז ואמר (שיר השירים ו') עשים המה מלכות ושמונים פילגשים. עשים המה מלכות, אינן גבריא דלעילא מוזילא דגבורא דאתאזוזן בקליפין (נ"א בגליפין), דזיוותא קדישא דישאל. ושמונים פילגשים, מומן בגליפוי דתוזותוי. ועלמות אין מספר, כמה דאת אמר (איוב כ"ה) היש מספר לגודליו. ועם כל דא כתיב, (שיר השירים ו') אזות היא יונתי תמתי אחת היא לאמה, דא היא שכינתא קדישא דנפקא מתריסין (נ"א מתריסר) זיהרא, דזיהרא דזהיר לכלא, ואיהי אתקרי אמא.

248. כנונא דא עביר קודשא בריך הוא בארעא, זריק לכל עמין לכל עבר, ומני עליהן רברבי, דא הוא דכתיב (דברים ד') אשר חלק ה' אליהם אותם לכל העמים, והוא נסיב לזולקיה כנישתא דישאל, דא הוא דכתיב, (דברים ל"ב) כי חלק ה' עמו יעקב וכל נזולתו. וקרא לה אחת היא יונתי תמתי אחת היא לאמה, דא היא שכינת יקריה, דאשרי ביניהון, אחת היא ומיוחדת ליה. ראוה בנות ויאשרוה, כמה דאת אמר (משלי ל"א) רבות בנות עשו זיל ואת עלית על כלנה. מלכות ופילגשים ויהללוה, אלן רברבי עמין דאתפקדן עליהו.

249. ועוד רזא דמלה היא דתנן בעשרה מאמרות נברא העולם, וכד תסתכל תלתא אינן, ועלמא בהו

שלשה, והעולם נברא בהם בחכמה ובתבונה ובדעת, והעולם לא נברא אלא בשביל ישראל. כשרצה להעמיד את העולם, עשה את אברהם בסוד החכמה, את יצחק בסוד התבונה, ואת יעקב בסוד הדעת, ובזה נקרא (משלי כד) ובדעת חדרים ומלאו. ובאותה שעה נתקן כל העולם, ומשגולדו ליעקב שנים עשר שבטים, נתקן הכל כמו שלמעלה.

250. כשראה הקדוש ברוך הוא חדרו רבב של העולם התחתון הזה שנתקן כמו שלמעלה, אמר, אולי חס ושלום יתערבו בשאר העמים וישאר פגם בכל העולמות. מה עשה הקדוש ברוך הוא? טלטל את כלם מכאן לכאן, עד שיירדו למצרים לדור את דורם בעם קשה ערף, שמביאים את מנהיגיהם ומביאים אותם להתחתן בהם ולהתערב עמם, וחושבים אותם לעבדים. הגברים געלו בהם, והנקבות געלו בהם, עד שנתקן הכל בזרע קדש, ובין כך ובין כך נשלם חטא שאר העמים, שכתוב (בראשית טו) כי לא שלם עון האמורי עד הנה. וכשיצאו, יצאו צדיקים קדושים, שכתוב שבטי יה עדות לישראל. בא רבי שמעון ונשקו בראשו. אמר לו, עמד בני בעמך, כי השעה עומדת לך.

251. ישב רבי שמעון, ורבי אלעזר בנו עומד ומפרש דברים של סודות חכמה, והיו פניו מאירות בשמש. והדברים מתפזרים וטסים בקיע. ישבו יומים ולא אכלו ולא שתו, ולא היו יודעים אם היה יום או לילה. כשיצאו, ידעו שהיו יומים שלא טעמו דבר. קרא על זה רבי שמעון, ויהי שם עם ה' ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכל וגו'. ומה אם אנו בשעה אחת כך – משה, שהכתוב העיד בו ויהי שם עם ה' ארבעים יום וגו', על אחת כמה וכמה.

252. כשבא רבי חייא לפני רבי יוסף לוי את המעשה, תמה רבי, ואמר לו רבי שמעון בן גמליאל אביו, בני, רבי שמעון בר יוחאי אריה, ורבי אלעזר בנו אריה, ואין רבי

אתברי, (שמות ל"א) בזכמה ובתבונה ובדעת, ועלמא לא אתברי אלא בגיניהון דישראל, כד בעא לקיימא עלמא, עבד לאברהם ברוך דזכמה. ליעזוק, ברוך דתבונה. ליעקב ברוך דדעת. ובהאי אתקרי, (משלי כ"ד) ובדעת חדרים ומלאו. ובהאי שעתא אשתכלל כל עלמא. ומדאתלידו (דף ט"ו ע"א) ליעקב תריסר שבטין, אשתכלל כלל, כגוונא דלעילא.

250. כד זמא קודשא בריך הוא וזדוותא סגיא דהאי עלמא תתאה, דאשתכלל כגוונא דלעילא, אמר, דילמא זוס ושלום יתערבון בשאר עממין, וישתאר פגמיותא בכלהו עלמין. מה עבד קודשא בריך הוא, טלטל לכלהו מהכא להכא, עד דנזוזתו למצרים, למידר דיגריהון בעם קשי קדל, דמבזין גמוסיהון, ומבזין להון לאתזוזתא בהו, ולא תערבא בהדיהו, וזשיבו להון עבדין. גוברין געלן בהון, נוקבתא געלן בהון עד דאשתכלל כלל בזרעא קדישא, ובין כך ובין כך שלים זוזבא דשאר עמין, דכתוב, (בראשית ט"ו) כי לא שלם עון האמורי עד הנה. וכד נפקו, נפקו זכאין קדישין, דכתוב, (תהלים קכ"ב) שבטי יה עדות לישראל. אתא ר' שמעון ונשקיה ברישיה, אמר ליה קאים ברי בקיבור, דשעתא קיימא לך.

251. יתיב ר' שמעון, ור' אלעזר בריה קאים ומפרש מלי דרזי דזכמתא, והיו אנפוי נהירין כשמשא. ומלין מתבדרין וטאסין ברקיעא. יתבו תרין יומין דלא אכלו ולא שתו, ולא היו ידעין אי היה יומא או ליליא. כד נפקו, ידעו דהיו תרין יומין דלא טעמו מידי. קרא על דא רבי שמעון, (שמות ל"ד) ויהי שם עם ה' ארבעים יום וארבעים לילה לזום לא אכל וגו'. ומה אי אנן בשעתא זזדא כך, משה, דקרא אסהיד ביה, ויהי שם עם ה' ארבעים יום וגו', על אחת כמה וכמה.

252. כד אתא רבי זוייא קמיה דרבי, וסוז ליה עובדא, תנה רבי, ואמר ליה ר' שמעון בן גמליאל אבוי, ברי, ר' שמעון בן יוחאי אריה, ורבי אלעזר בריה אריה, ולאו ר' שמעון כשאר אריותא, עליה כתיב (עמוס

שִׁמְעוֹן בְּשָׂאֵר אֲרִיּוֹת, עָלָיו כְּתוּב (עמוס ג) אֲרִיָּה שָׂאֵג מִי לֹא יִירָא וְגו'. ומה עולמות שלמעלה מזדעזעים ממנו – אנו על אחת כמה וכמה. איש שלא גזר תענית לעולמים על מה ששאל ונקש, אלא הוא גזר והקדוש ברוך הוא מקים, הקדוש ברוך הוא גזר והוא מבטל, והינו מה ששנינו מה שכתוב (שמואל ב כג) מוֹשֵׁל בְּאֶדָם צָדִיק מוֹשֵׁל יְרֵאת אֱלֹהִים. הקדוש ברוך הוא מושל באדם. ומי מושל בקדוש-ברוך-הוא? צדיק, שהוא גזר גזרה, והצדיק מבטלה.

253. שנינו, אמר רבי יהודה, אין לך דבר בחיבות לפני הקדוש ברוך הוא כמו תפלתם של צדיקים. ואף על גב שנות לו, לפעמים שעושה בקשתם ולפעמים שלא עושה.

254. שנינו רבותינו, פעם אחת היה העולם צריך מטר. בא רבי אליעזר וגזר ארבעים תעניות ולא בא מטר. התפלל תפלה ולא בא מטר. בא רבי עקיבא ועמד והתפלל. אמר משיב הרוח, ונשבה רוח. אמר ומוריד הגשם, ובא מטר. חלשה דעתו של רבי אליעזר. הסתפל רבי עקיבא בפניו.

255. קם רבי עקיבא לפני העם ואמר, אמשל לכם משל למה הדבר דומה. רבי אליעזר דומה לאהוב המלך שאוהב אותו יותר, וכשנכנס לפני המלך, נוח לו, ולא רוצה לתת לו בקשתו בחפזו, כדי שלא יפרד ממנו, שנזח לו לדבר עמו. ואני דומה לעבד המלך שבקש בקשתו לפניו, ולא רוצה המלך שיכנס לשערי ארמונו, וכל שבין לדבר עמו. אמר המלך, תנו לו בקשתו במהירות ולא יכנס לבא. כך רבי אליעזר הוא אהוב המלך, ואני העבד, והמלך רוצה לדבר עמו כל היום ולא יפרד ממנו, ואני – המלך לא רוצה שאכנס לשערי ארמונו. ונחה דעתו של רבי אליעזר.

256. אמר לו, עקיבא, בא ואגיד לך דבר, שנראה לי בחלוס פסוק זה, שכתוב (ירמיה ז) ואתה אל תתפלל בעד העם הזה ואל

ג) אֲרִיָּה שָׂאֵג מִי לֹא יִירָא וְגו'. ומה עלמין דלעילא מוֹדְעֵזֵין מִיָּדָה, אֵינן על אונות כמה וכמה. גְּבִירָא דְלֹא גִזֵּר תַּעֲנִיתָא לְעַלְמִין עַל מַה דְּשִׂאִיל וּבְעִי, אֵלָּא הוּא גִזֵּר, קוֹדֵשׁא בְּרִיךְ הוּא מְקַיֵּם. קוֹדֵשׁא בְּרִיךְ הוּא גִזֵּר, וְאִיהוּ מְבַטֵּל. וְהֵינֵנו דְּתַנֵּן, מֵאִי דְכֻתִּיב, (שמואל ב', כ"ג) מוֹשֵׁל בְּאֶדָם צָדִיק מוֹשֵׁל יְרֵאת אֱלֹהִים, הַקְדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא מוֹשֵׁל בְּאֶדָם, וּמִי מוֹשֵׁל בְּהַקְדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא, צָדִיק. דְּאִיהוּ גִזֵּר גְּזֵרָה, וְהַצָּדִיק מְבַטֵּלָהּ.

253. תנן, אמר ר' יהודה, אין לך דבר בחיבותא קמי קודשא בריך הוא, כמו תפלתן של צדיקים, ואף על גב דניזא ליה, זמנין דעביד בעותהון, זמנין דלא עביד.

254. תנו רבנן, זמנא זזא הוה עלמא צריקא למטרא, אתא רבי אליעזר, וגזר ארבעין תעניתא, ולא אתא מטרא, צלי צלותא, ולא אתא מטרא. אתא רבי עקיבא, וקם וצלי, אמר משיב הרוח, ונשבה רוח, אמר ומוריד הגשם, ואתא מטרא. וזלש דעתיה דרבי אליעזר, אסתפל רבי עקיבא באגפוי.

255. קם רבי עקיבא קמי עמא ואמר, אמשול לכם משל, למה הדבר דומה, רבי אליעזר דמי לרוזימא דמלכא, דרוזים ליה יתיר, וכד עאל קמי מלכא, ניזא ליה, ולא בעי למיתן ליה בעותיה בבחיכו, כי היכי דלא ליתפרש מניה, דניזא ליה דלישתעי בהדיה. ואנא דמי לעבדא דמלכא, דבעא בעותיה קמיה, ולא בעי מלכא דליעול לתרעי פלטרין, וכל שבין דלישתעי בהדיה, אמר מלכא, הבו ליה בעותיה בבחיכו, ולא ליעול דכא. כך רבי אליעזר איהו רוזימא דמלכא, ואנא עבדא, ובעי מלכא לאשתעי בהדיה כל יומא, ולא יתפריש מניה. ואנא, לא בעי מלכא דאיעול לתרעי דפלטרין. וזו דעתיה דרבי אליעזר.

256. אמר ליה, עקיבא, תא ואימא לך מלתא, דאתוויא לי בזולמא האי פסוקא, דכתיב, (ירמיה ז) ואתה אל תתפלל בעד העם הזה ואל תשא בעדם

תשא בעדם רנה ותפלה ואל תפגע בי. בא ראה, שנים עשר הרי אפרסמון [טהור] נכנס אותו שלובש חשן ואפוד, ובקש מהקדוש ברוך הוא לחוס על העולם, ועד עכשו הוא תלוי. אם כך, למה חלשה דעתו של רבי אליעזר? משום בני אדם שלא יודעים בזה.

257. אמר רבי אליעזר, שמונה עשר הרי אפרסמון [טהור] עליונים, נכנסים נשמות הצדיקים, וארבעים ותשעה ריחות עולים בכל יום עד אותו מקום שנקרא עדן, שפנגד זה נתנה תורה במ"ט פנים טמא, ובמ"ט פנים טהור. וארבעים ותשע אותיות בשמות השבטים, ארבעים ותשעה ימים פנגד התורה. מ"ט ימים קדושים עליונים עומדים לטל רשות בכל יום מאבנים זוהרות שחקוקות באותו החשן.

258. ואותו שלבוש בחשן יושב בכסא קדוש נכבד, שארבעה תומכים עומדים מסתכלים בחשן. על מאמרו נכנסים ועל מאמרו יוצאים, מרימים עינים ומסתכלים למעלה, רואים ציץ שלוהט בשש מאות ועשרים עברים, ושם הקדוש העליון חקוק עליו. מודעזעים ומתחלחלים. קשורים בצדיו של הימין הקדוש, ששמאל נוטל בידיו תומכי השמים, מכניס אותם ומגלה אותם. זהו שכתוב (ישעיה ל"ד) ונגלו כספר השמים.

259. אמר לו רבי עקיבא, מה זה שכתוב (שיר ז) אל גנת אגוז ירדתי? אמר לו, בא ראה, אותו גן יוצא מעדן, וזהו השכינה. אגוז – זו מרכבה עליונה קדושה של אותם ארבעה ראשים שמאירים שנפרדים מן הגן, כמו האגוז הזה שאותם ארבעה ראשים קדושים לפנים. ומה שאמר ירדתי, כמו ששנינו, ירד פלוני למרכבה.

260. אמר לו רבי עקיבא, אם כך, היה לו לומר לאגוז ירדתי, מה זה אל גנת אגוז ירדתי? אמר לו, משום שהוא שבחו של האגוז. מה אגוז נסתר וטמיר מכל צדדיו – כך המרכבה שיוצאת מהגן נסתרת מכל צדדיה. ומה אותם ארבעה קרשים שבאגוז

רנה ותפלה ואל תפגע בי. תא וזוי, תריסר טורי אפרסמון (דכ"א) עאל ההוא דלביש זושנא ואפודא, ובעא מן קודשא בריך הוא, למיזוס על עלמא ועד האידינא תלי איהו. אי הכי אמאי זולש דעתיה דרבי אליעזר. משום בני נשא, דלא ידעין בהאי.

257. אמר רבי אליעזר תבני סרי טורי אפרסמון (דכ"א) עלאין, עאלין נשמתהון דצדיקיא, וארבעין ותשעה ריזין, סלקין (דף ט"ו ע"ב) בכל יומא, עד ההוא אתר דאתקרי עדן, די לקבל דא, אתיהיבת אורייתא, במ"ט פנים טמא, ובמ"ט פנים טהור. מ"ט אתון בשמהן דשבטי. מ"ט יומין לקבלא אורייתא. מ"ט יומין קדישין עלאין קיימין, למיטל רשותא בכל יומא מאבנין זהירין, דגליפאן בההוא זושנא.

258. וההוא דלביש זושנא, יתיב בכרסיא קדישא יקרא, (שמות י"ג ע"א) דארבע סמכין קיימין מסתכלין בזושנא, על מימריה עלאין, ועל מימריה נפקין, וקפן עינין ומסתכלין לעילא, זמאן ציצא, דלהיט בשית מאה ועשרין עיבר, ושמא קדישא עלאה, גליף עלוי, מודעזען ומתזלזלן. קטירי בסטרוי דימינא קדישא, דשמאלא נטיל בידוי סמכי שמיא, עליל לון, וגלי לון. הדא הוא דכתיב, (ישעיה ל"ד) ונגלו כספר השמים.

259. אמר ליה רבי עקיבא מהו דכתיב (שיר השירים ו') אל גנת אגוז ירדתי. אמר ליה תא וזוי, ההוא גנתא נפקא מעדן, ודא היא שכינתא. אגוז: דא היא רתיקא עלאה קדישא, דאינן ארבע רישין דנהרין, דמתפרשין מן גנתא, כהאי אגוזא, דאינן ארבע רישין קדישין לגו. ומאי דאמר ירדתי, כמה דתנן, ירד פלוני למרכבה.

260. אמר ליה ר' עקיבא, אי הכי, הנה ליה למימר, לאגוז ירדתי, מהו אל גנת אגוז ירדתי. אמר ליה, משום דהיא שבוזא דאגוזא. מה אגוזא, טמירא וסתימא מכל סטרוי, כך רתיקא דנפקא מגנתא, סתימא מכל סטרוי. מה אינן ארבע קרישין די באגוזא, מתזזברין

מתחברים בצד זה ונפרדים בצד זה – כך במרכבה מתחברים באחדות בחדות ושלמות, ונפרד כל אחד לעברו על מה שהתמנה. זהו שכתוב (בראשית ב') הוא הסבב את כל ארץ החוילה, הוא ההלך קדמת אשור, וכן כלם.

261. אמר רבי עקיבא, האי לכולא דהיא בקליפוי דאגוזא, למאי רמיא. אמר ליה, אף על גב דאורייתא לא גלי ליה, בהאי גלי.

262. בא ראה, (שקדים) מהם מרים ומהם מתוקים, ורמז יש להם: יש בעלי דין קשה, ויש בעלי ראשית, אבל כל רמז שגלה בתורה ראינו שהוא דין, וכך הוא לירמיהו קראו לו בדין, שכתוב (ירמיה א') מקל שקד אני ראה. מה זה שקד? שקדים ממש. וכן במטה אהרן, (במדבר ז') ויגמל שקדים. ומן התבה ממש נשמע שהוא דין קשה, שכתוב (דניאל ט') וישקד ה' על הרעה, וכן שקד אני על דברי, וכן כלם. אמר לו רבי עקיבא, משמע כל מה שעשה הקדוש ברוך הוא, ללמד ממנו חכמה רבה, שכתוב (משלי טז) כל פעל ה' למענהו. רבי אלעזר אמר מכאן, שכתוב (בראשית א') וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד. מה זה מאד? ללמד ממנו חכמה עליונה.

263. אמר רבי יהודה, מה זה שכתוב (קהלת ז') גם את זה לעמת זה עשה האלהים? כמו שברקיע – עשה הקדוש ברוך הוא בארץ, והכל רומז למה שלמעלה. שכתוב רואה רבי אבא עץ אחד שפריו נעשה עוף שפורת ממנו, היה בוכה ואומר: אם היו בני אדם יודעים למה רומזים, היו קורעים מלבושיהם עד טבורם למה שגשבתה מהם החכמה. כל שכן בשאר מה שעשה הקדוש ברוך הוא בארץ.

264. כמו שאמר רבי יוסי, אילנות, אותם שנראתה מהם חכמה, כמו חרוב, דקל, פסתוק, וכדומה להם, כלם

בהאי גיסא, ומתפרשין מהאי גיסא. כך רתיבא, מתוזבזבן באזודותא בזודותא בשלימותא, ומתפרש כל זוד בעברוי, על מה דאתמני הדא הוא דכתיב, (בראשית ב') הוא הסובב את כל ארץ החוילה הוא ההולך קדמת אשור, וכן כולם.

261. אמר רבי עקיבא, האי לכולא דהיא בקליפוי דאגוזא, למאי רמיא. אמר ליה, אף על גב דאורייתא לא גלי ליה, בהאי גלי.

262. תא וזוי, (ס"א שקדים), מנהון ברירן, ומנהון מתיקן, ורמיא אית לון, אית מארי דדינא קשיא, ואית מארי דשירותא, אבל כל רמיא דגלי באורייתא וזינן דדינא הוי, והכי הוא לירמיהו, אזוזו ליה בדינא, דכתיב, (ירמיה א') מקל שקד אני רואה. מאי שקד. שקדים ממש. וכן במטה אהרן, (במדבר ז') ויגמול שקדים. ובין תיבותא ממש, אשתמע, דהוא דינא קשיא. דכתיב, (דניאל ט') וישקוד ה' על הרעה. וכן (ירמיה א') שוקד אני על דברי, וכן כולם. אמר ליה ר' עקיבא, משמע כל מה דעבד קודשא בריך הוא, למילף מניה זכמותא סגיא, דכתיב, (משלי ט"ז) כל פעל ה' למענהו. ר' אלעזר אמר מזהבא, דכתיב, (בראשית א') וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד. מהו מאד. למילף מניה זכמותא עלאה.

263. אמר רבי יהודה, מאי דכתיב, (קהלת ז') גם את זה לעמת זה עשה האלהים. כזוזא דרקייעא, עבד קודשא בריך הוא בארעא, וכלהו רמיא למה דלעילא. דכד הוה זומי ר' אבא, זוד איכנא, דאביה אתעבד עופא דפרוז מניה, הוה בכי ואמר, אי הוה בני גזא ידעי למאי רמיאן, הוה מבזען מלבושיהון עד טבוריהן, למאי דאתנשי זכמותא מנהון. כל שכן בשאר מה דעבד קודשא בריך הוא בארעא.

264. כדאמר ר' יוסי, אכנין, אינן דאתנזוי מנהון זכמותא, כזון זורבא, דקל, פסתוקא, וכדומה לון,

בְּהִרְכָּבָה [מְרַכְּבָה] אַחַת הִרְכָּבוּ. כָּל אוֹתָם
שְׁעוֹשִׁים פְּרוֹת, פָּרַט לְתַפּוּחִים, סוּד אֶחָד הֵם,
פָּרַט לְשִׁבְלִים שְׁנֵפָרְדִּים.

265. כָּל אוֹתָם שְׁלֹא עוֹשִׂים פְּרוֹת, וְהֵם
גְּדוּלִים, פָּרַט לְעֶרְבֵי נַחַל שֵׁשׁ לָהֶם סוּד
לְבָדָם כְּמוֹ שְׁלִמְעֵלָה, מִיִּנְקָה אַחַת יוֹנְקִים,
וְכָל אֶחָד מֵאוֹתָם הִקְטִנִּים, פָּרַט לְאִזּוֹב, מֵאֵם
אַחַת נוֹלָדוּ.

266. כָּל עֹשֵׁב הָאָרֶץ שְׁמֵמִים עֲלֵיהֶם,
גְּדוּלִים תְּקִיפִים בְּשָׁמִים. לְכָל אֶחָד וְאֶחָד סוּד
לְבָדוּ, כְּמוֹ שְׁלִמְעֵלָה, וְלִבְנֵי כְּתוּב (וִיקְרָא
י"ט) שְׁדָף לֹא תִזְרַע בְּלֶאֱסִים. שְׁכָל אֶחָד וְאֶחָד
נִכְנָס לְבָדוּ וְיוֹצֵא לְבָדוּ. זֶהוּ שְׁכָתוּב (אִיּוֹב
ל"ח) הִידְעָתָה חֲקוֹת שָׁמַיִם אִם תִּשִּׁים מִשְׁטְרוֹ
בָּאָרֶץ. וְכְתוּב (יִשְׁעִיָּה מ') לְכֻלָּם בְּשֵׁם יְקָרָא.
וּמֵה [ש] בְּכָל מֵה שְׁבַעוֹלָם סוּד בְּלָבָדוּ, וְלֹא
רָצָה הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְגִלּוֹת אוֹתָם וּלְעֶרְבָב
אוֹתָם, וְקִרְאָם בְּשֵׁמוֹת – בְּנֵי יַעֲקֹב, שֶׁהֵם
שְׁבַטִים קְדוֹשִׁים, שֶׁהֵם קִוִּים הַעוֹלָם, עַל אַחַת
כְּמֵה וְכְמֵה. זֶהוּ שְׁכָתוּב וְאַלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל.

267. רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה אָמַר, אֵילוּ נֶאֱמַר
אַלֶּה שְׁמוֹת, מִשְׁמַע שְׁכָף הוּא. עֲכָשׁוּ שְׁכָתוּב
וְאַלֶּה שְׁמוֹת, מִשְׁמַע שְׁעַל הָרָאשׁוֹנִים מוֹסִיף,
מֵה הָרָאשׁוֹנִים בְּנֵי יַעֲקֹב – אֵף בָּאֵן בְּנֵי יַעֲקֹב.

268. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, חֵס וְשְׁלוֹם, בְּשַׁעָה
שְׁאֵמַר הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא (בְּרַאשִׁית מו') אֲנֹכִי
אֶרֶד עִמָּךְ מִצְרִימָה, סְבִרְתָּ שְׁכִינָה תִרְדּוּ
עִמּוֹ בְּאוֹתָהּ שְׁעָה [נֶאֱמַר לוֹ, וְהָרִי כְּתוּב אֲנֹכִי אֶרֶד
עִמָּךְ מִצְרִימָה. עִמָּךְ] מִמָּשׁ? אֵלֶּה בְּשַׁעָה שְׁהִיתָה
יְרִידָה לְבָנָיו, יְרִידָה שְׁכִינָה. זֶהוּ שְׁכָתוּב אֲנֹכִי
אֶרֶד מִצְרִימָה, וְאֲנֹכִי אֶעֱלֶךְ גַּם עִלָּה. כָּל זְמַן
שְׁתַּהֲיָה לָךְ עֲלֶיָה, כְּבִיכּוֹל יֵשׁ לִי גַם עֲלֶיָה.
וּבְשַׁעָה שְׁתַּהֲיָה לָךְ יְרִידָה, כְּבִיכּוֹל אֲנֹכִי אֶרֶד
עִמָּךְ. וְעַד שְׁמַת יוֹסֵף וְכָל אַחֲיוֹ וְהִיתָה לָהֶם
יְרִידָה, קָמָה שְׁכִינָה וְיִרְדָּה עִמָּם. כְּמוֹ שְׁפִירְדוּ
אַלֶּה, כֵּךְ יִרְדּוּ אֵלֶּה.

כָּלֵהוּ בְּזוֹד רְכִיבָא (רְחִיבָא) אֶתְרַכְּבוּ. כָּל אֵינוֹן דְּעִבְדִּין
פִּירִין, בְּרַ מִתְּפּוּזִין, רְזָא וְזָדָא אֵינוֹן, בְּרַ שְׁבִילִין
דְּאֶתְפָּרְשִׁין.

265. כָּל אֵינוֹן דְּלֹא עִבְדִּין פִּירִין, וְאֵינוֹן רְבִרְבִין, בְּרַ
מִעֶרְבִין דְּנִזְוֹלָא, דְּאִיתָ לָהּ רְזָא בְּלִזְוֹדוֹי כְּנִזְוֹלָא
דְּלֵעִילָא, מִזְוֹד יִנְקָא יִנְקָו, וְכָל זוֹד מֵאֵינוֹן דְּאֵינוֹהוּ
זוּטְרִי, בְּרַ מֵאִזּוֹבָא, מֵאִמָּא וְזָדָא אֶתְלִידוּ.

266. כָּל עֹשֵׁבִין דְּאֶרְעָא, דְּאֶתְמַנִּי עֲלֵיהוֹן רְבִרְבִין
תְּקִיפִין בְּשֵׁמִיָּא. כָּל זוֹד וְזוֹד רְזָא בְּלִזְוֹדוֹי, כְּנִזְוֹלָא
דְּלֵעִילָא, וּבְגִין כְּרַ כְּתִיב, (וִיקְרָא י"ט) שְׁדָף לֹא תִזְרַע
כְּלֵאִים. דְּכָל זוֹד וְזוֹד עָאֵל בְּלִזְוֹדוֹי, וְנִפְיָק בְּלִזְוֹדוֹי,
הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (אִיּוֹב ל"ח) הִידְעָתָה זִקּוֹת שָׁמַיִם אִם
תִּשִּׁים מִשְׁטְרוֹ בָּאָרֶץ. וְכְתִיב (דָּף ט"ז ע"א) (יִשְׁעִיָּה
מ') לְכֻלָּם בְּשֵׁם יְקָרָא. וּמֵה בְּכָל מֵה דְּבַעֲלָמָא רְזָא
בְּלִזְוֹדוֹי וְלֹא בַּעֲלָא קוּדְשָׁא בְּרִיָּה הוּא לְגִלְגָּלָה לֹוֹן,
וּלְעֶרְבָבָא לֹוֹן, וְקִרְאָן בְּשֵׁמֵהוּ. בְּנֵי יַעֲקֹב דְּאֵינוֹן שְׁבַטִין
קְדִישִׁין, דְּאֵינוֹן קִיּוּמָא דְּעֵלְמָא, עַל אִזּוֹת כְּמֵה וְכְמֵה,
הָדָא הוּא דְּכְתִיב וְאַלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

267. ר' יוֹסִי בְּר' יְהוּדָה אָמַר, אֵילוּ נֶאֱמַר אֵלֶּה שְׁמוֹת,
מִשְׁמַע דְּהָכִי הוּא. הַשְׁתָּא דְּכְתִיב וְאַלֶּה שְׁמוֹת, מִשְׁמַע
דְּעַל הָרָאשׁוֹנִים מוֹסִיף, מֵה הָרָאשׁוֹנִים בְּנֵי יַעֲקֹב, אֵף
כָּאֵן בְּנֵי יַעֲקֹב.

268. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, זֶס וְשְׁלוֹם, בְּשַׁעֲתָא דְּאָמַר
קוּדְשָׁא בְּרִיָּה הוּא, (בְּרַאשִׁית מ"ו) אֲנֹכִי אֶרֶד עִמָּךְ
מִצְרִימָה, סְלִקָא דְּעִתָּךְ דְּשְׁכִינָתָא תִּיזּוֹת עִמִּיהָ בְּהִיא
שְׁעִתָּא (אָמַר לִיה וְהָא כְּתִיב אֲנֹכִי אֶרֶד עִמָּךְ מִצְרִימָה,
עִמָּךְ) מִמָּשׁ, אֵלֶּה בְּשַׁעֲתָא דְּהִיָּה יְרִידָה לְבָנָהּ, וְזוֹתָתָ
שְׁכִינָתָא, הָדָא הוּא דְּכְתִיב, אֲנֹכִי אֶרֶד עִמָּךְ מִצְרִימָה,
וְאֲנֹכִי אֶעֱלֶךְ גַּם עִלָּה, כָּל זְמַנָּא דְּהִיָּה לָךְ עֲלִיָּה.
כְּבִיכּוֹל עֲלִיָּה אִיתָ לִי, וּבְשַׁעֲתָא דְּהִיָּה לָךְ יְרִידָה,
כְּבִיכּוֹל אֲנֹכִי אֶרֶד עִמָּךְ. וְעַד דְּמִיתָ יוֹסֵף וְכָל אִזּוּי,
וְהִיָּה לֹוֹן יְרִידָה, קָמַת שְׁכִינָתָא וְזוֹתָתָ עִמִּהוֹן, כְּמֵה
דְּנִזְוֹתוֹ אֵלֶּין, כְּרַ נִזְוֹתוֹ אֵלֶּין.

269. אמר (ר' יוסי בר' יהודה) רבי יהודה, מה כתוב למעלה ממנו? וימת יוסף בן מאה ועשר שנים וגו'. באותה שעה שמת יוסף וכל השבטים והיתה להם ירידה, ירדו בני ישראל לגלות, ושכינה ומלאכים עליונים ירדו עמם. זהו שכתוב ואלה שמות בני ישראל, שהם נוספו על הראשונים לרדת לגלות.

270. אמר לו, אם כן, יעקב היה מת או לא? אמר לו, מת. אמר לו, ומהו מה שכתוב הבאים מצרימה את יעקב? אם בחיים, אמר את יעקב, ואם אחר שמת, הוצא משם את יעקב. אלא בא תראה, לא אמר הכתוב היורדים מצרימה את יעקב, שעד עכשו לא היתה ירידה ליעקב, אלא הבאים. למדנו שבאו עם יעקב, והלכו להם. עד שירדו אלה לגלות, ירדו אלה עמם. זהו שכתוב ואלה שמות.

271. רבי דוסתאי אמר, בכל יום ויום היו באים והולכים להם, זהו שכתוב הבאים מצרימה, ולא כתוב אשר באו, והינו שכתוב הבאים מצרימה. פתחלה את יעקב, ואחר כך כשהיתה להם ירידה, איש וביתו באו. ובא ראה, כל בני יעקב היו מתים באותו זמן, וירדו אלה ואלה.

272. רבי יוסי ורבי אלעזר אמרו, בפרשה זו יש דברים עליונים, ששנינו, בשעה שירדו המרכבות והמחנות הקדושים, דיוקניהם של השבטים שחקוקים למעלה, כלם נכנסו לדור עמם. זהו שכתוב איש וביתו באו, וכתוב ראובן שמעון לוי.

273. דבר אחר ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב וגו' – חזרה פרשה זו למה שאמר רבי יוסי ברבי יהודה, והכל היה.

274. ובא ראה, רבי אלעזר בן ערף, כשהיה מגיע לפסוק הזה, היה בוכה. ששנינו, אמר רבי אלעזר בן ערף, בשעה שהלכו ישראל לגלות, התכנסו כל נשמות השבטים למערת המכפלה, צווחו ואמרו: זקן זקן, באב

269. אמר (ר' יוסי בר' יהודה) ר' יהודה מה כתוב לעיל מניה, (בראשית נ') וימת יוסף בן מאה ועשר שנים וגו'. בההיא שעתא דמית יוסף, וכלהו שבטין, והוה לון ירידה, נזותו בני ישראל בגלותא, ושכינתא ומלאכי עלאי נזותו עמהון, הדא הוא דכתיב, ואלה שמות בני ישראל, דאינון אתוספו על קדמאי לביזות בגלותא.

270. אמר ליה, אי הכי יעקב הוה מית או לא. אמר ליה מית. אמר ליה, ומהו דכתיב הבאים מצרימה את יעקב, אי בזוי, אימא את יעקב, ואי בתר דמית, אפיק מתמן את יעקב. אלא תא זוי, לא אמר קרא היורדים מצרימה את יעקב, דעד כען לא הוה ירידה ליעקב, אלא הבאים, אוליפנא דאתו עמיה דיעקב, ואולו להון, עד דנזותו אלון בגלותא, נזותו אלון עמהון, הדא הוא דכתיב ואלה שמות וגו'.

271. ר' דוסתאי אמר, בכל יומא ויומא הוו אתין, ואלין לון, הדא הוא דכתיב הבאים מצרימה, ולא כתיב אשר באו, והיינו דכתיב הבאים מצרימה בקדמיתא את יעקב. ולבתר כד הוה לון ירידה איש וביתו באו. ותא זוי, בני יעקב כלהו הוו מתין בההוא זמנא ונזותו אלון ואלין.

272. רבי יוסי ורבי אלעזר אמרו, האי פרשתא מלין עלאין אית בה, דתנן, בשעתא דנזותו אלון רתיבין ובשרין קדישין, דיוקניהון דשבטין, דגליפין לעילא, כלהו עאלן למידר עמהון. הדא הוא דכתיב, איש וביתו באו, וכתיב ראובן שמעון לוי.

273. דבר אחר ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב וגו'. אתנזור פרשתא דא, למה דאמר רבי יוסי ברבי יהודה, וכלא הוה.

274. ותא זוי, רבי אלעזר בן ערף, כד הוה מטי להאי פסוק, הוה בכי, דתניא, אמר רבי אלעזר בן ערף, בשעתא דאולו ישראל בגלותא, אתכנשו כלהו נשמתהון דשבטין, למערתא דכפלה, צווחו ואמרו:

של בנים אין בעמל [של הגלות] של העולם הזה. בניה כלם משעבדים בפרך, ועם אחר עושים בהם נקמות העולם.

275. באותה שעה התעוררה רוח של אותו הזמן, בקש רשות וירד. קרא הקדוש ברוך הוא לכל מרפבותיו ומחנותיו ומלכיהם בראשיהם, וירדו כלם עם יעקב ועם שבטיו. שבטים ירדו חיים עם אביהם, ושבטים ירדו מתים עם אביהם. זהו שכתוב ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה וגו', וכתוב ראובן שמעון לוי וגו'. ובא ראה, מתים היו, וירדו, וכתוב ויוסף היה במצרים. אמר רבי אבא, בזה נקרא (תהלים קג) ברחם אב על בנים.

276. רבי יהודה בר שלום היה הולך בדרך, ורבי אבא היה עמו. נכנסו למקום אחד ולנו שם. אכלו. בשרצו לשכב, שמו ראשם באותו תל של הארץ שהיה שם קבר אחד. עד שלא נרדמו, קרא קול אחד מהקבר ואמר, הוצע שלי הולך לאדמה. שתים עשרה שנה היה שלא התעוררתי פרט לעכשו, שפרצוף בני אני רואה כאן.

277. אמר רבי יהודה, מי אתה? אמר לו, אני יהודי, ואני יושב נזוף, שאיני יכול להכנס משום אותו צער של שני שגנב אותו גוי כשהיה קטן ומלקה אותו כל יום, והצער שלי דוחה אותי מלהכנס למקומי, ובמקום זה לא התעוררתי פרט לעכשו.

278. אמר לו, ואתם האם יודעים בצער החיים? אמר לו, נשבע בשר הקבר, אם לא בקשותינו על החיים, לא היו עומדים אפלו חצי יום בעולם, ועכשו התעוררתי כאן, שהיו אומרים לי בכל יום שבמהרה יבא לכאן בני, ולא ידעתי אם בחיים או במות.

279. אמר לו רבי יהודה, מה מעשיכם באותו העולם? רעש הקבר ואמר, קומו לכו, שעכשו מכים את בני. תמהו וברחו משם כחצי מיל. ישבו עד שהאיר הבקר. קמו

סבא סבא, כאבא דבנין לאו בלאותא (בגלותא) דעלמא דין, בניך כלהו משיתעבדין בקשיו, עם אזורן עבדין בהו נוקמין דעלמא.

275. בההיא שעתא, אתער רונייה דההוא סבא, רשותא שאיל, ונזוית, קרא קודשא בריך הוא לכל רתיכוי ומשריייתהו, ומלכיהון בראשיהון. ונזותו כלהו עם יעקב ועם שבטוהי. שבטין נזותו וזיין עם אבוהון, ושבטין נזותו מתים עם אבוהון, הדא הוא דכתיב ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה וגו' וכתוב ראובן שמעון לוי וגו'. ותא וזוי, מתים הוו, ונזותו, וכתוב ויוסף היה במצרים. אמר רבי אבא, בהאי אתקרי (תהלים ק"ג) כרוזם אב על בנים.

276. רבי יהודה בר שלום הוה אויל בארזא ורבי אבא הוה עמיה עאלו לזוד אתרא ובתו תמן. אכלו כד בעו למשכב שווי רישיהון בההוא תלא דארעא דהוה זוד קברא תמן עד לא דמיכו קרא זוד קלא מן קברא אמר ורעא לארעא אולא. תריסר שנין הוה (דף ט"ז ע"ב) דלא אתערית בר האידנא דפרצופא דברי זומינא הכא.

277. אמר רבי יהודה, מאן אתה. אמר ליה יודאי אנא, ואנא יתיב נזיפא, דאנא לא יכילנא למיעל, בגין ההוא צערא דברי, דגנביה ההוא עבודת כוכבים ומזלות, כד איהו הוה זעירא, ואלקי ליה כל יומא, וצערא דיליה דזוי לי למיעאל בדוכתאי, ובהאי אתרא לא אתערית, בר האידנא.

278. אמר ליה ואתון ידעין בצערא דזויי. אמר ליה, שרי קברי, אי לאו בעותא דילן על זויי, לא יתקיימון פלגות יומא (נ"א בעלמא), והאידינא אתערית הכא, דהוה אמרין לי כל יומא, דלעגלא ייתי ברי הכא, ולא ידענא אי בזויי אי במוותא.

279. אמר ליה רבי יהודה, מאי עבידתייכו בההוא עלמא. אתרגיש קברא, ואמר, אוילו קוביו, דהאידינא ללקון לברי, תוהו, וערקו מתמן כפלגות מיל, יתבו עד

ללכת, וראו איש אחד שהיה רץ ובורת, והיה שותת דם על כתפיו. אחזו בו, וספר להם את המעשה. אמרו לו, מה שמך? אמר להם, לחמא בר ליואי. אמרו, ומה [בן] ליואי בר לחמא היה אותו המת. ופחדו לדבר אתו יותר, ולא חזרו. אמר רבי אבא, זהו שאמרו שתפלות המתים מגנות על החיים, מניין לנו? שכתוב ויעלו בנגב ויבא עד חברון.

הנהיר עפרא. קמו למיזל, וזמו זוד בר נש, דהיה רהיט וערק, והיה שתית דמא אכתפוי, אוזדו ביה, וסוזו להו עובדא, אמרו ליה מה שמך. אמר להו, לוזמא בר ליואי. אמרו, ומה (בר) ליואי בר לוזמא היה מיתא, ומסתפינא לאשתעויי יתיר בהדיה. לא אהדרו. אמר רבי אבא, האי דאמרו, דעלותהון דמתייא, מנינן על זויי. מנלן. דכתיב, (במדבר י"ג) ויעלו בנגב ויבא עד חברון.

280. אמר רבי יהודה, תא וזוי, תרין גדרין גדר קודשא בריה הוא ליעקב. זוד, דייוזות עמיה למיזר עמיה בגלותא, וזוד דיסקיניה מקבריה, למזומי זודוותא דסייעתא קדישא דדיירי עם בגוהי, הדא הוא דכתיב, אנכי ארד עמך מצרימה אנכי ארד עמך בגלות, ואנכי אעלה גם עלה, בנאמר (יחזקאל לו) והעליתי אתכם מקברותיכם עמי, וכתוב ששם עלו שבטים וגו'.

280. אמר רבי יהודה, תא וזוי, תרין גדרין גדר קודשא בריה הוא ליעקב. זוד, דייוזות עמיה למיזר עמיה בגלותא, וזוד דיסקיניה מקבריה, למזומי זודוותא דסייעתא קדישא דדיירי עם בגוהי, הדא הוא דכתיב, אנכי ארד עמך מצרימה אנכי ארד עמך בגלותא. ואנכי אעלה גם עלה, כמה דאת אמר (יחזקאל לו) והעליתי אתכם מקברותיכם עמי. וכתוב (תהלים קכ"ב) ששם עלו שבטים וגו'.

281. דבר אחר ויקם מלך חדש על מצרים וגו' – אמר רבי שמעון, באותו יום נתנה רשות לשרו של מצרים על כל שאר העמים. ששנינו, עד שלא מת יוסף, לא נתן שלטון לשלטן של מצרים על ישראל. בין שמת יוסף, אז ויקם מלך חדש על מצרים. ויקם – כמי שהיה נמוך וקם.

281. דבר אחר (שמות א') ויקם מלך חדש על מצרים וגו', אמר רבי שמעון, בההוא יומא, אתיהיב ליה רשותא לשרו של מצרים, על כל שאר עמין, דתנא, עד דלא מית יוסף, לא אתיהיב שלטנו לשלטנא דמצרים על ישראל, בין דמית יוסף, כדן ויקם מלך זודש על מצרים, ויקם: כמאן דהיה מאיר וקם.

282. ויקם מלך חדש וכו' רבי יצחק פתח, (שיר א) עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו. עד שהמלך – זה הקדוש ברוך הוא. זהו שכתוב (ישעיה מו) כה אמר ה' מלך ישראל, וכתוב (דברים לג) ויהי בישרון מלך. במסבו – בין כנפי הפרובים. נרדי נתן ריחו – שגרמו להסתלק מביניהם.

282. (ויקם מלך חדש וכו') רבי יצחק פתח, (שיר השירים א') עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו. עד שהמלך: דא קודשא בריה הוא. הדא הוא דכתיב, (ישעיה מ"ד) כה אמר ה' מלך ישראל. וכתוב (דברים לג) ויהי בישרון מלך. במסבו: בין כנפי הפרובים. נרדי נתן ריחו, דגרמו לאסתלקא מביניהון.

283. דבר אחר עד שהמלך במסבו – בעוד שהקדוש ברוך הוא היה נותן תורה לישראל, שכתוב (שמות לד) ויהי שם עם ה' ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכל וגו'. בעוד שהיה כותב תורה לישראל, הוציאו ריחם השוב, ואמרו אלה אלהיך ישראל.

283. דבר אחר, עד שהמלך במסבו, בעוד דקודשא בריה הוא היה יהיב אורייתא לישראל, דכתיב, (שמות לד) ויהי שם עם ה' ארבעים יום וארבעים לילה לזם לא אכל וגו'. בעוד דהיה כתיב אורייתא לישראל, שביקו ריזיהון טב, ואמרו אלה אלהיך ישראל.

284. דבר אזור עד שהמלך במסבו, בעוד דהיה קודשא בריך הוא נזוית על טורא דסיני, למיהב אורייתא לישראל, נרדי נתן ריזון, דכתיב, (שמות כ"ד) נעשה ונשמע.

285. רבי תנחום אמר, לכל אמה ואמה יש שר למעלה, ובשנותן הקדוש ברוך הוא שליטה לזה – מוריד את זה, ובשנותן שליטה לאותו שר, אין לו שליטה אלא משום ישראל. זהו שכתוב היו צריה לראש.

286. רבי יצחק אמר, ישראל הם כנגד כל שאר אמות העולם. מה שאר העמים הם שבעים – אף ישראל הם שבעים. זהו שכתוב כל הנפש לבית יעקב הבאה מצרימה שבעים. ומי ששולט על ישראל, כאלו שולט על כל העולם.

287. רבי אבא אמר מכאן, ובני ישראל פרו וישרצו וגו' – הרי שבעה. וכל דרגה (עולה) לעשרה – הרי שבעים. מה כתוב אחריו? ויקם מלך חדש על מצרים.

288. אמר רב הונא, למא השתעבדו ישראל בכל האמות? בשביל שישאר בהם העולם, שהם כנגד כל העולם, וכתוב (זכריה יד) ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד. ומה הוא אחד – אף ישראל אחד, שכתוב (שמואל ב' ז) גוי אחד בארץ. מה שמו אחד ונפרד בשבעים – אף ישראל אחד ונפרד בשבעים.

289. רבי יהודה פתח, (משלי ל) תחת שלוש רגזה ארץ וגו', תחת עבד כי ימלוך. ששנינו, אין לך אמה שפלה ונקלית ובזויה לפני הקדוש ברוך הוא כמו המצרים, ונתן להם הקדוש ברוך הוא שליטה משום ישראל. ושפחה כי תירש גברתה – זו הגר שהולידה את ישמעאל, שעשה כמה רעות לישראל, ושלט בהם, וענה אותם בכל מיני ענויים, וגר עליהם כמה שמדות, ועד היום הם שולטים עליהם, ואינם מניחים להם לעמד

284. דבר אזור עד שהמלך במסבו, בעוד דהיה קודשא בריך הוא נזוית על טורא דסיני, למיהב אורייתא לישראל, נרדי נתן ריזון, דכתיב, (שמות כ"ד) נעשה ונשמע.

285. רבי תנחום אמר, כל אומה ואומה אית לה שר לעילא, וכד קודשא בריך הוא יהיב שלטנותא לדין, אנזוית לדין, וכד יהיב שלטנותא לההוא שר, לית ליה שלטנותא, אלא בגין ישראל, הדא הוא דכתיב, (איכה א') היו צריה לראש.

286. רבי יצחק אמר, ישראל אינן להביל כל שאר אומין דעלמא, מה שאר עמין אינן שבעים, אף ישראל אינן שבעים, הדא הוא דכתיב, (בראשית מ"ו) כל הנפש לבית יעקב הבאה מצרימה שבעים. ובאן דשליט על ישראל, כאילו שליט על כל עלמא.

287. רבי אבא אמר מוהכא, ובני ישראל פרו וישרצו וגו', הא שבעה. וכל דרגא (נ"א סלקא) לעשרה, הא שבעים. מה כתיב בתריה, ויקם מלך חדש על מצרים.

288. אמר רב הונא, אמאי אשתעבדו ישראל בכל האומין, בגין דישתאר בהון עלמא, דאינן להביל כל עלמא, וכתיב, (זכריה י"ד) ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד. ומה הוא אחד, אף ישראל אחד, דכתיב, (שמואל ב' ז) גוי אחד בארץ. מה שביה נזד, ונתפרש בע', אף ישראל אחד, ונתפרש בשבעין.

289. רבי יהודה פתח, (משלי ל') תחת שלש רגזה ארץ וגו', תחת עבד כי ימלוך, דתנא (דף י"ז ע"א) לית לך אומא מכיכא וקלילא ונבזית קמי קודשא בריך הוא, כוותיהו דמצראי, ויהיב לון קודשא בריך הוא שלטנותא בגיניהו דישראל. ושפחה כי תירש גברתה, דא הגר, דאולידת לישמעאל, שעשה כמה רעות לישראל, ושלט בהם, וענה אותם בכל מיני ענויים, וגר עליהם כמה שמדות, ועד היום הם

בְּדָתָם. וְאֵין לָךְ גְּלוּת קָשָׁה לְיִשְׂרָאֵל כְּמוֹ גְּלוּת יִשְׁמַעְאֵל.

290. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ הָיָה עוֹלָה לִירוּשָׁלַיִם, וְהָיָה הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ. רָאָה עֶרְבִי אֶחָד שֶׁהָיָה הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ וּבָנוּ עִמּוֹ. פָּגְשׁוּ בִיהוּדִי אֶחָד, אָמַר לְבָנוּ, הִיחֻדִּי הָיָה גָּעַל, שָׁמַסּ בּוֹ אֲדוֹנוֹ. נוֹל אוֹתוֹ וְתִירַק לוֹ בְּזָקְנוֹ שְׁבַע פְּעָמִים, שֶׁהוּא מִזְרַע שֶׁל רְמִים, שְׁאֵנִי יָדַעְתִּי שֶׁמִּשְׁעָבָדִים בָּהֶם שְׁבָעִים עֲמָמִים. הֵלֶךְ בָּנוּ וְתַפֵּס בְּזָקְנוֹ. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, רְמִים רְמִים, גּוֹזְרֵנִי עַל הָעֲלִיּוֹנִים שִׁירְדוּ לְמַטָּה. עַד שֶׁלֹּא סִיֵּם, נִבְלָעוּ בַּמָּקוֹמָם.

291. רַבִּי יִצְחָק פָּתַח, (שִׁיר הַשִּׁירִים ב') עַד שִׁיפּוֹת הַיּוֹם וְנָסוּ הַצִּלְלִים וְגו'. עַד שִׁיפּוֹת הַיּוֹם – פָּסוּק זֶה נֹאמַר עַל גְּלוּת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם יִשְׁתַּעֲבְדוּ בְּגְלוּת עַד שִׁסְתִּים אוֹתוֹ יוֹם שֶׁל שְׁלֹטוֹן הָאֲמוֹת. שִׁשְׁנִינוּ, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֵלֶּף שָׁנִים הוּא שְׁלֹטוֹן הָאֲמוֹת כְּאַחַד עַל יִשְׂרָאֵל, וְאֵין לָךְ אִמָּה שְׁלֹא תִשְׁתַּעֲבֹד בָּהֶם, יוֹם אֶחָד הוּא כְּנֶגְדּוֹ, שְׁכָתוֹב (זְכוּרִיה י"ד) וְהָיָה יוֹם אֶחָד הוּא יוֹדֵעַ לָךְ וְגו'.

292. דָּבָר אַחֵר עַד שִׁיפּוֹת הַיּוֹם – קָדָם שִׁיפּוֹת אוֹתוֹ יוֹם שֶׁל הָאֲמוֹת. וְנָסוּ הַצִּלְלִים – אֵלּוּ שְׁלֹטוֹנִים שֶׁשְׁלָטוֹ עֲלֵיהֶם. אֵלֶּף לִי אֵל הַר הַמּוֹר – אָמַר הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֵלֶּף לִי לְנַעַר אֶת הָאֲמוֹת מִירוּשָׁלַיִם, שֶׁהוּא הַר הַמּוֹר, כְּכַתוּב בְּהַר הַמּוֹרִיָּה אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַיִם. וְאֵל גִּבְעַת הַלְּבוֹנָה – זֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁבְּצִיּוֹן, שְׁכָתוֹב בּוֹ (מְשִׁלִּי מ"ח) יָפָה נוֹף מִשּׁוֹשׁ כָּל הָאָרֶץ הַר צִיּוֹן וְגו', [אָמַר רַבִּי יְהוּדָה] כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (אִיּוֹב ל"ח) לְאַחַז בְּכַנְפוֹת הָאָרֶץ וַיִּנְעֲרוּ רַשָּׁעִים מִמֶּנָּה. כְּמוֹ זֶה שְׁאוּחֻז בְּטִלִּית לְנַעַר מִמֶּנָּה טִנְפָת.

293. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, עֲתִיד הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַתְּגַלּוּת בִּירוּשָׁלַיִם שֶׁלְמַטָּה וּלְטַהַר אוֹתָהּ מִטְּנוּפֵי הָעַמִּים, עַד שֶׁלֹּא יִשְׁתַּלֵּם אוֹתוֹ הַיּוֹם שֶׁל הָאֲמוֹת. שְׁאֵמַר רַבִּי חֲזִיָּא, אֵין שְׁלֹטוֹן לְאֲמוֹת עַל יִשְׂרָאֵל אֵלָּא יוֹם אֶחָד בְּלִבָּד, שֶׁהוּא יוֹמוֹ שֶׁל הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהוּא אֵלֶּף

שׁוֹלֵטִים עֲלֵיהֶם, וְאֵינָם מְנִיזִים לָהֶם לַעֲבוֹד בְּדָתָם. וְאֵין לָךְ גְּלוּת קָשָׁה לְיִשְׂרָאֵל כְּמוֹ גְּלוּת יִשְׁמַעְאֵל.

290. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ הָיָה סָלִיק לִירוּשָׁלַיִם, וְהָיָה אֵייל בְּאוֹרְזוֹא, וְזָמַר זוֹד עֶרְבָאָה, דְּהָיָה אֵייל בְּאוֹרְזוֹא, וּבְרִיָּה עֲמִיָּה. פָּגְעוּ בִּיהוּדָאִי זוֹד. אָמַר לְבְּרִיָּה, הָאִי יוּדָאִי גָּעַלָא, דְּמָאִיס בֵּיהַּ מְרִיָּה. נוֹול לִיָּה, וְרִקִּיק לִיָּה בְּדִיקָנִיָּה ז' זְמִינִן, דְּאִיהוּ מוֹרְעָא דְּרַאמִין, דְּאֵנָא יָדַעְנָא דְּמִשְׁעָבָדָן בְּהוּ שִׁבְעִין עֲמָמִין, אֵייל בְּרִיָּה וְאִזְוִיד בְּדִיקָנִיָּה. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ רַאמִין רַאמִין, גּוֹזְרָנָא עַל עֲלָאִין, דְּעִזְזוֹתוֹן לְתַתָּא. עַד לֹא סִיֵּים אֶתְבְּלָעוּ בְּאַתְרֵיהוֹן.

291. רַבִּי יִצְחָק פָּתַח, (שִׁיר הַשִּׁירִים ב') עַד שִׁיפּוֹת הַיּוֹם וְנָסוּ הַצִּלְלִים וְגו'. עַד שִׁיפּוֹת הַיּוֹם, הָאִי קָרָא עַל גְּלוּתָא דְּיִשְׂרָאֵל אֶתְמַר, דְּאִינוֹן יִשְׁתַּעֲבְדוֹן בְּגְלוּתָא, עַד דְּיִסְתִּיִים הָהוּא יוֹמָא דְּשִׁלְטָנוּתָא דְּאוּבִין. דְּתִנֵּן, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֵלֶּף שָׁנִין הוּא שִׁלְטָנוּתָא דְּכָל אוּבִין כְּזוֹדָא, עֲלִיָּהוּ דְּיִשְׂרָאֵל. וְלִית לָךְ אוּבָה דְּלֹא יִשְׁתַּעֲבֹד בְּהוֹן. וְיוֹמָא זוֹדָא, הוּא לְקַבְלִיָּה דְּכַתִּיב, (זְכוּרִיה י"ד) וְהָיָה יוֹם אֶחָד הוּא יוֹדֵעַ לָךְ וְגו'.

292. דָּבָר אַחֵר, עַד שִׁיפּוֹת הַיּוֹם קָדָם דְּיִפּוֹת הָהוּא יוֹמָא דְּאוּבִין. וְנָסוּ הַצִּלְלִים, אִינוֹן שׁוֹלְטָנִין דְּשִׁלְטוֹ עֲלִיָּהוּ. אֵלֶּף לִי אֵל הַר הַמּוֹר, אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֵלֶּף לִי, לְנַעַרָא הָאוּבָמוֹת מִירוּשָׁלַיִם דְּהוּא הַר הַמּוֹר, כְּמָה דְּכַתִּיב, בְּהַר הַמּוֹרִיָּה אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַיִם. וְאֵל גִּבְעַת הַלְּבוֹנָה, דָּא בִּי מִקְדָּשָׁא דִּי בְּצִיּוֹן, דְּכַתִּיב בֵּיהַּ (תְּהִלִּים מ"ח) יָפָה נוֹף מִשּׁוֹשׁ כָּל הָאָרֶץ הַר צִיּוֹן וְגו', (אָמַר רַבִּי יְהוּדָה) כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (אִיּוֹב ל"ח) לְאַזְוִיד בְּכַנְפוֹת הָאָרֶץ וַיִּנְעֲרוּ רַשָּׁעִים מִמֶּנָּה. כְּהָאִי דְּאִזְוִיד בְּטִלִּית, לְנַעַרָא טְנוּפָא מִנָּה.

293. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, עֲתִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַתְגְּלִיָּא בִּירוּשָׁלַיִם דְּלְתַתָּא, וּלְדַכָּאָה יִתָּה מִטְּנוּפֵי עֲמָמִיָּא, עַד דְּלֹא אִשְׁתַּלֵּים הָהוּא יוֹמָא דְּאוּבִין. דְּאָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, לִית שׁוֹלְטָנוֹ לְאוּבִין עֲלִיָּהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, אֵלָּא יוֹמָא זוֹדָא לְזוֹד, דְּהוּא יוֹמוֹ שֶׁל הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,

שנים. זהו שבתוב נתנני שממה כל היום דוה. יום אחד בלבד, ולא יותר.

294. אמר רבי יוסי, אם ישתעבדו יותר, לא על פי גזרת המלך הוא, אלא על שלא רוצים לחזור אליו, וכתוב (דברים ל) והיה כי יבאו עליך כל הדברים האלה וגו', וכתוב אם יהיה נדחת בקצה השמים משם יקבעך וגו'.

295. ויאמר אל עמו הנה עם בני ישראל. אמר רבי שמעון, בא ראה, שהרי על כל פנים המלאך השליט הממנה על המצרים היה, וכך הוא, שברב הפרשה לא נאמר אלא מלך מצרים סתם, והינו הממנה הגדול על מצרים. פרעה מלך מצרים, פרעה ממשי.

296. אמר רבי שמעון, לפיכך כתוב ויאמר, פלומר הכניס בלבם דבר זה, כמו שנאמר (שמואל ב טז) כי ה' אמר לו קלל את דוד. מחשבת הלב בלבד. וכן (אסתר ו) ויאמר המן בלבו, וכן (בראשית יז) ויאמר בלבו הלבן מאה שנה. אף כאן גם, הכניס מחשבה בלבם שאמרו רב ועצום ממנו. מה זה ממנו? רצה לומר ממנה שלהם. הם אמרו בלבם שחיל ותקף שלהם גדול ותקיף ממנו, מהשליטון שלהם.

297. רבי יצחק אמר, כל אמות העולם נחוצ מִיִּשְׂרָאֵל מושכים כחם משריהם, וישראל מושכים כחם מהקדוש ברוך הוא, והם נקראים עם ה', ולא עם של השלטנים. רבי יהודה אמר, כאן נקראו עמו, שבתוב ויאמר אל עמו, ושם כתוב (שמות ג) ראה ראיתי את עמי עמי, עמי ממשי. ישראל נקראו עם ה', ושאר האמות נקראו עמו של השליט שלהם, שבתוב (מיכה ד) כי כל העמים ילכו איש בשם אלהיו ואנחנו נלך בשם ה' אלהינו לעולם ועד.

298. אמר רבי אבא, פסוק זה היה לו לומר, [הנה עם ישראל, או] בני ישראל רב ועצום ממנו. [אלא] מהו עם בני? אלא עם בני

והוא אלה שנים. הרי הוא דכתיב, (איכה א') נתתי שוממה כל היום דוה. יומא זור לזוור, וכל יתיר.

294. אמר רבי יוסי, אי יתיר ישתעבדון, לא על פום גזרת מלכא הוא, אלא על דלא בעיין למיהדר לקבליה, וכתוב (דברים ל') והיה כי יבואו עליך כל הדברים האלה וגו', וכתוב (דברים ל') אם יהיה נדחת בקצה השמים משם יקבעך וגו'.

295. (שמות א') ויאמר אל עמו הנה עם בני ישראל. אמר רבי שמעון תא וזוי, דהא על כל פנים מלאכא שלטונא דממנה על מצראי הוה, והכי הוא, דרובא דפרשתא לא אתמר, אלא מלך מצרים (י' ע"א) סתם, והינו ממנה רברבא על מצראי. פרעה מלך מצרים, פרעה ממי.

296. אמר רבי שמעון, לפיכך כתיב, ויאמר (בראשית רל"ד ע"ב) פלומר אכניס בלבהון מלכתא דא, כמה דאתא אמר, (שמואל ב' ט"ז) כי יי' אמר לו (לך) קלל את דוד. מוזשבת הלב בלבד. וכן (אסתר ו') ויאמר המן בלבו, וכן (בראשית י"ז) ויאמר בלבו הלבן מאה שנה. אוף הכא זמי, אכניס מוזשבתא בלבהון, דאמרו רב ועצום ממנו. מאי ממנו. רצונו לאמר ממנה דילהון, אינון אמרו בלביהו, דזילא ותקיפא דילהון, רברבא ותקיפא ממנו, משולטנא דילהון.

297. ר' יצחק אמר, כל אומין דעלמא, (בר ישראל) משיכין תוקפא משריהון, וישראל נגדין זיליהון מקודשא בריה הוא, ואינון אתקרון עמא דיי', ולא עמא דשולטנא. ר' יהודה אמר, הכא אתקרון עמו, דכתיב ויאמר אל עמו, והתם כתיב, (שמות ג') ראה ראיתי את עמי עמי, עמי ממי, ישראל אקרון עם יי', ושאר אומין אקרון, עמו דשולטנא דילהון דכתיב, (מיכה ד') כי כל העמים ילכו איש בשם אלהיו ואנחנו נלך בשם יי' אלהינו לעולם ועד.

298. אמר רבי אבא, האי פסוקא, הוה ליה למימר (הנה עם ישראל או) בני ישראל רב ועצום

ישראל ממש, מאותו ישראל שלמעלה, שחשבו שעם בני ישראל היו, ולא עם ה', וכתוב ויקצו מפני בני ישראל, ולא כתוב מפני עם בני ישראל, אלא מפני בני ישראל ממש.

מפניו, (אלא) מהו עם בני. אלא עם בני ישראל ממש, מההוא ישראל הלעילא, דיושיבו דעם בני ישראל הו, ולא עם יי, וכתוב (שמות א') ויקצו מפני בני ישראל, ולא כתיב מפני (דף י"ז ע"ב) עם בני ישראל, אלא מפני בני ישראל ממש.

299. רבי יוחנן היה עומד לפני רבי יצחק. אמר, מה ראה בלק לומר (במדבר כב) הנה עם יצא ממצרים, ולא אמר הנה עם בני ישראל? [אלא] אמר לו רבי יצחק, בלק מכשף גדול היה, וכן דרך המכשפים לקחת דבר שאין בו חשד, וכן אין מזכירים לעולם שם אביו של אדם, אלא שם אמו, דבר שאין בו חשד.

299. רבי יוחנן היה קאים קמיה דר' יצחק, אמר, מה זמא בלק למימר (במדבר כ"ב) הנה עם יצא ממצרים, ולא אמר הנה עם בני ישראל. (אלא) אמר ליה ר' יצחק, בלק מכשף גדול היה, וכן דרך המכשפים לקנות הדבר שאין בו חשדא, וכן אין מזכירין לעולם שם אביו של אדם, אלא שם אמו, דבר שאין בו חשדא.

300. שכן דרך השדים, שמעינים באותו דבר שאומרים להם, אם הוא כוזב – מודיעים לו דברים כוזבים, ואם הוא אמת – כל מה שאומרים לזמן קצר אמת הוא, כל שכן לעשות מעשה. רבי אחא אמר, בלק לקח דרך של קלון, הנה עם יצא ממצרים, בלומר שאין אנו יודעים ממי הם.

300. דכן דרך השדים, דמעיינים בההוא מלה דקאמרי להו, אי איהו כדביבא, מודיעין ליה מלין כדביבין, ואי הוא קשוט, כל מה דאמריין לזמנא זעירא קושטא הוא, כל שכן למעבד עבדתא. רבי אחא אמר, בלק אורזא דקלנא נקט, הנה עם יצא ממצרים, בלומר, דלית אגן ידעין ממאן אינון.

301. אמר רבי יוחנן, מפני מה העם של הגדולים שמורים, ועמו של הקדוש ברוך הוא אינם שמורים? אמר רבי יצחק, אין דומה עני לעשיר. העני צריך לשמר את שלו, העשיר לא שומר את שלו. וכל שכן שישראל הם ממלך שאוהב אמת ודין, ודין ראשון עושה באנשי ביתו, שרצה שהם יהיו שמורים מחטא יותר מכלם. זהו שכתוב (עמוס ג) רק אתכם ידעתי מכל משפחות האדמה וגו'.

301. אמר רבי יוחנן, מפני מה עמא דרב רבין זטירין, ועמא דקודשא בריך הוא לא זטירין. אמר רבי יצחק, לא דמי מסכנא לעתירא. מסכנא בעי לזטרא דיליה, עתירא לא זטיר דיליה, וכל שכן דישיראל, אינון ממלכא דרוזים קשוט ודינא. ודינא קדמא עביר בגוברין דביתיה, דבעי דאינון להוון זטירין מוזטא עתיר מכלהו דא הוא דכתיב, (עמוס ג') רק אתכם ידעתי מכל משפחות האדמה וגו'.

302. רבי יוסי יצא לדרך, והיה רבי אחא בר יעקב הולך עמו. עד שהיו הולכים, שתק רבי יוסי והרהר בדברי העולם, ורבי אחא הרהר בדברי תורה. [עד שהיו הולכים] ראה רבי יוסי נחש אחד שהיה רץ אחריו. אמר רבי יוסי לרבי אחא, ראית את הנחש הזה שרץ אחרי? אמר לו רבי אחא, אני לא ראיתי אותו. רץ רבי יוסי, והנחש אחריו. נפל רבי יוסי ודם שנת וירד מחטמו. שמע שהיו אומרים, רק אתכם ידעתי מכל משפחות

302. רבי יוסי נפק לאורזא, והיה רבי אחא בר יעקב אזיל עמיה, עד דהוו אזלי שתיק רבי יוסי, והרהר במלי דעלמא. ורבי אחא הרהר במלי דאורייתא. (עד דהוו אזלי) זמא רבי יוסי זזד זוזיא, דהיה רהיט אבתריה. אמר רבי יוסי לרבי אחא, זוזית האי זוזיא דרהיט אבתראי. אמר ליה רבי אחא, אגא לא זומינא ליה. רהיט רבי יוסי וזוזיא אבתרוי. נפל רבי יוסי, ודמא שנת וזוזת מוזוטמוי, שמע דהוו אמריין, רק אתכם

הַאֲדָמָה וְגו'. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וּמָה עַל שְׁעָה אַחַת כֶּךְ – מִי שֶׁמִּתְיָאֵשׁ מִמֶּנָּה עַל אַחַת בְּמָה וּבְמָה.

יִדְעָתִי מִכָּל מִשְׁפּוּזוֹת הָאֲדָמָה וְגו', אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וּמָה עַל שְׁעָתָא זֹדָא כֶּךְ, מֵאֵן דְּמִתְיָאֵשׁ מִנָּה עַל אַחַת בְּמָה וּבְמָה.

303. פִּתְחוּ וְאָמְרוּ, (דְּבָרִים ב') כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ בֵּרַכְךָ בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדְךָ לְכַתֶּךָ וְגו'. הַמּוֹלִיכְךָ וְגו', נָחֵשׁ שָׂרָף וְעִקְרָב וְגו'. נָחֵשׁ שָׂרָף לָמָּה בָּאֵן? אֵלֹא לְקַחַת עֲנָשׁ מִיִּשְׂרָאֵל כָּל זְמַן שְׁפוֹרְשִׁים מֵעֵץ הַחַיִּים, שֶׁכְּתוּב כִּי הוּא חֲיִיד וְאֶרֶךְ יָמִיד.

303. פִּתְחוּ וְאָמְרוּ, (דְּבָרִים ב') כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ בֵּרַכְךָ בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדְךָ לְכַתֶּךָ וְגו'. הַמּוֹלִיכְךָ וְגו', נָחֵשׁ שָׂרָף וְעִקְרָב וְגו'. נָחֵשׁ שָׂרָף לָמָּה בָּאֵן? אֵלֹא, לְקַחַת עֲנָשִׁין מִיִּשְׂרָאֵל, כָּל זְמַן שֶׁמִּתְפָּרְשִׁין מִן עֵץ הַחַיִּים. דְּכִתְיִב, (דְּבָרִים ל') כִּי הוּא זִייד וְאֶרֶךְ יָמִיד.

304. בֹּא רֵאָה, אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, כְּתוּב (מִשְׁלִי י"ג) חוֹשֶׁף שְׁבִטוֹ שׁוֹנֵא בְּנֵי וְגו', וְכְתוּב (מִלָּאכִי א') אֶהְבֵּתִי אֶתְכֶם אֶהְבֵּתִי אֶתְכֶם אָמַר ה', וְכְתוּב וְאֵת עֲשׂוֹ שִׁנְאָתִי. מָה זֶה שִׁנְאָתִי? שְׁכָתוּב חוֹשֶׁף שְׁבִטוֹ שׁוֹנֵא בְּנֵי, כְּלוֹמַר שִׁנְאָתִי אוֹתוֹ, וְעַל כֵּן חֲשַׁכְתִּי שְׁבִט מֵהֶם. כָּל שְׁכָן וְכָל שְׁכָן תִּלְמִידֵי חֲכָמִים שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא רוּצָה שֶׁיִּפְרְשׁוּ מֵעֵץ הַחַיִּים אֲפִילוּ רָגַע אֶחָד.

304. תָּא זִייד, אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, כְּתִיב (מִשְׁלִי י"ג) חוֹשֶׁף שְׁבִטוֹ שׁוֹנֵא בְּנֵי וְגו'. וְכִתְיִב (מִלָּאכִי א') אֶהְבֵּתִי אֶתְכֶם אֶהְבֵּתִי אֶתְכֶם אָמַר ה'. וְכִתְיִב, (מִלָּאכִי א') וְאֵת עֲשׂוֹ שִׁנְאָתִי. מָהוּ שִׁנְאָתִי, דְּכִתְיִב חוֹשֶׁף שְׁבִטוֹ שׁוֹנֵא בְּנֵי. כְּלוֹמַר שִׁנְאָתִי אוֹתוֹ, וְעַל כֵּן זִיִּשְׁכַּתִּי שְׁבִט מֵהֶם, כָּל שְׁכָן וְכָל שְׁכָן תִּלְמִידֵי זֻכָּמִים, דְּלֹא בְּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא דִּיתְפָּרְשִׁין מֵעֵץ הַחַיִּים אֲפִילוּ רָגַעָא זֹדָא.

305. וַיֹּאמֶר אֵל עֲמוֹ, נָתַן לָהֶם עֶצֶה לַעֲשׂוֹת עִמָּהֶם רַע. אָמַר רַבִּי תַנְחוּם, יוֹדְעִים הָיוּ הַמַּצְרִים בְּאַצְטַגְנִינֹת שְׁלֵהֶם שְׁפוֹפֶס לְלִקּוֹת בְּגִלְלֵי יִשְׂרָאֵל, וְלִכְן הִקְדִּים הַשְּׁלִיט שְׁלֵהֶם לַעֲשׂוֹת עִמָּם רַע.

305. וַיֹּאמֶר אֵל עֲמוֹ. יִהְיֶה לְהוֹן עֵיטָא, לְמַעַבְדַּ עֲמִיהוֹן בִּישָׂא. אָמַר רַבִּי תַנְחוּם, יִדְעִין הָווּ מַצְרָאִי בְּאַצְטַגְנִינֹת דְּלְהוֹן, שְׁפוֹפֶס לְמַלְקֵי בְּגִין יִשְׂרָאֵל, וְלִכְךָ אֶקְדִּים שׁוֹלְטָנָא דְּלְהוֹן, לְמַעַבְדַּ עֲמִיהוֹן בִּישָׂא.

306. רַבִּי יִצְחָק פָּנַע בְּהֵוֵא טוֹרָא, וְזִמְמָא זֹדָא בַּר זֵשׁ דְּהֵוֵא זָאִים תַּחוֹת זֹדָא אִיכָן. יְתִיב תַּמּוֹן, אֲדִהֵוֵא יְתִיב, זִמְמָא אֶרְעָא דְּמִתְזַלְזֵלָא, וְאֶתְבַּר הֵוֵא אִיכָנָא, וְנָפַל, וְזִמְמָא בְּקִיעִין גּוֹמִין בְּאַרְעָא, וְאַרְעָא סִלְקָא וְנִזְתָּא.

306. רַבִּי יִצְחָק פָּנַע בְּהֵוֵא טוֹרָא, וְזִמְמָא זֹדָא בַּר זֵשׁ דְּהֵוֵא זָאִים תַּחוֹת זֹדָא אִיכָן. יְתִיב תַּמּוֹן, אֲדִהֵוֵא יְתִיב, זִמְמָא אֶרְעָא דְּמִתְזַלְזֵלָא, וְאֶתְבַּר הֵוֵא אִיכָנָא, וְנָפַל, וְזִמְמָא בְּקִיעִין גּוֹמִין בְּאַרְעָא, וְאַרְעָא סִלְקָא וְנִזְתָּא.

307. הִתְעוֹרַר אוֹתוֹ הָאִישׁ, וְצוּחַ כְּנָגַד רַבִּי יִצְחָק וְאָמַר לוֹ: יְהוּדֵי יְהוּדֵי, תִּבְכּוּ וְתִנְהַם, שְׁעֲבֹשׁוּ מֵעַמִּידִים בְּרַקִּיעַ גְּדוֹל מִמֶּנָּה אֶחָד שְׁלִיט עֲלֵיוֹן, וְהוּא עֲתִיד לַעֲשׂוֹת עִמָּכֶם הִרְבָּה רַע, וְרַעֲיִידַת הָאֲדָמָה הִזָּאת הִיָּתָה בְּגִלְלָכֶם. שְׁכָל פַּעַם שְׁרוּעֵדַת הָאָרֶץ, כְּשֶׁקָם מִמֶּנָּה שִׁיעֲשֶׂה עִמָּכֶם רַע.

307. אֶתְעַר הֵוֵא גְבָרָא, צְוּחוּ לְקַבְלִיהַ דְּרַבִּי יִצְחָק, וְאָמַר לִיהַ יוֹדָאִי יוֹדָאִי, בְּכִי וְנִהִים, דְּהֵוֵאִידָנָא מְקִימִין בְּרַקִּיעָא זֹדָא רַבְרָבָא מִמֶּנָּה שְׁלְטָנָא עֲלָאָה, וְהוּא זְמִין לְמַעַבְדַּ עִמָּכֶם בִּישׁ סִי, וְהֵוֵא רָגְשָׁא דְּאַרְעָא בְּגִינִיכּוֹן הֵוֵא. דְּכָל זְמָנָא דְּרָגְשָׁא אֶרְעָא, כִּד קָם מִמֶּנָּה, דִּיעֲבִיד עִמָּכֶם בִּישָׂא.

308. תָּמָה רַבִּי יִצְחָק וְאָמַר, וְדָאִי כְּתוּב (מִשְׁלִי ל') תַּחַת שְׁלוֹשׁ רִגְזָה אֶרֶץ, וְכְתוּב תַּחַת עֶבֶד כִּי יִמְלֹךְ. מִמֶּנָּה תַּחַת עֶבֶד כִּי יִמְלֹךְ.

308. תָּמָה רַבִּי יִצְחָק וְאָמַר, וְדָאִי כְּתִיב, (מִשְׁלִי ל') תַּחַת שְׁלֹשׁ רִגְזָה אֶרֶץ, וְכִתְיִב תַּחַת עֶבֶד כִּי יִמְלֹךְ. מִמֶּנָּה דְּהֵוֵא (מִמֶּנָּה) תַּחוֹת שְׁלְטָנָא אֶזְרָא, וּמְלִיךְ, וְיִהְיֶיךָ לִיהַ שְׁלְטָנָא, וְכָל שְׁכָן כִּד שְׁלִיט בִּישְׂרָאֵל.

שְׁהִיָּה [מִמָּנָה] תַּחַת שְׁלֹטוֹן אַחֵר וּמַלְךְ, וְנִתְּנוּ לוֹ שְׁלֹטוֹן, וְכָל שֶׁבֶן בְּשִׁשְׁלֹט בְּיִשְׂרָאֵל.

309. אָמַר רַבִּי חֲמַא בַּר גּוּרְיָא, בְּשִׁהְנִית אֶת יִשְׂרָאֵל תַּחַת שְׁלֹטוֹן הָאֲמֹת, יֵשֶׁב וְגַעַה וּבִבְכָה. זֶהוּ שְׁכָתוּב (יִרְמְיָה יג) בְּמִסְתָּרִים תִּבְכֶּה נַפְשִׁי. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּמִסְתָּרִים דְּיוֹקָא.

310. רַבִּי יְהוּדָה נִכְנַס אֶל רַבִּי אֶלְעָזָר וּמִצָּאוּ שְׁהִיָּה יוֹשֵׁב וְיָדוּ בְּפִיו, וְהָיָה עֲצוּב. אָמַר לוֹ, בְּמָה עוֹסֵק מֶרֶד? אָמַר לוֹ, שְׁכָתוּב בְּאֹזֶר פָּנֵי מַלְךְ חַיִּים. אִם הָאֲדוֹן עֲצוּב, וְכָל שֶׁבֶן שְׁגוּעָה וּבֹכָה – מָה יַעֲשֶׂה שְׁמִשְׁיָו? זֶהוּ שְׁכָתוּב (יִשְׁעִיָּה לג) הֵן אֶרְאֶלֶם צַעְקוֹ חֲצָה. מָה זֶה חֲצָה? שְׁאֲדוֹנָם בְּפָנִים, וְהֵם בְּחוּץ. אֲדוֹנָם בְּפָתִים הַפְּנִימִיִּים, וְהֵם בְּפָתִים הַחִיצוֹנִיִּים. מִי הֵם בְּתִים הַפְּנִימִיִּים? אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אוֹתָם מַעֲשֶׂה בְּתֵרֵי הַמַּלְךְ.

311. מַלְאָכֵי שְׁלוֹם מֶר יִבְכְּיוּ, וְכִי יֵשׁ מַלְאָכִים שְׁאִינָם שֶׁל שְׁלוֹם? אָמַר לוֹ, בֶּן. בֶּן, רָאָה, יֵשׁ בְּעָלֵי דִין קָשָׁה, וְיֵשׁ בְּעָלֵי דִין לֹא קָשָׁה, וְיֵשׁ בְּעָלֵי דִין [רַחֲמִים] וְרַחֲמִים, וְיֵשׁ בְּעָלֵי רַחֲמִים שְׁאִין בָּהֶם דִּין כָּלֵל, וְאֵלֶּה נִקְרְאוּ מַלְאָכֵי שְׁלוֹם, וְעַל אוֹתָם שְׁלֹמָטָה כְּתוּב (שֵׁם ט) אֱלֹבִישׁ שְׁמִים קִדְרוֹת וְשֵׁק אֲשִׁים בְּסוֹתָם, וְכְתוּב (שֵׁם לד) וְנִמְקוּ כָּל צָבָא הַשָּׁמַיִם.

312. אִם כֵּן, כָּל אוֹתָם שְׁלִיטִים הַמְּמַנִּים עַל שְׂאֵר הָעַמִּים, בְּשִׁרְוֹאִים אֶת אֲדוֹנָם עֲצוּב, לְמָה עוֹבְדִים בְּפֶרֶד עִם בְּנֵיו? אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֵינָם עוֹשִׂים אֶלָּא מַה שְׁהִצְטוּ, וְרָצוֹן אֲדוֹנָם הֵם עוֹשִׂים.

313. רַבִּי דוֹסְתָאִי אָמַר, בְּזִמָּן שְׁנַמְסְרִים בְּנֵי הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא לְשִׁלְטֵי הָעַמִּים, מִתְּכַנְסִים שְׁנַיִם עֶשֶׂר בְּתֵי דִין וְנִשְׁקָעִים לְתוֹךְ תְּהוֹם רַבָּה. גּוּעָה הָאֲדוֹן, גּוּעִים וְרָצִים (בְּעָלֵי מַגִּינִים), וְיִוִּרְדוֹת שְׁתֵּי דְמַעוֹת לְשַׁקַּע שֶׁל הָיִם הַגְּדוֹל, זֶהוּ שְׁכָתוּב (תְּהִלִּים לו) מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוֹם רַבָּה. וּמִתְּגַלְגְּלִים עֲלִיּוֹנִים לְמָטָה, מִתְּבַקְּעִים הַתַּחְתּוֹנִים, וְיִוִּרְדִים מֵאֲתִים וְאַרְבָּעִים דְּרָגוֹת. זֶהוּ שְׁכָתוּב (עֲמוֹס ג) אֲרִיָּה שָׂאָג מִי לֹא יִירָא.

309. אָמַר רַבִּי חֲמַא בַּר גּוּרְיָא, כִּד אֲנִיזוּ לְיִשְׂרָאֵל תַּזְזוֹת שְׁלֹטְנוֹתָא דְּאוּמִין, יְתִיב וְגַעַי וּבְכִי, הֲדָא הוּא דְּכִתִּיב, (יִרְמְיָה י"ג) בְּמִסְתָּרִים תִּבְכֶּה נַפְשִׁי. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּמִסְתָּרִים דְּיוֹקָא.

310. רַבִּי יְהוּדָה עָאֵל לְגַבִּיָּה דְּרַבִּי אֶלְעָזָר, אִשְׁכְּחוּיָה דְּהָהוּ יְתִיב, וְיָדִיָּה בְּפּוּמִיָּה, וְהָיָה עֲצוּב. אָמַר לֵיה, בְּמָאי (דף י"ח ע"א) קָא עָסִיק מֶר. אָמַר לֵיה דְּכִתִּיב, (מְשִׁלִּי ט"ז) בְּאֹזֶר פָּנֵי מַלְךְ חַיִּים. אִי טָרְנָא עֲצוּב, וְכָל שֶׁבֶן דְּגַעַי וּבְכִי, שְׁמִשְׁיָו מָאי עֲבָדִי, הֲדָא הוּא דְּכִתִּיב, (יִשְׁעִיָּה ל"ג) הֵן אֶרְאֶלֶם צַעְקוֹ חֲצָה. מָאי חֲצָה. מְרִיָּהוֹן בְּגוֹ, וְאֵינִין לְבָר. מְרִיָּהוֹן בְּבִתִּי גּוֹאֵי, וְאֵינִין בְּבִתִּי בְּרָאִי. בְּתִי גּוֹאֵי מָאי אֵינִין. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֵינִין מַעֲשֶׂה בְּתֵרֵי מַלְכָּא.

311. מַלְאָכֵי שְׁלוֹם מֶר יִבְכְּיוּ, וְכִי יֵשׁ מַלְאָכִים שְׁאִינָם שֶׁל שְׁלוֹם. אָמַר לֵיה אֵין. תָּא זִזִּי, אֵית מֵאֲרִי דְּדִינָא קְשִׁיָּא, וְאֵית מֵאֲרִי דְּדִינָא דְּלֹא קְשִׁיָּא, וְאֵית מֵאֲרִי דִּינָא וְרַחֲמִיָּהוּ. וְאֵית מֵאֲרִי דְּרַחֲמִיָּהוּ דְּלִית בְּהוּ דִּינָא כָּלֵל. וְאֵלִין אֲתַקְרוּן מַלְאָכֵי שְׁלוֹם. וְעַל אֵינִין דְּלִיתָתָא, כְּתִיב, (יִשְׁעִיָּה נ') אֱלֹבִישׁ שְׁמִים קִדְרוֹת וְשֵׁק אֲשִׁים בְּסוֹתָם. וְכִתִּיב (יִשְׁעִיָּה ל"ד) וְנִמְקוּ כָּל צָבָא הַשָּׁמַיִם.

312. אִי הָכִי, כָּל אֵינִין שְׁוֹלְטִינִין דְּמִמְנֵן עַל שְׂאֵר עַמִּין, כִּד זִמְנָן לְמְרִיָּהוֹן עֲצוּב, לְמָאי עֲבָדִין פְּרוּכָא לְבִנְיָה. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, לֹא עֲבָדִי אֶלָּא מָאי דְּאֲתַפְקְדוּ, וְרַעְיוֹתָא דְּמְרִיָּהוֹן עֲבָדִין.

313. ר' דוֹסְתָאִי אָמַר בְּעִדְנָא דְּאֲתַמְסְרִין בְּנֵי דְּקוֹדֶשׁא בְּרִיָּה הוּא, לְשׁוֹלְטֵי עַמִּין, מִתְּכַנְסִין תְּרִיסַר בְּתֵי דִינִין, וּבִשְׁתַּקְעוֹן זֶו תְּהוּבָא רַבָּה, גְּעַי טָרְנָא, גְּעַי, וְרַהֲיָטִין (נ"א תְּרִיסִין) וְנִזְזוֹתִין תְּרִין דְּמַעֲיָן לְשִׁקִּיעָא דִּימָא רַבָּה. הֲדָא הוּא דְּכִתִּיב (תְּהִלִּים ל"ו) מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוֹם רַבָּה. וּבִתְגַלְגְּלִין עֲלֵאִין לְתַתָּא, אֲתַבְקְעוֹן תַּתְּאִין, וְנִזְזוֹתִין מֵאֲתָן וְאַרְבַּעִין דְּרָגִין הֲדָא הוּא דְּכִתִּיב, (עֲמוֹס ג') אֲרִיָּה שָׂאָג מִי לֹא יִירָא.

314. תָּנָא, בְּשַׁעֲתָא דְּמִסֵּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל לְשָׂרָא דְּמִצְרָאִי, גָּזַר עֲלֵיהּ ו' גְּזֵרוֹת, שִׁישְׁעֵבְדוּ בְּהוֹן מִצְרָאִי. הָדָא הוּא דְּכִתְיִב, (שְׁמוֹת א') וַיִּמְרְרוּ אֶת זִמְיָהֶם בַּעֲבוּדָה קָשָׁה בְּזוּמָר וּבְלִבָּנִים וְגו'. וְלִקְבֻלָּהוֹן שִׁבְעָה לָטָב, וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ, וַיִּשְׁרְצוּ, וַיִּרְבוּ, וַיַּעֲצֻמוּ, בְּמֵאד, מֵאד, וַתִּמְלֵא הָאָרֶץ אוֹתָם.

315. הָבָה נִתְחַכְמָה לו'. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, אֵין הָבָה אֵלָא לְשׁוֹן הַזְמָנָה לַעֲשׂוֹת דִּין, כְּמוֹ שְׁנָאֵמַר (בְּרַאשִׁית יא) הָבָה נִרְדָּה. (שְׁמוּאֵל-א יד) הָבָה תְּמִים. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, הָבָה – כָּלִם לְשׁוֹן הַסְכָּמָה וְהַזְמָנָה, כְּמוֹ הָבָה נִבְנָה לָנוּ עִיר. (שׁוֹפְטִים כ) הָבּוּ לָכֶם עֶצֶה. (תְּהִלִּים כט) הָבּוּ לָהּ בְּנֵי אֱלֹהִים.

316. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, הָבָה נִתְחַכְמָה לו' נִהִיָּה בְּהַסְכָּמַת הַדִּין אֱלֹוִי. פֶּן יִרְבֶּה, וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ אוֹמֶרֶת בֶּן יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרֹץ. וּמִלֵּאכִי הַשֶּׁרֶת הָיוּ לָהֶם לְשָׂכִים וְלַצְנִינִים. זֶהוּ שְׁכָתוֹב וַיִּקְצֻ מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁהָיוּ נִעְקָרִים מִמִּלְאכֵי הַשֶּׁרֶת, כְּמוֹ שְׁאֲנָשִׁים נִעְקָצִים מִהַקְצִים הַלָּלוּ.

317. אָמַר רַבִּי יוֹדָאי אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מָה הֵיכָה מִחֲשַׁבְתַּת הַמִּצְרִים שֶׁתִּמְנַע פְּרִיָּה וּרְבִיָּה מִיִּשְׂרָאֵל וְהַשְׁלִיט הַמִּמְנָה עֲלֵיהֶם שְׁהַכְנִים כֶּף בְּלִבָּם? אֵלָא אָמַר לָהֶם, הָיוּ יוֹדְעִים שֶׁעֲתִיד בֶּן אֶחָד לַעֲזֹאת מִיִּשְׂרָאֵל שִׁיעֲשֶׂה דִין בְּאַלְהֵיהֶם עַל יָדוֹ.

318. שְׁאֲמַר רַבִּי יוֹחָנָן, בְּשַׁעֲתָא שְׁאֲמַר מֹשֶׁה וּבְכָל אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֶעֱשֶׂה שְׁפָטִים, הֲלֹךְ דּוּמָה, שְׂרוּ שֶׁל מִצְרַיִם, אַרְבַּע מֵאוֹת פִּרְסָה. אָמַר לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, גְּזֵרָה נִגְזְרָה לְפָנֵי, שְׁכָתוֹב (יִשְׁעִיָּה כד) יִפְקֹד ה' עַל צָבָא הַמְרוֹם בְּמָרוֹם וְגו'. בְּאוֹתָהּ שַׁעֲה נִטְלָה הַשֶּׁרֶת מִמֶּנּוּ, וְנִתְמַנָּה דּוּמָה שֶׁר שֶׁל גִּיהֶנֶם לְדוֹן שָׁם נִפְשׁוֹת הַרְשָׁעִים. וְרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, עַל הַמַּתִּים נִתְמַנָּה.

319. אָמַר רַבִּי חֲנִינָא, כְּתוּב (בְּמִדְבָּר כ) וּבְאַלְהֵיהֶם עָשָׂה ה' שְׁפָטִים. וְכִי בְּאַלּוּהַ שֶׁל כֶּסֶף וְשֶׁל זָהָב וְשֶׁל עֵץ וְשֶׁל אֶבֶן יֵשׁ

314. תָּנָא, בְּשַׁעֲתָא דְּמִסֵּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל לְשָׂרָא דְּמִצְרָאִי, גָּזַר עֲלֵיהּ ו' גְּזֵרוֹת, שִׁישְׁעֵבְדוּ בְּהוֹן מִצְרָאִי. הָדָא הוּא דְּכִתְיִב, (שְׁמוֹת א') וַיִּמְרְרוּ אֶת זִמְיָהֶם בַּעֲבוּדָה קָשָׁה בְּזוּמָר וּבְלִבָּנִים וְגו'. וְלִקְבֻלָּהוֹן שִׁבְעָה לָטָב, וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ, וַיִּשְׁרְצוּ, וַיִּרְבוּ, וַיַּעֲצֻמוּ, בְּמֵאד, מֵאד, וַתִּמְלֵא הָאָרֶץ אוֹתָם.

315. (שְׁמוֹת א') הָבָה נִתְחַכְמָה לו'. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, אֵין הָבָה אֵלָא לְשׁוֹן הַזְמָנָה, לְמַעַבְדַּד דִּינָא. כְּמָה דְּאָתָּה אָמַר, (בְּרַאשִׁית י"א) הָבָה נִרְדָּה. (שְׁמוּאֵל א', י"ד) הָבָה תְּמִים. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, הָבָה כּוֹלָם, לְשׁוֹן הַסְכָּמָה וְהַזְמָנָה. כְּמוֹ (בְּרַאשִׁית י"א) הָבָה נִבְנָה לָנוּ עִיר. (שׁוֹפְטִים כ') הָבּוּ לָכֶם עֶצֶה. (תְּהִלִּים כ"ט) הָבּוּ לָהּ בְּנֵי אֱלֹהִים.

316. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, הָבָה נִתְחַכְמָה לו' נִהִיָּה בְּהַסְכָּמַת דִּינָא לְנִבְיָה. פֶּן יִרְבֶּה, וְרוּחוֹ הַקֹּדֶשׁ אוֹמֶרֶת בֶּן יִרְבֶּה, וְכֵן יִפְרֹץ. וּמִלֵּאכִי הַשֶּׁרֶת הָיוּ לָהֶם לְשָׂכִים וְלַצְנִינִים. זֶהוּ שְׁכָתוֹב וַיִּקְצֻ מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל. דְּהָיוּ מִתְעַקְצִי מִמִּלְאכֵי הַשֶּׁרֶת, כְּהָנִי קוֹצֵי דְּמִתְעַקְצִי בְּהוֹן אִינְשִׁי.

317. אָמַר רַבִּי יוֹדָאי אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מָה הָיָה מִזְשַׁבְתָּהוֹן דְּמִצְרָאִי, דְּמִמְנָע מִיִּשְׂרָאֵל פְּרִיָּה וּרְבִיָּה, וְשִׁלְטָנָא דְּמִמְנָע עֲלֵיהוֹן דְּאֵעִיל בְּלִבָּהוֹן כֶּף. אֵלָא, אָמַר לָהֶוּ, הָיוּ יוֹדְעִין, דְּזָמִין בְּרָא זֹדָא לְמִיפְקָ מִיִּשְׂרָאֵל, דִּיתְעַבִּיד דִּינָא בְּאַלְהֵיהוֹן עַל יָדֵיהּ.

318. דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, בְּשַׁעֲתָא שְׁאֲמַר מֹשֶׁה, (שְׁמוֹת י"ב) וּבְכָל אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֶעֱשֶׂה שְׁפָטִים הֲלֹךְ דּוּמָה שְׂרוּ שֶׁל מִצְרַיִם, ד' מֵאוֹת פִּרְסָה. אָמַר לִיהַ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, גְּזֵרָה נִגְזְרָה לְפָנֵי, דְּכִתְיִב, (יִשְׁעִיָּה כ"ד) יִפְקֹד ה' עַל צָבָא הַמְרוֹם בְּמָרוֹם וְגו'. בְּאוֹתָהּ שַׁעֲה נִטְלָה הַשֶּׁרֶת מִמֶּנּוּ, וְנִתְמַנָּה דּוּמָה שֶׁר שֶׁל גִּיהֶנֶם, לִידוֹן שָׁם נִפְשׁוֹת הַרְשָׁעִים. וְרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר עַל הַמַּתִּים נִתְמַנָּה.

319. אָמַר רַבִּי חֲנִינָא, כְּתִיב (בְּמִדְבָּר ל"ג) וּבְאַלְהֵיהֶם עָשָׂה ה' שְׁפָטִים. וְכִי בְּאַלּוּהַ שֶׁל כֶּסֶף, וְשֶׁל זָהָב, וְשֶׁל עֵץ

שפטים? אלא, אמר רבי יוסי, של כסף ושל זהב היו נתנים מאליהם, ושל עץ מתרקבין.

320. אמר רבי אלעזר, אלוה של מצרים שה היה, וצוה הקדוש ברוך הוא לעשות בו שפטים, לשרף אותו באש, כמו שנאמר (דברים ז) פסילי אלהיהם תשרפון באש, כדי שיהא ריחו נודף. ועוד, (שמות יב) ראשו על פרעיו ועל קרבו. ועוד, שעצמותיו משלכים בשוק. וזאת היתה למצרים קשה מכלל, וזה שכתוב שפטים.

321. אמר רבי יהודה, באלהיהם ממש, וזהו שר שלהם, לקיים יפקד ה' על צבא המרום במרום ועל מלכי האדמה על האדמה. וכל זה היו יודעים החכמים שבהם, וכל שבן שר שלהם, על בן כתוב הבה נתחכמה לו.

322. רבי יוחנן אמר, הרבה עבודה זרה היו במצרים, ונילוס אלוה שלהם היה, ובכלל אלהיהם היה הוא, ובכלם עשה ה' שפטים. אמר רבי אבא, זה של רבי יוחנן מדיק ופשוט, משום שאלהיהם נלקים בתחלה ואחר כך האמה, וכן נילוס נלקה בתחלה, והעצים והאבנים. וזה שכתוב (שמות ז) ויהי הדם בכל ארץ מצרים ובעצים ובאבנים, שהיו להם אלהות ממש. ואמר רבי יצחק, על צבא המרום במרום כתוב, ונילוס לא היה במרום. אמר רבי יוחנן, רב מימיו פדגמתי במרום. אמר רבי יצחק, שר שלהם נלקה בתחלה, ואחר כך שאר אלהיהם.

323. רבי שמעון ברבי יוסי אומר, לקות אמה של מצרים ממש לא היה אלא בים, שכתוב (שם יד) לא נשאר בהם עד אחד. וקדם זה נעשה שפטים באלהיהם. ועל זה כתוב, הבה נתחכמה לו פן ירבה והיה כי תקראנה. ונתנבאו על העתיד כפי מה שארע להם. ונוסף גם הוא על שנאינו – נבאו על מחנות עליונים שהיו שרונים בתוכם. ונלחם בנו – נבאו על מה שכתוב ה' ילחם לכם וגו'. ועלה מן הארץ, כמו שנאמר ובני ישראל יצאים ביד רמה.

עץ, ושל אבן, יש שפטים. אלא אמר רבי יוסי, של כסף ושל זהב היו נתנים מאליהם, ושל עץ מתרקבין.

320. אמר רבי אלעזר, אלוה של מצרים שה היה, וצוה הקדוש ברוך הוא לעשות בו שפטים, לשרף אותו באש, כמה דאת אמר, (דברים ז) פסילי אלהיהם תשרפון באש. כדי שיהא ריחו נודף. ועוד, (שמות יב) ראשו על פרעיו ועל קרבו. ועוד, שעצמותיו מושלכים בשוק. וזאת היתה למצרים קשה מכלל, והוא דכתיב, שפטים.

321. אמר רבי יהודה באלהיהם ממש וזהו שר שלהם, לקיים, יפקוד ה' על צבא המרום במרום ועל מלכי האדמה על האדמה. וכל זה היו יודעים החכמים שבהם, וכל שבן שר שלהם, על בן כתיב, הבה נתחכמה לו.

322. רבי יוחנן אמר, הרבה עבודה זרה היו במצרים, ונילוס אלוה (דף י"ח ע"ב) שלהם היה, ובכלל אלהיהם היה הוא, ובכולם עשה ה' שפטים. אמר רבי אבא, הא דר' יוחנן דייקא, ופשיטא, משום דאלהיהם נלקים בתחלה, ואחר כך האומה, וכן נילוס נלקה בתחלה, והעצים והאבנים, הדא הוא דכתיב, (שמות ז) ויהי הדם בכל ארץ מצרים ובעצים ובאבנים, שהיו להם אלהות ממש. ואמר רבי יצחק, על צבא המרום במרום כתיב, ונילוס לא היה במרום. אמר רבי יוחנן, רוב מימיו פדגמתי במרום. אמר רבי יצחק, שר שלהם נלקה בתחלה, ואחר כך שאר אלהיהם.

323. רבי שמעון ברבי יוסי אומר, לקות אומה של מצרים ממש, לא היה אלא בים, דכתיב, (שמות י"ד) לא נשאר בהם עד אחד. וקודם זה, נעשה שפטים באלהיהם. ועל דא כתיב, הבה נתחכמה לו פן ירבה והיה כי תקראנה. ונתנבאו על העתיד, כפי מה שאירע להם. ונוסף גם הוא על שונאינו, נבאו על מונות עליונים, שהיו שרונים בתוכם. ונלחם בנו, נבאו על מה דכתיב, (שמות י"ד) ה' ילחם לכם וגו'.

וְעָלָה מִן הָאָרֶץ, כְּמֵה דְאֵת אָמַר (שמות י"ד) וּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל יוֹצֵאִים בְּיַד רַמָּה.

324. וַיִּלָּךְ אִישׁ מִבֵּית לֹוי וַיִּקַּח אֶת בַּת לֹוי.
רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח, שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר
לְשִׁלְמֹה. שְׁנִינֹה, כְּשֶׁבָרָא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
אֶת עוֹלָמוֹ, עָלָה בַּחֲפֶז לְפָנָיו, וּבָרָא אֶת
הַשָּׁמַיִם בִּימִינוֹ, וְהָאָרֶץ בְּשִׁמְאָלוֹ, וְעָלָה
בַּחֲפֶז לְפָנָיו לְנֶהֱג הַיּוֹם וְהַלֵּילָה. וּבָרָא
הַמַּלְאָכִים הַמְּמַנִּים בַּחֲסִדוֹ בַּיּוֹם. (לומר שִׁירָה
בַּיּוֹם, זְמַן הַחֲסִד) וּבָרָא הַמַּלְאָכִים הַמְּמַנִּים
לומר שִׁירָה בַּלֵּילָה. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (תהלים
כב) יוֹמָם יִצְוֶה ה' חֲסִדוֹ וּבַלַּיְלָה שִׁירָה עֲמִי.
אֵלֹה מִיָּמִין, וְאֵלֹה מִשְׁמָאל, אֵלֹה מְקַשְׁבִּים
שִׁירָת הַיּוֹם, וְאֵלֹה מְקַשְׁבִּים שִׁירָת הַלַּיְלָה,
שִׁירָתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל קְדוֹשׁ. רַבִּי יִצְחָק אָמַר,
אוֹתָם שְׁאוּמְרִים שִׁירָה בַּלֵּילָה, מְקַשְׁבִּים
שִׁירָתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל בַּיּוֹם. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (שיר
ח) חֲבָרִים מְקַשְׁבִּים לְקוֹלָךְ.

325. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בַּת אַחַת, בְּלוּלָה
מִשְׁלֵשׁ בַּתוֹת, אוֹמֶרֶת שִׁירָה בַּלֵּילָה. זֶהוּ
שְׁכָתוֹב (משלי לא) וַתֵּקֶם בְּעוֹד לֵילָה וַתִּתֵּן
טָרֶף לְבֵיתָהּ.

326. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, עֲשֶׂרָה דְּבָרִים
נִבְרָאוּ בַּיּוֹם רִאשׁוֹן, מֵהֶם מִדַּת לֵילָה וּמֵהֶם
מִדַּת יוֹם, וְעַל מִדַּת לֵילָה כָּתוּב וַתֵּקֶם בְּעוֹד
לֵילָה וַתִּתֵּן טָרֶף לְבֵיתָהּ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (איוב
טז) אֶפֶס טָרֶף, וְכָתוּב (מִכָּה ה) וְטָרֶף וְאִין
מִצִּיל. וְחָק לְנַעֲרֻתָּהּ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמות
טז) חָק וּמִשְׁפָּט. (תהלים קמז) חֲקִיו
וּמִשְׁפָּטָיו. (שם פא) כִּי חָק לְיִשְׂרָאֵל הוּא
מִשְׁפָּט וְגו'. מִכָּאן שֶׁמִּדַּת הַדִּין שׁוֹלֶטֶת
בַּלֵּילָה.

327. וְשְׁנִינֹה, אֵלֹה הָאוּמְרִים שִׁירָה בַּלֵּילָה,
אֵלֹה הֵם שָׂרִים עַל כָּל בְּעָלֵי שִׁיר. וּכְשִׁפּוֹתָחִים
הַחַיִּים שִׁירָה, מוֹסִיפִים הָעֲלִיּוֹנִים כֹּחַ לְדַעַת
וְלִהְיוֹת שִׁיר מֵהַשִּׁירָה הַשִּׁירָה. שְׁמַיִם וְאָרֶץ
מוֹסִיפִים כֹּחַ בְּשִׁירָה הַזֶּה.

328. אָמַר רַבִּי נַחֲמִיָּה, אֲשֶׁרִי הָזִכָּה לְדַעַת
בְּאוֹתוֹ שִׁיר. שְׁנִינֹה, הָזִכָּה בְּאוֹתוֹ שִׁיר, יָדַע
בְּעִנְיַן הַתּוֹרָה וְהַחֲכָמָה, וַיִּזְוֶן וַיַּחְקֵר וַיּוֹסִיף

324. (שמות ב') וַיִּלָּךְ אִישׁ מִבֵּית לֹוי וַיִּקַּח אֶת בַּת לֹוי.
רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח, (שיר השירים א') שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר
לְשִׁלְמֹה. תִּנָּא, כְּשֶׁבָרָא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת עוֹלָמוֹ,
עָלָה בַּחֲפֶז לְפָנָיו, וּבָרָא אֶת הַשָּׁמַיִם בִּימִינוֹ וְהָאָרֶץ
בְּשִׁמְאָלוֹ, וְעָלָה בַּחֲפֶז לְפָנָיו, לְנֶהֱג הַיּוֹם וְהַלֵּילָה.
וּבָרָא הַמַּלְאָכִים הַמְּמַנִּים בַּחֲסִדוֹ, בַּיּוֹם. (נ"א לומר שִׁירָה
בַּיּוֹם זְמַן הַחֲסִד) וּבָרָא הַמַּלְאָכִים הַמְּמַנִּים לומר שִׁירָה
בַּלֵּילָה. הִדָּא הוּא דְּכַתִּיב, (תהלים מ"ב) יוֹמָם יִצְוֶה יי
וְחִסְדוֹ וּבַלֵּילָה שִׁירָה עֲמִי. אֵלֹה מִיָּמִין, וְאֵלֹה מִשְׁמָאל,
אֵלֹה מְקַשְׁבִּים שִׁירָת הַיּוֹם, שִׁירָתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל קְדוֹשׁ.
רַבִּי יִצְחָק אָמַר, אוֹתָם שְׁאוּמְרִים שִׁירָה בַּלֵּילָה,
מְקַשְׁבִּים שִׁירָתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל בַּיּוֹם, הִדָּא הוּא
דְּכַתִּיב, (שיר השירים ח') זִזְבְּרִים מְקַשְׁבִּים לְקוֹלָךְ.

325. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בַּת אַחַת, כְּלוּלָה מִשְׁלֵשׁ בַּתוֹת,
אוֹמֶרֶת שִׁירָה בַּלֵּילָה. הִדָּא הוּא דְּכַתִּיב, (משלי
לא) וַתֵּקֶם בְּעוֹד לֵילָה וַתִּתֵּן טָרֶף לְבֵיתָהּ.

326. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, עֲשֶׂרָה דְּבָרִים נִבְרָאוּ בַּיּוֹם
רִאשׁוֹן, מֵהֶם מִדַּת לֵילָה, וּמֵהֶם מִדַּת יוֹם, וְעַל מִדַּת
לֵילָה כָּתוּב, וַתֵּקֶם בְּעוֹד לֵילָה וַתִּתֵּן טָרֶף לְבֵיתָהּ.
כְּמֵה דְאֵת אָמַר, (איוב ט"ז) אֶפֶס טָרֶף. וְכַתִּיב, (מִכָּה
ה') וְטָרֶף וְאִין מִצִּיל. וְחָק לְנַעֲרֻתָּהּ, כְּמֵה דְאֵת
אָמַר (שמות ט"ז) וְחָק וּמִשְׁפָּט. (תהלים קמ"ז) וְחָקִיו
וּמִשְׁפָּטָיו. (תהלים פ"א) כִּי חָק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט וְגו'.
מִכָּאן שֶׁמִּדַּת הַדִּין שׁוֹלֶטֶת בַּלֵּילָה.

327. וְתִנָּא, אֵלֹה הָאוּמְרִים שִׁירָה בַּלֵּילָה, אֵלֹה הֵם
שָׂרִים עַל כָּל בְּעָלֵי שִׁיר. וּכְשִׁפּוֹתָחִים הַחַיִּים שִׁירָה,
מוֹסִיפִים הָעֲלִיּוֹנִים כֹּחַ, לְדַעַת וְלִהְיוֹת שִׁיר מֵהַשִּׁירָה
הַשִּׁירָה. שְׁמַיִם וְאָרֶץ, מוֹסִיפִין כֹּחַ בְּהַאי שִׁירָה.

328. אָמַר רַבִּי נַחֲמִיָּה, אֲשֶׁרִי הָזִכָּה לְדַעַת בְּאוֹתוֹ
שִׁיר, דְּתִנָּא הָזִכָּה בְּאוֹתוֹ שִׁיר, יָדַע בְּעִנְיַן הַתּוֹרָה

כח וגבורה במה שהיה ובמה שעתיד להיות,
ובזה זכה שלמה לדעת.

329. ששנה רבי שמעון, דוד עליו השלום
ידע בזה, ותקן שירים ותשבחות הרבה, ורמו
בהם העתידות לבא, והוסיף כח וגבורה ברוח
הקדש. ידע בעניני התורה והחכמה, ואזן
וחקר והוסיף כח וגבורה בלשון הקדש.

330. ושלמה זכה יותר באותו השיר, וידע
החכמה, ואזן וחקר ותקן משלים הרבה,
ועשה ספר מאותו השיר ממש, והינו
שכתוב (קהלת ב) עשיתי לי שרים ושרות.
כלומר, קניתי לי לדעת שיר מאותם השירים
העליונים, ואשר תחתם. והינו שכתוב שיר
השרים, כלומר, שיר של אותם שרים של
מעלה. שיר שכולל כל עניני התורה והחכמה
וכח וגבורה במה שהיה ועתיד להיות. שיר
שהשרים של מעלה משוררים.

331. אמר רבי אלעזר, אלו השרים עמדו
עד שנולד לוי, אבל משנולד לוי ואילך
אמרו שיר. כיון שנולד משה ונמשח אהרן
ונתקדשו הלויים, נשלם השיר, ועמדו על
משמרותם.

332. ואמר רבי אלעזר, באותה שעה
שנולד לוי, פתחו למעלה ואמרו, (שיר ח) מי
יתנד כאח לי יונק שדי אמי אמצאך בחוץ
אשקך גם לא יבזו לי. כיון שייצאו משבט לוי
המשוררים של מטה, ונתקדשו כלם ועמדו
על משמרותם, ונתקדשו אלה לנכח אלה,
חברים באחד, והעולמות אחד, ומלך אחד
שוכן עליהם – בא שלמה, ועשה ספר מאותו
שיר של אותם שרים, ונסתם החכמה בו.

333. אמר רבי יהודה, למה נקראו השרים
של מטה לויים? על שגלוים ונחברים למעלה
באחד, והשומע גלוי ונדבק נפשו למעלה.
ועל כך אמרה לאה (בראשית כט) ילדה אישי
אלי. רבי תנחום אמר, שבכל גלוי זרע לוי
עם השכינה, במשה ואהרן ומרים, ובכל זרעו
אחריו, והם הגלויים אל ה' לשירתו.

והזכמה, ואזן ויוזקור ויוסיף כח וגבורה במה שהיה,
ובמה שעתיד להיות, ובזה זכה שלמה לדעת.

329. דתני רבי שמעון, דוד עליו השלום, ידע בזה,
ותקן שירים ותשבחות הרבה, ורמו בהם העתידות
לבוא, והוסיף כח וגבורה ברוח הקדש. ידע בעניני
התורה והחכמה, ואזן וחקר והוסיף כח וגבורה בלשון
הקדש.

330. ושלמה זכה יותר באותו השיר, וידע הזכמה,
ואזן וחקר ותקן משלים הרבה, ועשה ספר מאותו
השיר ממש, והינו דכתיב, (קהלת ב) עשיתי לי שרים
ושרות. כלומר, קניתי לי לדעת שיר, מאותן השירים
העליונים, ואשר תחתם. והינו דכתיב, שיר השירים,
כלומר, שיר של אותם שרים של מעלה. שיר,
שכולל כל עניני התורה והחכמה, וכח וגבורה, במה שהיה,
ועתיד להיות, שיר השירים של מעלה משוררים.

331. אמר רבי אלעזר, אלו השרים, עמדו, עד שנולד
לוי, אבל משנולד לוי ואילך אמרו שיר. כיון שנולד
משה ונמשחו אהרן, ונתקדשו הלויים, נשלם השיר,
ועמדו על משמרותם.

332. ואמר רבי אלעזר, באותה שעה שנולד לוי, פתחו
למעלה ואמרו, (שיר השירים ה) מי יתנף כאזן לי יונק
שדי אמי (דף י"ט ע"א) אמצאך בחוץ אשקך גם לא
יבזו לי. כיון שייצאו משבט לוי המשוררים של מטה,
ונתקדשו כולם, ועמדו על משמרותם, ונתקדשו אלה
לנכח אלה, וחברים באחד, והעולמות אחד, ומלך
אחד שוכן עליהם, בא שלמה, ועשה ספר מאותו שיר
של אותם שרים, ונסתם הזכמה בו.

333. אמר רבי יהודה, למה נקראו השרים של מטה
לויים, על שגלוים ונחברים למעלה באחד, והשומע,
גלוי ונדבק נפשו למעלה. ועל כן אמרה
לאה, (בראשית כ"ט) ילדה אישי אלי. רבי תנחום אמר,
שבכל גלוי זרע לוי עם השכינה, במשה ואהרן
ומרים, ובכל זרעו אחריו, והם הגלויים אל ה' לשירתו.

334. תא וזוי, בשעה שעמדו המשווררים למעלה, לא עמדו על משמרתם עד שנולדו שלשת האחים: משה, אהרן ומרים. מילא משה ואהרן, מרים למה? אמר רבי יוסי, זהו שכתוב ושרות, כמו שנאמר (שמות טו) ותען להם מרים.

335. שנינו, באותה שעה שנולד לוי, נטלו הקדוש ברוך הוא ובחרו מכל אוזיו והושיבו בארץ, והוליד לקהת, וקהת הוליד לעמרם, והוא הוליד לאהרן ומרים. פרש מאשתו, והחזירה. באותה שעה היו המשווררים של מעלה עומדים ומשווררים. גער בהם הקדוש ברוך הוא ונשתכח השיר, עד שנטה קו ימינו והושיט לעמרם.

336. מה הטעם נקרא עמרם? שיצא ממנו עם רם על כל רמים, ולא נזכר שמו. מה הטעם לא נזכר שמו? רבי יהודה אמר בשם רבי אבהו, מפני שבצנעה הלך, ובצנעה חזר לאשתו, כדי שלא יפירו בו. זהו שכתוב וילך איש, ולא נאמר וילך עמרם, בפרהסיא. ויקח את בת לוי, אף היא בצנעה חזרה, ולא נזכר שמה.

337. וילך איש. רבי אבהו אמר, וילך איש זה גבריאל, שכתוב (דניאל ט) והאיש גבריאל. שהלך הוא והחזירה לעמרם. רבי יהודה אמר, עמרם ממש היה, ולא נזכר שמו מפני שהליכה זו לא היתה ממנו להודג לאשתו, אלא מלמעלה.

338. רבי יצחק אמר, באהרן ומרים לא נאמר וזוג אבותם בתורה, ובמשה כתוב ויקח את בת לוי, להורות שהשכינה נקראת על שם לוי. ולא היה עמרם ראוי להוליד למשה, עד שנטל חלק בשכינה, והוליד למשה. זהו שכתוב ויקח את בת לוי. ולפיכך כתוב ויתרא אותו כי טוב הוא.

339. רבי אלעזר אמר, זכה עמרם שיצא ממנו בן שזכה לקול גדול, שכתוב (שמות ט) והאלהים יענו בקול. ועמרם זכה לבת קול, שכתוב ויקח את בת לוי, כלומר בת

334. תא וזוי, בשעה שעמדו המשווררים למעלה, לא עמדו על משמרתם, עד שנולדו שלשת האחים: משה, אהרן, ומרים. תינו משה ואהרן, מרים למה. אמר רבי יוסי, הדא הוא דכתיב, (קהלת ב') ושרות. כמה דאת אמר, (שמות ט"ו) ותען להם מרים.

335. תאנא, באותה שעה שנולד לוי, נטלו הקדוש ברוך הוא, ובחרו מכל אוזיו והושיבו בארץ, והוליד לקהת, וקהת הוליד לעמרם, והוא הוליד לאהרן ומרים. פירש מאשתו, והחזירה, באותה שעה היו המשווררים של מעלה עומדים ומשווררים, גער בהם הקדוש ברוך הוא, ונשתכח השיר, עד שנטה קו ימינו, והושיט לעמרם.

336. מאי טעמא נקרא עמרם. שיצא ממנו עם רם על כל רמים, ולא נזכר שמו. מאי טעמא לא נזכר שמו. רבי יהודה אמר בשם רבי אבהו, מפני שבצנעה הלך, ובצנעה חזר לאשתו, כדי שלא יפירו בו, הדא הוא דכתיב וילך איש, ולא נאמר וילך עמרם בפרהסיא. ויקח את בת לוי, אף היא בצנעה חזרה, ולא נזכרה שמה.

337. וילך איש. רבי אבהו אמר, וילך איש, זה גבריאל. דכתיב, (דניאל ט') והאיש גבריאל. שהלך הוא והחזירה לעמרם. רבי יהודה אמר, עמרם ממש היה, ולא נזכר שמו, מפני שהליכה זו לא היתה ממנו להודג לאשתו, אלא מלמעלה.

338. רבי יצחק אמר, באהרן ומרים לא נאמר וזוג אבותם בתורה, ובמשה כתוב ויקח את בת לוי, להורות שהשכינה נקראת על שם לוי. ולא היה עמרם ראוי להוליד למשה, עד שנטל חלק בשכינה, והוליד למשה. הדא הוא דכתיב, ויקח את בת לוי. ולפיכך כתיב, (שמות ב') ויתרא אותו כי טוב הוא.

339. רבי אלעזר אמר, זכה עמרם שיצא ממנו בן, שזכה לקול גדול, דכתיב, (שמות י"ט) והאלהים יענו בקול. ועמרם זכה לבת קול, דכתיב ויקח את בת לוי.

קול. ולפיכך כתוב וילך, כלומר, שהלך למדרגה זו. שנינו, בשנולד משה, יחד הקדוש ברוך הוא שמו עליו, שכתוב ותרא אותו כי טוב הוא, וכתוב (תהלים קמט) טוב ה' לכל, וכתוב טעמו וראו כי טוב ה'.

כלומר, ב'ת קול. ולפיכך כתיב וילך. כלומר, שהלך למדרגה זו. תאנא, בשנולד משה, ייזוד הקדוש ברוך הוא שמו עליו, הכתיב ותרא אותו כי טוב הוא. וכתוב, (תהלים קמ"ה) טוב ה' לכל. וכתוב, (תהלים ל"ד) טעמו וראו כי טוב ה'.

340. ויהי בימים הרבים ההם. רבי יהושע מסבנין אמר, ויהי בימים הרבים ההם – סוף גלותם היה, שהיו ישראל משועבדים בכל עבודה. בימים הרבים ההם – שהיו רבים לישראל במצרים. וכיון שנשתלם קץ גלותם מה כתוב? וימת מלך מצרים. מה הטעם? שהורד שר מצרים ממעלתו ונפל מגאותו. וכיון שנפל מלך מצרים, שהוא שר שלהם, זכר הקדוש ברוך הוא את ישראל ושמע תפלתם.

340. (שמותב') ויהי בימים הרבים ההם. רבי יהושע מסבנין אמר, ויהי בימים הרבים ההם, סוף גלותם היה, שהיו ישראל משועבדים בכל עבודה. בימים הרבים ההם, שהיו רבים לישראל במצרים, וכיון שנשתלם קץ גלותם, מה כתוב, וימת מלך מצרים. מאי טעמא. שהורד שר מצרים ממועלתו, ונפל מגאותו. וכיון שנפל מלך מצרים, שהוא שר שלהם, זכר הקדוש ברוך הוא לישראל, ושמע תפלתם.

341. אמר רבי יהודה, בא וראה שכן הוא, שכל זמן שהשר שלהם נתנה לו שררה על ישראל, לא נשמע צעקתם של ישראל. כיון שנפל השר שלהם, כתוב וימת מלך מצרים, ומיד – ויאנחו בני ישראל מן העבדה ויזעקו ותעל שועתם אל האלהים. שעד אותה שעה לא נענו בצעקתם.

341. אמר רבי יהודה, בא וראה שכן הוא, שכל זמן שהשר שלהם נתנה לו שררה על ישראל, לא נשמע צעקתם של ישראל, כיון שנפל השר שלהם, כתוב וימת מלך מצרים, ומיד ויאנחו בני ישראל מן העבדה ויזעקו ותעל שועתם אל האלהים. שעד אותה שעה לא נענו בצעקתם.

342. אמר רבי אלעזר, בא וראה רחמנותו של הקדוש ברוך הוא. כשהוא מרחם על ישראל, כופה למדת הדין ומורידה ומרחם עליהם, והינו ששנינו שהקדוש ברוך הוא מוריד שתי דמעות לים הגדול. מהם אותם שתי דמעות? אמר רבי יוסי, לא דבר ברור מה הם, שהרי אמר לו לאוב עצמות, שהיה משקר ודבריו שקריים.

342. אמר רבי אלעזר, בא וראה רחמנותו של הקדוש ברוך הוא, כשהוא מרחם על ישראל, כופה למדת הדין, ומורידה, ומרחם עליהם. והיינו דתתן, שהקדוש ברוך הוא מוריד שתי דמעות לים הגדול. מאן אינון שתי דמעות. אמר רבי יוסי, לאו (דף י"ט ע"ב) מלא ברירא היא, דהא אמר ליה לאובא טמא, דהוא כדיב, ומליה כדיבן.

343. אמר רבי אלעזר, לא הולכים אחר אוב עצמות, שברור הדבר הוא, ששנינו, כשהשר כתרי המלך יש שתי דמעות לקדוש-ברוך-הוא, והן שתי מדות דין, שהדין בא משתייהו, כמו שנאמר (ישעיה נ"א) שתיים הנה קראותיהו. וכשהקדוש ברוך הוא זוכר את בגיו, הוא מוריד אותם לים הגדול, שהוא ים החכמה, להמתיקו, והופך מדת הדין למדת הרחמים ומרחם עליהם.

343. אמר רבי אלעזר, לאו ב'תר אובא טמא אזלינן, דברירא דמלה הוא, דתתן, כעשרה כתרי מלכא, אית תרין דמעין לקודשא ברין הוא, והן שתי מדות דין, שהדין בא משתייהו, כמה דאית אמר, (ישעיה נ"א) שתיים הנה קראותיהו. וכשהקדוש ברוך הוא זוכר את בגיו, הוא מוריד אותם לים הגדול, שהוא (ויקרא קל"ז ע"ב) ים הנוכמה להמתיקו, והופך מדת הדין למדת רחמים, ומרחם עליהו. אמר רבי

אמר רבי יהודה, שתי דמעות, שמהן באות הדמעות, מהן בא הדין.

344. אמר רבי יהודה, כתוב (שמות יד) והנה מצרים נסע אחריהם. ואמר רבי יוסי, זה שר של מצרים הוא, ואתה אמרת וימת מלך מצרים זה שר של מצרים? אמר רבי יצחק, הדבר הזה מסייע לאותו שלמעלה. כתוב כאן והנה מצרים, וכתוב שם וימת מלך מצרים. מלמד שעכשו לא היה מלך, שהורידוהו מגדלתו, ולפיכך כתוב והנה מצרים ולא כתוב מלך מצרים. ומה שאמר וימת, כמו שנאמר (שם ד) כי מתו כל האנשים המבקשים את נפשו.

345. אמר רבי יצחק אמר רבי יהושע, בא ראה, כל מלכי מצרים פרעה שם, ובכאן לא נאמר אלא מלך מצרים סתם. ובמקומו פרעה, והוא פרעה ממש. בא ראה, בעוד שיש שלטון שלמעלה, יש שלטון בעם שלמטה. כשהעבר השלטון שלמעלה, מעבר השלטון שלמטה.

346. אמר רבי יוסי, כתוב (זכריה יד) הנה יום בא לה' וגו' והיה יום אחד הוא יודע לה' וגו'. וכי שאר הימים אינם שלוו? אלא, אמר רבי אבא, מלמד ששאר הימים נתנים לשרים, ואותו יום אינו של השרים, אלא של הקדוש ברוך הוא, כדי לעשות דין בעובדי כוכבים ומזלות, מפני שבאותו יום יפלו כל השרים ממעלתם, ועל זה כתוב ונשגב ה' לבדו ביום ההוא, שאותו יום לא יהיה מעלה לשרים.

347. אמר רבי אבא, כשהקדוש ברוך הוא עושה דין בשרים של מעלה, מה כתוב? (ישעיה לד) כי רותה בשמים חרבי. וכי חרב יש לה? אלא, אמר רבי יצחק, חרב יש לו, שכתוב חרב לה' מלאה דם, וכתוב ובחרבו את כל בשר.

348. אמר רבי אבא, החרב הזה הוא הדין שעושה, שכתוב (דברי הימים א כא) וירא את מלאך ה' עמד בין הארץ ובין השמים וחרבו שלופה בידו. וכי חרב שלופה היתה ביד

יהודה, שתי דמעות, שמהם באים הדמעות, מהם בא הדין.

344. אמר רבי יהודה כתיב, (שמות י"ד) והנה מצרים נוסע אחריהם. ואמר רבי יוסי זה שר של מצרים הוא, ואת אמרת וימת מלך מצרים, זה שר של מצרים. אמר רבי יצחק, האי מלה קא מסייע ליהוא דלעילא, כתיב הכא והנה מצרים, וכתיב התיב וימת מלך מצרים. מלמד דעכשו לא היה מלך, דהורידוהו מגדולתו. ולפיכך כתיב, והנה מצרים, ולא כתיב מלך מצרים. ומה דאמר וימת. כמה דאת אמר (שמות ד') כי מתו כל האנשים המבקשים את נפשו.

345. אמר רבי יצחק אמר רבי יהושע, בא וראה, כל מלכי מצרים פרעה שם. ובכאן לא נאמר אלא מלך מצרים סתם. ובמקומו פרעה, והוא פרעה במיש. תא וזוי, בעוד דאית שולטנותא דלעילא, אית שולטנותא בעמא דלתתא, אתעדרי שולטנותא דלעילא, אתעדרי שולטנותא דלתתא.

346. אמר רבי יוסי, כתיב (זכריה י"ד) הנה יום בא ליי' וגו' והיה יום אחד הוא יודע ליי' וגו'. וכי שאר יומין לאו אינון דיליה. אלא אמר רבי אבא, מלמד, ששאר הימים, נתנים לשרים, ואותו יום, אינו של השרים, אלא של הקדוש ברוך הוא, כדי לעשות דין בעבודת כוכבים ומזלות. מפני שבאותו יום, יפלו כל השרים ממעלתם. ועל דא כתיב, (ישעיה ב') ונשגב ה' לבדו ביום ההוא. שאותו יום לא יהיה מעלה לשרים.

347. אמר רבי אבא, כשהקדוש ברוך הוא עושה דין בשרים של מעלה, מה כתיב, (ישעיה ל"ד) כי רותה בשמים חרבי. וכי חרב אית ליי'. אלא אמר רבי יצחק, חרב אית ליה, דכתיב, (ישעיה ל"ד) חרב ליי' מלאה דם. וכתיב (ישעיה ס"ו) ובחרבו את כל בשר.

348. אמר רבי אבא, החרב הזה הוא הדין שעושה, דכתיב, (דברי הימים א', כ"א) וירא (דוד) את מלאך ה' עומד בין הארץ ובין השמים וחורבו שלופה בידו. וכי

המלאך? אלא שהיתה הרשות נתונה בידו לעשות דין.

349. והרי אמר רבי יהושע בן לוי, אמר לי מלאך המות, אם לא שאני חס על כבוד הבריות, אפרע להם את בית השחיטה כבהמה. אמר רבי אבא, הכל משום שנתן רשות בידו לעשות גמר דין. והו' שבתוב (יהושע ה') וחרבו שלופה בידו. הרשות נתונה בידו לעשות דין. אם כן, מה זה וישב חרבו אל נדנה? אמר רבי אבא, שנחזור הדין לבצל הדין, והרשות למי שהרשות שלו.

350. ויאנחו בני ישראל. ויתאנחו לא כתוב, אלא ויאנחו, כלומר, נתאנחו (האניחו) לו למעלה, (כלומר נאנחו למטה) שהאנחה היתה בשבילם למעלה.

351. רבי ברכיה אמר, בני ישראל שלמעלה היו, ומי הם בני ישראל? אותם שנקראו בני העבודה, כלומר, אותם שהם מן העבודה של מעלה. ותעל שועתם אל האלהים, שעד אותה שעה לא עלתה שועתם לפניו.

352. אמר רבי יצחק, בשעושה הקדוש ברוך הוא דין בפמליא של מעלה, אותו דין מה יהיה? אמר רבי אלעזר, מעביר אותם באותו נהר דינור, ומעבירם משלטונם, וממנה שליטים אחרים של שאר עמים. אמר לו, והרי כתוב משרתיו אש להט? אמר לו, יש אש קשה מאש, ויש אש שדוחה אש.

353. אמר רבי יצחק, שלשה ענינים כאן: אנחה, שועה, צעקה, וכל אחד מתפרש מהאחר. אנחה – שבתוב ויאנחו בני ישראל. צעקה – שבתוב ויצעקו. שועה – שבתוב ותעל שועתם. וכל אחד לבדו מתפרש, וכלם עשו ישראל. אמר רבי יהודה, צעקה ושועה עשו, אנחה לא עשו, משמע משבתוב ויאנחו, ולמעלה היתה האנחה בשבילם.

וזרב שלופה היתה ביד המלאך, אלא, שהיתה הרשות נתונה בידו לעשות דין.

349. והא אמר רבי יהושע בן לוי, אמר לי מלאך המות, אי לא דזייסנא ליקרא דבריינא, פרענא להו בית השחיטה, כבהמה. אמר רבי אבא, כלל משום האתייהיב רשותא בידיה, למעבד גמר דינא, הדא הוא דכתיב, (יהושע ה') וזרבו שלופה בידו, הרשות נתונה בידו לעשות דין. אי הכי מאי (דברי הימים א', כ"א) וישב זרבו אל נדנה. אמר רבי אבא, שנחזור הדין לבצל הדין, והרשות למי שהרשות שלו.

350. ויאנחו בני ישראל, ויתאנחו לא כתוב, אלא ויאנחו, כלומר, נתאנחו (א"א האניחו) לו למעלה (א"א כלומר נאנחו למטה) שהאנחה היתה בשבילם למעלה.

351. ר' ברכיה אמר, בני ישראל דלעילא הוו, ובמאן אינן בני ישראל. אינן דאתקרון בני פולחנא. כלומר, אותם שהם מן העבודה של מעלה. ותעל שועתם אל האלהים, שעד אותה שעה לא עלתה שועתם לפניו.

352. אמר רבי יצחק כד עביר קודשא בריך הוא דינא בפמליא של מעלה, ההוא דינא מאי הוי. אמר רבי אלעזר, מעבד להו בדהוא נהר דינור, ואעבד לון משולטניהון, ובני שולטנין אזורנין דשאר עמין. אמר ליה והא כתיב (תהלים ק"ד) משרתיו אש לוהט. אמר ליה, אית אשא קשיא מאשא, ואית אשא דדוויא אשא.

353. אמר רבי יצחק, תלת עניני הכא: אנחה, שועה, צעקה. וכל זוד מתפרשא מאזורא. אנחה: כתיב, ויאנחו בני ישראל. צעקה: דכתיב, ויצעקו. שועה: דכתיב, ותעל שועתם. וכל זוד בלחודו מתפרשא, וכלהו עבדו ישראל. אמר רבי יהודה, צעקה ושועה עבדו, אנחה לא עבדו, משמע מדכתיב ויאנחו ולמעלה היתה האנחה בשבילם.

354. צַעֲקָה וְשׁוּעָה בְּמֵאֵי אֶתְפָּרֶשֶׁן, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֵין כֹּף שׁוּעָה, אֶלָּא בְּתַפְלָה. שְׁנַאֲמַר, (תהלים) שְׁמַעַתִּי הָאֲזִינָה. (תהלים פ"ח) אֶלֶיךָ יְיָ שׁוּעָתִי. (תהלים ל') שׁוּעָתִי אֶלֶיךָ וְתִרְפָּאֲנִי. צַעֲקָה שְׁצֻעֶק וְאִינוּ אוֹמַר כָּלוּם. אָמַר רַבִּי (דף כ' ע"א) יְהוּדָה, הַלְכָךְ גְּדוּלָה צַעֲקָה מְכֻכָּן, שְׁצֻעֶקָה הִיא בְּלָב. הִדָּא הוּא דְכְּתִיב, (איכה ב') צַעֲקָה לָבָם אֶל יְיָ. צַעֲקָה וְעֵקָה דְּבַר אֲזוּד הוּא, וְזֶה קְרוּבָה לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, יוֹתֵר מִתַּפְלָה וְאִנְחָה, שְׁכָתוֹב (שמות כב) כִּי אִם צַעֲקָה יִצְעַק אֵלֵי שָׁמַע אֲשַׁמַּע צַעֲקָתוֹ.

355. אָמַר רַבִּי בְּרַכְיָה, בְּשַׁעָה שְׁאֲמַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְשִׁמּוּאֵל (שמואל א-טו) נִחְמָתִי כִּי הַמְּלֻכָּתִי אֶת שְׁאוּל לְמֶלֶךְ, מֵהַ כְּתוּב: וַיַּחֲזֵר לְשִׁמּוּאֵל, וַיִּצְעַק אֶל ה' כָּל הַלַּיְלָה. הַנִּיחַ הַכֹּל וְלָקַח צַעֲקָה, מִשּׁוּם שֶׁהִיא קְרוּבָה לְקְדוּשׁ-בְּרוּךְ הוּא יוֹתֵר מִכָּלָם. וְזֶה שְׁכָתוֹב וְעָתָה הִנֵּה צַעֲקָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בָּאָה אֵלַי.

356. שְׁנֵי רַבּוּתֵינוּ, זֶה מִי שֶׁמִּתְפַּלֵּל וּבּוֹכָה וְצוֹעֵק עַד שֶׁלֹּא יִכּוֹל לְרַחֵשׁ בְּשִׁפְתָיו – תַּפְלָה זֶה שְׁלֵמָה, שֶׁהִיא בְּלָב, וְלַעוֹלָם לֹא חוֹזֶרֶת רִיקָם. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, גְּדוּלָה צַעֲקָה שְׁקוֹרֶעַת גִּזְרֵי דֵינוּ שֶׁל אָדָם מִכָּל יָמָיו.

357. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, גְּדוּלָה צַעֲקָה שְׁמוּשָׁלַת עַל מִדַּת הַדִּין שֶׁל מַעֲלָה. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, גְּדוּלָה צַעֲקָה שְׁמוּשָׁלַת בְּעוֹלָם הָזֶה וּבְעוֹלָם הַבָּא. בְּשִׁבְלֵי צַעֲקָה נִוָּחַל הָאָדָם הָעוֹלָם הָזֶה וְהָעוֹלָם הַבָּא, שְׁכָתוֹב (תהלים קז) וַיִּצְעֲקוּ אֶל ה' בְּצָר לָהֶם מִמִּצּוֹקוֹתֵיהֶם יִצִּילֵם.

358. וּמִשָּׁה הָיָה רַעָה אֶת צֶאֱן יִתְרוֹ חֲתָנָה כֹּהֵן מִדִּין. רַבִּי שְׁמַעוֹן פִּתְחוּ, (שיר ב) דוּדִי לִי וְאֵנִי לוֹ הָרַעָה בְּשׁוֹשָׁנִים. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אוֹי לָהֶם לְבָרִיּוֹת שְׁאִינֶם מְשִׁיחִים וְאִינֶם יוֹדְעִים, בְּשַׁעָה שְׁעָלָה בְּמַחְשָׁבָה לְפָנֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבָרָא עוֹלָמָה, כָּל הָעוֹלָמוֹת עָלוּ בְּמַחְשָׁבָה אַחַת, וּבְמַחְשָׁבָה זֶה נִבְרָאוּ כָּלָם, וְזֶה שְׁכָתוֹב כָּלָם בְּחֻכְמָה עֲשִׂיתָ. וּבְמַחְשָׁבָה

354. צַעֲקָה וְשׁוּעָה בְּמֵאֵי אֶתְפָּרֶשֶׁן, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֵין כֹּף שׁוּעָה, אֶלָּא בְּתַפְלָה. שְׁנַאֲמַר, (תהלים) שְׁמַעַתִּי הָאֲזִינָה. (תהלים פ"ח) אֶלֶיךָ יְיָ שׁוּעָתִי. (תהלים ל') שׁוּעָתִי אֶלֶיךָ וְתִרְפָּאֲנִי. צַעֲקָה שְׁצֻעֶק וְאִינוּ אוֹמַר כָּלוּם. אָמַר רַבִּי (דף כ' ע"א) יְהוּדָה, הַלְכָךְ גְּדוּלָה צַעֲקָה מְכֻכָּן, שְׁצֻעֶקָה הִיא בְּלָב. הִדָּא הוּא דְכְּתִיב, (איכה ב') צַעֲקָה לָבָם אֶל יְיָ. צַעֲקָה וְעֵקָה דְּבַר אֲזוּד הוּא, וְזֶה קְרוּבָה לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, יוֹתֵר מִתַּפְלָה וְאִנְחָה, שְׁכָתִיב, (שמות כ"ב) כִּי אִם צַעֲקָה יִצְעַק אֵלֵי שָׁמַע אֲשַׁמַּע צַעֲקָתוֹ.

355. אָמַר רַבִּי בְּרַכְיָה, בְּשַׁעָה שְׁאֲמַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְשִׁמּוּאֵל, (שמואל א' ט"ו) גְּזוּמָתִי כִּי הַמְּלֻכָּתִי אֶת שְׁאוּל לְמֶלֶךְ. מֵהַ כְּתִיב, וַיַּחֲזֵר לְשִׁמּוּאֵל, וַיִּצְעַק אֶל יְיָ כָּל הַלַּיְלָה. הַנִּיחַ הַכֹּל, וְלָקַח צַעֲקָה, מִשּׁוּם דִּהִיא קְרוּבָה לְקְדוּשָׁא בְּרִיךְ הוּא יוֹתֵר מִכָּלָהוּ, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב, וְעָתָה הִנֵּה צַעֲקָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בָּאָה אֵלַי.

356. תְּנֵי רַבּוּנָן, הֵאֵי מֵאֵן דְּצִלִּי וּבְכִי וְעֵיקָה, עַד לֹא יִכּוֹל לְמַרְזוּשׁ בְּשִׁפּוּתֵיהִי, הֵאֵי צָלוּתָא שְׁלִימָתָא דִּהִיא בְּלָבָא, וְלַעוֹלָם לֹא הִדָּרָא רִיקָנָא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, גְּדוּלָה צַעֲקָה, שְׁקוֹרֶעַת גִּזְרֵי דֵינוּ שֶׁל אָדָם מִכָּל יָמָיו.

357. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, גְּדוּלָה צַעֲקָה, שְׁמוּשָׁלַת עַל מִדַּת הַדִּין שֶׁל מַעֲלָה. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, גְּדוּלָה צַעֲקָה, שְׁמוּשָׁלַת בְּעוֹלָם הָזֶה וּבְעוֹלָם הַבָּא. בְּשִׁבְלֵי צַעֲקָה נִוָּחַל הָאָדָם הָעוֹלָם הָזֶה וְהָעוֹלָם הַבָּא, דְכְּתִיב, (תהלים ק"ז) וַיִּצְעֲקוּ אֶל ה' בְּצָר לָהֶם מִמִּצּוֹקוֹתֵיהֶם יִצִּילֵם.

358. (שמות ג') וּמִשָּׁה הָיָה רַעָה אֶת צֶאֱן יִתְרוֹ וְזוֹתָנֵהוּ כֹהֵן מִדִּין. רַבִּי שְׁמַעוֹן פִּתְחוּ, (שיר השירים ב') דוּדִי לִי וְאֵנִי לוֹ הָרַעָה בְּשׁוֹשָׁנִים. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אוֹי לָהֶם לְבָרִיּוֹת, שְׁאִינֶם מְשִׁיחִים וְאִינֶם יוֹדְעִים, בְּשַׁעָה שְׁעָלָה בְּמַחְשָׁבָה לְפָנֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, לְבָרָא עוֹלָמוֹ, כָּל הָעוֹלָמוֹת עָלוּ בְּמַחְשָׁבָה אַחַת, וּבְמַחְשָׁבָה זֶה נִבְרָאוּ כָּלָם, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים ק"ד) כָּלָם בְּחֻכְמָה

זו, שהיא החכמה, נברא העולם הזה והעולם של מעלה.

359. נטה ימינו, וברא העולם של מעלה. נטה שמאלו, וברא את העולם הזה. זהו שכתוב (ישעיה מח) אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים קרא אני אליהם יעמדו יחדו. וכלם ברגע אחת [ובשעה אחת נבראו], ועשה העולם הזה כנגד העולם של מעלה. וכל מה שיש למעלה, כדגמתו למטה. וכל מה שיש למטה, כדגמתו בים, והכל אחד. ברא בעליונים המלאכים – ברא בעולם הזה בני אדם, ברא בים לויתן, כמו שנאמר (שמות לו) לחבר את האהל להיות אחד.

360. כתוב באדם, כי בצלם אלהים עשה את האדם, וכתוב (תהלים ח) ותחסרהו מעט מאלהים. אם בני אדם חשובים במעשיהם (במעשיו) כל זה, והם אבודים [מטפה] מעפר הברא, במה באים לשאב ממנו? ובחר בעליונים, ובחר בישראל. לעליונים לא קרא בנים. לתחתונים קרא בנים. זהו שכתוב (דברים יד) בנים אתם לה' אלהיכם. הוא קרא להם בנים, והם קראו לו אב, שכתוב (ישעיה סג) כי אתה אבינו. וכתוב דודי לי ואני לו. הוא בחר בי, ואני בחרתי בו.

361. הרעה בשושנים – הוא רועה בשושנים, אף על פי שהקוצים סביב להם, ואין אחר יכול לרעות בשושנים כמותו. דבר אחר הרעה בשושנים – מה שושן זה הוא אדם ומימיו לבנים, כך הקדוש ברוך הוא מנהיג עולמו ממדת הדין למדת הרחמים, וכתוב (שם א) אם יהיה חטאיכם כשנים בשלג ילבינו.

362. רבי אבא היה הולך בדרך, והיה עמו רבי יצחק. עד שהיו הולכים, פגש את אותם ורדים. נטל אחד רבי אבא בידו והיה הולך. פגש בהם רבי יוסי. אמר, ודאי ששכינה באן, ואני ראיתי בידי רבי אבא ללמד חכמה רבה, שהרי ידעתי שרבי אבא לא נטל את זה אלא להראות חכמה.

עשית. ובמוזשבה זו, שהיא הזכמה, נברא העולם הזה, והעולם של מעלה.

359. נטה ימינו, וברא העולם של מעלה. נטה שמאלו, וברא העולם הזה. זהו שכתוב (ישעיה מח) אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים קרא אני אליהם יעמדו יחדו. וכלם ברגע אחת (ובשעה אחת) נבראו, ועשה העולם הזה, כנגד העולם של מעלה. וכל מה שיש למעלה, כדוגמתו למטה. וכל מה שיש למטה, כדוגמתו בים. והכל אחד. ברא בעליונים המלאכים, ברא בעולם הזה בני אדם, ברא בים לויתן, כמוה דאת אמר (שמות לו) לזכר את האהל להיות אחד.

360. כתוב באדם, (בראשית ט') כי בצלם אלהים עשה את האדם. וכתוב, (תהלים ח') ותחסרהו מעט מאלהים. אי בני נשא יקירין בעובדיהו (נ"א בעובדיו) כל האי, ואינון מתאבדין (מטפה) מעפר דבירא, במה אתין לשאבא מניה. ובזר בעליונים, ובזר בישראל, לעליונים לא קרא בנים, לתחתונים קרא בנים. הלא הוא דכתיב, (דברים י"ד) בנים אתם לה' אלהיכם. הוא קרא להם בנים, והם קראו לו אב, דכתיב, (ישעיה ס"ג) כי אתה אבינו. וכתוב דודי לי ואני לו. הוא בזר בי, ואני בזרתי בו.

361. הרועה בשושנים, הוא רועה בשושנים, אף על פי שהקוצים סביב להם, ואין אחר יכול לרעות בשושנים כמותו. דבר אחר הרועה בשושנים, מה שושן זה הוא אדם, ומימיו לבנים, כך הקדוש ברוך הוא מנהיג עולמו, ממדת הדין למדת הרחמים. וכתוב (ישעיה א') אם יהיו חטאיכם כשנים בשלג ילבינו.

362. רבי אבא היה אזיל באורזא, והיה עמיה רבי יצחק. אדהו אזלי, פגע באינון ורדים, נטל זר רבי אבא בידו והיה אזיל. פגע בהו רבי יוסי, אמר ודאי שכינתא הכא, ואנא זומינא בידוי דרבי אבא, לביקף זוכמתא סגיא. דהא ידענא, דרבי אבא לא נטל האי, אלא לאוזזא זוכמתא.

363. אמר רבי אבא, תיב ברי תיב. יתבו. ארזו רבי אבא בההוא ורדא, אמר, ודאי אין העולם מתקיים אלא על הריוז. דהא וזוינא דלית נפשא מתקיימא אלא על ריוזא. ועל דא, הדס במוצאי שבת.

364. פתח ואמר, דודי לי ואני לו הרעה בשושנים. מי גרם לי שאני לדודי ודודי לי? מפני שהוא מנהיג עולמו בשושנים. מה שושן יש בו ריח והוא אדם, מוצקין אותו והוא מתהפך ללבן, ולעולם ריחו לא יז – כף הקדוש ברוך הוא מנהיג עולמו בדרך זה, שאלמלא כן לא יתקיים העולם בשביל האדם החוטא. והחוטא נקרא אדם, כמו שנאמר אם יהיו חטאיכם בשנים כשלג ילבינו. מקריב קרבנו לאש שהוא אדם. זורק הדם סביב למזבח שהוא אדם. מדת הדין אדם. מוצקין אותו [הרים], ועולה העשן בלובן, ואז האדם נהפך ללבן, נהפך מדת הדין למדת הרחמים.

365. ובא ראה, כל מדת הדין אין צריך הריח שלו אלא מצד אדם. והינו שאמר רבי יהודה, מהו שכתוב (מלכים א יח) ויתגודדו כמשפטים וגו' עד שפך דם עליהם? אלא היו יודעים שלא ישיגו ממדת הדין כרצונם, וילתי באדם.

366. אמר רבי יצחק, ועוד – אדם ולבן נקרב לעולם, והרית עולה משתייהן. מה השושן אדם ולבן – כף ריח הקרבן. והקרבן מאדם ולבן. בא וראה מריח הקטרת, שהסמנים, מהם אדמים ומהם לבנים, כגון הלבונה שהוא לבן, מר דרור אדם, והרית עולה מאדם ולבן. ועל כן מנהיג עולמו בשושנים, שהוא אדם ולבן, וכתוב (יחזקאל מד) להקריב לי חלב ודם.

367. כנגד זה אדם מקריב חלבו ודמו ומתכפר לו, זה אדם וזה לבן. מה השושן שהוא אדם וזה לבן אין מוצקין אותו לחזר בלובן אלא באש – כף הקרבן אין מוצקין אותו לחזר בלובן אלא באש. עכשו, מי שיושב בתעניתו ומקריב חלבו ודמו, אינו

363. אמר רבי אבא, תיב ברי תיב. יתבו. ארזו רבי אבא בההוא ורדא, אמר, ודאי אין העולם מתקיים אלא על הריוז. דהא וזוינא דלית נפשא מתקיימא אלא על ריוזא. ועל דא, הדס במוצאי שבת.

364. פתח ואמר דודי לי ואני לו הרעה בשושנים. מי גרם לי שאני לדודי ודודי לי, מפני שהוא מנהיג עולמו בשושנים. מה שושן יש בו ריח, והוא אדם, מוצקין אותו, והוא מתהפך ללבן, ולעולם ריחו לא יז. כף הקדוש ברוך הוא, מנהיג עולמו בדרך זה, שאלמלא כן לא יתקיים העולם בשביל האדם החוטא. והחוטא נקרא אדם, אם יהיו חטאיכם בשנים כשלג (דף כ' ע"ב) ילבינו, מקריב קרבנו לאש שהוא אדם. זורק הדם, סביב למזבח שהוא אדם. מדת הדין אדם, מוצקין אותו, (הרים) ועולה העשן בלובן, ואז האדם נהפך ללבן, נהפך מדת הדין למדת הרחמים.

365. ותא וזוי, כל מדת הדין, אין צריך הריוז שלו, אלא מצד אדם. והינו דאמר רבי יהודה, מה דכתוב, (מלכים א', י"ח) ויתגודדו כמשפטים וגו' עד שפך דם עליהם. אלא היו יודעים, שלא ישליגו ממדת הדין כרצונם, וילתי באדם.

366. אמר רבי יצחק, ועוד, אדם ולבן נקרב לעולם, והריוז עולה משתייהן. מה השושן אדם ולבן, כף ריח הקרבן. והקרבן, מאדם ולבן. בא וראה מריח הקטרת, שהשמינים, מהם אדומים, ומהם לבנים, כגון הלבונה, שהוא לבן, מר דרור אדם, והריוז עולה מאדם ולבן. ועל כן מנהיג עולמו בשושנים, שהוא אדם ולבן. וכתוב (יחזקאל מ"ד) להקריב לי חלב ודם.

367. כנגד זה, אדם מקריב חלבו ודמו, ומתכפר לו, זה אדם, וזה לבן. מה השושן שהוא אדם ולבן, אין מוצקין אותו לחזור בלובן, אלא באש. כף הקרבן אין מוצקין אותו לחזור בלובן, אלא באש. עכשיו, מי שיושב בתעניתו, ומקריב חלבו ודמו, אינו

נִצְמַק לַחוּזוֹר כָּלֹ לָבָן, אֶלֶּא בְּאֵשׁ. דָּאֵר"י, מִתּוֹךְ תַּעֲנִיתוֹ שֶׁל אָדָם, מִזִּלְשִׁין אֲבָרִיו, וְגוֹבֵר עָלָיו הָאֵשׁ, וּבְאוֹתָהּ שְׁעָה צָרִיךְ לְהִקְרִיב חֲלָבֹ וְדָמֹ בְּאוֹתוֹ הָאֵשׁ, וְהוּא הִנְקִירָא מִזִּבְחַת בְּפִרְהָ.

368. וְהִינֵנוּ דְרָבִי אֶלְעָזָר, כִּד הָוָה יְתִיב בְּתַעֲנִיתָא, הָוָה מִצְלִי וְאָמַר, גְּלוֹי וְיָדוּעַ לִפְנֵיךְ ה' אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁהִקְרַבְתִּי לִפְנֵיךְ חֲלָבִי וְדָמִי, וְהִרְתַּחְתִּי אוֹתָם בְּחַמִּימוֹת חֲלָשֶׁת גּוֹפִי, יְהִי רָצוֹן מִלִּפְנֵיךְ שְׂיֵהֵא הָרִיחַ הָעוֹלָה מִפִּי בְשַׁעַת זֹו, כְּרִיזֹן הָעוֹלָה מִהִקְרָבָן בְּאֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ, וְתִרְצָנִי.

369. נִמְצָא שְׁאָדָם הוּא מִקְרִיב בְּתַעֲנִיתוֹ הַחֲלָב וְהָדָם, [וְהָאֵשׁ] וְהָרִיחַ שְׁעוֹלָה מִפִּי הוּא מִזִּבְחַת בְּפִרְהָ, וְלִפְנֵיךְ תִּקְנֵנוּ הַתַּפְלָה בְּמָקוֹם הִקְרָבָן, וּבִלְבָד שְׂיִתְכּוֹן לְמָה שְׁאָמְרָנוּ. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִכָּאֵן וְלֵהֲלָאָה בְּתוֹב (בַּמְדַּבֵּר ל"א) כָּל דְּבָר אֲשֶׁר יָבֵא בְּאֵשׁ תַּעֲבִירוּ בְּאֵשׁ וְטָהֵר. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּשִׁהִיָּה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קָרְבָּנוֹ, אָדָם מִקְרִיב קָרְבָּנוֹ בְּעֵנִין זֶה וּמִתְכַּפֵּר לוֹ. עֲכָשׁוּ תַפְלָתוֹ שֶׁל אָדָם מְכַפֵּר לוֹ בְּמָקוֹם הִקְרָבָן, כִּמוֹ זֶה.

370. דְּבָר אַחֵר דּוּדִי לִי וְאֲנִי לוֹ הִרְעָה בְּשׁוֹשְׁנִים – מָה הַשּׁוֹשְׁנִים קוֹצִים מִצּוּרִים בְּתוֹכָם, אֵף הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְנַהֵג עוֹלָמוֹ בְּצַדִּיקִים וְרָשָׁעִים. מָה הַשּׁוֹשְׁנִים, אֲלֵמָלֵא הַקּוֹצִים אֵין הַשּׁוֹשְׁנִים מִתְקַיֵּימִין, כִּף אֲלֵמָלֵא הַרְשָׁעִים אֵין הַצַּדִּיקִים נִכְרִים. שְׁאָמַר רַבִּי יְהוֹדָה, בְּמָה הַצַּדִּיקִים נִכְרִים? מִתּוֹךְ שֵׁשׁ רָשָׁעִים, שְׁאֲלֵמָלֵא רָשָׁעִים אֵין הַצַּדִּיקִים נִכְרִים. דְּבָר אַחֵר הִרְעָה בְּשׁוֹשְׁנִים – הַמְנַהֵג עוֹלָמוֹ בְּשֵׁשׁ שָׁנִים, וְהַשְׁבִּיעִית שְׁבַת לֵה. דְּבָר אַחֵר בְּשׁוֹשְׁנִים – בְּאוֹתָם שְׁשׁוֹנִים בְּתוֹרָה.

371. וּמִשָּׁה הָיָה רוּעָה אֶת צֶאֱן יִתְרוֹ וְזוֹתָנֹו כִּהֵּן בִּדְרִין. רַבִּי זִוְיָא פִּתְחוּ וְאָמַר, (תַּהֲלִים כ"ג) מִזְמוֹר לְדָוִד יְיָ רוּעִי לֹא אֶחָסֵר. כְּלוּמַר, יְיָ רוּעִי: יְיָ הָרוּעָה שְׁלִי. מָה הָרוּעָה שְׁלִי, מָה הָרוּעָה מְנַהֵג אֶת הַצֶּאֱן וּמוֹלִיכֵם לְמִרְעָה טוֹב, לְמִרְעָה שְׁמֹן, בְּמָקוֹם נְחָלִי מִים, מִיִּשְׁרָה הַלִּיכְתָּן בְּצִדְקָה וּבְמִשְׁפָּט – אֵף הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, בְּתוֹב

נִצְמַק לַחוּזוֹר כָּלֹ לָבָן, אֶלֶּא בְּאֵשׁ. דָּאֵר"י, מִתּוֹךְ תַּעֲנִיתוֹ שֶׁל אָדָם, מִזִּלְשִׁין אֲבָרִיו, וְגוֹבֵר עָלָיו הָאֵשׁ, וּבְאוֹתָהּ שְׁעָה צָרִיךְ לְהִקְרִיב חֲלָבֹ וְדָמֹ בְּאוֹתוֹ הָאֵשׁ, וְהוּא הִנְקִירָא מִזִּבְחַת בְּפִרְהָ.

368. וְהִינֵנוּ דְרָבִי אֶלְעָזָר, כִּד הָוָה יְתִיב בְּתַעֲנִיתָא, הָוָה מִצְלִי וְאָמַר, גְּלוֹי וְיָדוּעַ לִפְנֵיךְ ה' אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁהִקְרַבְתִּי לִפְנֵיךְ חֲלָבִי וְדָמִי, וְהִרְתַּחְתִּי אוֹתָם בְּחַמִּימוֹת חֲלָשֶׁת גּוֹפִי, יְהִי רָצוֹן מִלִּפְנֵיךְ שְׂיֵהֵא הָרִיזֹן הָעוֹלָה מִפִּי בְשַׁעַת זֹו, כְּרִיזֹן הָעוֹלָה מִהִקְרָבָן בְּאֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ, וְתִרְצָנִי.

369. נִמְצָא, שְׁאָדָם הוּא מִקְרִיב בְּתַעֲנִיתוֹ הַחֲלָב וְהָדָם, וְהִרִיזֹן שְׁעוֹלָה מִפִּי, הוּא מִזִּבְחַת בְּפִרְהָ, וְלִפְנֵיךְ תִּקְנֵנוּ הַתַּפְלָה בְּמָקוֹם הִקְרָבָן, וּבִלְבָד שְׂיִתְכּוֹן לְמָה דְּאָמְרָן. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִכָּאֵן וְלֵהֲלָאָה כְּתִיב, (בַּמְדַּבֵּר ל"א) כָּל דְּבָר אֲשֶׁר יָבֵא בְּאֵשׁ תַּעֲבִירוּ בְּאֵשׁ וְטָהֵר. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כְּשִׁהִיָּה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קָרְבָּנוֹ, אָדָם מִקְרִיב קָרְבָּנוֹ בְּעֵנִין זֶה, וּמִתְכַּפֵּר לוֹ. עֲכָשׁוּ, תַפְלָתוֹ שֶׁל אָדָם מְכַפֵּר לוֹ בְּמָקוֹם הִקְרָבָן, כִּי הָאִי זְוִנָא.

370. דְּבָר אַחֵר, דּוּדִי לִי וְאֲנִי לוֹ הִרְעָה בְּשׁוֹשְׁנִים. מָה הַשּׁוֹשְׁנִים קוֹצִין מִצּוּרִים בְּתוֹכָם, אֵף הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מְנַהֵג עוֹלָמוֹ בְּצַדִּיקִים וְרָשָׁעִים. מָה הַשּׁוֹשְׁנִים, אֲלֵמָלֵא הַקּוֹצִים, אֵין הַשּׁוֹשְׁנִים מִתְקַיֵּימִין. כִּף אֲלֵמָלֵא הַרְשָׁעִים, אֵין הַצַּדִּיקִים נִכְרִים. דָּאֵמַר רַבִּי יְהוֹדָה, בְּמָה הַצַּדִּיקִים נִכְרִים, מִתּוֹךְ שֵׁשׁ רָשָׁעִים, דָּאֲלֵמָלֵא רָשָׁעִים אֵין הַצַּדִּיקִים נִכְרִים. דְּבָר אַחֵר הִרְעָה בְּשׁוֹשְׁנִים, הַמְנַהֵג עוֹלָמוֹ בְּשֵׁשׁ שָׁנִים, וְהַשְׁבִּיעִית שְׁבַת לֵה. דְּבָר אַחֵר בְּשׁוֹשְׁנִים, בְּאוֹתָם שְׁשׁוֹנִים בְּתוֹרָה.

371. וּמִשָּׁה הָיָה רוּעָה אֶת צֶאֱן יִתְרוֹ וְזוֹתָנֹו כִּהֵּן בִּדְרִין. רַבִּי זִוְיָא פִּתְחוּ וְאָמַר, (תַּהֲלִים כ"ג) מִזְמוֹר לְדָוִד יְיָ רוּעִי לֹא אֶחָסֵר. כְּלוּמַר, יְיָ רוּעִי: יְיָ הָרוּעָה שְׁלִי. מָה הָרוּעָה שְׁלִי, מָה הָרוּעָה מְנַהֵג אֶת הַצֶּאֱן, וּמוֹלִיכֵם לְמִרְעָה טוֹב, לְמִרְעָה שְׁמֹן, בְּמָקוֹם נְחָלִי מִים, מִיִּשְׁרָה הַלִּיכְתָּן בְּצִדְקָה וּבְמִשְׁפָּט. אֵף

בנאות דשא ירביעני על מי מנחות ינהלני
נפשי ישובב.

372. אמר רבי יוסי, דרך הרועה לנהג בצדק את צאנו, להרוזיקם מן הגזל, להנהיגם במישור, והשבת בידו שלא יטו ימין ושמאל. כך הקדוש ברוך הוא הוא רועה את ישראל להנהיגם במישור, ובכל עת השבת בידו שלא יטו ימין ושמאל.

373. דבר אחר ומשה היה רועה – אמר רבי יוסי, תדע לך, שכל זמן שהרועה חכם לנהל את צאנו, הוא מוכן לקבל על מלכות שמים. אם הרועה שוטה, עליו נקרא (משלי כו) תקנה לכסיל ממנו.

374. אמר רבי יהודה, משה חכם היה, ובקי לנהג את צאנו. בא וראה מדוד, שנאמר (שמואל א' טז) והנה רעה בצאן. ללמדך שדוד חכם גדול היה, והיה רועה צאנו בדין וכשורה, לפיכך עשהו הקדוש ברוך הוא מלך על כל ישראל. ולמה צאן ולא בקר? אמר רבי יהודה, ישראל נקראים צאן, שנאמר (יחזקאל לד) ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם. וכתוב בצאן קדשים בצאן ירושלים.

375. מה הצאן, בשיקרבנו על המזבח, בשבילם זוכה לחיי העולם הבא – כך המנהיג לישראל בדין וכשורה, בשבילם זוכה לחיי העולם הבא. ועוד, הרועה את הצאן, כשהצאן יולדות, הרועה נוטל אותם טלאים בחיקו, כדי שלא ילאו ויגעו, ומוליכם אחרי אמותם ומרחם עליהם – כך המנהיג לישראל צריך להנהיגם ברחמים, ולא באכזריות. וכן אמר משה, כי תאמר אלי, שאהו בחיקי וגו'.

376. מה הרועה את הצאן, כשהוא רועה טוב, מציל את הצאן מן הזאבים, ובין האריות – כך המנהיג לישראל, אם הוא טוב, מצילם מן העכו"ם, ומדין של מטה, ומדין של מעלה, ומדריכם לחיי העולם הבא. כך משה, רועה נאמן היה, וראה הקדוש ברוך

הקדוש ברוך הוא, כתיב בנאות דשא ירביעני על מי מנחות ינהלני נפשי ישובב.

372. אמר רבי יוסי, דרך הרועה, לנהוג בצדק את צאנו, להרוזיקם מן הגזל, להנהיגם במישור, והשבת בידו שלא יטו ימין ושמאל. כך הקדוש ברוך הוא, הוא רועה את ישראל להנהיגם במישור, ובכל עת השבת בידו שלא יטו ימין ושמאל.

373. דבר אחר ומשה היה רועה, אמר רבי יוסי, תדע לך, שכל זמן שהרועה חכם לנהל את צאנו, הוא מוכן לקבל עול מלכות שמים. אם הרועה שוטה, עליו נקרא (משלי כ"ו) תקנה לכסיל ממנו.

374. אמר רבי יהודה, משה חכם היה, ובקי לנהוג את צאנו. בא וראה, מדוד, שנאמר (שמואל א' ט"ז) והנה רועה בצאן. ללמדך שדוד חכם גדול היה, והיה רועה צאנו בדין וכשורה. לפיכך, עשהו הקדוש ברוך הוא מלך על כל ישראל. ולמה צאן ולא בקר. אמר רבי יהודה, ישראל נקראים צאן. שנאמר, (יחזקאל ל"ד) ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם. וכתוב, (יחזקאל ל"ו) בצאן קדשים בצאן ירושלים.

375. מה הצאן, בשיקרבנו על המזבח, בשבילם זוכה לחיי העולם הבא. כך המנהיג לישראל בדין וכשורה, בשבילם זוכה לחיי העולם הבא. ועוד, הרועה את הצאן, כשהצאן יולדות, הרועה נוטל אותם טלאים בחיקו, כדי שלא ילאו ויגעו, ומוליכם אחרי אמותם, ומרחם עליהם. כך המנהיג לישראל, צריך להנהיגם ברחמים, ולא באכזריות. וכן אמר משה, (במדבר י"א) כי תאמר אלי, שאהו בחיקי וגו'.

376. מה הרועה את הצאן, כשהוא רועה טוב, מציל את הצאן מן הזאבים, ובין האריות. כך המנהיג לישראל, אם הוא טוב, מצילן מן העכו"ם כוכבים ומזלות, ומדין של מטה, ומדין של מעלה, ומדריכן לחיי העולם הבא. כך משה, רועה נאמן היה, וראה

הוא שְׂכַדָּאי הוא לרעות את ישראל באותו הדין ממש, שהיה רועה את הצאן לכִּשְׁבִּים כפי הראוי להם, והנקבות כפי הראוי להם.

377. ולפיכך כתוב ומשה היה רעה את צאן יתרו חתנו, ולא שלו, שאמר רבי יוסי, וכי מי שנתן את צפורה בתו למשה, לא נתן לו צאן ובקר? והלא יתרו עשיר היה? אלא משה לא היה רועה את צאנו, כדי שלא יאמרו: בשביל שהיה צאנו עמו, היה רועה אותם בטוב. ולכן כתוב את צאן יתרו חתנו, ולא את שלו. כהן מדין – רבי תנחום אמר, אף על גב שהיה עובד כוכבים ומזלות, בשביל ששעשה עמו חסד היה רועה צאנו כדין וכשורה, במרעה טוב שמן ודשן.

378. וינהג את צאנו אחר המדבר. רבי יוסי אמר, משה, מיום שנולד, לא זזה ממנו רוח הקדש. ראה ברוח הקדש שאותו מדבר היה קדוש, ומוכן לקבל על מלכות שמים עליו. מה עשה? הנהיג את הצאן אחר המדבר. רבי יצחק אמר, אחר המדבר על כל פנים, ולא במדבר, שלא רצה שיכנסו בתוכו, אלא הרחיקם אחר המדבר.

379. ויבא את הר האלהים חרבה, הוא לבדו בלא הצאן. אמר רבי יהודה, אכן זו שמקבלת ברזל, כשזאה אותו, (מחטא) מדלגת עליו. כך משה והר סיני, כשנראו זה עם זה, דלג עליו. זהו שכתוב ויבא אל הר האלהים חרבה.

380. אמר רבי אבא, מוכנים היו מששת ימי בראשית זה עם זה, ואותו היום נתרשש ההר למול משה. וכיון שראהו שנכנס לתוכו ודלג בו, עמד ההר. מלמד ששמים היו זה עם זה.

381. אמר רבי ינאי, יודע היה משה שאותו הר, הר האלהים הוא, שכתוב ויבא אל הר האלהים. ששנינו, מה ראה משה באותו הר? ראה עופות שהיו פורחים ופורשים בנפיהם, ולא היו נכנסים בו.

הקדוש ברוך הוא, שְׂכַדָּאי הוא לרעות את ישראל באותו הדין ממש, שהיה רועה את הצאן לכִּשְׁבִּים כפי הראוי להם. והנקבות כפי הראוי להם

377. ולפיכך כתיב, ומשה היה רועה את צאן יתרו זותנו, ולא שלו, האמר רבי יוסי, וכי מה שנתן את צפורה בתו למשה, לא נתן לו צאן ובקר, והלא יתרו עשיר היה. אלא משה לא היה רועה את צאנו, כדי שלא יאמרו בשביל שהיה צאנו עמו, היה רועה אותן בטוב. ולכן כתיב את צאן יתרו זותנו, ולא את שלו. כהן מדין, רבי תנחום אמר, אף על גב שהיה עובד כוכבים ומזלות, בשביל שעשה עמו חסד, היה רועה צאנו כדין וכשורה, במרעה טוב שמן ודשן.

378. (שמות ג') וינהג את הצאן אחר המדבר. רבי יוסי אמר, משה, מיום שנולד, לא זזה ממנו רוח הקדש. ראה ברוח הקדש, שאותו מדבר היה קדוש, ומוכן לקבל על מלכות שמים עליו. מה עשה, הנהיג את הצאן אחר המדבר. רבי יצחק אמר, אחר המדבר על כל פנים, ולא במדבר, שלא רצה שיכנסו בתוכו, אלא הרחיקם אחר המדבר.

379. (שמות ג') ויבא אל הר האלהים חרבה, הוא לבדו בלא צאן. אר"י, האי אבנא, דמקבלא פרוזלא, כד זומי ליה, (מחטא) מדלגא עליו. כך משה והר סיני, כשנראו זה עם זה, דלג עליו. הדא הוא דכתיב, ויבא אל הר האלהים חרבה.

380. אמר רבי אבא, מוכנים היו מששת ימי בראשית זה עם זה, ואותו היום, נתרשש ההר למול משה. וכיון שראהו שיכנס לתוכו, ודלג בו, עמד ההר. מלמד, ששמים היו זה עם זה.

381. אמר רבי ינאי, (נ"א רבי יוסי) יודע היה משה, שאותו הר, הר האלהים הוא. דכתיב ויבא אל הר האלהים. דתנן, מה ראה משה באותו הר, ראה עופות שהיו פורחים, ופורשים בנפיהם ולא היו נכנסים בו.

382. רבי יצחק (אמר רבי יצחק) אומר, ראה העופות פורזים וטסים משם, ונפלים לרגלי משה, מיד של משה. מיד הרגיש בענין, והעמיד את הצאן אחר המדבר, והוא נכנס לבדו.

383. וירא מלאך ה' אליו בלפת אש מתוך הסנה. רבי תנחום אומר, שעת המנחה היתה, שמדת הדין שולטת בו. רבי יוחנן אמר, והרי כתוב (תהלים מב) יומם יצוה ה' חסדו. מדת חסד אמר, ולא מדת הדין. אמר רבי יצחק, משוּעָא האור עד שנוטה לרדת נקרא יום, והוא מדת חסד. משנוטה לרדת נקרא ערב, והוא מדת הדין. והינו שכתוב (בראשית א) ויקרא אלהים לאור יום.

384. אמר רבי יוחנן, שעת המנחה הוא משש שעות ולמטה. שלמדנו, רבי יצחק אומר, מהו שכתוב (שמות טז) בין הערבים תאכלו בשר ובבקר תשבֵּעוּ לחם? בין הערבים, שהיא שעת הדין, תאכלו בשר. וכתוב הבשר עודנו בין שניהם ואף ה' חרה בעם, משום שבין הערבים, דין המלכות שולט. ובבקר תשבֵּעוּ לחם, משום שאותה שעה נקראת חסד, וכתוב (תהלים נב) חסד אל כל היום. וכתוב (בראשית א) ויקרא אלהים לאור יום. שהוא מהבקר.

385. רבי תנחום אומר, זה אדם וזה לבן. אדם – בין הערבים, שכתוב (שמות טז) בין הערבים תאכלו בשר. ולבן בבקר, שכתוב ובבקר תשבֵּעוּ לחם. רבי יצחק אמר, כתוב (שם יב) ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל בין הערבים וגו', שהיא שעה לעשות דין. רבי יהודה אמר, למדנו משני כבשים שבכל יום – האחד מתקרב כנגד מדת חסד, והשני כנגד מדת הדין.

386. ואמר רבי יהודה, מהו שכתוב (שמות כט) את הכבש האחד תעשה בבקר, ולא כתוב את הכבש הראשון? אלא את הכבש האחד, מיחד, כנגד מדת החסד. שבכל מקום, שני לא נאמר בו כי טוב.

382. רבי יצחק (נ"א אמר ר' יצחק) אומר, ראה העופות פורזים וטסים משם, ונפלים לרגלי משה, מיד הרגיש בענין, והעמיד את הצאן אחר המדבר, והוא נכנס לבדו.

383. (שמות ג') וירא (קנ"ט ע"ב, קס"ז ע"א) מלאך ה' אליו בלפת אש מתוך הסנה. רבי תנחום אומר, שעת המנחה היתה, שמדת הדין שולטת בו. רבי יוחנן אמר, והא כתיב, (תהלים מ"ב) יומם יצוה ה' חסדו. מדת חסד אמר, ולא מדת הדין. אמר רבי יצחק, משוּעָא האור עד שנוטה לרדת, נקרא יום, והוא מדת חסד. משנוטה לרדת, נקרא ערב, והוא מדת הדין. והינו דכתיב, (בראשית א') ויקרא אלהים לאור יום.

384. אמר רבי יוחנן, שעת המנחה הוא, מו' שעות ולמטה. דתנא ר' יצחק אומר, מהו דכתיב, (שמות ט"ז) בין הערבים תאכלו בשר ובבקר תשבֵּעוּ לחם. בין הערבים, שהוא שעתא (דף כ"א ע"ב) דדינא תאכלו בשר. וכתיב, (במדבר י"א) הבשר עודנו בין שניהם ואף ה' חרה בעם. משום, דבין הערבים, דינא דמלכותא שליט. ובבקר תשבֵּעוּ לחם, משום דאקרי חסד הוא שעתא, וכתיב, (תהלים נ"ב) חסד אל כל היום. וכתיב, (בראשית א') ויקרא אלהים לאור יום. דאיהו מצפרא.

385. רבי תנחום אומר, דא סומק, ודא זוויר. סומק: בין הערבים. דכתיב, (שמות ט"ז) בין הערבים תאכלו בשר. וזווירא: בצפרא. דכתיב, ובבקר תשבֵּעוּ לחם. רבי יצחק אמר, כתיב, (שמות י"ב) ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל בין הערבים וגו'. שהוא שעתא למעבד דינא. רבי יהודה אמר, ילפינן משני כבשים שבכל יום, האחד מתקרב כנגד מדת החסד, והב' כנגד מדת הדין.

386. ואמר רבי יהודה, מהו דכתיב, (במדבר כ"ח) את הכבש האחד תעשה בבקר, ולא כתיב את הכבש הראשון, אלא את הכבש האחד, מיוחד, כנגד מדת החסד. דבכל מקום, שני לא נאמר בו כי טוב.

387. רבי תנזוים אמר, לפיכך, יצחק תקן תפלת המנחה, שהוא כנגד מדת הדין. אמר רבי יצחק, מכאן (ירמיה ו') או לנו כי פנה היום כי ינטו צללי ערב. כי פנה היום – זה מדת החסד. כי ינטו צללי ערב – שכבר גבר מדת הדין. אברהם תקן תפלת שחרית כנגד מדת החסד.

388. שני רבותינו, באותה שעה שעלה משה להר סיני, מה הטעם התגלה לו בשלהבות אש שהוא דין? אמר רבי יעקב, (קצין) בעת היתה (השעה) גורמת. רבי יוסי אמר, הכל לגזע אחד משתרש. כתוב ויבא אל הר האלהים חרב, וכתוב (דברים ט') ובחרב הקצפתם את ה'. וכתוב וירא מלאך ה' אליו בלבת אש מתוך הסנה. מתוך שהם עתידים להיות בסנה, כמו זה שכתוב (ישעיה לג) קוצים בסוחים באש יצתו.

389. אמר רבי יהודה, מכאן למדנו, רחמנותו של מקום על הרשעים, שכתוב והנה הסנה בער באש – לעשות בהם דין ברשעים. והסנה איננו אכל – [לעשות] אין בהם בליה. בער באש – על כל פנים, רמז לאש של גיהנם. אבל הסנה איננו אכל – להיות בהם בליה.

390. דבר אחר וירא מלאך ה' אליו בלבת אש, מה הטעם למשה בלבת אש ולשאר הנביאים לא? אמר רבי יהודה, אין משה כשאר הנביאים. ששנינו, מי שקרב לאש, בה נשרף, ומשה קרב לאש ולא נשרף, שכתוב (שמות כ') ומשה נגש אל הערפל אשר שם האלהים, וכתוב וירא מלאך ה' אליו בלבת אש מתוך הסנה.

391. רבי אבא אמר, זה של משה, יש להסתפל בו בחכמה עליונה על מה כתוב כי מן המים משיתוהו. מי שנמשך מן המים, [דין] עליון לא פוחד מאש. ששנינו, אמר רבי יהודה, ממקום שנגזר משה לא נגזר איש אחר. אמר רבי יוחנן, בעשר דרגות נתקן, שכתוב (במדבר יב) בכל ביתי נאמן הוא. ולא

387. רבי תנזוים אמר, לפיכך, יצחק תקן תפלת המנחה, שהוא כנגד מדת הדין. אמר רבי יצחק, מכאן (ירמיה ו') או לנו כי פנה היום כי ינטו צללי ערב. כי פנה היום: זה מדת החסד. כי ינטו צללי ערב: שכבר גבר מדת הדין. אברהם תקן תפלת שחרית, כנגד מדת החסד.

388. תנו רבנן, בההיא שעתא דעאל משה לטורא דסיני, מאי טעמא אתגלי ליה בשלהובי אשתא, דהוא דינא. אמר רבי יעקב (נ"א כעין) כען שעתא הוה (שעתא) גרים. ר' יוסי אמר, כלא לווד גועא אשתרשא. כתיב, ויבא אל הר האלהים וזרבה. וכתב, (דברים ט') ובחרב הקצפתם את יי'. וכתב, וירא מלאך יי' אליו בלבת אש מתוך הסנה. מתוך שהם עתידים להיות בסנה, כהאי דכתיב, (ישעיה ל"ג) קוצים בסוחים באש יצתו.

389. אמר ר' יהודה, מכאן למדנו, רחמנותו של מקום על הרשעים, דכתיב, והנה הסנה בוער באש, לעשות בהם דין ברשעים, והסנה איננו אוכל, (לעשות) אין בהם בליה. בוער באש, על כל פנים רמז, לאש של גיהנם. אבל הסנה איננו אוכל, להיות בהם בליה.

390. דבר אזור וירא מלאך יי' אליו בלבת אש. מאי טעמא למשה בלבת אש, ולשאר נביאים לא. אמר רבי יהודה, לאו משה כשאר נביאים. דתנן, מאן דקריב לאשא ביה אתוקד, ומשה קריב לאשא ולא אתוקד. דכתיב, (שמות כ') ומשה נגש אל הערפל אשר שם האלהים. וכתב, וירא מלאך יי' אליו בלבת אש מתוך הסנה.

391. רבי אבא אמר, האי דמשה, אית לאסתכלא ביה בזכותא עלאה, על מזה כתיב, כי מן המים משיתיהו. מאן דאתמשך מן מים, (דינא עילאה) לא דויל מזורא. דתנא אמר רבי יהודה, מאתר דאתגזר משה, לא אתגזר בר זש אזורא. אמר רבי יוחנן, בעשרה דרגין (ויקרא רפ"ב) אשתכלל. דכתיב, (במדבר

נאמן ביתי. אשרי חלקו של האיש שאדונו מעיד עליו כך.

392. אמר רב דימי, והרי כתוב (דברים לד) ולא קם נביא עוד בישראל כמשה. ואמר רבי יהושע בן לוי, בישראל לא קם, אבל באמות העולם קם, ומיהו? בלעם. אמר לו, ודאי יפה אמרת. שתק. כשבא רבי שמעון בן יוחאי, באו ושאלו לפניו דבר זה.

393. פתח ואמר, אשכול של זפת, יתערב באפרסמון טוב? חס ושלום! אלא ודאי כך הוא, באמות העולם קם, ומיהו? בלעם. משה מעשיו למעלה, ובלעם למטה. משה השתמש בכתר המלך העליון שלמעלה, ובלעם השתמש בכתרים תחתונים לא קדושים למטה. ובאותה צורה ממש כתוב, (יהושע יג) ואת בלעם בן בעור הקוסם הרגו בני ישראל בחרב. ואם עולה על דעתך יותר, לך שאל את איתנו. בא רבי יוסי ונשק ידיו. אמר, הרי החמדה (תמין) שבבלבי יצא החוצה.

394. שכתב משמע, שיש עליונים ותחתונים, ימין ושמאל, רחמים ודין, ישראל ועובדי כוכבים ומזלות. ישראל משתמשים בכתרים עליונים קדושים – עובדי כוכבים ומזלות בכתרים תחתונים לא קדושים. אלה של ימין, ואלה של שמאל. ועל כל פנים נפרדים נביאים עליונים מנביאים תחתונים, נביאי קדש מנביאים שלא מקדש.

395. אמר רבי יהודה, כמו שהיה משה נבדל מכל הנביאים בנבואה קדושה עליונה, כך היה בלעם נבדל משאר הנביאים ומכשפים בנבואה לא קדושה למטה. ועל כל פנים משה היה למעלה, ובלעם למטה, וכמה דרגות ודרגות מפרדות ביניהם.

396. אמר רבי יוחנן אמר רבי יצחק, משה היה מהרהר ואמר, שמא חס ושלום ישראל יכלו בעבודה הקשה הזו, זהו שכתוב וירא בסבלותם, לפיכך – וירא מלאך ה' אליו

י"ב) בכל ביתי נאמן הוא. ולא נאמן ביתי. ופאה זוולקיה דבר נש, דמריה אסהיד כדן עלוי.

392. אמר רב דימי, והא כתיב (דברים ל"ד) ולא קם נביא עוד בישראל כמשה. ואמר רבי יהושע בן לוי, בישראל לא קם, אבל באומות העולם קם, ומיהו? בלעם. אמר לו, ודאי שפיר קאמרת, אשתיק. כד אתא רבי שמעון בן יוחאי, אתו, שאילו קמיה האי מלה.

393. פתח ואמר, קוטיפא דקרנטי, אתערבא באפרסמוןא טבא זס ושלום. אלא, ודאי כך הוא, באומות העולם קם, ומיהו? בלעם. משה עובדוי לעילא, ובלעם לתתא. משה, אשתמיש בכתרא קדישא דמלכא עלאה לעילא. ובלעם, אשתמיש בכתרי תתאין דלא קדישין לתתא. ובההוא זמנא מביש כתיב, (יהושע י"ג) ואת בלעם בן בעור הקוסם הרגו בני ישראל בחרב. ואי סלקא דעתך יתיר, זיל שאיל לאתניה. אתא רבי יוסי, ונשק ידוי, אמר, הא זמירא (נ"א חמרא) דלכאי נפק לבר.

394. דהכא משמע, דאית עלאין ותתאין, ימינא ושמאלא, רחמי ודינא, ישראל ועבודת כוכבים ומזלות. ישראל, משתמישין בכתריין עלאין קדישין. עבודת כוכבים ומזלות, בכתריין תתאין דלא קדישין. אלן דימינא, ואלן דשמאלא, ועל כל פנים, מתפרשין נביאי עלאי מנביאי תתאי. נביאי דקודשא, מנביאי דלאו דקודשא.

395. אמר רבי יהודה, כמוןא דהיה (דף כ"ב ע"א) משה, פריש מכל נביאי, בנבואה קדישא עלאה. כך היה בלעם, פריש משאר נביאי וזרשי, בנבואה דלאו קדישא לתתא. ועל כל פנים משה היה לעילא, ובלעם לתתא, וכמה דרגין ודרגין מתפרשין ביניהו.

396. אמר רבי יוחנן אמר רבי יצחק, משה היה מהרהר ואמר, שמא זס ושלום ישראל יכלו בהאי עבודה קשה, הדיא הוא דכתיב, וירא בסבלותם.

לְפִיכָה, וַיֵּרָא מֶלֶאךָ יי' אֵלָיו בְּלִבַּת אֵשׁ וְגו', וַיֵּרָא וְהָנָה הַסֵּנָה בְּעַר בָּאֵשׁ
הַסֵּנָה בְּעַר בָּאֵשׁ וְגו'. כְּלוּמַר, מְשֻׁעָבְדִים הֵם בְּעִבּוּדָה קָשָׁה,
בְּעִבּוּדָה קָשָׁה, אֲבָל וְהַסֵּנָה אֵינָנו אוֹכֵל. וְכַאֲשֶׁר אֵינָנו
יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא פְּרִישׁ לוֹן מִכָּל עַמּוּן,
וְקָרָא לוֹן בְּנֵי, דְּכַתִּיב (דברים י"ד) בְּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם.
בְּלִבַת אֵשׁ וְגו', וַיֵּרָא וְהָנָה הַסֵּנָה בְּעַר בָּאֵשׁ
וְגו'. כְּלוּמַר, מְשֻׁעָבְדִים הֵם בְּעִבּוּדָה קָשָׁה,
אֲבָל וְהַסֵּנָה אֵינָנו אוֹכֵל. אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל
שֶׁהַקְדוּשָׁה בְּרִיךְ הוּא הַבְּדִילִם מִכָּל הָעַמִּים
וְקָרָא לָהֶם בְּנִים, שְׁפָתוֹב (דברים יז) בְּנִים
אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם.

בְּרִיךְ יי' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן יְמִלּוּךָ יי' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

